

การใช้ภาษาและเนื้อหาในเพลงประช่าสัมพันธ์จังหวัด

โดย

นางสาวเสาวภาคย์ ดิษฐ์สวัสดิ์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ แผน ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การใช้ภาษาและเนื้อหาในเพลงประชสัมพันธ์จังหวัด

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ แผน ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

LANGUAGE USAGES AND MEANING OF PROVINCIAL SONG LYRICS
TO PROMOTE THEIR PROVINCES

By
MISS Saowaphak DISAWAT

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Arts (Thai for Career Development)

Department of THAI

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2019

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

59208307 : ภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ แผน ข ระดับปริญญามหาบัณฑิต

คำสำคัญ : เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด, เพลงประชาสัมพันธ์, การใช้ภาษาและเนื้อหาในเพลง

นางสาว เสาวภาคย์ ดิษฐ์สวัสดิ์: การใช้ภาษาและเนื้อหาในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด อาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ

การศึกษาเรื่อง “การใช้ภาษาและเนื้อหาในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด” มีวัตถุประสงค์ คือ
1.เพื่อวิเคราะห์การใช้ภาษา ภาพพจน์ และวจนกรรมในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด 2.เพื่อวิเคราะห์และจัด
กลุ่มประเภทของเนื้อหาในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด โดยรวบรวมเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดทั้ง 77
จังหวัด ด้วยวิธีการสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ของแต่ละจังหวัด และสอบถามข้อมูลจากสำนักงานจังหวัด
สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด และสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยใน
แต่ละจังหวัด รวม 239 เพลง

ผลการศึกษาพบว่า มีการตั้งชื่อเพลงตั้งแต่ 1 พยางค์ ถึง 10 พยางค์ โดยพบจำนวน 4 พยางค์
มากที่สุด อีกทั้งมีการตั้งชื่อด้วยคำ วลี และประโยค พบการตั้งชื่อเพลงด้วยวลีมากที่สุด ด้านประเภทของ
ความหมายของชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบความหมายของชื่อเพลง ได้แก่ การแสดงความรู้สึก ความ
สวยงาม ประเภทของเพลง ชื่อจังหวัดในปัจจุบัน ชื่อสถานที่สำคัญของจังหวัด ประวัติศาสตร์ ความเป็นสิริ
มงคล สัญลักษณ์ของจังหวัด และเทศกาลงานประเพณีของจังหวัด พบการใช้เสียงสัมผัสสระและสัมผัสอักษร
ในบทเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ส่วนผลการศึกษาด้านการใช้คำ พบการซ้ำคำและซ้ำวลี อีกทั้งการใช้คำซ้ำ
คำซ้อน การหลากคำหรือคำไวพจน์ และคำภาษาไทยถิ่น

ด้านการใช้ภาพพจน์ในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปรากฏการใช้ภาพพจน์ 7 ประเภท ได้แก่
อุปมา (Smile) อุปลักษณ์ (Metaphor) อติพจน์(Hyperbole) บุคคลวัต(Personification) นามนัย
(Metonymy) สัทพจน์ (Onomatobolia) และคำถามเชิงวาทศิลป์ (Rhetorical Question) ด้านการใช้วั
จนกรรม ปรากฏวจนกรรม 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบอกกล่าว (Representative) กลุ่มชี้แนะ (Directive) กลุ่ม
ผูกมัด (Commissive) และกลุ่มแสดงความรู้สึก (Expressive) ส่วนวจนกรรมที่ไม่พบในเพลงประชาสัมพันธ์
จังหวัดคือวจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์ (Declaration) ผลการศึกษาเนื้อหาในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบ
เนื้อหาที่สามารถแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ได้ 2 กลุ่ม คือ 1. เนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลจังหวัด 2. เนื้อหาเกี่ยวกับ
ความรู้สึก พบเนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลจังหวัดมากที่สุด

59208307 : Major (Thai for Career Development)

Keyword : PROVINCIAL SONGS, PROMOTING SONGS, THE USAGE OF LANGUAGE AND SONG LYRICS

MISS SAOWAPHAK DISAWAT : LANGUAGE USAGES AND MEANING OF PROVINCIAL SONG LYRICSTO PROMOTE THEIR PROVINCES THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR SUWATTANA LIAMPRAWAT

The study of "Language Usages and Meaning of Provincial Song Lyrics to Promote Their Provinces" has two objectives, namely, 1. to analyze the language usages, figures of speech, and speech act in the provincial song lyrics to promote their provinces, 2. to analyze and categorize the meaning in the provincial song lyrics to promote their provinces. The provincial song lyrics to promote their provinces from 77 provinces were collected by searching for information in each provincial website, inquiring information from Provincial Government's Office, Provincial Public Relations Office, Provincial Culture Office, and National Broadcasting Services of Thailand in each province respectively, which 239 songs were collected.

The result shows that, as for the language usages, there are vowel rhyme and initial rhyme in provincial song lyrics to promote their provinces. The result regarding naming the song shows that song's name consists of 1 to 10 syllables, and 4 syllables is mostly found. Moreover, there are naming the song by using the words, phrases, and sentences, which using phrases is mostly found. As for the meaning of the song's name, there is the meaning of feeling expression, beauty, province's name at present, type of song, an important place in the province, history, luck, province's symbol, and festival in the province.

The result regarding word usages show that there are word-reduplication and phrase-reduplication, moreover, there are using reduplication word, synonymous compound word, synonym, and dialectal word in every provincial part.

As for the figure of speech in the provincial song lyrics to promote their provinces, there 7 types of figure of speech, namely, simile, metaphor, hyperbole, personification, metonymy, onomatopoeia, and rhetorical question. The figure of speech which is mostly found is simile. As for the speech act, there are 4 types, that is, representative, directive, commissive, and expressive. The speech act which is mostly found is representative. The declaration speech act is not found in the provincial song lyrics to promote their provinces. The result regarding the meaning in the provincial song lyrics to promote their provinces shows that it can be categorized to 2 groups, namely, 1. the meaning about province, 2. The meaning about feeling. The meaning about province is mostly found.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเล่มนี้จะสำเร็จมิได้เลย หากผู้วิจัยขาดผู้อุปถัมภ์และผู้ให้คำปรึกษาทั้งหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระของผู้วิจัย อาจารย์ผู้มีเมตตาและมีจิต วิทยานุภาพความเป็นครูผู้ให้อย่างเปี่ยมล้น ผู้วิจัยยังจดจำถ้อยคำที่อาจารย์เคยบอกไว้ในชั่วโมงเรียนแรกได้ขึ้นใจว่า “คนเป็นครู เป็นศิษย์กัน แม้จะเป็นเพียงหนึ่งชั่วโมง ก็นับว่าเป็นครูและเป็นศิษย์กันตลอดชีวิต” ซึ่งบัดนี้ผู้วิจัยได้ ประจักษ์แล้วว่าความหมายของถ้อยคำนี้เป็นเรื่องจริง เพราะอาจารย์ได้มอบความรักและความเมตตาแก่ผู้วิจัย ตลอดมา ตั้งแต่วันแรกที่ผู้วิจัยก้าวเข้ามาเป็นนักศึกษาแห่งรั้วทับแก้ว ผู้วิจัยจึงขอใช้พื้นที่นี้กราบขอบพระคุณ อาจารย์ที่ผู้วิจัยรักยิ่ง ขอบพระคุณที่อาจารย์ให้โอกาส และเชื่อมั่นในตัวของผู้วิจัยเสมอมา แม้ในบางขณะที่ผู้วิจัย ขาดความเชื่อมั่นในตนเองก็ตาม

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวัฒน์ อินทรพร ผู้เป็นประธานกรรมการสอบการ ค้นคว้าอิสระเล่มนี้ และเป็นอาจารย์ที่ผู้วิจัยเคารพรักมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่ครั้งที่ผู้วิจัยยังศึกษาระดับปริญญาตรี ที่คณะศิลปศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และรองศาสตราจารย์อรพัช บวรรักษา อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่สละเวลามาเป็นคณะกรรมการสอบและให้คำแนะนำในการปรับแก้การค้นคว้าอิสระเล่มนี้ ให้มีความถูกต้องและ สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และคณาจารย์คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผู้ประสาทความรู้และขัดเกลาให้ผู้วิจัยมีความ เจริญก้าวหน้า ทั้งทางด้านวิชาการและในด้านการใช้ชีวิต

ขอขอบคุณ คุณวริยา พี่ผู้คอยช่วยเหลือผู้วิจัยในเรื่องต่าง ๆ ด้วยความเอ็นดูเสมอมา คุณกัณษัตรี คุณวิเชษฐชาย คุณทับทิม คุณกานต์วีรุช และคุณโสภิตา ยูมิตรผู้เป็นกำลังใจที่ดีของผู้วิจัย คุณนันทวัฒน์ คุณ อากาศ รวมถึงเพื่อนนักศึกษาสาขาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ และสาขาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และเหล่ากัลยาณมิตรทั้งหลายของผู้วิจัย ที่ผู้วิจัยไม่ได้เอ่ยชื่อในหน้ากิตติกรรมประกาศนี้ ทุกคนล้วนมีความหมายต่อผู้วิจัยทั้งสิ้น

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อธีระพล ดิสวัสดิ์ และคุณแม่อำไพ ดิสวัสดิ์ บิดามารดาที่รักยิ่งของผู้วิจัย ที่คอย ช่วยเหลือและสนับสนุนผู้วิจัย ทั้งทางด้านทุนทรัพย์และกำลังใจ ขอบพระคุณที่สนับสนุนให้ผู้วิจัยได้ศึกษาเล่าเรียน ในสาขาวิชาที่ผู้วิจัยรัก และไม่เคยหมดหวังในตัวลูกคนนี้เลยสักครั้ง หากผู้วิจัยไม่มีท่านทั้งสอง ผู้วิจัยคงไม่มีโอกาส ได้มายืนในจุดนี้ ขอขอบคุณ สิริ ดิสวัสดิ์ น้องสาวของผู้วิจัย และพสุ พระระรามันท์ ลูกพี่ลูกน้องของผู้วิจัย รวมทั้ง บรรดาญาติผู้ใหญ่ที่ผู้วิจัยไม่ได้กล่าวถึง ณ ที่นี้

หากงานวิจัยเล่มนี้มีโอกาสได้สร้างประโยชน์ต่อผู้ใด ผู้วิจัยขอมอบคุณงามความดีนี้ แต่พระยาอุปกิต ศิลปสาร ปุชนียบุคคลแห่งวงการภาษาไทยที่ผู้วิจัยเคารพและศรัทธา รวมถึงทุกท่านที่ผู้วิจัยกล่าวมาข้างต้น

เสาวภาคย์ ดิสวัสดิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด	6
2.1 การวิเคราะห์การใช้ภาษา.....	6
2.1.1 ความหมายและชนิดของคำ	6
2.1.2 การวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์	16
2.1.3 การวิเคราะห์วาทกรรม	23
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์บทเพลง	26
2.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาในบทเพลง	26
2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์วาทกรรมในบทเพลง	28
2.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์บทเพลงในแง่อื่น ๆ	31
บทที่ 3 การใช้ภาษาในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด	34

3.1 การตั้งชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด	34
3.1.1 จำนวนพยางค์ในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด	34
3.1.2 การตั้งชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดด้วยคำ วลี ประโยค	37
3.1.3 ประเภทความหมายของชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด	39
3.2 รูปแบบการประพันธ์ของเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด	48
3.2.1 การใช้เสียงสัมผัสในบทเพลง	48
3.3 การใช้คำในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด	52
3.3.1 การซ้ำคำและการซ้ำวลี	52
3.3.2 การใช้คำซ้ำ	55
3.3.3 การใช้คำซ้อน	57
3.3.4 การหลีกคำหรือคำไวพจน์	65
3.3.5 การใช้คำภาษาถิ่น	67
3.4 การใช้ภาพพจน์ในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด	73
3.4.1 อุปมา (Smile)	73
3.4.2 อุปลักษณ์ (Metaphor)	74
3.4.3 อติพจน์ (Hyperbole)	75
3.4.4 บุคคลวัต (Personification)	76
3.4.5 นามนัย (Metonymy)	78
3.4.6 สัทพจน์ (Onomatobolia)	79
3.4.7 คำถามเชิงวาทศิลป์ (Rhetorical Question)	80
3.5 การใช้วจนกรรมในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด	82
3.5.1 วจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว (Representative)	85
3.5.2 วจนกรรมกลุ่มชี้แนะ (Directive)	91
3.5.3 วจนกรรมกลุ่มผูกมัด (Commissive)	94

3.5.4 วิจารณ์กลุ่มแสดงความรู้สึก (Expressive).....	98
บทที่ 4 เนื้อหาในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด	102
4.1 เนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลจังหวัด.....	102
4.1.1 สถานที่สำคัญของจังหวัด	102
4.1.2 ประวัติศาสตร์ของจังหวัด	105
4.1.3 คำขวัญของจังหวัด	110
4.1.4 เพลงที่กล่าวถึงตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัด	115
4.1.5 ของดีประจำจังหวัด.....	118
4.1.6 เทศกาลและงานประเพณีของจังหวัด.....	120
4.1.7 ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของจังหวัด.....	122
4.1.8 วิถีชีวิตของผู้คนในจังหวัด	125
4.2 เนื้อหาเกี่ยวกับความรู้สึก	130
4.2.1 ความรัก.....	130
4.2.2 ความภาคภูมิใจ.....	132
4.2.3 ความกตัญญูต่เวที	134
4.2.4 ความเชื่อ	138
4.2.5 ความสนุกสนาน.....	141
4.2.6 ความสามัคคี.....	143
4.2.7 การร้องขอความเป็นธรรม.....	145
4.2.8 ความเป็นมิตรไมตรีของผู้คนในจังหวัด	146
4.2.9 ความตลกขบขัน.....	147
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	150
สรุปผลการศึกษา.....	150
อภิปรายผลการศึกษา	152

ข้อเสนอแนะ.....	154
รายการอ้างอิง	155
ภาคผนวก ตัวอย่างเนื้อเพลงและตารางรายชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด	159
ประวัติผู้เขียน	199

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์มีความเกี่ยวข้องกับดนตรีมาตั้งแต่โบราณกาล เนื่องจากมนุษย์ในสมัยโบราณใช้ดนตรีเป็นภาษาในการสื่อสารกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่ออ้อนวอนขอพรต่าง ๆ เช่น ขอพรให้ปกป้องคุ้มครองเผ่าพันธุ์ของตนให้รอดพ้นจากภัยทางธรรมชาติ เพราะภัยธรรมชาติเป็นเรื่องที่ยังไม่สามารถหาข้อพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ได้ในยุคนั้น ทำให้มนุษย์เกิดความหวาดกลัวต่อปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ และเมื่อมนุษย์เกิดความกลัวขึ้น สิ่งศักดิ์สิทธิ์จึงเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของมนุษย์ในยุคนั้น ดนตรีจึงเป็นภาษาที่มนุษย์เลือกใช้สื่อสารกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์ (2550) กล่าวถึงสาเหตุที่มนุษย์โบราณใช้เสียงดนตรีสื่อสารกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สามารถสรุปได้ว่า สาเหตุที่ต้องใช้เสียงดนตรีในการสื่อสารกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพราะมีความเชื่อว่าหากมนุษย์สื่อสารกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ด้วยภาษาพูดปกติทั่วไป อาจทำให้เกิดความไม่เข้าใจต่อกัน และอาจส่งผลให้การดลบันดาลพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในพิธีกรรมดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จ มนุษย์จึงต้องสร้างดนตรีขึ้นมาเพื่อเป็นภาษาสำหรับการสื่อสารกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์โดยเฉพาะ เรียกว่า “การสวด”

ผู้คนในสังคมไทยนำดนตรีมาใช้ประกอบพิธีกรรมซึ่งปรากฏอยู่ในทุกภูมิภาค เช่น พิธีตักลงสะบัดชัย (ภาคเหนือ) พิธีบูชาผีฟ้า (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) พิธีกองข้าวบวงสรวง (ภาคกลาง) พิธีกรรมโนราโรงครู (ภาคใต้)

เมื่อกาลเวลาผ่านไป วัฒนธรรมก็เกิดการเปลี่ยนแปลง ดนตรีจึงไม่ได้ทำหน้าที่เพียงแต่ในพิธีกรรมเท่านั้น แต่ยังเป็นสิ่งสร้างความบันเทิงให้แก่ทุกสังคม ดังที่ อิกานต์ ศรีนารา และ พิเชษฐ เดชผิว (2548: 25) ได้กล่าวไว้ว่า “ดนตรีได้ถูกนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของงานเทศกาล และงานรื่นเริงต่าง ๆ”

ดนตรีมีส่วนช่วยให้งานนั้นสนุกและเป็นที่น่าสนใจ ในสังคมไทยดนตรีและเพลงสร้างความบันเทิงใจแก่ผู้เล่นและผู้ฟัง เพลงมีหลายประเภท หนึ่งในนั้นคือ “เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด” ซึ่งเป็นเพลงที่มีบทบาทในสังคมไทยมากเพราะคนในพื้นที่แต่ละจังหวัดในประเทศไทยมีความคุ้นเคยดี เนื่องจากได้ยินเพลงเหล่านี้ในเทศกาลสำคัญของจังหวัดอยู่เป็นประจำ เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดคือเพลงที่หน่วยงานของรัฐใช้ในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดและ

ประชาสัมพันธ์จังหวัด เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่จังหวัด ทำให้ผู้คนในจังหวัดมีความรักและภาคภูมิใจในถิ่นกำเนิด อีกทั้งยังเป็นการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวและสินค้าเพื่อสร้างรายได้ให้แก่จังหวัด ทั้งนี้หน่วยงานราชการเป็นหน่วยงานแรกที่ริเริ่มการเผยแพร่เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดขึ้น ด้วยการว่าจ้างวงดนตรีสุนทราภรณ์แต่งและขับร้องเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด วงดนตรีสุนทราภรณ์จึงนับว่าเป็นวงดนตรีแรกในประเทศไทยที่ประพันธ์เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดเพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐ

ปัจจุบันมีการแต่งเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดโดยวงดนตรีสมัยใหม่หลายวง เช่น อัสนี-วสันต์ (อัสนี โชติกุล และวสันต์ โชติกุล) ดา เอ็นโดรฟิน (Da Endorphine) ไทเทเนียม (Thaitanium) เพื่อให้เพลงเข้าถึงกลุ่มผู้ฟังในยุคปัจจุบันมากยิ่งขึ้น ทำให้เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต

โอกาสในการเปิดเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

งานประเพณีบพระ-เล่นเพลง จัดขึ้นที่จังหวัดกำแพงเพชรในวันมาฆบูชาหรือวันเพ็ญเดือนสาม ประมาณเดือนกุมภาพันธ์

งานประเพณีสารทไทยกล้วยไข่เมืองกำแพงเพชร จัดขึ้นในช่วงวันสารทไทยตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำและแรม 1 ค่ำ ของเดือนกันยายนทุกปี

รายการวิทยุในจังหวัดกำแพงเพชร เช่น รายการข่าวกำแพงเพชรบ้านเรา เวลาออกอากาศเวลา 06.00 ถึง 7.00 น. รายการรักษ์ไทยรักษ์ถิ่นแผ่นดินกำแพงเพชร ออกอากาศทุกวันอังคาร เวลา 10.00 ถึง 11.00 น. และรายการเลาะรั้วซากังราว ออกอากาศทุกวันพุธ เวลา 13.00 ถึง 14.00 น.

งานถนนสายวัฒนธรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

งานปอยเหลินสิบเอ็ด จัดขึ้นที่อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ช่วงเดือนตุลาคมของทุกปี
งานออกหว่า หรืองานออกพรรษา จัดขึ้นที่อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในเดือนตุลาคมของทุกปี

งานกาตหลู้ จัดขึ้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในเดือนตุลาคมของทุกปี

งานไหมนานาชาติขอนแก่น และงานกาชาด จัดขึ้นที่จังหวัดขอนแก่น ในช่วงเวลาเดียวกันคือวันที่ 29 พฤศจิกายน ถึง 10 ธันวาคมของทุกปี

งานบุญเจ้าพ่อพญาแล และงานกาชาด จัดขึ้นที่จังหวัดชัยภูมิในช่วงเดียวกันคือวันที่ 11 ถึง 20 มกราคมของทุกปี

งานประเพณีบุญเดือนหก จัดขึ้นที่ศาลเจ้าพ่อพญาแล จังหวัดชัยภูมิ ในเดือนพฤษภาคมของทุกปี

เสียงตามสายของกรุงเทพมหานครฯ และพิธีต้อนรับผู้บริหารของกรุงเทพมหานครฯ เช่น พิธีต้อนรับปลัดกรุงเทพมหานครฯ จะเปิดเพลงประชาสัมพันธ์กรุงเทพมหานครฯ ด้วยเช่นกัน

กิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ กีฬาแห่งชาติ และกีฬาเยาวชนของจังหวัดสุพรรณบุรี จะเปิดเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดในงาน ซึ่งเพลงที่นิยมเปิดและมีผู้คนรู้จักมากที่สุดคือเพลงอะเมซิ่งสุพรรณฯ

งานโลกทะเลของจังหวัดชุมพร จัดขึ้นในเดือนมีนาคมของทุกปี

งานเทิดพระเกียรติกรมหลวงชุมพรฯ จัดขึ้นในจังหวัดชุมพร ช่วงเดือนธันวาคมของทุกปี

รายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง เช่น รายการเช็คอินถิ่นเมืองลุง ซึ่งจะเปิดจนจบเพลง

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าในหลายจังหวัดมีการเปิดเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดในงานเทศกาลต่าง ๆ ที่จัดขึ้นภายในจังหวัด ทั้งเทศกาลงานประเพณีประจำปีของจังหวัด และในโอกาสอื่น ๆ แสดงให้เห็นว่าเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดนั้นมีความสำคัญมาก

การแต่งเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดจำเป็นต้องอาศัยศิลปะทางการใช้ภาษาเพราะเป็นเพลงที่สื่อถึงเอกลักษณ์ของจังหวัดนั้น ๆ ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์จังหวัดเพื่อให้ผู้ฟังเกิดมโนภาพตามเนื้อหาของบทเพลง อันส่งผลต่ออารมณ์ของผู้ฟัง เช่น กระตุ้นความฮึกเหิมให้ผู้ฟังมีความรักถิ่นฐาน หรือสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของจังหวัด เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกเชื่อถือและคล้อยตาม ศิลปะทางการใช้ภาษาในที่นี้ คือ ศิลปะในการใช้คำ วลี ประโยค ภาพพจน์ และวัจนกรรมในการประพันธ์บทเพลง เพื่อให้ผู้ฟังเกิดจินตภาพตามเนื้อร้องของบทเพลง

เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดเป็นเพลงอีกประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับการให้ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดในประเทศไทย เพราะเป็นเพลงที่แต่งขึ้นมาเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีหรือสร้างความน่าจดจำให้แก่แต่ละจังหวัด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจว่าเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดมีการใช้กลวิธีทางภาษารูปแบบใดบ้างในการประชาสัมพันธ์จังหวัด และมีการเผยแพร่ข้อมูลผ่านเนื้อหาของเพลงในแต่ละจังหวัดออกมาในลักษณะใดบ้าง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดทั้ง 77 จังหวัดในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์การใช้ภาษา ภาพพจน์ และวัจนกรรมในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด
2. เพื่อวิเคราะห์และจัดกลุ่มประเภทของเนื้อหาในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด

ขอบเขตของการวิจัย

1. ผู้วิจัยรวบรวมเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดในประเทศไทยรวมทั้งหมดจำนวน 77 จังหวัด จำนวน 239 เพลง โดยใช้ระยะเวลาเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2561 จนถึงเดือนมิถุนายน 2561
2. ผู้วิจัยจะวิเคราะห์เฉพาะการใช้ภาษาและเนื้อหาในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด โดยไม่ศึกษาทำนองเพลง และจำนวนท่อนของเนื้อเพลง
3. ผู้วิจัยจะศึกษาเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ที่เก็บข้อมูลจากเว็บไซต์ประจำจังหวัด และจากการติดต่อสอบถามหน่วยงานของรัฐ ที่กล่าวถึงไว้ในงานวิจัยชิ้นนี้เท่านั้น โดยไม่เก็บข้อมูลเพลงจากหน่วยงานเอกชน หรือองค์กรอิสระอื่น ๆ ที่หน่วยงานรัฐไม่ได้อ้างถึงจากการสอบถาม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ผู้วิจัยจะศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเพลง เพื่อปูทางพื้นฐานในการศึกษา งานวิจัยเกี่ยวกับเพลง ประเด็นที่มุ่งเน้นศึกษาคือการวิเคราะห์การใช้ภาษา วัจนกรรม และเนื้อหา ในบทเพลง จำแนกได้ ดังนี้

- 1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาในบทเพลง
- 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์วัจนกรรมในบทเพลง
- 1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์บทเพลงในแง่อื่น ๆ

2. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลรายชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดจากเว็บไซต์ประจำจังหวัดของแต่ละจังหวัด แต่ในกรณีที่เว็บไซต์บางจังหวัดที่ไม่ได้ระบุชื่อเพลงไว้ ผู้วิจัยจะสอบถามชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดจากตัวแทนหน่วยงานของรัฐในแต่ละจังหวัด ซึ่งเพลงที่เก็บข้อมูลมาต้อง

เป็นเพลงที่หน่วยงานของรัฐยืนยันว่าใช้เปิดจริง แหล่งที่มาของการเก็บข้อมูลตามลำดับ ได้แก่ สำนักงานจังหวัด สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด และสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยประจำจังหวัด ซึ่งจะตัดเพลงที่หน่วยงานของรัฐไม่สะดวกที่จะให้เนื้อเพลง และเพลงที่ผู้วิจัยไม่สามารถค้นหาเนื้อร้องได้จากเว็บไซต์ในระบบอินเทอร์เน็ตจากการเก็บข้อมูลตามลำดับและเงื่อนไขดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถรวบรวมเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดได้ทั้งหมดจำนวน 239 เพลง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดที่รวบรวมได้ 239 เพลง มาวิเคราะห์ด้านการใช้ภาษา ภาพพจน์ วจนกรรม และเนื้อหาในบทเพลง เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการประพันธ์บทเพลง และสารที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อผ่านเนื้อเพลง

4. นำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ในรูปแบบการค้นคว้าอิสระ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะการใช้ภาษา ภาพพจน์ และวจนกรรมในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด
2. ทำให้ทราบถึงประเภทของเนื้อหาในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด
3. เป็นแนวทางการศึกษาเพลงประเภทอื่น ๆ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การใช้ภาษาและเนื้อหาในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์บทเพลง

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด

2.1 การวิเคราะห์การใช้ภาษา

2.1.1 ความหมายและชนิดของคำ

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่ามีผู้นิยามความหมายของ “คำ” ไว้หลายท่าน เช่น

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2548: 59) ได้กล่าวว่า คำ คือ “เสียงที่พูดออกมา ได้ความอย่างหนึ่ง ตามความต้องการของผู้พูด จะเป็นก็พยางค์ก็ตาม เรียกว่าคำหนึ่ง บางคำก็มีพยางค์เดียว บางคำก็มีหลายพยางค์”

หม่อมหลวงจรัสวิไล จรูญโรจน์ (2560: 98) ได้กล่าวว่า “คำ หรือ word คือหน่วยอิสระที่เล็กที่สุดที่มีความหมาย คำจะต้องมีคุณสมบัติครบทั้ง 3 ประการ คือ 1.อยู่เป็นอิสระได้ 2.เล็กที่สุด แบ่งแยกให้เป็นหน่วยอิสระไม่ได้ 3.มีความหมาย”

สุนันท์ อัญชลีอนุกุล (2556: 5) ได้กล่าวว่า “คำ ตามแนวภาษาศาสตร์ เป็นส่วนที่เล็กที่สุดที่มีความหมาย ปรากฏตามลำพังได้”

สรุปได้ว่า “คำ” คือ หน่วยที่เล็กที่สุดของภาษา โดยคำหนึ่งคำอาจจะมีเพียงหนึ่งพยางค์หรือมากกว่าก็ได้ แต่จะต้องเป็นพยางค์ที่มีความหมาย ซึ่งสามารถอยู่เป็นอิสระได้

การประกอบคำมีหลากหลายรูปแบบ รูปแบบของคำที่ผู้วิจัยพบในการวิเคราะห์เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด มีดังต่อไปนี้

การซำคำและการซำวลี

ธเนศ เวศร์ภาดา (2549: 38-39) ได้กล่าวถึงการซำคำไว้ว่า

การซำคำ คือ การใช้คำเดียวกันกล่าวซ้ำหลายแห่งในบทประพันธ์หนึ่งบท เพื่อย้ำความให้หนักแน่นขึ้น การซำคำในแง่วรรณศิลป์มักจะซำคำที่สำคัญ ซึ่งจะช่วยสร้างความชัดเจนหนักแน่นของสารที่กวีต้องการสื่อ ตัวอย่างการซำคำมีดังนี้

เพราะว่าไทยจะได้เป็นไทยแท้ ไทยจะได้เจริญรอยเดิม ไทยจะได้เปลื้อง
ลัทธิขอม ไทยจะได้ออมน่านาจอธิปไตย ไทยจะได้เป็นใหญ่ในการเมือง ไทยจะได้
ปกครองตนเอง ไทยจะได้มีสิทธิของตน อันตราตรึงไว้ในปฐมฉบับอันศักดิ์สิทธิ์สิทธิที่จะ
เสมอหน้ากัน สิทธิที่จะเชื่อถือตามใจชอบ สิทธิในส่วนร่างกาย เคหสถานและทรัพย์สิน
สิทธิในการพูด การเขียน และการโฆษณา สิทธิในการศึกษาอบรม สิทธิในการ
ประชุมและการตั้งสมาคม สิทธิในการดำเนินอาชีพ และสิทธิเลือกตั้งผู้แทนไปกำกับ
ราชการแผ่นดิน แต่ไทยไม่ทิ้งไท ไทยรักชาติ ก็รักราช รักราชเป็นที่เคารพสักการ ไทย
ชูชาติก็ชูราช ชูราชเป็นประมุขประชาชาติ ประมุขผู้ทรงใช้อำนาจอธิปไตยของทวย
ไทยทั้งหมด

บทพระนิพนธ์ของกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ข้างต้น สร้างความสะดุดเด่น
ด้วย การซำคำว่าไทย และ สิทธิ ทุกประโยค เพื่อย้ำความคิดเกี่ยวกับความเป็น
เอกราชของไทย และการธำรงไว้ซึ่งสิทธิอันชอบธรรมของปวงชนชาวไทย นอกจากนี้
ยังเล่นคำ ไทย กับ ไท ไว้ในข้อความว่า ไทยไม่ทิ้งไท สร้างความกระชับหนักแน่นของ
ข้อความและสื่อความหมายลึกซึ้งว่า ปวงชนชาวไทยที่มีสิทธิสมบูรณ์นั้นเปี่ยมด้วยใจ
อันจงรักภักดีต่อพระเจ้าแผ่นดิน

การซำวลี คือ การใช้วลีเดียวกันซ้ำกัน กล่าวคือใช้วลีเดียวกันมากกว่าหนึ่งแห่ง
เพื่อเน้นความสำคัญของวลีนั้น

ตัวอย่างการซำวลีมีดังนี้

“...โอ้ได้ พี่น้องเอ๋ย

อยากเห็นกะให้มาเบิ่ง

สงบร่มเย็น

พี่น้องเอ๋ย

มาเบิ่งแล้วเจ้าสิเห็น

นครพนมเมืองงาม...”

(เพลง นครพนมเมืองงาม, จังหวัดนครพนม)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “นครพนมเมืองงาม” ข้างต้นมีการซ้ำวลี “พี่น้องเอ๋ย-พี่น้องเอ๋ย” และ “มาเบิ่ง-มาเบิ่ง” ซึ่งเป็นการซ้ำวลีที่อยู่ติดกัน เพื่อเน้นย้ำความสำคัญของวลีข้างต้น ที่ต้องการสื่อความหมายชักชวนผู้คนให้มาเยี่ยมชมจังหวัดนครพนม

คำซ้ำ (Reduplication)

มีผู้นิยามความหมายของ “คำซ้ำ” ไว้หลายท่าน เช่น

พ่อน เปรมพันธุ์ (2542: 34) ได้นิยาม “คำซ้ำ” ว่า

คำซ้ำ คือ คำที่เกิดจากการออกเสียงหน่วยคำเดียวกันซ้ำ 2 ครั้ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความหมายเน้นหนักขึ้นหรือเบาลง ต่างไปจากความหมายของคำ เดิมคำเดียวเป็นประการสำคัญ โดยมีเครื่องหมาย ไ้ม้มก เขียนแทนคำซ้ำคำหลัง เช่น ใหญ่ใหญ่ เขียนเป็น ใหญ่ ๆ ดั่งดั่ง เขียนเป็น ดัง ๆ

สุนันท์ อัญชลินุกูล (2556: 24) ได้นิยาม “คำซ้ำ” ว่า

คำซ้ำในภาษาไทยเกิดจากการนำคำ ๆ เดียวกันมาซ้ำกันบางครั้งเวลา ออกเสียงจะมีการลงน้ำหนักเสียงที่คำใดคำหนึ่งในคำซ้ำ การลงน้ำหนักเสียงมีผล ต่อความหมายของคำซ้ำที่เกิดใหม่ ส่วนการเขียนนิยมใช้เครื่องหมายไ้ม้มก (๑) แทนการเขียนซ้ำรูปคำเดิม จึงถือว่าคำซ้ำแต่ละคำประกอบด้วยหน่วยคำอิสระ 1 หน่วยคำ และหน่วยคำไม่อิสระ (คือ ไ้ม้มก) อีกหนึ่งหน่วยคำ

บรรจบ พันธเมธา (2556: 76) ได้นิยามว่า “คำซ้ำ” ว่า

คำซ้ำ คือ คำคำเดียวกัน นำมากล่าว 2 ครั้ง มีความหมายเน้นหนักหรือบาง ที่ต่างกันไปกับคำเดียวเพียงคำเดียว จึงถือว่าเป็นคำสร้างใหม่ มีความหมายใหม่ ทำนองเดียวกับคำซ้อน ต่างกันก็แต่เพียงคำซ้ำใช้คำคำเดียวกันซ้อนกันเท่านั้น และ เพื่อให้รู้ว่าคำที่กล่าว 2 ครั้งนั้นเป็นคำซ้ำ ไม่ใช่คำเดียว ๆ เรียงกัน จึงต้องคิด เครื่องหมายกำกับไว้ในภาษาไทยใช้ ไ้ม้มก แทนคำท้ายที่ซ้ำกับคำต้น (ยกมแปลว่า คู่ ไ้ม้มกจึงใช้สำหรับคำซ้ำที่มาเป็นคู่ ๆ กันเท่านั้น หาใช่มีไว้แทนคำอื่น ๆ ที่มีเสียง เดียวกันทุกคำไปไม่) หากไม่ใช่ไ้ม้มกจะทำให้สังเกตยากว่า คำใดเป็นคำเดียว คำใด เป็นคำซ้ำ เช่น ชาวนาใส่เสื้อดำดำดำนา

นิตยา กาญจนวรรณ เสาวลักษณ์ อนันตศานต์ และทิพย์สุนทร อนันบุตร (2558: 76) ได้กล่าวว่า

คำซ้ำคือคำคำเดียวกันที่นำมากล่าว 2 ครั้ง เพื่อให้มีความหมายเน้นหนักขึ้น หรือเพื่อให้มีความหมายต่างจากคำเดียว วิธีการสร้างคำก็เหมือนกับการสร้างคำซ้อน แต่ใช้คำคำเดียวมาซ้อนกัน โดยมีเครื่องหมายไม่ยมกกำกับ คำที่จะใช้เครื่องหมายไม่ยมกได้จะต้องเป็นคำซ้ำ ถ้าไม่ใช่คำซ้ำจะใช้ไม่ยมกไม่ได้ เพราะอาจจะเป็นคำที่พุดติดต่อกันเป็นความเดียวกัน แต่เป็นคำคนละประเภท หรือเป็นการพุดซ้ำกันเพื่อเน้นความก็ได้

บรรจบ พันธุมธา (2556: 77-79) ได้กล่าวถึงลักษณะของคำซ้ำไว้ว่า

1. คำซ้ำที่ซ้ำคำนาม แสดงพหูพจน์ บอกว่านามนั้นมีจำนวนมากว่าหนึ่ง เช่น เด็ก ๆ หนู ๆ
2. คำซ้ำที่ซ้ำคำขยายนาม แสดงพหูพจน์ก็มี เน้นลักษณะก็มี เช่น ฉันทให้เสื่อตี ๆ เขาไป
3. คำซ้ำที่ซ้ำคำขยายนามหรือสรรพนาม แสดงความไม่เจาะจง เช่น มะม่วงลูกเล็ก ๆ แสดงว่าอาจจะไม่เล็กทั้งหมด มีเล็กบ้างใหญ่บ้าง แต่ส่วนมากเห็นแต่ลูกเล็ก ๆ
ที่ซ้ำคำขยาย เช่น เสื้อสีแดง ๆ แสดงว่าไม่แดงทีเดียว แต่มีลักษณะไปทางแดง
ที่ซ้ำคำนาม เช่น พวกเด็ก ๆ นั่งคนละทางกับพวกผู้ใหญ่ ๆ ซึ่งไม่แน่ใจว่าเป็นพวกเด็กทั้งหมด หรือผู้ใหญ่ทั้งหมด
ที่ซ้ำคำสรรพนาม เช่น เรา ๆ ท่าน ๆ หมายถึงคนทั้งสองฝ่าย แต่ไม่ได้ระบุแน่ว่าเป็นฝ่ายใด
4. คำซ้ำที่ซ้ำคำนามหรือคำบอกจำนวนนับ จะแยกความหมายออกเป็น ส่วน ๆ เมื่อมีคำว่า “เป็น” มาอยู่ข้างหน้า ถ้าใช้คำเดียวก็เป็นเพียงจำนวนครั้งเดียว แต่ถ้าใช้คำซ้ำนอกจากจำนวนนั้นมีมากกว่าหนึ่งแล้ว ยังแยกออกไปเป็นที่ละหนึ่ง ๆ อีกด้วย เช่น

ซังเป็นกิโล ๆ (ซังทีละกิโล และมีมากกว่าหนึ่งกิโล)

ตรวจเป็นบ้าน ๆ ไป (ตรวจทีละบ้าน แต่มีหลายบ้าน)

5. คำซ้ำที่ซ้ำคำบุพบทหรือคำขยาย ใช้ขยายกริยาบอกความเน้นเมื่อเป็นคำสิ่งที่ซ้ำคำบุพบท เช่น หยิบบน ๆ นั่งใน ๆ

ที่ซ้ำคำขยาย เช่น เขียนดี ๆ พูดดี ๆ

6. คำซ้ำที่ซ้ำจากคำซ้อน 2 คู่ ใช้เป็นคำขยายบอกความเน้น เช่น งอก ๆ แง่ง ๆ (ดูไม่มั่นคงยิ่งกว่า งอกแง่ง)

7. คำซ้ำที่ซ้ำคำซ้อน 2 คู่ มีความหมายต่างออกไป ไม่เนื่องกับความหมายเดิมใช้เป็นคำขยาย เช่น ไป ๆ มา ๆ หมายความว่า ในที่สุด

8. คำซ้ำที่ซ้ำคำนามก็มี คำกริยา หรือคำขยายก็มี ความหมายต่างออกไป ไม่เนื่องกับความหมายเดิม ใช้เป็นคำขยาย

ที่ซ้ำคำนาม เช่น พั่น ๆ (หมายความว่า ธรรมดา)

กล้วย ๆ (หมายความว่า ง่าย สะดวก)

ที่ซ้ำคำกริยา เช่น ลวก ๆ (หมายความว่า หยาบ ๆ ไม่เรียบร้อย)

ที่ซ้ำคำขยาย เช่น พลาง ๆ (หมายความว่า ทำไปชั่วคราวก่อนเวลา)

การใช้คำซ้ำ

โดยมากใช้ตามหน้าที่ของคำเดิมที่เป็นคำเดียว ๆ (จะมีใช้แปลกไปก็เฉพาะที่กล่าวไว้ในข้อ 8)

สรุปได้ว่า คำซ้ำอาจใช้ได้ดังนี้

ใช้เป็นคำนาม เช่น ลูก ๆ หลาน ๆ

ใช้เป็นคำสรรพนาม เช่น เรา ๆ ท่าน ๆ

ใช้เป็นคำกริยา เช่น วิ่ง ๆ เต้น ๆ รู้ ๆ

ใช้เป็นคำขยายนาม เช่น เสื้อสวย ๆ

ใช้เป็นคำขยายกริยา เช่น เก็บของให้หมด ๆ

คำซ้อน (Synonymous compound)

บรรจบ พันธุมธา (2556: 62) ได้กล่าวว่า

คำซ้อน (บางทีเรียก คำคู่) คือ คำที่มีคำเดียว 2 คำ อันมีความหมายหรือเสียงคล้ายกันใกล้เคียงกัน หรือเป็นไปในทำนองเดียวกันซ้อนเข้าคู่กัน เมื่อซ้อนแล้ว จะมีความหมายใหม่เกิดขึ้น แม้ว่าบางคำความหมายจะไม่แปลกไปกว่าความหมายเดิมมากนัก แต่ก็ต้องมีความหมายต่างออกไปบ้าง

สุนันท์ อัญชลีสกุล (2556: 33) กล่าวว่า

คำซ้อนเป็นชื่อเรียกคำอีกประเภทหนึ่งที่เกิดจากการนำคำ 2 คำ มาซ้อนกัน คำที่นำมาซ้อนกันเพื่อให้เกิดเป็นคำซ้อนนั้น แต่เดิมมักใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน โดยที่คำทั้งสองอาจมีใช้ในภาษาถิ่นคนละถิ่น หรือใช้ต่างกาลเวลากันมาซ้อนกัน อย่างคำว่า บ้านเรือน เสื่อสาด เข็ดหลาบ ต่อมาน่าจะนำคำที่มีความหมายตรงข้ามกันมาซ้อนกัน เช่น หน้าหลัง เท็จจริง สูงต่ำ ดำขาว ผิดชอบ ชั่วดี นอกจากนี้คำซ้อนอาจพิจารณารวมถึงเสียงด้วย ไม่ได้จำกัดเฉพาะเรื่องของความหมายเท่านั้น เราจึงอาจกล่าวได้ว่าคำซ้อนมีความหมายกว้างขึ้น กล่าวคือ สามารถพิจารณาทั้งเรื่องของความหมายและเรื่องของเสียงของคำซ้อนด้วย ดังนั้นเราจึงอาจแบ่งคำซ้อนออกเป็น 2 ชนิด คือ คำซ้อนเพื่อความหมาย และคำซ้อนเพื่อเสียง

สุนันท์ อัญชลีสกุล (2556: 33-43) ได้แบ่งการสร้างคำซ้อนเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. คำซ้อนเพื่อความหมาย

คำซ้อนเพื่อความหมาย เกิดจากการนำคำ 2 คำ ที่มีความหมายเหมือนกัน ใกล้เคียงกัน ทำนองเดียวกัน หรือตรงข้ามกันมาซ้อนกัน การสร้างคำซ้อนประเภทนี้ อาจแบ่งตามจำนวนพยางค์ได้ ดังนี้

1.1 คำซ้อนสองพยางค์ เกิดจากคำพยางค์เดียวสองคำที่มีความหมายเหมือนกัน ใกล้เคียงกัน ทำนองเดียวกัน หรือตรงข้ามกันมาซ้อนกัน คำที่นำมาซ้อนอาจเป็นคำชนิดเดียวกันหรือต่างชนิดกัน เช่น

1.1.1 คำนาม + คำนาม เช่น เหง้าเรื้อน จิตใจ

1.1.2 คำกริยา + คำกริยา เช่น ย่างเดิน สวยงาม

1.2 คำซ้อนสามพยางค์ เกิดจากคำพยางค์เดียว 1 คำ กับ คำสองพยางค์ 1 คำซ้อนกัน มีทั้งที่เป็นคำกริยากับคำแผลงของคำกริยา และ คำกริยากับคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน เช่น

โกรธ (กริยา1พยางค์) + พิโรธ (กริยา2พยางค์) = โกรธพิโรธ
เกิด (กริยา1พยางค์) + กำเนิด (กริยา2พยางค์ และคำแผลง)
= เกิดกำเนิด

1.3 คำซ้อนสี่พยางค์ เกิดจากคำพยางค์เดียว คำสองพยางค์ หรือคำสามพยางค์ มาซ้อนกันเป็นคำซ้อน 4 พยางค์ โดยคำที่นำมาซ้อน อาจเป็น ชนิดเดียวกันหรือต่างชนิดกัน เช่น

1.3.1 คำซ้อนที่เกิดจากคำนามสองคำขึ้นไป ออกเสียงเป็น สี่พยางค์ ดังตัวอย่าง

ป่า + พนาลัย = ป่าพนาลัย

ประเทศ+ เขต + แคว้น = ประเทศเขตแคว้น

1.3.2 คำซ้อนที่เกิดจากคำกริยาสองคำขึ้นไป ออกเสียงเป็น สี่พยางค์ ดังตัวอย่าง

ประสบ + พบ + เห็น = ประสบพบเห็น

ดู + ต่ำ + ว่า + กล่าว = ดูต่ำว่ากล่าว

1.3.3 คำซ้อนที่เกิดจากคำนาม + คำกริยา + คำนาม + คำกริยา ดังตัวอย่าง

ข้าว + ยาก + มาก + แพง = ข้าวยากหมากแพง

ลูก + เล็ก + เต็ก + แดง = ลูกเล็กเต็กแดง

นอกจากนี้ยังมีการสร้างคำซ้อนเพื่อความหมาย ที่ใช้คำไทยกับคำ ต่างประเทศ เช่น

เจียบ (คำไทย) + สังกัด (คำเขมร) = เจียบสังกัด

ถิ่น (คำไทย) + ฐาน (คำบาลีสันสกฤต) = ถิ่นฐาน

2. คำซ้อนเพื่อเสียง

คำซ้อนเพื่อเสียง เกิดจากการนำคำพยางค์เดียว หรือคำหลายพยางค์ที่มีเสียงพยัญชนะต้นเหมือนกัน และเสียงพยัญชนะตัวสะกดอาจเหมือนหรือต่างกัน แต่ประสมด้วยเสียงสระ ต่างกันซ้อนกัน ความหมายของคำซ้อนชนิดนี้อาจอยู่ที่พยางค์ใดพยางค์หนึ่ง หรืออยู่ที่ทุกพยางค์รวมกัน คำซ้อนเพื่อเสียงมักมีจำนวนพยางค์เป็นพยางค์คู่ เช่น สองพยางค์ สี่พยางค์ หกพยางค์ ดังนี้

2.1 คำซ้อนเพื่อเสียงสองพยางค์

2.1.1 คำซ้อนเพื่อเสียง 2 พยางค์ ชนิดเล่นเสียงสระ เกิดจากพยางค์ 2 พยางค์ที่มีเสียงสระต่างกัน แต่มีเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงเดียวกัน ส่วนเสียงพยัญชนะสะกดอาจเหมือนหรือต่างกันมาซ้อนกัน เกิดเป็นคำซ้อนสองพยางค์ 1 คำ ความหมายของคำซ้อนชนิดนี้อยู่ที่ทุกพยางค์รวมกัน เช่น โอนเอน จริงจ้ง โครมคราม

2.1.2 คำซ้อนสองพยางค์ชนิดเล่นเสียงพยัญชนะตัวสะกด เกิดจากพยางค์ 2 พยางค์ที่มีเสียงพยัญชนะต้นและเสียงสระเหมือนกัน แต่เสียงพยัญชนะตัวสะกดต่างกันมาซ้อนกัน ความหมายของคำซ้อนชนิดนี้มีมักเป็นความหมายรวมของคำที่มาซ้อนกัน เกิดเป็นคำซ้อนเพื่อเสียง 1 คำ เช่น ออดอ้อน

2.2 คำซ้อนเพื่อเสียงสี่พยางค์

2.2.1 คำซ้อนสี่พยางค์แท้ เป็นคำซ้อนที่มี 4 พยางค์ แต่ละพยางค์ไม่มีความหมาย เมื่อรวมกันแล้วจึงเกิดความหมาย เช่น

2.2.1.1 คำซ้อนที่มีสัมผัสกลางคำ คือ คำซ้อนสี่พยางค์แท้ที่มีพยางค์ที่สองสัมผัสสระกับพยางค์ที่สาม เช่น อิรุงตุงนัง สัพเพเหระ

2.2.1.2 คำซ้อนสลับเสียง คือ คำซ้อนสี่พยางค์ที่มีพยางค์ที่ 1 กับพยางค์ที่ 3 เป็นพยางค์หรือคำเดียวกัน และพยางค์ที่ 2 กับพยางค์ที่ 4 มีเสียงพยัญชนะต้นเสียงเดียวกัน เช่น สุรุษสุร่าย พะรุงพะรัง

2.2.2 คำซ้อนสี่พยางค์เทียม เกิดจากการนำคำ 2 คำ หรือพยางค์ 2 พยางค์ เสริมคำซ้อนสองพยางค์ เกิดเป็นคำซ้อนสี่พยางค์เทียม การสร้างคำซ้อนสี่พยางค์เทียมมีวิธีต่าง ๆ เช่น

2.2.2.1 คำซ้อนแทรกสัมผัสกลางคำ เกิดจากการแทรกคำ 2 คำ หรือ 2 พยางค์ที่มีเสียงสระสัมผัสกลางคำสองพยางค์เดิม ทำให้เกิดเป็นคำซ้อนสี่พยางค์เทียม ความหมายของคำซ้อนชนิดนี้อยู่ที่คำหรือคำเดิม ดังตัวอย่าง

ยากจน (คำหรือความเดิม) + ตีมี (แทรก) = ยากตีมีจน (ยากจน)

ผลไม้ (คำหรือความเดิม) + หมากราก (แทรก) = ผลหมากรากไม้ (ผลไม้)

2.2.2.2 คำซ้อนต่อสัมผัสท้ายคำ เกิดจากการเติมคำ 2 คำ หรือ 2 พยางค์ท้ายคำ หรือความ 2 พยางค์ที่มีอยู่แล้ว โดยให้พยางค์ที่ 2 กับพยางค์ที่ 3 สัมผัสสระกัน ความหมายของคำซ้อนชนิดนี้เป็นความหมายรวมของคำที่มาซ้อนกัน ดังตัวอย่าง

ประเทศ (คำหรือความเดิม) + เขตแคว้น (ต่อสัมผัส) = ประเทศเขตแคว้น

หน้านิ้ว (คำหรือความเดิม) + คิ้วขมวด (ต่อสัมผัส) = หน้านิ้วคิ้วขมวด

2.2.2.3 คำซ้อนซ้ำ คือ คำซ้อนสี่พยางค์เทียมที่เติมคำ 2 คำ หรือพยางค์ 2 พยางค์ หน้าคำหรือความเดิมที่มีอยู่แล้ว 2 คำ หรือ 2 พยางค์ โดยมีพยางค์ที่หนึ่งกับพยางค์ที่สาม เป็นคำเดียวกันหรือสัมผัสสระกัน ความหมายของคำซ้อนชนิดนี้อยู่ที่คำหรือความเดิม ดังตัวอย่าง

ถูกต้อง (เต็มหน้า) + ถูกใจ (คำหรือความเดิม) = ถูกอกถูกใจ (ถูกใจ)

หลับหู (เต็มหน้า) + หลับตา (คำหรือความเดิม) = หลับหูหลับตา (หลับตา)

2.2.2.4 การซ้อนสลัปลัก เกิดจากการนำคำ 2 คำ หรือ 2 พยางค์ ที่มีอยู่แล้ว 2 คู่มาซ้อนกัน โดยพยางค์ที่สองหรือพยางค์ที่สามอาจมีสัมผัสหรือไม่ก็ได้ ดังตัวอย่าง

มีดมีว (คำหรือความเดิม1) + ฟาดิน (คำหรือความเดิม2)

= มีดฟาดิน

หนักเบา(คำหรือความเดิม1) + นิดหน่อย (คำหรือความเดิม2) = หนักนิดเบาหน่อย

2.3 คำซ้อนเพื่อเสียงหกพยางค์ เกิดจากการนำคำ 4 คำ หรือพยางค์ 4 พยางค์แทรก หรือเติมระหว่างคำหรือความเดิมที่มีอยู่แล้ว 2 คำ หรือ 2 พยางค์ พยางค์ที่สามกับพยางค์ที่สี่มีสัมผัสสระกัน ดังตัวอย่าง

อดนอน (คำหรือความเดิม) เป็น อดตาหลับขับตานอน

ชิงช้า (คำเดิมหรือความเดิม) เป็น ชิงก็ราช้าก็แรง

คำไวพจน์ หรือการหลាកคำ (Synonyms)

คำไวพจน์ หมายถึง คำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปที่มีความหมายอ้างอิงเหมือนกัน แต่ความหมายเชิงสังคมและความหมายเชิงจิตวิสัยอาจจะแตกต่างกันก็ได้ เช่น คำว่า “แมว” กับ “วิฬาร์” หมายถึงสัตว์ชนิดเดียวกัน แต่คำว่า “วิฬาร์” ให้นัยความหมายที่ระบุว่าอยู่ในคำประพันธ์ร้อยกรอง และมีแนวโน้มว่าคนที่รู้จักคำว่า “วิฬาร์” น่าจะเป็นผู้มีความรู้ภาษาไทยและภาษาบาลีสันสกฤต สูงพอสมควร (หม่อมหลวงจรัสวิไล จรุงญโรจน์, 2560: 151)

โดยสรุป คำไวพจน์ หรือการหลាកคำ คือ คำที่หมายความหมายเหมือนกัน แต่ปรากฏรูปภาษาที่แตกต่างกัน ตัวอย่างคำไวพจน์ หรือการหลាកคำ มีดังต่อไปนี้

1. สตรี วนิดา กัลยา หมายถึง ผู้หญิง
2. แข เตือน รัชนีกร หมายถึง ดวงจันทร์
3. บุปผา ผกา บุชบา หมายถึง ดอกไม้

2.1.2 การวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์

ภาพพจน์ (Figures of Speech) คือ “ถ้อยคำที่ทำให้เกิดภาพในใจ โดยใช้กลวิธีหรือชั้นเชิงในการเรียบเรียงถ้อยคำ ให้มีพลังที่จะสัมผัสอารมณ์ของผู้อ่าน จนเกิดความประทับใจ เกิดความเข้าใจลึกซึ้ง และเกิดอารมณ์สะเทือนใจมากกว่าถ้อยคำที่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา” (ชุมสาย สุวรรณชมภู, 2556: 68)

ชุมสาย สุวรรณชมภู (2556: 69-74) ได้กล่าวถึงชนิดของภาพพจน์ดังต่อไปนี้

1. อุปมา (Simile) คือ การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งที่โดยธรรมชาติแล้วมีสภาพที่แตกต่างกัน แต่มีลักษณะเด่นร่วมกัน และใช้คำที่มีความหมายว่าเหมือนหรือคล้ายเป็นคำแสดงการเปรียบเทียบ เพื่อเน้นให้เห็นจริงว่า เหมือนอย่างไร ในลักษณะใด เช่น

ดวงหน้านางกับดวงจันทร์เป็นสิ่งที่ต่างกันโดยธรรมชาติ แต่มีลักษณะเด่นร่วมกัน คือความนวลกระจ่าง ฉะนั้นเมื่อต้องการจะอธิบายให้เห็นว่าดวงหน้านางนวลอย่างไรก็นำไปเปรียบเทียบกับดวงจันทร์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ยอมรับแล้วว่ามีลักษณะเด่นคือความนวลกระจ่าง ดวงจันทร์เป็นคำอุปมา ส่วนดวงหน้านางเป็นสิ่งที่นำไปเปรียบเทียบเรียกว่า อุปไมย

ตัวอย่างอุปมาอื่น ๆ

“เพลงนี้ไพเราะราวกับเพลงจากสวรรค์”

“เธอว่ายนํ้าเก่งเหมือนปลา”

2. อุปลักษณ์ (Metaphor) คือ การเปรียบเทียบด้วยการกล่าวว่า สิ่งหนึ่ง เป็นอีกสิ่งหนึ่ง โดยใช้คำแสดงการเปรียบเทียบว่า “เป็น” หรือ “คือ” ความหมาย จะลึกซึ้งกว่าอุปมา เช่น “ลูกคือดวงตาดวงใจของพ่อแม่”

ตัวอย่างนี้มีได้เปรียบลูกเหมือนดวงตาดวงใจเท่านั้นแต่ลูกเป็นดวงตา ดวงใจของพ่อแม่เลยทีเดียว

ตัวอย่างอุปลักษณ์อื่น ๆ

“มอมมิได้รักนายเท่าชีวิต แต่นายคือชีวิตของมอม”

“ปัญญาคือดาบผู้ดีสกร”

“นี่คือนรก เพราะเต็มไปด้วยความร้อนแห้งผากและฝุ่นบ้า ๆ”

อุปลักษณ์อีกประเภทหนึ่งที่ใช้กันมากในวรรณคดีและสำนวนไทย คือ อุปลักษณ์โดยนัย (Implicit Metaphor) ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบคล้าย อุปลักษณ์แต่ที่ไม่มีคำว่า “เป็น” หรือ “คือ” ปรากฏอยู่ในข้อความ ยกมาแต่สิ่ง ที่นำไปเปรียบให้ผู้อ่านตีความเองว่าสิ่งที่นำไปเปรียบนั้นคืออะไร โดยสังเกตจาก เนื้อความในบริบทนั้น เช่น “เขาไม่ยอมทำงานอะไรเลย จะรอให้ราชรถมาเกย หรืออย่างไร”

คำว่า “ราชรถมาเกย” หมายความว่า โชคดีมาถึงโดยไม่รู้ตัว หรือ ประสบโชคดี ทั้ง ๆ ที่ไม่ขวนขวายทำอะไร เป็นสำนวนที่มีที่มาจากนิทานเรื่อง หนึ่ง ความตอนนี้เราต้องตีความจากบริบทจึงจะเข้าใจได้

ตัวอย่างอุปสรรคโดยนัยอีกตัวอย่างคือ

“พี่เป็นคนจนต้องทนทุกข์ใจ ดอกฟ้าที่ไหนเขาคงไม่มาแลเหลียวพี่
เห็นอยู่แต่ดอกหญ้าริมวิถี คู่ควรศักดิ์ศรี รักพี่สักหน่อยน้องนาง”

ข้อความนี้มาจากส่วนหนึ่งของเพลง “รักจนขาดใจ” ประพันธ์โดย
ไพบุลย์ บุตรขันและพิพัฒน์ บริบูรณ์ โดยใช้อุปสรรคโดยนัย ดังนี้

“ดอกฟ้า” ในที่นี้เป็นอุปสรรคโดยนัย หมายถึง ผู้หญิงสูงศักดิ์และมี
ฐานะดี ฉะนั้น “พี่” ซึ่งเป็นผู้ชายที่ยากจน จึงต้องเจียมตัว มองได้เพียง
“ดอกหญ้า” ซึ่งเป็นอุปสรรคโดยนัยเช่นกัน และมีความหมายถึงผู้หญิงที่ต่ำศักดิ์
และมีฐานะไม่ดั่งนัก อีกทั้งมีคำว่า “ริมวิถี” มาขยายให้ชัดเจนว่าเป็นดอกไม้ที่อยู่
ริมทางซึ่งใกล้มือพอที่ผู้ชายที่ต่ำศักดิ์และยากจนพอจะเด็ดได้

ตัวอย่างอุปสรรคโดยนัยอีกตัวอย่าง คือ

“และกุสิดกลอง	ละก็ซัดขวาลา
พิโรธและจับปา	ปมัทนจะใคร่ครวญ
ตะเกียงวินาศแล้ว	คหะมีดลิจิงหวน
คะนึ่งปมิกวร	จะทลายประทีปนั้น”

ข้อความตอนนี้มาจากเรื่องมัทนะพาธาเป็นเหตุการณ์ตอนที่ท้าวชัยเสนทราบว่
ตนได้สังหารนางมัทนาด้วยความเข้าใจผิด จึงได้แต่เสียใจและกล่าวโทษตนเอง
โดยใช้ขวาลา ตะเกียงและประทีปเป็นอุปสรรคโดยนัย หมายถึง นางมัทนา และใช้
บ้าน (คหะ) เป็นอุปสรรคโดยนัย หมายถึง ตนเอง

3. สัญลักษณ์ (Symbol) คือ การเปรียบเทียบที่เรียกสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยใช้คำอื่น
แทน คำที่ใช้เรียกนั้นเกิดจากการเปรียบเทียบและตีความ ซึ่งใช้กันมานานจนเป็นที่
เข้าใจกันโดยทั่วไป เช่น

สิงโต สิงห์	หมายถึง	ผู้มีอำนาจ
ตราชู	หมายถึง	ความยุติธรรม
สีขาว	หมายถึง	ความบริสุทธิ์
ดอกกุหลาบสีแดง	หมายถึง	ความรัก

4. นามนัย (Metonymy) คือ การใช้คำหรือวลี ซึ่งบ่งลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งหนึ่งสิ่งใด มาแสดงความหมายแทนสิ่งนั้นทั้งหมด เช่น

การใช้นามนัยอีกลักษณะหนึ่ง คือการกล่าวถึงชื่อของสถานที่ แต่หมายถึงคน เช่น “ไม่มีคำตอบจากทับแก้ว” ทับแก้วในที่นี้หมายถึง อาจารย์และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ เหตุที่เรียกอาจารย์และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ว่า ทับแก้ว เป็นเพราะทับแก้วเป็นชื่อวิทยาลัยแรกที่ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ตั้งขึ้น ซึ่งมีลักษณะคล้ายวิทยาลัย (Collage) ของอังกฤษ และหลาย ๆ วิทยาลัยรวมกันเป็นมหาวิทยาลัยต่อไป นอกจากนั้น ยังมีการใช้นามนัยอีกลักษณะหนึ่งที่กล่าวถึงชื่อคน แต่หมายถึงผลงานของเขา เช่น “ฉันชอบทั้งทมยันตีและบุษยมาส” หมายถึง ฉันชอบอ่านนวนิยายของทมยันตี และ นวนิยายของบุษยมาส

5. อติพจน์ (Hyperbole) คือ การกล่าวเกินจริง ซึ่งเป็นความรู้สึกหรือความคิดของผู้กล่าวที่ต้องการย้ำความหมายให้ผู้ฟังรู้สึกว่ามันหนักแน่น จริงจัง ทั้งผู้กล่าวและผู้ฟังก็เข้าใจว่า มิใช่การกล่าวเท็จ เช่น

“ฉันหัวใ้จะขาดแล้วนะ”

“ชาติหน้าตอนบ่าย ๆ จึงจะได้พบคนดีเช่นนี้อีก”

“คอแห้ง คอแห้งเป็นผิง แม่โถมยงขอกินน้ำที่”

“ถึงตายแล้วเกิดใหม่สักแสนชาติ ที่จะให้ละความจงรักภักดีนั้นอย่าหวังเลย”

6. บุคคลวัต หรือบุคลาธิษฐาน (Personification) คือ การสมมติให้สิ่งที่ไม่มีชีวิต ไม้มีความคิดสิ่งที่เป็นนามธรรม หรือสัตว์ให้มีสติปัญญาอารมณ์ หรือกิริยาอาการเหมือนมนุษย์ เช่น

“ดาวกะพริบตาเยาะเรา”

“ทะเลไม่เคยหลับไหล”

7. ปฏิทรรศน์ (Paradox) คือ การใช้ถ้อยคำหรือข้อความที่มีความหมายตรงข้ามหรือขัดแย้งกันมากล่าวเปรียบเทียบเพื่อให้เกิดความหมายที่ชัดเจน เช่น

“ยิ่งรีบก็ยิ่งช้า”

“เป็นความมืดที่แว้งสว่างไสว”

8. ปฏิพจน์ (Oxymoron) คือ การใช้คำที่ไม่สอดคล้องกันหรือขัดแย้งกัน มารวมไว้ด้วยกัน เพื่อให้มีความหมายที่ให้ความรู้สึกขัดแย้ง หรือเพิ่มน้ำหนักให้แก่ความหมายของคำแรก เช่น ไฟเย็น สันติภาพร้อน ชัยชนะของผู้แพ้ ภาพพจน์ชนิดนี้มักใช้เป็นชื่อเรื่องเพื่อเรียกร้องความสนใจของผู้อ่าน

9. คำถามเชิงวาทศิลป์ (Rhetorical question) คือ การตั้งคำถาม แต่ไม่ได้หวังคำตอบ หรือ ถ้ามีคำตอบ ก็เป็นคำตอบที่ทั้งผู้ถามและผู้ตอบรู้ดีอยู่แล้ว นักเขียนจะใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ เพื่อเร้าอารมณ์ผู้อ่าน หรือสื่อความหมายและข้อคิดที่ต้องการ เช่น

“เห็นแก้วแววับที่จับจิต ไยไม่คิดอาจเอื้อมให้เต็มที
เมื่อไม่เอื้อมจะได้อย่างไรมิ อันมณีหรือจะโลดไปถึงมือ”

10. การเลียนเสียงธรรมชาติ (Onomatopoeia) คือ การใช้คำที่เลียนเสียงธรรมชาติ เช่น เสียงดนตรี เสียงร้องของสัตว์ หรือเสียงกิริยาอาการต่าง ๆ ของคน เช่น

“เสียงระฆังดังห่างแห่งวังเวงแว่ว” (เลียนเสียงของระฆัง)
 “มันร้องดังกระโตงโตง มันดังก่อก ๆ ก่อก ๆ กระโตงโตง” (เลียนเสียงร้องของนกยูง)
 “ยุงชุมรุ่มกักปิดปั้วปะ เสียงผัวะผะผลุบปุบปั๊บบ๊อบบี้” (เลียนเสียงการปิดและตบยุง)

11. สัมพจน์ (Synecdoche) คือ การกล่าวถึงส่วนย่อยของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ต้องการให้มีความหมายถึงส่วนเต็มหรือทั้งหมด เช่น

“เขากินหมาก”
 หมายถึง เขากินหมาก ซึ่งมีพลู ปูน และส่วนผสมอื่น ๆ รวมอยู่ด้วย มิใช่กินเพียงหมาก
 “ในหมู่บ้านนี้ทุกหลังคาเรือนมีแต่คนแก่”
 “หลังคาเรือน” หมายถึง บ้านทั้งหลัง มิใช่แต่หลังคาบ้าน

12. การกล่าวอ้างถึง (Allusion) การกล่าวอ้างถึงหรือการกล่าวท้าความ คือ การกล่าวอ้างอิงถึงบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ในวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ หรือการกล่าวอ้างข้อความตอนหนึ่งตอนใดจากวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ ทั้งโดยตรงและดัดแปลงมา เช่น

“ถ้าผมเป็นทศพัทธ์จะลักพานุช ถ้าเป็นครุฑจะอุ้มคุณไป ผมเป็นแค่คนเดินดิน
 ได้แต่ถวิลในใจ คอยเมื่อไหร่คุณจะเมตตา”

ข้อความดังกล่าวมาจากส่วนหนึ่งของเพลงเทพธิดาหลงฟ้าประพันธ์โดย ไพบูลย์ บุตรขัน ร้องโดย ทูล ทองใจ ข้อความนี้อ้างถึงวรรณคดีสองเรื่อง เรื่องแรกคือ ข้อความว่า “ถ้าผมเป็นทศพัทธ์จะลักพานูช” อ้างถึงวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ เป็น เหตุการณ์เมื่อทศพัทธ์หรือทศกัณฐ์ลักพานางสีดาไปจากพระราม ข้อความต่อไปนี้ คือ “ถ้าเป็นครุฑจะอุ้มคุณไป” เป็นการอ้างถึงวรรณคดีเรื่องกาเกี เป็นเหตุการณ์เมื่อพญา ครุฑได้ลักพาปีกไปไว้ที่วิมานฉิมพลี เนื้อหาของเพลงตอนนี้เป็นการแสดงความในใจของ ผู้ชายคนหนึ่งที่ปรารถนาจะแสดงพฤติกรรมเช่นตัวละครที่อ้างถึงดังกล่าว

“พูดพลอดกอดเคล้าเล่านิทาน พระอวตารตามนางมากกลางป่า
 ข้ามฝั่งมายังเกาะลงกา ผลาญโคตรรักษาให้ตายเปลือง
 แสนยากลำบากด้วยนางงาม พระรามทุกข์ตรอมจนผอมเหลือง
 สิบสี่ปีจึงได้นางมาคืนเมือง พอสิ้นเรื่องก็พอหลับลงด้วยกัน”

ข้อความนี้มาจากเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนหลายแก้วแต่งงาน เป็น เหตุการณ์ที่หลายแก้วได้เข้าหอกับนางพิมแล้วเล่าเรื่องรามเกียรติ์ให้นางฟัง ด้วยว่า เรื่องรามเกียรติ์เป็นเรื่องที่ยาวมาก ฉะนั้นกว่าจะเล่าจบก็ทำให้ทั้งหลายแก้วและ นางพิมหลับไปด้วยกัน การที่ผู้แต่งได้อ้างถึงรามเกียรติ์ในตอนี้ แสดงให้เห็นว่า วรรณคดีเรื่องนี้คงเป็นวรรณคดีที่มีชื่อเสียงและเป็นการแสดงภูมิรู้ของผู้แต่งด้วย

ส่วนข้อความดัดแปลง เช่น

“อย่าถามว่ามหาวิทยาลัยให้อะไรกับท่าน แต่จงถามว่า ท่านจะให้อะไรกับมหาวิทยาลัย”

ข้อความนี้ดัดแปลงมาจากคำพูดของนักการเมืองคนหนึ่งทีกล่าวว่า

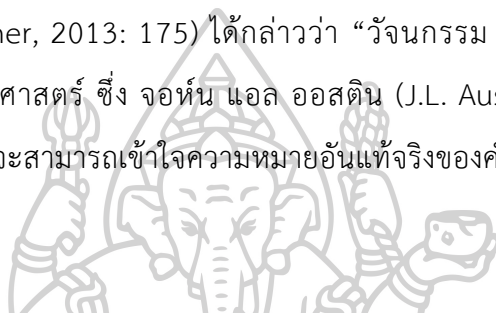
“อย่าถามว่าประเทศสหรัฐอเมริกาจะให้อะไรแก่ท่าน
 แต่จงถามว่า ท่านจะให้อะไรแก่ประเทศสหรัฐอเมริกา”

การใช้โวหารและภาพพจน์ดังกล่าว มิได้มีกฎเกณฑ์ตายตัวว่าจะต้องใช้มากน้อยเพียงใด เพียงแต่ผู้เขียนต้องพิจารณาและใช้วิจารณญาณในการใช้ให้เหมาะสมกับข้อความหรือบริบท จึงจะทำให้งานเขียนมีคุณค่าควรแก่การอ่านและแสดงถึงความสามารถของผู้เขียนด้วย

2.1.3 การวิเคราะห์วัจนกรรม

ยูล (Yule, 1996: 3) ได้กล่าวว่า “วัจนปฏิบัติศาสตร์ คือ การศึกษาเกี่ยวกับความหมายของคำพูด ด้วยวิธีการตีความผ่านบริบททางการใช้ภาษา”

เบอร์เนอร์ (Birner, 2013: 175) ได้กล่าวว่า “วัจนกรรม (Speech Act) เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งในวัจนปฏิบัติศาสตร์ ซึ่ง จอห์น แอล ออสติน (J.L. Austin) ตั้งคำถามไว้ในทฤษฎีวัจนกรรมของเขาว่า เราจะสามารถเข้าใจความหมายอันแท้จริงของคำพูดที่ผู้พูดต้องการจะสื่อได้อย่างไร”

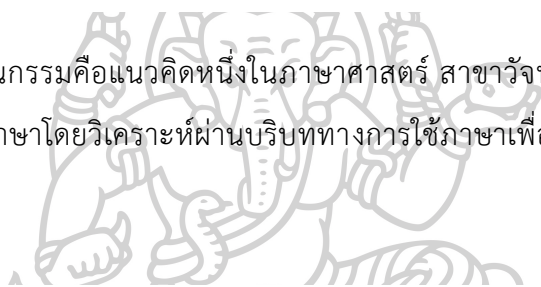
ทรงธรรม อินทจักร (2550: 15-16) ได้กล่าวว่า

จอห์น ออสติน (John L. Austin) เปรียบเสมือนเป็นผู้เผยแพร่หลักการที่ใช้อธิบายกลไกของภาษากับความหมายในแนววัจนปฏิบัติศาสตร์ ให้เป็นที่รู้จักแก่แวดวงภาษาศาสตร์เป็นคนแรก ออสตินเป็นนักปรัชญาในกลุ่มปรัชญาภาษาศาสตร์สามัญ (Ordinary Language Philosophy) ซึ่งมีศูนย์รวมอยู่ที่มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด (Oxford) ประเทศอังกฤษ ในช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 20 นักปรัชญากลุ่มนี้ยึดแนวคิดที่ว่า ภาษาที่มนุษย์ใช้กันในชีวิตประจำวันเต็มไปด้วยความบกพร่องและความไม่ชัดเจน และมีส่วนทำให้การสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นไปได้ยากหรือไม่ประสบความสำเร็จ ออสตินมีความคิดที่แตกต่างไปจากเพื่อนร่วมงานท่านอื่น ๆ เขาได้ตั้งข้อสังเกตว่า จริงอยู่ที่การใช้ภาษาของมนุษย์ในบางลักษณะอาจถูกครอบงำด้วยความไม่กระจ่างและไม่เป็นไปตามหลักที่ควรเป็น แต่ถึงกระนั้นก็ดี สิ่งเหล่านี้อาจมิได้เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารเสมอไป ทั้งนี้เป็นเพราะธรรมชาติของการมีปฏิสัมพันธ์ย่อมต้องมีการใช้ภาษาในลักษณะต่างกัน ตลอดจนมีความเข้าใจถูกและความเข้าใจผิดเกิดขึ้นสลับกันไป แนวคิดเบื้องต้นด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ยุคบุกเบิกจากงานเขียนและการบรรยายของออสตินได้ถูกรวบรวมไว้ในหนังสือชื่อ How to Do Things with Words (1962)

สุจิตลักษณ์ ตีผลดง (2552: 77) ได้กล่าวว่า

วจนกรรมเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นเมื่อผู้พูดหรือผู้เขียน กล่าวถ้อยคำใด ถ้อยคำหนึ่งกับผู้ฟังหรือผู้อ่านหรือผู้รับสารในบริบทใดบริบทหนึ่ง ตัวอย่างเช่นเมื่อ อาจารย์เดินเข้าไปในห้องเรียนและพูดว่า “ห้องนี้ร้อนจัง” นักศึกษาที่นั่งอยู่ในห้องก็ รีบลุกขึ้นไปลดอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศ หรือไม่ก็ลุกไปเปิดหน้าต่างให้เปิดกว้าง กว่าเดิม จะเห็นจากตัวอย่างนี้ว่า อาจารย์ที่เดินเข้าไปในห้องเรียนไม่ได้กล่าวถ้อยคำ ขอร้องหรือคำสั่ง เพียงแต่พูดขึ้นมาลอย ๆ ว่า “ห้องนี้ร้อนจัง” แต่ถ้อยคำนี้ก็ทำได้ มากกว่าเป็นแค่เสียงบ่นเรื่องความร้อนในห้องเรียน กล่าวคือ ถ้อยคำที่อาจารย์กล่าว ออกมา ทำหน้าที่แสดงการกระทำ ซึ่งก็คือการสั่งหรือการขอร้องไปพร้อม ๆ กับการกล่าวถ้อยคำ

โดยสรุป วจนกรรมคือแนวคิดหนึ่งในภาษาศาสตร์ สาขาวจนปฏิบัติศาสตร์ ซึ่งมุ่งศึกษา เกี่ยวกับการตีความภาษาโดยวิเคราะห์ผ่านบริบททางการใช้ภาษาเพื่อให้เข้าใจในเจตนาที่แท้จริง ของการสื่อสาร

ทรงธรรม อินทจักร (2550: 44-48) ได้กล่าวว่า

แม้ว่าออสตินจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ริเริ่มการจำแนกกลุ่มวจนกรรมตามเจตนาของ ผู้พูด แต่เกณฑ์ที่เขาตั้งไว้ไม่ได้รับความนิยมเท่ากับเซิร์ล (John R. Searle, 1976) ศิษย์เอกของเขา ซึ่งได้คิดค้นขึ้นเพื่อปรับปรุงและสานต่อแนวคิดดั้งเดิมของออสติน เซิร์ล ได้จำแนกประเภทวจนกรรมออกเป็น 5 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มบอกกล่าว (Representative หรือ Assertive)

ถ้อยคำในกลุ่มบอกกล่าว เน้นให้เห็นว่าผู้พูดเชื่อในความเป็นจริงเกี่ยวกับสิ่ง ต่าง ๆ และความเป็นไปที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัว ดังนั้นจึงต้องการบอกเล่าข้อมูลดังกล่าว ด้วยเห็นว่าผู้ฟังยังไม่ทราบ หรือจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง เช่น การพูด (Saying) การกล่าว (Stating) การยืนยัน (Asserting) การสรุป (Concluding) และ การรายงาน (Reporting) วจนกรรมกลุ่มบอกกล่าวโดยทั่วไปอาจมีความหมายที่ เป็นกลาง หรือมีนัยไปในแง่บวก แต่ก็มีความหมายที่สื่อทัศนคติค่อนข้างไปในแง่ลบ เช่น การวิจารณ์ (Criticizing) การต่อว่า (Complaining)

2. กลุ่มชี้แนะ (Directive)

ถ้อยคำในกลุ่มชี้แนะแสดงถึงความพยายามของผู้พูดที่ต้องการให้ผู้ฟังกระทำการบางอย่าง เมื่อแยกประเภทย่อยลงไปแล้ว จะเห็นว่าวัจนกรรมเหล่านี้มีตั้งแต่ประเภทที่มีพลังวัจนกรรมแรง (Strong) ไปจนถึงพลังวัจนกรรมอ่อน (Weak) หากเราใช้เส้นที่อยู่ในแนวนอนเป็นเกณฑ์พิจารณา จะเห็นได้ว่า วัจนกรรมต่อไปนี้สามารถเรียงจากปลายด้านซ้ายสุดจนถึงด้านขวาสุด ได้แก่ การออกคำสั่ง (Ordering หรือ Commanding) การขอร้อง (Requesting) การสอบถาม (Questioning) การอ้อนวอน (Begging) การวิงวอน (Praying) การอนุญาต (Permitting) การเสนอแนะ (Suggesting) การแนะนำ (Recommending) และการให้คำปรึกษา (Advising)

3. กลุ่มผูกมัด (Commissive)

วัจนกรรมในกลุ่มผูกมัดมีคุณสมบัติพื้นฐานร่วมกับถ้อยคำในกลุ่มชี้แนะ กล่าวคือ ทั้งสองเกี่ยวข้องกับการพูดที่ส่งผลให้เกิดการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ข้อแตกต่างมีอยู่ว่า ถ้อยคำกลุ่มชี้แนะกำหนดให้ผู้ฟังเป็นผู้กระทำ แต่ถ้อยคำกลุ่มผูกมัดกำหนดให้ตัวผู้พูดเป็นผู้กระทำ ได้แก่ การสัญญา (Promising) การสาบาน (Vowing) การทำพนัน (Betting) การเสนอตัว (Offering)

4. กลุ่มแสดงความรู้สึก (Expressive) บ่งบอกถึงอารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง หรือสิ่งที่อยู่ในบริบทรอบข้าง สารสำคัญที่อยู่ในถ้อยคำกลุ่มแสดงความรู้สึกมีหน้าที่สำคัญคุณละอย่างกับวัจนกรรมกลุ่มอื่น ๆ โดยทั่วไป วัจนกรรมกลุ่มนี้ จะมุ่งเน้นให้ผู้อื่นทราบว่าผู้พูดชอบ ไม่ชอบ ชื่นชมในตัวผู้ฟัง หรือในสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผู้ฟังเท่านั้น เช่น การทักทาย (Greeting) การต้อนรับ (Welcoming) การขอโทษ (Apologising) การขอบคุณ (Thanking)

5. กลุ่มแถลงการณ์ (Declaration)

วัจนกรรมในกลุ่มแถลงการณ์ ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในบริบทที่มีความเป็นทางการสูง และมีความสัมพันธ์กับวัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว กล่าวคือ เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลเช่นกัน แต่การบอกกล่าวโดยทั่วไปไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่มีความเป็นทางการสูง ยกตัวอย่าง วัจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์ เช่น การแต่งตั้ง (Appointing) การเสนอชื่อ (Nominating) การกล่าวเปิดงาน (Opening a Ceremony)

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์บทเพลง

2.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาในบทเพลง

สุปรียา สุวรรณรัตน์ (2539) ได้ศึกษา “วิเคราะห์เพลงนาจังหวัดชุมพร” โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1.เพื่อศึกษาความเป็นมาและลักษณะทั่วไปของเพลงนา 2.เพื่อวิเคราะห์เพลงนาด้านเนื้อหาและภาษา 3.เพื่อวิเคราะห์บทบาทของเพลงนาที่มีต่อสังคมไทยและสถานภาพของเพลงนาในปัจจุบัน ในด้านขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเอกสารจากหอสมุดและบ้านเรือนราษฎรในจังหวัดชุมพร และเก็บข้อมูลภาคสนามจากวิทยากร ซึ่งเป็นพ่อเพลงแม่เพลงที่อายุ 50 ปีขึ้นไป ซึ่งอาศัยอยู่ในจังหวัดชุมพรทุกอำเภอ รวมเป็นจำนวน 30 คน และรวบรวมเพลงนาได้ 150 กระทั่ง

ผลการศึกษาพบว่า เพลงนาเป็นเพลงพื้นบ้านของจังหวัดชุมพรที่นิยมเล่นกันในฤดูเก็บเกี่ยวข้าว ใช้ร้องโต้ตอบกันเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินและแก้เหนื่อยหรือเกี่ยวพาราสิระหว่างหนุ่มสาว มีลักษณะร้องตอบโต้กัน 2 ฝ่าย โดยมีลำดับขั้นตอนการร้อง คือ บทไหว้ครู บทชมโฉม บทฝากรัก บทลา และบทฉะพิน ส่วนด้านเนื้อหา ได้เสนอด้วยวิธีการเปรียบเทียบการใช้คติเตือนใจ อีกทั้งยังนำชื่อดอกไม้ ชื่อต้นไม้ ชื่อผลไม้ ชื่อสัตว์ และชื่อคนที่มีชื่อเสียงมาใช้เกี่ยวพาราสิและหยอกล้อกัน ส่วนด้านภาษา จะใช้ถ้อยคำที่มีการใช้เสียงสัมผัส การเลียนเสียง การใช้คำซ้อน การซ้ำคำ การซ้ำข้อความ การใช้สำนวนโวหาร และการใช้คำที่มีความหมายหลายนัย เพลงนามีบทบาทในการให้ความบันเทิง บทบาทในการศึกษา บทบาทในการควบคุมสังคม และเป็นทางระบายความคับแค้นใจในเรื่องต่าง ๆ สถานภาพของเพลงนาในปัจจุบันนี้มีการร้องกันน้อยลง เนื่องจากพ่อเพลงแม่เพลงชราภาพมาก และคนรุ่นหลังไม่ค่อยสนใจ จึงต้องมีการอนุรักษ์ส่งเสริม มีการจัดตั้งชมรม การค้นหาพ่อเพลงแม่เพลง เพื่อที่จะให้เพลงนาสืบทอดต่อไป

ศิริไล ชูวิจิตร (2549) ได้ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์การใช้ภาษาในเพลงไทยสากลของบริษัท อาร์.เอส.โปรโมชั่น 1992 จำกัด ช่วงปี พ.ศ. 2542-2546” มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อวิเคราะห์การใช้คำ การใช้สำนวน และการใช้โวหารภาพพจน์ จากบทเพลงไทยสากล ช่วง พ.ศ.2542 ถึง พ.ศ.2546 ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ คือ จะใช้ข้อมูลเพลงไทยสากลจากอัลบั้มรวมเพลงของบริษัท อาร์.เอส.โปรโมชั่น 1992 ช่วงปีพ.ศ.2542 ถึง พ.ศ.2546 จำนวน 10 อัลบั้มรวมทั้งหมดจำนวน 127 เพลง

ผลการศึกษาพบว่า มีการใช้คำ 9 ประเภท คือ 1.การใช้คำภาษาต่างประเทศ 2.การใช้คำสแลง 3.การใช้ภาษาปาก 4.การใช้คำอุทาน 5.การใช้คำกำกวม 6.การใช้คำหยาบ 7.การใช้คำกระตุ้ 8.การเล่นคำ และ 9.การซ้ำความ ด้านการใช้สำนวน พบ 4 ประเภท คือ 1.การใช้สำนวนเดิม 2.การใช้สำนวนใหม่โดยเปลี่ยนแปลงสำนวนเดิม 3.การใช้สำนวนที่สร้างขึ้นใหม่ และ 4.การใช้สำนวนจากภาษาต่างประเทศ ด้านการใช้โวหารภาพพจน์ พบโวหารภาพพจน์ 8 ประเภท คือ 1.การใช้อุปมา 2.การใช้ข้อติพจน์ 3.การใช้บุคลาธิษฐาน 4.การใช้สัญลักษณ์ 5.การใช้อุปลักษณ์ 6.การใช้สัทพจน์ 7.การใช้ปฏิพจน์ และ 8.การใช้นามนัย ตามลำดับ

เกศราพร พรหมนิมิตกุล (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “ความงามของภาษาในเพลงลูกทุ่ง : กรณีศึกษาเพลงฮิตติดชาร์ตลูกทุ่งมหานคร” จำนวน 40 เพลง

ผลการศึกษาพบว่า ภาษาในเพลงลูกทุ่งที่ศึกษา มีการใช้ภาษาถิ่น การใช้คำบ่งสถานการณ์ การใช้คำให้เกิดอารมณ์ การใช้คำสัมผัส การใช้คำซ้ำ การใช้คำซ้อน การใช้คำภาษาต่างประเทศ การใช้คำตัด และการใช้คำสแลง ด้านการใช้ภาพพจน์ พบภาพพจน์ 7 ลักษณะ คือ อุปมา สัญลักษณ์ บุคคลวัต ปฏิทรรศน์ อดีพจน์ สัทพจน์ และปฏิบัติพจน์ ในด้านการใช้สำนวน พบการใช้ทั้งสำนวนเก่าและสำนวนใหม่ ส่วนโวหารพบ 3 ลักษณะ คือ บรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร และอุปมาโวหาร

ปรัชญา ใจภักดี (2556) ได้ศึกษาเรื่อง “เนื้อหาและการใช้ภาษาในเพลงนมัสการพระเจ้าของคริสเตียน” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ 1. เพื่อศึกษาเนื้อหาในเพลงนมัสการพระเจ้าของคริสเตียน 2. เพื่อศึกษาลักษณะการใช้ภาษาในเพลงนมัสการพระเจ้าของคริสเตียน ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตในการศึกษา คือนำข้อมูลจากหนังสือเพลงนมัสการพระเจ้าของคริสเตียน จำนวน 17 เล่ม จำนวน 500 เพลง โดยไม่ศึกษาทำนองเพลงที่ใช้ในการร้องนมัสการพระเจ้า

ผลการศึกษาพบว่า ปรากฏเนื้อหาในเพลงนมัสการพระเจ้าของคริสเตียน ได้แก่ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพระลักษณะของพระเจ้าด้านรูปธรรมและนามธรรม เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพระราชกิจของพระเจ้า เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตัวต่อพระเจ้า เนื้อหาเกี่ยวกับคำอธิษฐานของคริสเตียน เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการอธิบายพระนามพระเจ้า เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการให้กำลังใจ เนื้อหาที่เป็นคำสอน และเนื้อหาที่เป็นการเล่าเรื่องราวจากพระคริสตธรรมคัมภีร์ ผลการศึกษาด้านภาษาพบว่า เนื้อเพลงเป็นลักษณะความเรียงร้อยแก้วที่มีสัมผัส มีความยาวของเพลงตั้งแต่ 2 ท่อน ถึง

4 ท่อนขึ้นไป มีจำนวนพยางค์ที่ใช้ในการตั้งชื่อเพลงตั้งแต่ 2-11 พยางค์ โดยมีวิธีการตั้งชื่อที่แตกต่างกันไป ด้านการใช้คำปรากฏ การซ้ำคำ การหลាក់คำ คำราชาศัพท์ คำภาษาบาลี สันสกฤต คำในภาษาฮิบรู ส่วนการใช้ภาพพจน์ปรากฏ การใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์ (พบมากที่สุด) บุคลาธิษฐาน อุปมา สัญลักษณ์ การอ้างอิง อติพจน์ และคำถามเชิงวาทศิลป์

อุไรวรรณ สิงห์ทอง หนึ่งฤทัย ม่วงเย็น และขวัญดาว บุญทอง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์การใช้ภาษาในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของใบเตย อาร์สยาม” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ เพื่อวิเคราะห์การใช้ภาษาในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของใบเตย อาร์สยาม โดยศึกษาการใช้คำสื่ออารมณ์ การใช้คำสัมผัส การใช้คำซ้ำ การใช้คำภาษาต่างประเทศ และการใช้คำสแลง

ผลการศึกษาพบว่า ปรากฏการใช้คำสื่ออารมณ์ในเพลง 5 อารมณ์ คือ 1.อารมณ์โศกเศร้า 2.อารมณ์ประชดประชัน 3.อารมณ์สุขสดชื่น 4.อารมณ์ขบขัน สนุกสนาน และ 5.อารมณ์เสียตาย อารมณ์ ด้านการใช้คำพบว่า มีการใช้คำสัมผัสอักษรและสัมผัสสระ มีการใช้คำซ้ำ 5 ลักษณะ ได้แก่ คำซ้ำตำแหน่ง การซ้ำคำชิดกัน การซ้ำคำห่างกัน การซ้ำคำโดยมีคำอื่นคั่น และการซ้ำคำโดยทันที อีกทั้งยังมีการใช้คำจากภาษาต่างประเทศ 2 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน ส่วนการใช้คำสแลง พบว่ามี 3 ลักษณะ ได้แก่ คำสแลงที่สร้างขึ้นใหม่ คำสแลงที่ดัดแปลงจากคำเดิม และคำสแลงที่มาจากภาษาต่างประเทศ

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์วิจารณ์ในบทเพลง

วรรณลดา พิรุณสาร (2543) ได้ศึกษาเรื่อง “การสื่อความหมายในเพลงปลุกใจสี่เหล่าทัพ” มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงปลุกใจสี่เหล่าทัพ เพื่อวิเคราะห์การสื่อความหมายในเพลงปลุกใจ และเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์ แรงจูงใจ และการใช้คำสร้างอารมณ์ในการสื่อความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านการศึกษาไว้ คือ ศึกษาเพลงที่ได้มาจากการคัดเลือกของผู้ทรงคุณวุฒิประจำกองทัพ ได้แก่ กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมจำนวนทั้งสิ้น 8 เพลง

ผลการศึกษาพบว่า เพลงปลุกใจของกองทัพมีจุดเริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ.2452 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่5) และปรากฏเด่นชัดในรัชสมัยของ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) และหลังจากมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองมาสู่ระบอบประชาธิปไตย กองทัพอากาศได้เริ่มผลิตเพลงปลุกใจออกมามากขึ้น จนกระทั่งเข้าสู่ยุครุ่งเรืองที่สุดของเพลงกองทัพอากาศในสมัยของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ผลการสื่อความหมายในเพลงปลุกใจสี่เหล่าทัพทั้ง 8 เพลง พบการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างจินตภาพคิดเป็น 97.53% และไม่ใช่ถ้อยคำสร้างจินตภาพ คิดเป็น 2.47% โดยใช้ชื่อนามนัยมากที่สุดคือ 34.57% รองลงมาคืออติพจน์คือ 30.86% นามนัยคือ 13.58% อุปมาอุปไมยคือ 9.88% และอุปลักษณ์คือ 8.64% การใช้คำสร้างอารมณ์ภาคภูมิใจมากที่สุด รองลงมาคือการสร้างอารมณ์ฮึกเหิมและการสร้างอารมณ์ความเป็นพวกพ้อง ในจำนวนที่เท่ากัน รองลงมาคือ อารมณ์เกลียดและเคียดแค้น อารมณ์รักชาติ อารมณ์คาดหวัง อารมณ์เชื่อมั่น อารมณ์เพื่อฝัน อารมณ์กระฉับกระเฉง อารมณ์ยอมรับ อารมณ์พึงพอใจ และอารมณ์น้อยใจ ทั้งนี้ยังปรากฏการใช้คำสัมผัสสระ และสัมผัสอักษรในเพลง ด้านทำนองเพลงนั้นมีการใช้จังหวะเพลงมาร์ชแบบเร็ว เพื่อให้เกิดความคึกคัก และเพื่อให้สอดคล้องกับการสื่อความหมายของเนื้อร้อง ผลการวิเคราะห์ด้านวจนกรรมและแรงจูงใจ พบว่ามีการใช้วจนกรรมประเภทบรรยายมากที่สุด รองลงมาคือ วจนกรรมการประกาศและวจนกรรมแสดงความรู้สึก โดยสื่อให้เห็นเจตนาของผู้ประพันธ์ที่ต้องการปลุกใจให้เกิดความเสียสละ กระตุ้นความกล้าหาญ และสร้างจิตสำนึกต่อหน้าที่และความรับผิดชอบ ด้านแรงจูงใจที่ผู้ประพันธ์นำมาใช้มากที่สุด คือ ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการเป็นที่ยอมรับในวงสังคม และการอุทิศตัวเพื่อประเทศชาติ ตามลำดับ

ชัยวัฒน์ หอวรรณภากร (2544) ได้ศึกษาเรื่อง “การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย” มีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงมหาวิทยาลัย 2. เพื่อวิเคราะห์การสื่อความหมายในเพลงมหาวิทยาลัย 3. เพื่อวิเคราะห์เจตนาของคำพูดแรงจูงใจ และการใช้คำสร้างอารมณ์ในการสื่อความหมาย 4. เพื่อทราบถึงความเข้าใจและทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัยของตน และ 5. เพื่อทราบถึงช่องทางการเผยแพร่เพลงมหาวิทยาลัยเพื่อปลุกฝังและถ่ายทอดอุดมการณ์ของมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ คือ ศึกษาเพลงจากมหาวิทยาลัยที่มีความเก่าแก่ในประเทศไทยจำนวน 5 มหาวิทยาลัย โดยใช้วิธีการคัดเลือกจากการสอบถามชื่อเพลงที่นิสิตนักศึกษาให้การยอมรับมหาวิทยาลัยละ 2 เพลง จากมหาวิทยาลัย รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 เพลง

ผลการศึกษาพบว่า เนื้อหาและความหมายของเพลงมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่แปรผันไปตามปริบทแวดล้อมของผู้ประพันธ์ ด้านผลการสื่อความหมายในเพลงมหาวิทยาลัย พบการใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ประเภทอนุนามนัยมากที่สุด รองลงมาคือนามนัย และอดีพจน์ ทั้งยังมีการใช้คำสร้างอารมณ์รักในมหาวิทยาลัยมากที่สุด และพบการใช้คำสัมผัสสระและสัมผัสอักษร ผลการวิเคราะห์วัจนกรรม พบการใช้วัจนกรรมประเภทการบรรยาย และการแสดงความรู้สึกมากที่สุดเพื่อสร้างความรู้สึกรักและผูกพันในมหาวิทยาลัย แรงจูงใจที่ผู้ประพันธ์นำมาใช้มากที่สุดคือ ความต้องการผูกพันกับสถาบันและเป็นที่ยอมรับของสังคม รองลงมาคือด้านความมีคุณภาพ และ ความมีชื่อเสียง ในส่วนความเข้าใจและทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเข้าใจในความหมายและอุดมการณ์ของเพลงมหาวิทยาลัย ในระดับดี และมีทัศนคติต่อเพลงมหาวิทยาลัยของตนในเชิงบวก

อลงกรณ์ อธิธิผล (2558) ได้ศึกษาเรื่อง “การใช้วัจนกรรมจากบทร้องประกอบพิธีกรรมเรียกขวัญเพื่อรักษาโรคของหมอเหยาชาวไทยใน 4 จังหวัด : กาฬสินธุ์ นครพนม สกลนคร และ มุกดาหาร” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ 1. เพื่อวิเคราะห์และจัดประเภทวัจนกรรมที่มีคำกริยาเป็นตัวบ่งชี้ จากบทเรียกขวัญในพิธีกรรมรักษาโรค 2. เพื่อวิเคราะห์และจัดประเภทวัจนกรรมอ้อมจากบทเรียกขวัญในพิธีกรรมรักษาโรค

ผลการศึกษาพบว่ามีการใช้วัจนกรรมปลอมประโลมใจมากที่สุด และมีการใช้วัจนกรรมในกลุ่มต่าง ๆ ทั้ง 5 ประเภท ตามทฤษฎีวัจนกรรมของ จอห์น อาร์. เซอร์ล คือ การบอกกล่าว การชี้แนะ การผูกมัด การแสดงความรู้สึก และการแถลงการณ์ ในด้านการใช้วัจนกรรมอ้อม ปรากฏการใช้ประโยคคำถามแต่มีเจตนาเพื่อบอกเล่าหรือขอร้อง ใช้รูปประโยคบอกเล่าแต่มีเจตนาแสดงคำถาม ใช้รูปประโยคคำสั่งแต่เจตนาเป็นการปลอมประโลมใจ

อัจฉราพร ไครบุตร และวิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง “วัจนกรรมในบทเพลงปลุกใจให้รักชาติ ระหว่างพ.ศ.2510-2550” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ เพื่อศึกษาประเภทวัจนกรรมที่ปรากฏในเพลงปลุกใจให้รักชาติ

ผลการศึกษาพบว่า ประเภทวัจนกรรมตามเกณฑ์การแบ่งแยกประเภทวัจนกรรมของ Searle (1992) และตามหลักการวิเคราะห์เงื่อนไขวัจนกรรมแนวคิดของ นภัทร อังกูรสินธน์และแนวคิดของวิสันต์ สุขวิสิทธิ์ ปรากฏวัจนกรรม 12 ประเภท ได้แก่ วัจนกรรมบอกเล่า (Affirm)

วจนกรรณการสัญญา (Promises) วจนกรรณการขู่ (Threat) วจนกรรณการขอร้อง (Request) วจนกรรณการแนะนำ (Advise) วจนกรรณการสั่ง (Command) วจนกรรณการเตือน (Warn) วจนกรรณการถาม (Question) วจนกรรณการแสดงความเสียใจ (Expressing Condolences) วจนกรรณการบริภาษ (Reprimanding) วจนกรรณการทำทาย (Challenge) และวจนกรรณการอวยพร (Wishing)

2.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์บทเพลงในแง่อื่น ๆ

ณัฐชา จุลพรหม (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “กลวิธีสร้างเอกภาพในบทเพลงจังหวัดและสถานที่ของวงดนตรีสุนทราภรณ์” มีจุดมุ่งหมายคือ เพื่อศึกษากลวิธีที่สร้างเอกภาพในเนื้อหาของเพลงจังหวัดและสถานที่ของคณะสุนทราภรณ์

ผลการศึกษาพบว่า กลวิธีสร้างเอกภาพในบทเพลงจังหวัดและสถานที่ของสุนทราภรณ์ มี 2 วิธี คือ 1.) สร้างเอกภาพโดยใช้วัตถุประสงค์ในการถ่ายทอดเรื่องราวของเพลง ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประเภทคือ 1.1 บทเพลงที่มุ่งให้ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดและสถานที่ เช่น ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ 1.2 บทเพลงที่มุ่งแสดงอารมณ์เพลง เช่น การพรรณนาถึงความรัก 1.3 บทเพลงที่มุ่งเน้นความสามัคคี เช่น ส่งเสริมความรักหมู่คณะ เป็นต้น และกลวิธีที่ 2) คือ การสร้างเอกภาพด้วยรูปแบบเพลง ซึ่งประกอบด้วย 2.1 ชื่อเพลง (ชื่อเพลงที่ไม่มีส่วนขยายและชื่อเพลงที่มีส่วนขยาย) 2.2. ทำนอง คือ ระดับเสียงสูงต่ำ ที่สะท้อนอารมณ์ของแต่ละเพลง 2.3 คำร้อง คือ การเรียงลำดับเรื่องราวตามลำดับก่อนหลัง

เมศิณี ภัทรมูธา และพัชรินทร์ อนันต์ศิริวัฒน์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “เพลงประจำจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง : วัฒนธรรมด้านความเชื่อ” งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์วัฒนธรรมด้านความเชื่อที่ปรากฏในเพลงประจำจังหวัดของเขตภาคเหนือตอนล่างทั้ง 9 จังหวัด ได้แก่ กำแพงเพชร ตาก นครสวรรค์ พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุตรดิตถ์ และอุทัยธานี รวมจำนวนเพลงทั้งหมด 194 เพลง

ผลการศึกษาพบว่า เพลงประจำจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมความเชื่อ 3 ประการ ได้แก่ ความเชื่อเรื่องบุญ ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และความเชื่อ เรื่องโชคลาง ตามลำดับ

วิภาดา เกษธรรมพิทักษ์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง “เพลง: วรรณกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ 1. เพื่อศึกษาเนื้อหาของเพลงกับการสื่อความหมายที่ส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยว 2. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านวรรณกรรมในรูปแบบของเพลง ซึ่งรวบรวมเอกสารจากเนื้อเพลงโดยใช้เนื้อเพลงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยจำแนกเป็นเพลงลูกทุ่งและเพลงลูกกรุงของไทย จำนวน 12 เพลง เพลงจีนสากล (ที่แปลงเนื้อเพลงเป็นภาษาไทย) จำนวน 3 เพลง และเพลงสากล (ที่มีเนื้อร้องเป็นภาษาอังกฤษ) จำนวน 3 เพลง รวมทั้งหมด 18 เพลง ช่องทางการรวบรวมข้อมูลคือจากอินเทอร์เน็ต (Internet) โดยการเข้าถึงเว็บไซต์ต่าง ๆ

ผลการศึกษาพบว่า ไม่ว่าจะเป็เพลงในยุคสมัยใด สังคมใด (สังคมไทย สังคมจีน สังคมสหรัฐอเมริกา) มีการกล่าวถึงทรัพยากรการท่องเที่ยว วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของผู้คน ในชุมชน และผู้หญิง/ผู้ชาย (คนรัก) ทั้งสิ้น ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวหรือมาเยือนสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้กล่าวถึงในเนื้อเพลง เพลงจึงมีส่วนช่วยในการกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยว เมื่อผู้คนมีการเดินทางท่องเที่ยวก็จะก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและประเทศชาติ รวมทั้งส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยข้างต้นพบว่างานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวข้องกับบทเพลง ส่วนใหญ่นั้นนิยมศึกษาความงามทางภาษาเป็นลำดับแรก กล่าวคือปรากฏการศึกษาการใช้คำ การใช้ภาพพจน์ และสำนวนในงานวิจัยเกี่ยวกับบทเพลงหลายเรื่อง ซึ่งความงามทางการใช้ภาษาถือเป็นลักษณะเด่นของภาษาไทย และยังแสดงให้เห็นถึงความมีอารยธรรมของสังคมไทย

ประเด็นที่พบลำดับถัดไปจากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับบทเพลง คือการวิเคราะห์การใช้วรรณกรรมในบทเพลง ซึ่งวัจนปฏิบัติศาสตร์นับว่าเป็นสาขาวิชาทางด้านภาษาศาสตร์แขนงหนึ่งที่มีผู้สนใจมากขึ้นในปัจจุบัน โดยอ้างอิงจากจำนวนงานวิจัยทางด้านสาขาวัจนปฏิบัติศาสตร์ในประเทศไทยที่มากขึ้นกว่าในอดีต สำหรับทฤษฎีที่เป็นที่นิยมใช้ในการวิเคราะห์วรรณกรรมในงานวิจัยเกี่ยวกับบทเพลงที่รวบรวมมา มักมีการอ้างอิงถึงทฤษฎีการแบ่งกลุ่มวรรณกรรมของ จอห์น อาร์. เซอร์ล (John R. Searle) เป็นส่วนใหญ่ แต่ก็พบการอ้างอิงแนวคิดของนักทฤษฎีชาวไทยบ้างในงานวิจัยบางเรื่อง

สำหรับงานวิจัยในกลุ่มสุดท้ายที่ผู้วิจัยหยิบยกมา คืองานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับเพลงในแง่อื่น ๆ นั้น สาเหตุที่ผู้วิจัยยกงานวิจัยทั้ง 3 เรื่องมาเพราะเกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด งานวิจัยของ ณิชฎา จุลพรหม (2511) ได้ศึกษาเรื่อง “กลวิธีสร้างเอกภาพในบทเพลงจังหวัดและสถานที่ของวงดนตรีสุนทราภรณ์” เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับบทเพลงของจังหวัดและสถานที่ที่ประพันธ์และขับร้องโดยวงสุนทราภรณ์ ซึ่งเป็นวงดนตรีที่บุกเบิกการแต่งเพลงประจำจังหวัดในประเทศไทย ส่วนงานวิจัยของ เมศิณี ภัทรมูธา และ พัชรินทร์ อนันต์ศิริวัฒน์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “เพลงประจำจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง : วัฒนธรรมด้านความเชื่อ” เป็นอีกหนึ่งงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับเพลงประจำจังหวัด เพียงแต่กำหนดขอบเขตข้อมูลการศึกษาเฉพาะในเขตภาคเหนือตอนล่าง 9 จังหวัด ซึ่งนับว่าเป็นหนึ่งในงานวิจัยที่น่าสนใจในการศึกษาต่อยอด ส่วนงานวิจัยของวิภาดา เกษธรรมพิทักษ์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง “เพลง: วรรณกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว” ศึกษาเกี่ยวข้องกับบทเพลงที่มีเนื้อหากล่าวถึงจังหวัดต่าง ๆ บางจังหวัดในประเทศไทย เช่น เทียวเมืองตรัง เชียงรายรำลึก นิราศรักรักรบ โดยมุ่งเน้นไปที่การศึกษาบทบาทหน้าที่ของเพลงที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศไทย ซึ่งมีลักษณะร่วมกับการศึกษาเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด เพียงแต่มีขอบเขตข้อมูลที่แคบกว่า เพราะศึกษาเฉพาะเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อีกทั้งยังมีจำนวนเพลงที่นำมาศึกษาน้อยกว่า ซึ่งไม่ได้ครอบคลุมบทเพลงของทุกจังหวัดในประเทศไทย

เมื่อนำงานวิจัยทั้งหมดที่ผู้วิจัยรวบรวมได้มาประมวลรวมประเด็นในการศึกษาพบว่ายังไม่มีงานวิจัยของผู้ใดที่ศึกษาเกี่ยวกับเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดในประเทศไทย ทั้ง 77 จังหวัด ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด เนื่องจากผู้วิจัยต้องการทราบลักษณะภาษาและเนื้อหาของเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดที่ปรากฏร่วมกันและไม่ปรากฏอยู่ในเพลงประเภทอื่น โดยจะวิเคราะห์การใช้ภาษา การใช้วัฒนธรรม รวมถึงศึกษาและจัดกลุ่มประเภทของเนื้อหาในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดเพื่อค้นหาคำตอบที่จะสร้างองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการในภายภาคหน้า และเพื่อเผยแพร่ผลการศึกษาให้แก่ผู้สนใจ

บทที่ 3

การใช้ภาษาในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด

3.1 การตั้งชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด

การศึกษาการตั้งชื่อเป็นการศึกษาการใช้ภาษาประเด็นหนึ่ง ซึ่งการศึกษาชื่อเพลงสามารถบอกลักษณะการใช้ภาษาในเพลงแต่ละประเภทได้ หนึ่งในนั้นคือการศึกษาจำนวนพยางค์ คำ วลี และประโยคในการตั้งชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด

3.1.1 จำนวนพยางค์ในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด

“พยางค์ คือ กลุ่มเสียงที่มีเสียงหนึ่งดังเด่น โดยทั่วไปพยางค์ในภาษาไทยประกอบด้วยพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์” (นววรรณ พันธุเมธา, 2555: 269) จากการศึกษาพบตัวอย่างจำนวนพยางค์ในชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ดังนี้

3.1.1.1 จำนวน 1 พยางค์

จากการศึกษาพบจำนวนพยางค์ในชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด จำนวน 1 พยางค์ จำนวน 1 ชื่อ คือ เลย (จังหวัดเลย)

3.1.1.2 จำนวน 2 พยางค์

จากการศึกษาพบตัวอย่างจำนวนพยางค์ในชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด จำนวน 2 พยางค์ จำนวน 4 ชื่อ ได้แก่

ยะลา (จังหวัดยะลา)

ดอยตุง (จังหวัดเชียงราย)

เลตริง (จังหวัดตรัง)

เมืองตรัง (จังหวัดตรัง)

3.1.1.3 จำนวน 3 พยางค์

จากการศึกษาพบตัวอย่างจำนวนพยางค์ในชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด จำนวน 3 พยางค์ จำนวน 36 ชื่อ เช่น

งามเมืองตาก (จังหวัดตาก)

คนขอนแก่น (จังหวัดขอนแก่น)

มาร์ชเมืองจันท (จังหวัดจันทบุรี)	มาร์ชชุมพร (จังหวัดชุมพร)
มาร์ชสงขลา (จังหวัดสงขลา)	ขวัญสตูล (จังหวัดสตูล)
สาวบ้านแต้ (จังหวัดชัยภูมิ)	โตนน้ำปลิว (จังหวัดตรัง)
มาร์ชเมืองตราด (จังหวัดตราด)	เที่ยวเมืองตาก (จังหวัดตาก)
มนต์บ้านตาก (จังหวัดตาก)	

3.1.1.4 จำนวน 4 พยางค์

จากการศึกษาพบตัวอย่างจำนวนพยางค์ในชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด
จำนวน 4 พยางค์ จำนวน 71 ชื่อ เช่น

เชียงรายรำลึก (จังหวัดเชียงราย)	นครเชียงใหม่ (จังหวัดเชียงใหม่)
พะเยารอเธอ (จังหวัดพะเยา)	มาร์ชแม่ฮ่องสอน (จังหวัดแม่ฮ่องสอน)
มาร์ชชลบุรี (จังหวัดชลบุรี)	ประจวบมิ่งขวัญ (จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)
ชาวตรังใจกว้าง (จังหวัดตรัง)	นราธิวาส (จังหวัดนราธิวาส)
เสน่ห์สงขลา (จังหวัดสงขลา)	ร่มฟ้าเมืองตรัง (จังหวัดตรัง)
มิลิมเมืองตาก (จังหวัดตาก)	นครเมืองพระ (จังหวัดนครศรีธรรมราช)

3.1.1.5 จำนวน 5 พยางค์

จากการศึกษาพบตัวอย่างจำนวนพยางค์ในชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด
จำนวน 5 พยางค์ จำนวน 58 ชื่อ เช่น

เมืองงามกำแพงเพชร (จังหวัดกำแพงเพชร)	ฝากใจไว้เมืองตาก (จังหวัดตาก)
ไร่ดอกคูนเสียงแคน (จังหวัดขอนแก่น)	ชัยภูมิตั้งบ้านพี่ (จังหวัดชัยภูมิ)
ภูมิใจชัยภูมิ (จังหวัดชัยภูมิ)	มาร์ชนครปฐม (จังหวัดนครปฐม)
ภูเก็ตเมืองสวรรค์ (จังหวัดภูเก็ต)	สุราษฎร์แดนสวรรค์ (จังหวัดสุราษฎร์ธานี)
เจริญแอ่วเมืองงาม (จังหวัดตาก)	คอยน้องที่บ้านตาก (จังหวัดตาก)

3.1.1.6 จำนวน 6 พยางค์

จากการศึกษาพบตัวอย่างจำนวนพยางค์ในชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด
จำนวน 6 พยางค์ จำนวน 40 ชื่อ เช่น

ลำปางเขลางค์นคร (จังหวัดลำปาง) อุดรดิตถ์เมืองงาม (จังหวัดอุดรดิตถ์)
 ร้างไถโน้ขอนแก่น (จังหวัดขอนแก่น) ของดีเมืองชัยภูมิ (จังหวัดชัยภูมิ)
 สวัสดิ์ชัยภูมิ (จังหวัดชัยภูมิ) นครพนมเมืองงาม (จังหวัดนครพนม)
 อุดรธานี (จังหวัดอุดรธานี) จังหวัดสระบุรี (จังหวัดสระบุรี)
 กรุงเทพมหานคร (กรุงเทพมหานคร) กำแพงเพชรแดนสวรรค์ (จังหวัดกำแพงเพชร)
 อุดรธานีเมืองงาม (จังหวัดอุดรธานี) สู่ประจวบคีรีขันธ์ (จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

3.1.1.7 จำนวน 7 พยางค์

จากการศึกษาพบตัวอย่างจำนวนพยางค์ในชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด
 จำนวน 7 พยางค์ จำนวน 17 ชื่อ เช่น
 มาร์ชกรุงเทพมหานคร (กรุงเทพมหานคร) สัญญารักที่หาดสำราญ (จังหวัดตรัง)
 สัญญารักที่หาดเจ้าไหม (จังหวัดตรัง) นครสวรรค์ฉันรักเธอ (จังหวัดนครสวรรค์)
 นครสวรรค์วิมานแมน (จังหวัดนครสวรรค์) อุดรธานีเมืองคนดี (จังหวัดอุดรธานี)
 มนต์ฮักพิมานพญาแถน (จังหวัดยโสธร) ลำปางนครแห่งความสุข (จังหวัดลำปาง)

3.1.1.8 จำนวน 8 พยางค์

จากการศึกษาพบตัวอย่างจำนวนพยางค์ในชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด
 จำนวน 8 พยางค์ จำนวน 8 ชื่อ เช่น
 มหาชัยอาลัยท่าฉลอม (จังหวัดสมุทรสาคร)
 จากพระบางถึงนครสวรรค์ (จังหวัดนครสวรรค์)
 คำขวัญนครศรีธรรมราช (จังหวัดนครศรีธรรมราช)
 ร้างอุดรธานีเมืองเก่า (จังหวัดอุดรธานี)

3.1.1.9 จำนวน 9 พยางค์

จากการศึกษาพบตัวอย่างจำนวนพยางค์ในชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด
 จำนวน 9 พยางค์ จำนวน 3 ชื่อ ได้แก่
 เพลงประจำจังหวัดปทุมธานี (จังหวัดปทุมธานี)
 ยินดีต้อนรับสู่สกลนคร (จังหวัดสกลนคร)

เพลงประจำจังหวัดอำนาจเจริญ (จังหวัดอำนาจเจริญ)

3.1.1.10 จำนวน 10 พยางค์

จากการศึกษาพบตัวอย่างจำนวนพยางค์ในชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด จำนวน 10 พยางค์ จำนวน 1 ชื่อ คือ ได้รุ่มพระบารมีที่กาฬสินธุ์ (จังหวัดกาฬสินธุ์)

จากการวิเคราะห์จำนวนพยางค์ในชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปรากฏการตั้งชื่อเพลง จำนวน 4 พยางค์มากที่สุด รองลงมาคือ 5 พยางค์ 6 พยางค์ 3 พยางค์ 7 พยางค์ 8 พยางค์ 2 พยางค์ 9 พยางค์ 10 พยางค์ และ 1 พยางค์

จากผลการศึกษาพบการตั้งชื่อเพลงจำนวน 4 พยางค์ เป็นจำนวนมากที่สุด เพราะมีความยาวของจำนวนพยางค์ที่เหมาะสม กล่าวคือมีจำนวนพยางค์ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป สามารถช่วยสื่อถึงเนื้อหาเพลงได้และจดจำง่าย

3.1.2 การตั้งชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดด้วยคำ วลี ประโยค

3.1.2.1 การตั้งชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดด้วย “คำ”

“คำ คือ พยางค์ที่มีความหมาย” (นวรรรณ พันธุมเมธา, 2555: 269)

จากการศึกษา พบการตั้งชื่อเพลงด้วยคำ จำนวน 10 ชื่อ ดังตัวอย่างผลการศึกษา เช่น

ดอยตุง (จังหวัดเชียงราย)	เลย (จังหวัดเลย)
นราธิวาส (จังหวัดนราธิวาส)	กรุงเทพมหานครฯ (กรุงเทพมหานครฯ)
เวียงโกศัย (จังหวัดแพร่)	นครสวรรค์ (จังหวัดนครสวรรค์)

3.1.2.2 การตั้งชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดด้วย “วลี”

“วลี คือ คำที่ติดต่อกันและมีความหมายเป็นเรื่องเดียวกันแต่ยังไม่ได้ความครบประโยค; กลุ่มคำซึ่งเกิดขึ้นจากการนำคำขยายมาขยายคำหลัก; คำคำเดียวหรือคำคำเดียวกับส่วนขยายซึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของประโยค” (นวรรรณ พันธุมเมธา, 2555: 269)

จากการศึกษาพบการตั้งชื่อเพลงด้วยวลี จำนวน 222 ชื่อ ดังตัวอย่างผลการศึกษา เช่น

เมืองงามกำแพงเพชร (จังหวัดกำแพงเพชร)	อุตรดิตถ์เมืองงาม (จังหวัดอุตรดิตถ์)
ใต้ร่มพระบารมีที่กาฬสินธุ์ (จังหวัดกาฬสินธุ์)	ของดีเมืองชัยภูมิ (จังหวัดชัยภูมิ)
พิษณุโลกงาม (จังหวัดพิษณุโลก)	อ้อมกอดอันดามัน (จังหวัดภูเก็ต)
ภูเก็ตจำ (จังหวัดภูเก็ต)	ไข่มุกอันดามัน (จังหวัดภูเก็ต)
คนยโสธร (จังหวัดยโสธร)	ขวัญสตูล (จังหวัดสตูล)
ฝากใจไว้เมืองตาก (จังหวัดตาก)	รักแม่ตาปี (จังหวัดสุราษฎร์ธานี)

3.1.2.3 การตั้งชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดด้วย “ประโยค”

“ประโยค คือ ถ้อยคำที่มีเนื้อความครบบริบูรณ์; ถ้อยคำที่สัมพันธ์กันแบบภาคประธานและภาคแสดง” (นววรรณ พันธุมธา, 2555: 269)

จากการศึกษาพบการตั้งชื่อเพลงด้วยประโยค จำนวน 7 ชื่อ ดังอย่างผลการศึกษา ได้แก่

นครสวรรค์ฉันรักเธอ (จังหวัดนครสวรรค์)	สวรรค์ยังรอเธอ (จังหวัดนครสวรรค์)
อิฐเก่าเล่าตำนาน (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)	พะเยารอเธอ (จังหวัดพะเยา)
มหาชัยอาลัยท่าฉลอม (จังหวัดสมุทรสาคร)	หนุ่มนวล รอรัก (จังหวัดนครสวรรค์)
ตะวันรอนที่แหลมพรหมเทพ (จังหวัดภูเก็ต)	

จากการวิเคราะห์จำนวนการตั้งชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดโดย คำ วลี และประโยค พบว่า ปรากฏการตั้งชื่อเพลงด้วยวลีเป็นจำนวนมากที่สุด คือ 222 เพลง รองลงมาคือ คำ และประโยค ตามลำดับ จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดส่วนใหญ่ ปรากฏในรูปของวลี เพราะวลีเป็นกลุ่มคำที่ไม่สั้นและไม่ยาวมากนัก ทำให้ผู้ฟังสามารถชื่อเพลงจดจำได้ง่าย และยังสื่อถึงเนื้อหาของเพลงได้มากกว่าการใช้คำ

3.1.3 ประเภทความหมายของชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด

จากการศึกษาความหมายของชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบผลการศึกษา ดังนี้

3.1.3.1 การแสดงความรู้สึก

การตั้งชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดโดยการใช้คำหรือวลีที่เกี่ยวข้องกับการแสดงความรู้สึก ช่วยกระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดความสนใจในบทเพลง อีกทั้งยังช่วยให้ผู้ฟังสามารถคาดเดาอารมณ์ในบทเพลงได้

ความห่วงหาอาลัย

จากการศึกษาพบกลุ่มตัวอย่างคำและวลี ที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกในแง่ของความผูกพัน แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกผูกใจยึดติดอยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น รำลึก รอ ฝากใจ ความหลัง คอย รำพัน อาลัย มิลิม สัญญารัก

เชียงรายรำลึก (จังหวัดเชียงราย)

พะเยารอเธอ (จังหวัดพะเยา)

ฝากใจไว้เมืองตาก (จังหวัดตาก)

ไทรโยคแห่งความหลัง (จังหวัดกาญจนบุรี)

คอยน้องที่บ้านตาก (จังหวัดตาก)

ฟังงารำพัน (จังหวัดพังงา)

มหาชัยอาลัยท่าฉลอม (จังหวัดสมุทรสาคร) มิลิมเมืองตาก (จังหวัดตาก)

สัญญารักที่หาดเจ้าไหม (จังหวัดตรัง)

ความภาคภูมิใจ

จากการศึกษาพบกลุ่มตัวอย่างวลี ที่สื่อถึงความภูมิใจและพึงพอใจในสถานภาพของตน เช่น บ้านพี่ ภูมิใจ รักระยอง เกิดเป็นคนสกล

ชัยภูมิบ้านพี่ (จังหวัดชัยภูมิ)

ภูมิใจชัยภูมิ (จังหวัดชัยภูมิ)

รักระยอง (จังหวัดระยอง)

เกิดเป็นคนสกล (จังหวัดสกลนคร)

ความตั้งใจ

จากการศึกษาพบกลุ่มตัวอย่างคำและวลี ที่สื่อถึงความหมายในแง่ของความรู้สึกหลงใหล เช่น นายล เสน่ห์ มนต์ ปลื้ม

อยุธยานายล (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) เสน่ห์สงขลา (จังหวัดสงขลา)

มนต์เมืองตาก (จังหวัดตาก) ปลื้มภูเก็ต (จังหวัดภูเก็ต)

ความมีไมตรี

จากการศึกษาพบกลุ่มตัวอย่างคำและวลี ที่สื่อถึงความหมายในแง่ของมิตรภาพ เช่น ใจกว้าง ยินดีที่มาเยือน ยินดีต้อนรับ เชิญเที่ยว

ชาวตรังใจกว้าง (จังหวัดตรัง) ยินดีที่มาเยือน (จังหวัดภูเก็ต)

ยินดีต้อนรับสู่สกลนคร (จังหวัดสกลนคร) เชิญเที่ยวนครสวรรค์ (จังหวัดนครสวรรค์)

3.1.3.2 แสดงความสวยงาม

ความสวยงามเป็นสิ่งที่น่าปรารถนาสำหรับมนุษย์ จะเห็นได้ว่าการนำคำที่มีความหมายเกี่ยวกับความสวยงามมาใช้ตั้งเป็นชื่อของสิ่งต่าง ๆ รวมไปถึงชื่อของบทเพลง เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดก็เป็นเพลงอีกหนึ่งประเภทที่มีการตั้งชื่อที่เกี่ยวข้องกับความสวยงาม จากการศึกษางานวิจัยเรื่องนี้ ปรากฏการตั้งชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดที่มีความหมายเกี่ยวกับความสวยงามของจังหวัดอยู่หลายบทเพลง โดยปรากฏความหมายอยู่ในคำว่า “งาม” และมีการใช้ถ้อยคำเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่สวยงามของจังหวัดด้วยคำว่า “แดนสวรรค์” “เมืองสวรรค์” และ “พิมาน” ซึ่งหมายถึงเมืองที่มีความงดงามราวกับเป็นดินแดนของเทพยดา รวมถึงคำว่า “แดนฝัน” ซึ่งเปรียบเป็นสถานที่ในจินตนาการที่สวยงาม อีกทั้งยังมีการเปรียบเปรยจังหวัดกับเครื่องประดับที่มีค่าและงดงาม ได้แก่ เพชร ไข่มุก และทอง ดังตัวอย่างรายชื่อเพลงต่อไปนี้

เมืองงามกำแพงเพชร (จังหวัดกำแพงเพชร) ภูเก็ตเมืองสวรรค์ (จังหวัดภูเก็ต)

สุราษฎร์แดนสวรรค์ (จังหวัดสุราษฎร์ธานี) สารคามแดนฝัน (จังหวัดมหาสารคาม)

ร้อยเอ็ดเพชรงาม (จังหวัดร้อยเอ็ด) ไข่มุกอันดามัน (จังหวัดภูเก็ต)

พิมานทอง (จังหวัดระนอง)

3.1.3.3 แสดงประเภทของเพลง

การตั้งชื่อเพลงที่มีคำแสดงถึงประเภทของเพลง ช่วยให้ผู้ฟังคาดเดาจังหวะและทำนองของบทเพลงได้ จากการศึกษาพบว่าการตั้งชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดตามลักษณะประเภทของเพลงคือ เพลงมาร์ช เท่านั้น ซึ่ง ประณต มีสอน (2538: 35) ได้กล่าวว่า

เพลงมาร์ชเป็นเพลงที่ประพันธ์ขึ้นสำหรับใช้ในในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มนุษย์ต้องการให้เกิดการร่วมกิจกรรมนั้นพร้อมเพรียงกัน โดยเฉพาะการเคลื่อนที่ด้วยเท้า จังหวะของบทเพลงมีการเน้นจังหวะสม่ำเสมอ ในขณะที่เดียวกันถ้าเป็นมาร์ชที่ใช้คำร้องประกอบ คำร้องนั้นจะต้องปลุกเร้าใจ ดังจะเห็นได้จากเพลงปลุกใจทั้งหลาย เพลงมาร์ชในประเทศไทยนิยมประพันธ์โดยใช้คำร้องเป็นสื่อมากกว่าใช้เสียงดนตรีหรือเรียกอีกอย่างว่าบรรเลงดนตรีล้วน ๆ แทบไม่มีเลย

กลวิธีการตั้งชื่อเพลงจากประเภทเพลงในตัวอย่างที่พบ คือ การนำคำว่า “มาร์ช” มาประกอบกับชื่อของจังหวัด เพื่อดังเป็นชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ดังต่อไปนี้

<u>มาร์ชกำแพงเพชร</u> (จังหวัดกำแพงเพชร)	<u>มาร์ชกรุงเทพมหานคร</u> (กรุงเทพมหานคร)
<u>มาร์ชเมืองจันท</u> (จังหวัดจันทบุรี)	<u>มาร์ชชลบุรี</u> (จังหวัดชลบุรี)
<u>มาร์ชนครปฐม</u> (จังหวัดนครปฐม)	<u>มาร์ชชุมพร</u> (จังหวัดชุมพร)
<u>มาร์ชสงขลา</u> (จังหวัดสงขลา)	<u>มาร์ชนครน่าน</u> (จังหวัดน่าน)
<u>มาร์ชประจวบคีรีขันธ์</u> (จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)	<u>มาร์ชปัตตานี</u> (จังหวัดปัตตานี)
<u>มาร์ชพัทลุง</u> (จังหวัดพัทลุง)	<u>มาร์ชสระแก้ว</u> (จังหวัดสระแก้ว)
<u>มาร์ชจังหวัดหนองคาย</u> (จังหวัดหนองคาย)	<u>มาร์ชกระบี่</u> (จังหวัดกระบี่)
<u>มาร์ชเมืองตราด</u> (จังหวัดตราด)	<u>มาร์ชนครสวรรค์</u> (จังหวัดนครสวรรค์)
<u>มาร์ชพิจิตร</u> (จังหวัดพิจิตร)	<u>มาร์ชเพชรบูรณ์</u> (จังหวัดเพชรบูรณ์)
<u>มาร์ชนครราชสีมา</u> (จังหวัดนครราชสีมา)	<u>มาร์ชบุรีรัมย์</u> (จังหวัดบุรีรัมย์)
<u>มาร์ชพังงา</u> (จังหวัดพังงา)	<u>มาร์ชระยอง</u> (จังหวัดระยอง)
<u>มาร์ชศรีสะเกษ</u> (จังหวัดศรีสะเกษ)	<u>มาร์ชสุรินทร์</u> (จังหวัดสุรินทร์)
<u>มาร์ชอุบลราชธานี</u> (จังหวัดอุบลราชธานี)	<u>มาร์ชแม่ฮ่องสอน</u> (จังหวัดแม่ฮ่องสอน)

3.1.3.4 แสดงชื่อจังหวัด

การตั้งชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดด้วยชื่อจังหวัดในปัจจุบัน ทำให้เพลงชื่อประชาสัมพันธ์ของจังหวัดเหล่านั้นเป็นที่จดจำได้ง่ายขึ้น

จากการศึกษา ปรากฏการตั้งชื่อเพลงด้วยชื่อจังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เลย ปทุมธานี ลพบุรี นครศรีธรรมราช นราธิวาส สระบุรี ยะลา ราชบุรี สมุทรปราการ หนองบัวลำภู อุบลราชธานี นครสวรรค์ สุราษฎร์ธานี และอำนาจเจริญ

รายชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดที่ตั้งด้วยชื่อของจังหวัด มีดังต่อไปนี้

นครเชียงใหม่ (จังหวัดเชียงใหม่)	เลย (จังหวัดเลย)
เพลงประจำจังหวัดปทุมธานี (จังหวัดปทุมธานี)	เพลงประจำจังหวัดลพบุรี (จังหวัดลพบุรี)
จังหวัดนครศรีธรรมราช (จังหวัดนครศรีธรรมราช)	นราธิวาส (จังหวัดนราธิวาส)
จังหวัดสระบุรี (จังหวัดสระบุรี)	ยะลา (จังหวัดยะลา)
เมืองราชบุรี (จังหวัดราชบุรี)	สมุทรปราการ (จังหวัดสมุทรปราการ)
หนองบัวลำภู (จังหวัดหนองบัวลำภู)	อุบลราชธานี (จังหวัดอุบลราชธานี)
นครสวรรค์ (จังหวัดนครสวรรค์)	สุราษฎร์ธานี (จังหวัดสุราษฎร์ธานี)
เพลงประจำจังหวัดอำนาจเจริญ (จังหวัดอำนาจเจริญ)	

3.1.3.5 ชื่อสถานที่สำคัญของจังหวัด

จังหวัดในประเทศไทยนั้น ล้วนมีสถานที่สำคัญอันเป็นที่รู้จักกันดีของคนในจังหวัดและนักท่องเที่ยว เช่น สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ หรือสถานที่ท่องเที่ยว จากการศึกษาบทเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบชื่อสถานที่สำคัญของจังหวัด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ดอยตุง” เป็นชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเชียงราย จากการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม พบว่า

พระธาตุดอยตุงเป็นที่บรรจุพระรากขวัญเบื้องซ้ายของพระพุทธเจ้า (กระดูกไหปลาร้า) ซึ่งนำมาจากมัยมประเทศ นับเป็นครั้งแรกที่พระพุทธศาสนา ลัทธิลังกาวงศ์ได้มาประดิษฐานที่ล้านนาไทย สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.1454 (อุดม เขยทิวส์, 2548: 163)

“สวนนก เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงที่สุดของจังหวัดชัยนาท ด้วยเป็นสวนนกที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในเอเชีย และมีพันธุ์นกต่าง ๆ มากมาย คอยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาชมความงาม” (ชมรมชอบท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554: 30)

“หาดเจ้าไหม” เป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเล ครอบคลุมพื้นที่ 2 อำเภอ คือ อำเภอกันตัง และอำเภอสีเกา มีอาณาเขตชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 20 กม. ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2525 ที่ทำการอุทยานอยู่ที่หาดฉางกลาง ตำบลไม้ฝาด สถานที่ท่องเที่ยวของอุทยาน ได้แก่ หาดปากเมง หาดฉางกลาง หาดยาว หาดหยงหลิง หาดสั้น หาดเจ้าไหม และถ้ำเจ้าไหม (ชมรมชอบท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554: 334)

“ปางสีดา” หรือ “อุทยานแห่งชาติปางสีดา” มีพื้นที่ครอบคลุมอำเภอเมือง อำเภอวัฒนานคร อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว และอำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี มีพื้นที่ทั้งหมดราว 844 ตร.กม. หรือ 5 แสนไร่เศษ ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2525 สภาพป่าเป็นภูเขาสูงชัน สลับซับซ้อน เป็นป่าดิบชื้น ป่าดิบเขา ป่าดิบแล้ง ป่าเต็งรัง และป่าทุ่งหญ้า มีความสมบูรณ์อย่างมาก และเป็นต้นกำเนิดของห้วยโสมง ห้วยน้ำเย็น ห้วยพระปรัง ห้วยพลับพลึง ฯลฯ ก่อนที่จะไหลลงสู่แม่น้ำบางปะกง หรือแม่น้ำปราจีนบุรี ภายในอุทยานฯมีสถานที่ที่น่าสนใจ ได้แก่ น้ำตกปางสีดา น้ำตกผาตะเคียน อ่างเก็บน้ำท่ากระบาก น้ำตกท่ากระบาก กลุ่มน้ำตกแควมะค่า น้ำตกถ้ำค้างคาว แหล่งจระเข้บ้านจืด (ชมรมชอบท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554: 122)

ตัวอย่างชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดที่ปรากฏชื่อสถานที่สำคัญของจังหวัด มีดังต่อไปนี้

ดอยตุง (จังหวัดเชียงราย)

สวนนกชัยนาท (จังหวัดชัยนาท)

สัญญาณรักที่หาดเจ้าไหม (จังหวัดตรัง)

ปางสีดาพาฝัน(จังหวัดสระแก้ว)

3.1.3.6 ประวัติศาสตร์

ประวัติศาสตร์มีความสำคัญเพราะเป็นหลักฐานหรือเรื่องเล่าที่สามารถบอกเรื่องราวความเป็นมาในอดีตได้ จากการศึกษาการตั้งชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปรากฏตัวอย่างชื่อเพลงที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของจังหวัด ตัวอย่างเช่น

ลำปาง <u>เขลางค์นคร</u> (จังหวัดลำปาง)	ศึกบางระจัน (จังหวัดสิงห์บุรี)
พันท้ายนรสิงห์ (จังหวัดสมุทรสาคร)	สุดดี <u>ย่าจัน</u> ย่ามุก (จังหวัดภูเก็ต)
เวียงโกศัย (จังหวัดแพร่)	

เพลง “ลำปางเขลางค์นคร” ซึ่งเป็นชื่อที่บ่งชี้ถึงประวัติศาสตร์ของจังหวัดลำปาง ตามดูภา ไชยพรรณม (2560: 68) ได้กล่าวว่า “เมืองลำปางเป็นเมืองสำคัญมาตั้งแต่สมัย “อาณาจักรหริภุญไชย” มีชื่อเดิมที่เรียกกันในสมัยนั้นว่า “เขลางค์นคร” หรือ “ออลัมภางคนคร” เป็นชื่อในภาษาบาลี” ดังนั้นชื่อเพลง “ลำปางเขลางค์นคร” จึงเป็นการนำชื่อจังหวัดในปัจจุบัน และอดีตมาใช้เป็นชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดลำปาง

เพลง “ศึกบางระจัน” เป็นหนึ่งในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งกล่าวถึงวีรกรรม การต่อสู้ของชาวบ้านบางระจันที่ต่อต้านทัพพม่า ที่ยกกองทัพมาตีกรุงศรีอยุธยาเมื่อปีพ.ศ.2308 ชมรมชอบท่องเที่ยวแห่งเมืองสยาม (2554: 128) ได้กล่าวว่า

ค่ายบางระจันมีความสำคัญยิ่งทางประวัติศาสตร์ ผืนแผ่นดินแห่งนี้ได้ บันทึกเหตุการณ์ความกล้าหาญและเสียสละของวีรชนไทยที่เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2308 ในครั้งนั้นชาวบ้านบางระจันได้รวมพลังกันต่อสู้กับกองทัพพม่า ซึ่งมี จำนวนมากมายมหาศาล โดยพม่าต้องยกทัพเข้าตีหมู่บ้านนี้ถึง 8 ครั้ง ใช้เวลา ถึง 5 เดือน จึงเอาชนะได้เมื่อวันจันทร์ แรม 2 ค่ำ เดือน 8 ปีจอ พ.ศ.2309

เพลง “พันท้ายนรสิงห์” เป็นหนึ่งในเพลงประสาธัมพันธ์จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งกล่าวถึง พันท้ายนรสิงห์ ผู้เป็นนายท้ายเรือในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าเสือแห่งกรุงศรีอยุธยา

พันท้ายนรสิงห์ทำผิดกฏมณเฑียรบาลเพราะคัดท้ายเรือพระที่นั่งเอกไชย จนหัวเรือชนกิ่งไม้ พันท้ายนรสิงห์จึงกราบบังคมทูลพระเจ้าเสือให้ประหารชีวิตตน พระเจ้าเสือจึงทรงจำเริญพระทัยตามพระราชกำหนดที่วางไว้ จึงรับสั่งให้ประหารชีวิตพันท้ายนรสิงห์ แล้วให้ทำศาลขึ้นสูงเพียงตา ต่อมากรมศิลปากรได้จัดสร้าง ศาลขึ้นใหม่แทนหลังเก่าที่พังลงมา ภายในศาลมีรูปปั้นของพันท้ายนรสิงห์ขนาดเท่าคนจริงอยู่ในท่าถือท้ายคัดเรือ ซึ่งเป็นที่นับถือของชาวบ้านเป็นอย่างมาก (ชมรมชอบท่องเที่ยวแห่งเมืองสยาม, 2554: 110)

เพลง “สุดดีย่าจันย่ามุก” เป็นหนึ่งในเพลงประสาธัมพันธ์จังหวัดภูเก็ต ซึ่งกล่าวถึงสอง วีรสตรีแห่งเมืองกลาง จังหวัดภูเก็ต ชมรมชอบท่องเที่ยวแห่งเมืองสยาม (2554: 364-365) ได้กล่าวไว้ว่า

ภูเก็ตเป็นเมืองที่มีมานานตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย โดยตัวเมืองอยู่ที่กลางซึ่งเป็นเมืองเล็ก ๆ เมืองกลางเดิมมีขุนนางไทยคอยดูแลรักษาผลประโยชน์เพราะฝรั่งฮอลันดามารับซื้อสินค้าจำพวกแร่ ต่อมาถึงรัชกาลที่ 1 พระเจ้ากรุงอังวะยกกองทัพเข้ามารุกรานหัวเมืองฝ่ายตะวันตกแถบชายทะเลของไทยในปี พ.ศ.2328 โดยแบ่งกองทัพยกไปตีเมืองกระ ระนอง ชุมพร ไชยา ตลอดลงไปถึงเมืองนครศรีธรรมราชขณะนั้นกองทัพกรุงเทพฯยังติดพันการศึกที่กาญจนบุรี ยกมาช่วยไม่ทัน พม่าส่งแม่ทัพชื่อยี่ห่วน ยกทัพเรือมาตีได้ตะกั่วทุ่ง ตะกั่วป่า แล้วเลยไปตั้งค่ายล้อมเมืองกลางไว้ ขณะนั้นพระยาถลางถึงแก่กรรม ยังไม่ได้ตั้งเจ้าเมืองใหม่ ภริยาเจ้าเมืองกลางชื่อ “จัน” กับน้องสาวชื่อ “มุก” จึงคิดอ่านกับกรรมการทั้งปวงตั้งค่ายใหญ่ขึ้น 2 ค่าย ป้อมกันรักษาเมือง พม่าล้อมเมืองอยู่เดือนเศษ เมื่อหมดเสบียงก็เลิกทัพกลับไป ต่อมาพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกโปรดเกล้าฯ พระราชทานเครื่องยศให้วีรสตรีทั้งสองเป็นท้าวเทพกษัตรีและท้าวศรีสุนทรเป็นที่น่าภาคภูมิใจแก่ชาวเมืองตลอดมา เกาะกลางหรือเมืองกลางได้เปลี่ยนชื่อเป็นเกาะภูเก็ตหรือเมืองภูเก็ตในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทั้งนี้ ชมรมชอบท่องเที่ยวแห่งเมืองสยาม (2554: 368) ได้ระบุข้อมูลเพิ่มเติมไว้ว่า “ทางจังหวัดภูเก็ตมีการจัดงานท้าวเทพกษัตรี-ท้าวศรีสุนทร ทุกวันที่ 13 มีนาคมของทุกปี มีงานเฉลิมฉลองเพื่อรำลึกถึงเหตุการณ์ประวัติศาสตร์สองวีรสตรีที่ปกป้องเมืองถลางให้รอดพ้นจากพม่าและสตุติในวีรกรรมของท่าน”

เพลง “เวียงโกศัย” เป็นหนึ่งในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดแพร่ ชมรมชอบท่องเที่ยวแห่งเมืองสยาม (2554: 278) ได้กล่าวว่า

เมืองแพร่สร้างขึ้นประมาณพุทธศตวรรษที่ 12 มีชื่อเรียกกันหลายชื่อ คือ “พลนคร เมืองพล เมืองแพล” ในสมัยขอมเรืองอำนาจระหว่างปีพ.ศ. 470-1560 พระนางจามเทวีเข้าครอบครองแคว้นล้านนา ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “โกศัยนคร” หรือ “เวียงโกศัย” ซึ่งแปลว่า “ผ้าแพร”

3.1.3.7 ความเป็นสิริมงคล

ความเป็นสิริมงคลเป็นความเชื่อหนึ่งของคนไทย เชื่อว่าหากนำคำที่มีความหมายเป็นสิริมงคลมาตั้งชื่อสิ่งใด ก็มักจะสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่สิ่งนั้น ไม่เว้นแม้กระทั่งชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด จากการศึกษาการตั้งชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปรากฏชื่อเพลงที่มีความหมายเกี่ยวกับความเป็นสิริมงคลร่วมอยู่ด้วย โดยปรากฏความหมายที่เป็นสิริมงคลจากคำว่า “ศรี” “มิ่งขวัญ” “ขวัญ” “รุ่งเรือง” และมีการกล่าวถึง “พระบารมี” ของพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นเสมือนร่มโพธิ์ร่มไทรคอยปกป้องรักษาประชาชนในจังหวัดให้ร่มเย็น ดังตัวอย่างรายชื่อเพลงต่อไปนี้

ใต้ร่ม พระบารมี ที่กาฬสินธุ์ (จังหวัดกาฬสินธุ์)	กาญจนบุรี ศรี สยาม(จังหวัดกาญจนบุรี)
ประจวบ มิ่งขวัญ (จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)	ขวัญ สตูล (จังหวัดสตูล)
บุรีรัมย์ รุ่งเรือง (จังหวัดบุรีรัมย์)	ศรี เมืองเวียงโกศัย (จังหวัดแพร่)

3.1.3.8 สัญลักษณ์ของจังหวัด

สัญลักษณ์ประจำจังหวัดมีไว้เพื่อใช้แทนสิ่งที่สำคัญในจังหวัด โดยมีการตกลงใช้ร่วมกันภายในจังหวัด เช่น ตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัด พืชพันธุ์ทางธรรมชาติที่เป็นสัญลักษณ์ของจังหวัด

จากการศึกษา พบการนำสัญลักษณ์ประจำจังหวัด เช่น พืชพันธุ์ทางธรรมชาติ เครื่องดนตรี และสัตว์ มาตั้งเป็นชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ดอกคุณ คือ ดอกไม้ประจำจังหวัดขอนแก่น

แคน คือ เครื่องดนตรีประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ไดโน มาจากคำว่า “ไดโนเสาร์สิรินธร” ซึ่งเป็นหนึ่งในสัญลักษณ์ของจังหวัดขอนแก่น และปรากฏอยู่ในคำขวัญประจำจังหวัดขอนแก่น คือ “พระธาตุขามแก่น เสียงแคนดอกคูน ศูนย์รวมผ้าไหม ร่วมใจผูกเสี่ยว เที่ยวขอนแก่นนครใหญ่ ไดโนเสาร์สิรินธรเน่ สุดเท่เหรียญทองแรกมวยโอลิมปิก”

จากการศึกษาเพิ่มเติมพบว่า ชากกระตูดไดโนเสาร์นั้น มีการจัดแสดงอยู่ที่อุทยานแห่งชาติภูเวียง ซึ่ง ประชิต สุกณะพัฒน์ และอุดม เขยกิจวงศ์ (2548: 107) ได้กล่าวว่า

ชากกระตูดไดโนเสาร์ มีการจัดแสดงอยู่ในอาคารที่ทำการอุทยานฯ ส่วนหนึ่ง และมีการขุดแต่งหลุมที่ขุดพบในบริเวณประตูตีหมา เป็นไดโนเสาร์กินพืชในสกุล “คามาราชอร์ส” และยังพบรอยเท้าไดโนเสาร์กินเนื้อขนาดเล็กที่ ต.ในเมือง อ.ภูเวียง อีกด้วย

ลำดวน คือ ต้นไม้ประจำจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งทางจังหวัดมีการจัดงานเทศกาลดอกลำดวนเป็นประจำทุกปีระหว่างวันที่ 15 ถึง 17 มีนาคม ณ สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ (ชมรมชอบท่องเที่ยวแห่งเมืองสยาม, 2554: 192)

ตัวอย่างรายชื่อเพลงที่ปรากฏสัญลักษณ์จังหวัด เช่น

รำดอกคุณเสียงแคน (จังหวัดขอนแก่น)

รำวงไดโนขอนแก่น (จังหวัดขอนแก่น)

เที่ยวเมืองลำดวน (จังหวัดศรีสะเกษ)

3.1.3.9 เทศกาลและงานประเพณีของจังหวัด

เทศกาลและประเพณีของจังหวัดเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยสร้างเอกลักษณ์ให้แก่จังหวัด และอาจเป็นจุดขายที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้เข้ามาเยี่ยมชมเยือนจังหวัดนั้น ๆ

จากการศึกษาชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบการนำชื่อเทศกาลและงานประเพณีของจังหวัด มาใช้เป็นชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ได้แก่ แห่บายศรีบุญเดือนหก (จังหวัดชัยภูมิ) และจุดไฟตุ้มกาตราดิง (จังหวัดยโสธร)

“แห่บายศรีบุญเดือนหก” เป็นงานเทศกาลของจังหวัดชัยภูมิ งานประเพณีบุญเดือนหกของจังหวัดชัยภูมิจะจัดขึ้นที่ศาลเจ้าพ่อพญาแล ในเดือนพฤษภาคมของทุกปี โดยจะมีการจัดขบวนแห่บายศรีเจ้าพ่อพญาแลในวันพุธแรกของการจัดงาน

“จุดไฟตุ้มกา” เป็นประเพณีของจังหวัดชัยภูมิที่จะประดิษฐ์โคมไฟตุ้มกาเพื่อถวายเป็นพุทธบูชาในวันออกพรรษาของทุกปี

จากการศึกษาความหมายของการตั้งชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด สามารถสรุปได้ว่าพบการตั้งชื่อเพลงที่มีความหมายเกี่ยวกับ การแสดงความรู้สึก ความสวยงาม ประเภทของเพลง ชื่อจังหวัดในปัจจุบัน ชื่อสถานที่สำคัญของจังหวัด ประวัติศาสตร์ ความเป็นสิริมงคล สัญลักษณ์ของจังหวัด และเทศกาลงานประเพณีของจังหวัด โดยพบการตั้งชื่อด้วยการแสดงความรู้สึกมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยคิดเห็นว่าการตั้งชื่อเพลงด้วยถ้อยคำที่แสดงความรู้สึก เป็นการชักจูงความสนใจให้ผู้คนอยากฟังเนื้อหาของเพลงเหล่านั้นมากขึ้น เพราะจุดประสงค์หลักในการฟังเพลงของผู้คนคือการฟังเพื่อตอบสนองอารมณ์ต่าง ๆ

3.2 รูปแบบการประพันธ์ของเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด

3.2.1 การใช้เสียงสัมผัสในบทเพลง

“สัมผัส หมายถึง ความคล้องจองของถ้อยคำ” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554, 2556: 1209) พระยาอุปกิตศิลปสาร (2548: 353) ได้กล่าวว่า

สัมผัส แปลตามศัพท์ว่า “การถูกต้อง” แต่ในที่นี้หมายความว่า “การคล้องจอง” ซึ่งเป็นข้อสำคัญยิ่งในคำกานท์ของไทยเรา เพราะภาษาไทยเราย่อมนิยมพูดให้คล้องจองเป็นพื้น ไม่ว่าจะคำร้อยแก้วหรือคำกานท์ แม้แต่คำกาชิต เล็ก ๆ น้อย ๆ ก็มักจะพูดให้คล้องจองกัน

การสัมผัสมี 2 ประเภท คือ สัมผัสสระ และสัมผัสอักษร

3.2.1.1 สัมผัสสระ

“สัมผัสสระ คือ เสียงสระพ้องกันตามมาตรา เช่น สระอะ ก็ต้องพ้องกับพยางค์ที่ประสมกับสระอะด้วยกัน และต้องอยู่ในมาตราเดียวกันด้วย” (พระยาอุปกิตศิลปสาร, 2548: 353)

จากการวิเคราะห์เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปรากฏตัวอย่างคำที่มีการสัมผัสสระ ดังนี้

กำแพงเพชร เพชรเอกของเมืองไทย

เมืองที่วิไล ชวนใจให้ใฝ่ถึง

(เพลง เมืองงามกำแพงเพชร, จังหวัดกำแพงเพชร)

จากการวิเคราะห์เพลง “เมืองงามกำแพงเพชร” ปรากฏการสัมผัสสระ ได้แก่ ไทย-ไล-ใจ ให้ใฝ่ ซึ่งเป็นการสัมผัสสระระหว่างวรรค และ ใจ-ให้-ใฝ่ ซึ่งเป็นการสัมผัสสระภายในวรรค

โฉนมาลีมรักเราเคยสร้าง

ริมฝั่งเชียงราย

เมื่อคืนเดือนหงาย

นิยายสวาทบาดหัวใจไม่ลืม

(เพลง เชียงรายรำลึก, จังหวัดเชียงราย)

จากการวิเคราะห์เพลง “เชียงรายรำลึก” ปรากฏการสัมผัสสระ ได้แก่

รัก-เรา เป็นการสัมผัสสระภายในวรรค และ รักเรา-ริม เป็นการสัมผัสสระระหว่างวรรค

หงาย-ยาย ซึ่งเป็นการสัมผัสสระระหว่างวรรค และ สวาท-บาด ซึ่งเป็นการสัมผัสสระ

ภายในวรรค ทั้งนี้ยังพบการสัมผัสสระไอ คือ ใจ-ไม่ ซึ่งเป็นการสัมผัสสระภายในวรรค

พิศเพลินโฉมตรู

อยากอยู่ชิดข้าง

ลืมหทัยอ่าวว่าง

พบนางชื่นใจ

(เพลง ฝากใจไว้เมืองตาก, จังหวัดตาก)

จากการวิเคราะห์เพลง “ฝากใจไว้เมืองตาก” ปรากฏการสัมผัสสระ ได้แก่ อ่าว-ว่าง ซึ่งเป็นการสัมผัสสระภายในวรรค และ อ่าวว่าง-นาง เป็นการสัมผัสสระระหว่างวรรค

ดินแดนสวยประหลาด ธรรมชาติเลอล้ำถิ่นใด

เพลินถ้ำธารน้อยใหญ่ เพลินใจเมื่อยามได้ชม

(เพลงกาญจนบุรีศรีสยาม (จังหวัดกาญจนบุรี))

จากการวิเคราะห์เพลง “กาญจนบุรีศรีสยาม” ปรากฏการสัมผัสอักษร ได้แก่ ดิน-แดน
เลอ-ล้ำ และ เพลิน-เพลิน

การสัมผัสอักษรในคำว่า “ดิน-แดน” เป็นการใชัพยัญชนะต้นตัวเดียวกัน ซึ่งเป็นการ
สัมผัสอักษรภายในวรรคเดียวกัน

การสัมผัสอักษรในคำว่า “เลอ-ล้ำ” เป็นการใชัพยัญชนะต้นตัวเดียวกัน ซึ่งเป็นการสัมผัส
อักษรภายในวรรคเดียวกัน

การสัมผัสอักษรในคำว่า “เพลิน-เพลิน” เป็นการใชัพยัญชนะต้นตัวเดียวกัน ซึ่งเป็นการ
สัมผัสอักษรระหว่างวรรค และยังเป็นการซ้ำคำอีกด้วย

จึงสมกับนาม

เมืองตากงามศิวิไล

เหมือนมีมนต์มัดใจ

ลิมมิได้ไ้เมืองตากเอย

(เพลง งามเมืองตาก, จังหวัดตาก)

จากการวิเคราะห์เพลง “งามเมืองตาก” ปรากฏการสัมผัสอักษร ได้แก่

ไล-ลิม เป็นการใชเสียงพยัญชนะต้นเดียวกัน และเป็นการสัมผัสอักษรระหว่างวรรค

มี-มนต์-มัด เป็นการใชเสียงพยัญชนะต้นเดียวกัน และเป็นการสัมผัสอักษรภายในวรรค
เดียวกัน

มีมนต์มัด-มิ เป็นการใชเสียงพยัญชนะต้นเดียวกัน และเป็นการสัมผัสอักษรระหว่างวรรค

เชียดดงนี้

สายพันธุ์ที่ตีนักหนา

ท่องเที่ยวไทยจึงดั่งก้อง แม่ฮ่องสอน

(เพลง มาร์ชแม่ฮ่องสอน, จังหวัดแม่ฮ่องสอน)

จากการวิเคราะห์เพลง “มาร์ชแม่ฮ่องสอน” ปรากฏการสัมผัสอักษร ได้แก่

ดง-ตี เป็นการใชัพยัญชนะต้นตัวเดียวกัน และเป็นการสัมผัสอักษรระหว่างวรรค

ท่อง-เที่ยว-ไทย เป็นการใชัพยัญชนะต้นตัวเดียวกัน และเป็นการสัมผัสอักษรภายในวรรค
เดียวกัน

ดวงดาว
เสียงน้ำซัดซ่า

เกลื่อนเวหน
หรีงเรไร้องระงม

(เพลง ไทรโยคแห่งความหลัง, จังหวัดกาญจนบุรี)

จากการวิเคราะห์เพลง “ไทรโยคแห่งความหลัง” ปรากฏการสัมผัสอักษร ได้แก่ ดวง-ดาว เป็นการใช้พยัญชนะต้นตัวเดียวกัน และเป็นการสัมผัสอักษรภายในวรรคเดียวกัน

ซัด-ซ่า เป็นการใช้พยัญชนะต้นตัวเดียวกัน และเป็นการสัมผัสอักษรภายในวรรคเดียวกัน
เร-ไร-ร้อง-ระ ซึ่งเป็นการใช้พยัญชนะต้นตัวเดียวกัน และเป็นการสัมผัสอักษรภายในวรรคเดียวกัน

จากการศึกษาเรื่องการสัมผัสสระและสัมผัสอักษร ผู้วิจัยพบว่า การใช้เสียงสัมผัสในบทเพลงช่วยให้บทเพลงมีความไพเราะ และเป็นการนำศิลปะทางการใช้ภาษาไทยมาประพันธ์บทเพลง ซึ่งเป็นกลวิธีเดียวกันกับการกับแต่งคำประพันธ์ในบทกวีนิพนธ์

3.3 การใช้คำในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด

3.3.1 การซ้ำคำและการซ้ำวลี

3.3.1.1 การซ้ำคำ

“การซ้ำคำ คือ การใช้คำเดียวกันกล่าวซ้ำหลายแห่งในบทประพันธ์หนึ่งบท หรืออาจซ้ำโดยไม่มีคำอื่นคั่นในวรรคเดียวกัน เพื่อย้ำความให้หนักแน่นขึ้น การซ้ำคำในแง่วรรณศิลป์มักจะซ้ำคำที่สำคัญ ซึ่งจะช่วยสร้างความชัดเจนหนักแน่นของสารที่กวีต้องการสื่อ” (ธเนศ เวศร์ภาดา, 2549: 38)

จากการศึกษาเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบตัวอย่างการซ้ำคำ ดังนี้

ดอยตุง ดอยตุง

สูงเนินเกินแผว

อ้ายกับน้องแก้ว

ถึงแล้วกูดี

(เพลง ดอยตุง, จังหวัดเชียงราย)

จากตัวอย่างข้างต้นในเพลง “ดอยตุง” พบการซ้ำคำในเพลงจำนวน 2 คำ คือ ดอยตุง-ดอยตุง ซึ่งปรากฏในวรรคเดียวกัน โดยไม่มีคำอื่นคั่นเพื่อเน้นย้ำ

ไอ้หาดเจ้าไหม ความรักฝังใจยังจำ
คืนหนาวน้ำค้างเย็นฉ่ำ พี่เคยจูบแล้วจูบเล่า

(เพลง สัญญารักที่หาดเจ้าไหม, จังหวัดตรัง)

จากตัวอย่างข้างต้นในเพลง “สัญญารักที่หาดเจ้าไหม” พบการซ้ำคำในเพลงจำนวน 2 คำ คือ จูบ-จูบ ซึ่งปรากฏอยู่ในวรรคเดียวกันโดยมีคำอื่นคั่น

เอราวัณ ไหลดั่งชานชา
น้ำตกไทรโยค แควน้อยแควใหญ่ไหลมา

(เพลง มนต์รักเมืองกาญจน์, จังหวัดกาญจนบุรี)

จากตัวอย่างข้างต้นในเพลง “มนต์รักเมืองกาญจน์” พบการซ้ำคำในเพลงจำนวน 2 คำ คือ แคว-แคว ซึ่งปรากฏอยู่ในวรรคเดียวกันโดยมีคำอื่นคั่น

นครหนึ่งงาม นามอมร นครนายก
สวยกว่า หยิบยก มากล่าวขาน

(เพลง สุขแสนแดนนายก, จังหวัดนครนายก)

จากตัวอย่างข้างต้นในเพลง “สุขแสนแดนนายก” พบการซ้ำคำในเพลงจำนวน 2 คำ คือ นคร-นคร ซึ่งปรากฏอยู่ในต่างวรรคกันโดยมีคำอื่นคั่น

เมืองไทยเมืองยิ้ม นั้นแหละคือคำขวัญ
เมืองเทพเมืองทอง สะอัครรรย

(เพลง Bangkok City, กรุงเทพมหานคร)

จากตัวอย่างข้างต้นในเพลง “Bangkok City” พบ การซ้ำคำจำนวน 4 คำ คือ เมือง-เมือง และ เมือง-เมือง ซึ่งปรากฏอยู่ในวรรคเดียวกันและต่างวรรคกัน

จากการศึกษาการซ้ำคำในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบว่าการซ้ำคำเป็นหนึ่งในวิธีการเล่นคำในภาษาไทย ที่ผู้ประพันธ์ใช้ในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดเพื่อเน้นจังหวะของบทเพลงให้มีลูกเล่นที่ไพเราะมากขึ้น

3.3.1.2 การซ้ำวลี คือ การใช้วลีเดียวกันซ้ำกันมากกว่าหนึ่งแห่ง เพื่อเน้นความสำคัญของวลีนั้น

จากการศึกษาเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบตัวอย่างการซ้ำวลี ดังนี้

ดินแดนศักดิ์สิทธิ์ สถิตยอดดอย
น้องขอเฝ้าคอย ยอดดอยต้นนี้

(เพลง ดอยตุง, จังหวัดเชียงราย)

จากตัวอย่างข้างต้นในเพลง “ดอยตุง” พบการซ้ำวลีจำนวน 2 วลี คือ ยอดดอย และยอดดอย ซึ่งปรากฏอยู่ต่างวรรคกัน

สกลก็คนอีสาน สกลก็คนอีสาน
บ้านแห่งตำนาน ผาแดงนางไอ่

(เพลง เกิดเป็นคนสกล, จังหวัดสกลนคร)

จากตัวอย่างข้างต้นในเพลง “เกิดเป็นคนสกล” พบการซ้ำวลี 2 วลี คือ สกลก็คนอีสาน และสกลก็คนอีสาน ซึ่งปรากฏอยู่ต่างวรรคกัน

ออกพรรษาวันใด พี่จะไปแห่บูชาพุทศคุณ
ออกพรรษาวันใด พี่จะไปแห่โคมไฟตุ้มกา

(เพลง จุดไฟตุ้มกาตราตรีง, จังหวัดยโสธร)

จากตัวอย่างข้างต้นในเนื้อเพลง “จุดไฟตุ้มกาตราตรีง” พบการซ้ำวลีจำนวน 2 วลี คือ ออกพรรษาวันใด และออกพรรษาวันใด ซึ่งปรากฏอยู่ต่างวรรคกัน

ยังมีลิ้ม มิหลิมเมืองตาก ถึงฉันทจกมาไกล
ยังมีลิ้มแดนที่ไฉไล ไ้อ้เธอรู้นิยม หัวใจฝากไว้ใกล้เธอ

(เพลง มิหลิมเมืองตาก, จังหวัดตาก)

จากตัวอย่างข้างต้นในเนื้อเพลง “มีลิ้มเมืองตาก” พบการซ้ำวลีจำนวน 3 วลี คือ มีลิ้ม มีลิ้ม และมีลิ้ม ซึ่งปรากฏอยู่ต่างวรรคกัน

กลุ่มแม่บ้านสุขสันต์हरรรษา พวกเราครั้นนครงเฮฮา
 สนุกกันหนา กลุ่มแม่บ้านของเรา

(แม่บ้านสามัคคี, จังหวัดตาก)

จากตัวอย่างข้างต้นในเนื้อเพลง “แม่บ้านสามัคคี” พบการซ้ำวลีจำนวน 2 วลี คือ กลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มแม่บ้าน ซึ่งปรากฏอยู่ต่างวรรคกัน

จากการศึกษาการซ้ำวลีในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบว่าการซ้ำวลีเป็นกลวิธีการเล่นภาษาอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้ประพันธ์ใช้เพื่อย้ำความสำคัญของกลุ่มวลีเหล่านั้น การที่เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดพบการซ้ำวลีในเนื้อเพลงจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าเนื้อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดมีกลุ่มวลีที่ผู้ประพันธ์ต้องการเน้นย้ำ เพื่อให้ผู้ฟังจดจำวลีเหล่านั้นในเนื้อเพลงได้ ทำให้เพลงนั้นติดหูและเป็นที่ยอมรับได้ง่ายดายขึ้น

3.3.2 การใช้คำซ้ำ

“คำซ้ำ คือ คำที่ประกอบด้วยคำที่มีเสียงและความหมายเหมือนกัน มาซ้ำกัน” (นววรรณ พันธุมธา, 2555: 272) คำซ้ำจะต้องมีไม่ยวมก้ำกับอยู่ท้ายคำเสมอ ซึ่งแตกต่างจากการซ้ำคำ จากการวิเคราะห์เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดปรากฏตัวอย่างการใช้คำซ้ำ ดังนี้

ไฉนร่ำวงขอนแก่น เชิญแฟน ๆ ออกมาโค้งร่ำวง

อย่ามัวนั่งมัวยืนจกโถง ขอเชิญร่ำวงกับเสียงรำเสียงแคน

(เพลง ร่ำวงไฉนขอนแก่น, จังหวัดขอนแก่น)

จากเนื้อเพลง “ร่ำวงไฉนขอนแก่น” พบตัวอย่างการใช้คำซ้ำคือ “แฟน ๆ” การใช้คำซ้ำในบริบทนี้ ผู้ประพันธ์ใช้คำซ้ำเพื่อเพิ่มจำนวนคำนาม จากเอกพจน์ให้กลายเป็นพหูพจน์ โดยคำว่า “แฟน ๆ” คือคำที่ใช้เรียกกลุ่มบุคคล ซึ่งถือว่ามีจำนวนมากกว่าหนึ่งคน

ได้ยินเสียงลมเบา ๆ กลางแสงนวลจันทร์เจ้า ดวงดาวเลื่อนเวหน
 สายน้ำซัดซ่า หลั่งมา จากเบื้องบน
 คின்றเราต่างคน อยู่ซัดกัน ไม่ห่างไกล
 (เพลง ไทรโยคแห่งความหลัง, จังหวัดกาญจนบุรี)

จากเนื้อเพลง “ไทรโยคแห่งความหลัง” พบตัวอย่างการใช้คำซ้ำคือ “เบา ๆ” การใช้คำซ้ำในบริบทนี้ ผู้ประพันธ์ใช้คำซ้ำเพื่อบอกระดับการเคลื่อนไหวการลม ซึ่งพัดมาในลักษณะเอื่อย ๆ ทำให้ได้ยินเสียงเบา ๆ ซึ่งมีโคลงที่มีกำลังรุนแรงแบบลมพายุ

บ้านนี้เป็นบ้านเกิด รักกันไว้เถิด อย่าขุ่นหมองข้องใจ
 ตอบแทนพระคุณยิ่งใหญ่ ที่เราเคยได้ เต็มโตที่ขอนแก่น
 สร้างทำไว้แต่เรื่องดี ๆ เมืองแห่งสามัคคี เมืองคนดีเมืองขอนแก่น
 (เพลง คนขอนแก่น, จังหวัดขอนแก่น)

จากเนื้อเพลง “คนขอนแก่น” พบตัวอย่างการใช้คำซ้ำคือ “ดี ๆ” การใช้คำซ้ำในบริบทนี้ ผู้ประพันธ์ใช้เพื่อเพิ่มจำนวนคำนาม กล่าวคือการกล่าวถึงเรื่องดีนั้น อาจมีเพียงเรื่องเดียว แต่วลี “เรื่องดี ๆ” สื่อความถึงสิ่งที่ดีงามหลาย ๆ เรื่อง โดยที่ใช้คำบ่งชี้จำนวนนับนั้น คือคำว่า “ดี ๆ”

สาว ๆ ตาหวาน เปรียบปานดื่มน้ำตาลทราย
 เมืองตรงเหมือนมนต์ดลให้ รักไม่หน่ายเหมือนมีมนต์ขลัง
 (เพลง ชาวตรงใจกว้าง, จังหวัดตรง)

จากเนื้อเพลง “ชาวตรงใจกว้าง” พบตัวอย่างการใช้คำซ้ำคือ “สาว ๆ” การใช้คำซ้ำในบริบทนี้ ผู้ประพันธ์ใช้เพื่อเพิ่มจำนวนคำนาม กล่าวคือคำว่า “สาว ๆ” เป็นคำนามแทนผู้หญิงที่มากกว่าหนึ่งคนขึ้นไป

ดวงตะวันเริ่มโล่เล่นคลื่น ค่อย ๆ ลื่นจมลงอันดามัน
 บอกกำหนดเวลาของสายัณห์ ลื่นตะวันก็ลื่นแสงสี
 (เพลง ตะวันรอนที่แหลมพรหมเทพ, จังหวัดภูเก็ต)

จากเนื้อเพลง “ตะวันรอนที่แหลมพรหมเทพ” พบตัวอย่างการใช้คำซ้ำคือ “ค่อย ๆ” ซึ่งผู้ประพันธ์ใช้เพื่ออธิบายการเคลื่อนไหวของกริยา โดยในบริบทนี้คือการกล่าวถึงดวงอาทิตย์ที่ค่อย ๆ ลับขอบฟ้า คล้ายจมหายลงไปในห้องทะเล

จากการศึกษาการใช้คำซ้ำในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบว่ามีการใช้คำซ้ำเพื่อเปลี่ยนคำนามเอกพจน์เป็นพหูพจน์ หรือบอกลักษณะของคำกริยาที่กระทำโดยต่อเนื่อง

3.3.3 การใช้คำซ้อน

“คำซ้อน คือ คำที่ประกอบด้วยคำที่มีความหมายเหมือนกัน ไกล่เคียง หรือตรงข้ามกัน” (นววรรณ พันธุมธา, 2555: 272) คำซ้อนมี 2 ชนิด คือ 1.คำซ้อนเพื่อเสียง 2.คำซ้อนเพื่อความหมาย จากการวิเคราะห์เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปรากฏตัวอย่างการใช้คำซ้อน ดังนี้

3.3.3.1 คำซ้อนเพื่อเสียง

คำซ้อนเพื่อเสียงเกิดจากการนำคำพยางค์เดียวหรือคำหลายพยางค์ที่มีเสียงพยัญชนะต้นเหมือนกัน และเสียงพยัญชนะตัวสะกดอาจเหมือนกันหรือต่างกัน แต่ประสมด้วยเสียงสระต่างกันซ้อนกัน ความหมายของคำซ้อนชนิดนี้อาจอยู่ที่พยางค์ใดพยางค์หนึ่ง หรืออยู่ที่ทุกพยางค์รวมกัน คำซ้อนเพื่อเสียงมักมีจำนวนพยางค์เป็นจำนวนคู่ เช่น สองพยางค์ สี่พยางค์ หกพยางค์ (สุนันท์ อัญชลินกุล,

จากการวิเคราะห์เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปรากฏตัวอย่างการใช้คำซ้อนเพื่อเสียง ดังนี้

วัดพระธาตุ โสภางามเพริศแพรว
ไอ้วัดพระแก้ว แว่ววับจับตา

(เพลง เมืองงามกำแพงเพชร, จังหวัดกำแพงเพชร)

จากการวิเคราะห์เพลง “เมืองงามกำแพงเพชร” ปรากฏการใช้คำซ้อนเพื่อเสียง ได้แก่ เพริศ+แพรว และ แว่ว+วับ ซึ่งคำทั้งสองคู่ ต่างก็ใช้พยัญชนะต้นเป็นเสียงเดียวกันในแต่ละคู่

งามล้ำถ้ำกลองเพลเด่นกลางหาว เหล่าชาวพุทธยึดมั่น
น้ำตกยุงทองเห็นปองวาววาม น้ำตกธารงามสมนามงามจับใจ

(เพลง กรมหลวงประจักษ์ฯ, จังหวัดอุดรธานี)

จากการวิเคราะห์เพลง “กรมหลวงประจักษ์ฯ” ปรากฏการใช้คำซ้อนเพื่อเสียง คือ วาว+
วาม ซึ่งทั้งสองคำนี้ใช้พยัญชนะต้นเสียงเดียวกัน

ดอกกระเจียวเบ่งบาน ไหวก้านชูช่อ
สีชมพูนั้นหนอ ไข่เย็นยอช่างงามจริงหนา

(เพลง กระเจียวงามนามเทพสถิต, จังหวัดชัยภูมิ)

จากการวิเคราะห์เพลง “กระเจียวงามนามเทพสถิต” ปรากฏการใช้คำซ้อนเพื่อเสียง คือ
เย็น+ยอ ซึ่งทั้งสองคำนี้ใช้พยัญชนะต้นเสียงเดียวกัน

ไปชมวัดอุโบราณ บ้านเชียงลือลั่นไปท้าวแดนดอน
ตำนานพญานาคา เล่าขานกันมาคำชะโนดกระฉ่อน

(เพลง ของดีศรีอุดร, จังหวัดอุดรธานี)

จากการวิเคราะห์เพลง “ของดีศรีอุดร” ปรากฏการใช้คำซ้อนเพื่อเสียง ได้แก่ ลือ+ลั่น
และ แดน+ดอน ซึ่งคำทั้งสองคู่ ต่างใช้พยัญชนะต้นเสียงเดียวกันในแต่ละคู่

นางนวลหวานรั้ง เสียงดังร้องครวญชวนคู่
ใจเราอดสู รักเคยชื่นชูร้างรอน

(เพลง สัญญาที่หาดสำราญ, จังหวัดตรัง)

จากการวิเคราะห์เพลง “สัญญารักที่หาดสำราญ” ปรากฏการใช้คำซ้อนเพื่อเสียง คือ
ร้าง+รอน ซึ่งทั้งสองคำนี้ใช้พยัญชนะต้นเสียงเดียวกัน

3.3.3.2 คำซ้อนเพื่อความหมาย

คำซ้อนเพื่อความหมาย คือ นำคำเดี่ยวที่มีความหมายสมบูรณ์ที่มีใช้ในภาษามา ซ้อนเข้าคู่กัน คำหนึ่งเป็นคำต้น อีกคำหนึ่งเป็นคำท้าย คำต้นกับคำท้ายมีความหมาย คล้ายกัน ไกล่เคียงกัน หรือไปในทำนองเดียวกัน อาจเป็นคำไทยด้วยกันหรือคำ ต่างประเทศด้วยกันหรือเป็นคำไทยกับคำต่างประเทศซ้อนกันเข้าก็ได้ โดยที่เมื่อนำคำมา ซ้อนกันแล้วต้องเกิดความหมายใหม่ ซึ่งอาจไม่เปลี่ยนไปจากความหมายเดิมมากนัก หรือ อาจเปลี่ยนไปเป็นอันมาก แต่ถึงจะเปลี่ยนความหมายหรือไม่เปลี่ยนความหมาย ความหมายใหม่ย่อมต่อเนื่องกับความหมายเดิม พอเห็นเค้าความหมายได้ (เจนจิรา เอี่ยมอ่อน, 2550: 26-27)

จากการวิเคราะห์เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปรากฏตัวอย่างการใช้คำซ้อนเพื่อ ความหมาย ดังนี้

- คำซ้อนที่มีความหมายเหมือนกัน เช่น

กลับมาสามัคคีรวมใจ ให้บ้านเกิดเกรียงไกร สมเป็นเมืองใหญ่โต
สุดดาที่ราบสูงกว้างใหญ่ น้ำใจมิให้ ไม่แห้งแล้งเหือดหาย

(เพลง คนขอนแก่น, จังหวัดขอนแก่น)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 1358) ได้ให้ความหมายคำว่า “ใหญ่” หมายถึง โต มีขนาดโตกว่าหรือสำคัญกว่า

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 518) ได้ให้ความหมายของคำว่า “โต” หมายถึง ใหญ่ มีขนาดไม่เล็ก

จากตัวอย่างผลการศึกษาข้างต้นนี้ คำว่า “ใหญ่” และ “โต” มีความหมายเหมือนกัน คือ มีขนาดที่ไม่เล็ก

พี่คอยแห้งแล้งไม่มีสร้างเขา

เปรียบปานเหมือนกวีานพะเยา

รอฟนหล่นพราวทุกคืนวัน

(เพลง พะเยารอเธอ, จังหวัดพะเยา)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 1353) ได้ให้ความหมายของคำว่า “แห้ง” หมายถึง ไม่มี หมดน้ำ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 1088) ได้ให้ความหมายของคำว่า “แล้ง” หมายถึง หน้าน้ำแห้ง ฤดูไม่มีฝน

จากผลการศึกษาข้างต้น สามารถวิเคราะห์ได้ว่า คำว่า “แห้ง” และ “แล้ง” เป็นคำซ้อนที่มีความหมายเหมือนกัน คือ สภาวะที่ปราศจากน้ำ

ทุกเส้นทางที่พอไป เหนือที่รินไหลลงแผ่นดิน

ความแห้งแล้งสูญสิ้น แผ่นดินไทยร่มเย็น

(เพลง ไตรัมพระบารมีที่กาฬสินธุ์, จังหวัดกาฬสินธุ์)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 1249) ได้ให้ความหมายคำว่า “สูญ” หมายถึง ทำให้หายไป

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 1234) ได้ให้ความหมายของคำว่า “สิ้น” หมายถึง หมด จบ

จากผลการศึกษาข้างต้น สามารถวิเคราะห์ได้ว่า คำว่า “สูญ” และ “สิ้น” เป็นคำซ้อนที่มีความหมายเหมือนกัน คือ สภาวะที่ไม่มีสิ่งใดหลงเหลืออยู่

จากไปหายลับ เจ้าไม่กลับ

ก็ปีที่เธอหนีหน้า ไม่กลับมาหารักดังเก่า

(เพลง พระเยาวเธอ, จังหวัดพะเยา)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 1335) ได้ให้ความหมายคำว่า “หาย” หมายถึง สูญ หาไม่พบ ไม่ปรากฏ หมด สิ้น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 1050) ได้ให้ความหมายคำว่า “ลับ” หมายถึง ที่อยู่ในที่พ้นตา ที่อยู่ในที่ซึ่งแลไม่เห็น

จากผลการศึกษาข้างต้นนี้ สามารถวิเคราะห์ได้ว่า คำว่า “หาย” และ “ลับ” เป็นคำซ้อนที่มีความหมายเหมือนกัน คือ สภาวะที่บางสิ่งสูญหายไป หรือไม่ปรากฏในสายตา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 1034) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ลั่น” หมายถึง พันหรือเลเยอร์ระดับที่เปียมอยู่แล้วจนไหลออกมา

จากตัวอย่างผลการศึกษาข้างต้น คำว่า “เปียม” และ “ลั่น” มีความหมายใกล้เคียงกัน คือ สิ่งที่มีปริมาณมากจนเต็มภาชนะที่ใช้บรรจุ

ใต้ร่มพระบารมี

ร่มเย็นสุขสานต์

หลอมรวมดวงมาลัย

ถวายพระพรชัย

(เพลง ใต้ร่มพระบารมี, จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 971) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ร่ม” หมายถึง บริเวณที่แดดส่องไม่ถึง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 960) ได้ให้ความหมายของคำว่า “เย็น” หมายถึง หนาว หายร้อน

จากตัวอย่างผลการศึกษาข้างต้น คำว่า “ร่ม” และ “เย็น” มีความหมายใกล้เคียงกัน คือ บริเวณที่ห่างไกลจากความร้อน

ป่าไม้เขาเขียวมีค่า

พื้นดินมีทองทาบทา

ทะเล ปู ปลา

มากมาย

(เพลง ประจวบมิ่งขวัญ, จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 565) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ทาบทา” หมายถึง วางวัตถุสิ่งหนึ่งแนบกับอีกสิ่งหนึ่ง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 563) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ทา” หมายถึง ถูบ ไล้ หรือป้าย

จากตัวอย่างผลการศึกษาข้างต้น คำว่า “ทาบทา” และ “ทา” มีความหมายใกล้เคียงกัน คือ การใช้วัตถุสิ่งหนึ่งสัมผัสผิวของวัตถุอีกสิ่งหนึ่ง

งานบุญเดือนหก

มาแห่บายศรีบูชาเจ้าพ่อ

ประเพณีลูกหลานสานต่อ

ประเพณีลูกหลานสานต่อ

(เพลง แห่บุญบายศรีเดือนหก, จังหวัดชัยภูมิ)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 1067) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ลูก” หมายถึง ผู้มีกำเนิดจากพ่อแม่ หรือโดยปริยายถือว่ามีฐานะเสมือนลูก

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 1315) ได้ให้ความหมายของคำว่า “หลาน” หมายถึง ลูกของลูก ลูกของพี่หรือของน้อง

จากตัวอย่างผลการศึกษาข้างต้น คำว่า “ลูก” และ “หลาน” มีความหมายใกล้เคียงกัน คือ ทายาทผู้สืบสกุล หรือผู้เปรียบเสมือนทายาท

- คำซ้อนที่มีความหมายตรงข้ามกัน เช่น

ภูมิใจที่เป็นคนขอนแก่น อยู่ใกล้ไกลทั่วแดน จะบอกใครไม่เคยอาย

จากแดนที่ราบสูงกว้างใหญ่ เราย่ำรายน้ำใจ เราคือคนขอนแก่น

(เพลง คนขอนแก่น, จังหวัดขอนแก่น)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 160) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ใกล้” หมายถึง จวน เกือบ เคียง ไม่ห่าง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 162) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ไกล” หมายถึง ห่าง ยืดยาว นาน

จากตัวอย่างผลการศึกษาข้างต้น คำว่า “ใกล้” และ “ไกล” นั้นมีความหมายตรงข้ามกัน จึงเป็นคำซ้อนเพื่อความหมาย ที่มีความหมายตรงข้ามกัน

เกาะงามใหญ่น้อย สวยเกินสรรคำจำนรรจ์

เสน่ห์ปากเมงสวรรค์ เหมือนมนต์รักอันไม่ลืม

(เพลง สายัณห์ที่หาดปากเมง, จังหวัดตรัง)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 1358) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ใหญ่” หมายถึง โต

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 612) ได้ให้ความหมายของคำว่า “น้อย” หมายถึง ไม่มาก ไม่ใหญ่

จากตัวอย่างผลการศึกษาข้างต้น คำว่า “ใหญ่” และ “น้อย” มีความหมายตรงข้ามกัน จึงเป็นคำซ้อนเพื่อความหมาย ที่มีความหมายตรงข้ามกัน

ร่างกายทำงานหนักเบา เมื่อหมดงานแล้วพวกเรา ต่างหยอกเย้าสังสรรค์เฮฮา
เสร็จงานแม่บ้านเชิญโค้ง ชวนกันร่ำวง รำโค้งถ้วนหน้า

(เพลง แม่บ้านสามัคคี, จังหวัดตาก)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 1284) ได้ให้ความหมายของคำว่า
“หนัก” หมายถึง มีน้ำหนักมาก ตรงข้ามกับเบา รุนแรง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 683) ได้ให้ความหมายของคำว่า
“เบา” หมายถึง มีน้ำหนักน้อย ตรงข้ามกับหนัก

จากตัวอย่างผลการศึกษาข้างต้น คำว่า “หนัก” และ “เบา” มีความหมายตรงข้ามกัน จึง
เป็นคำซ้อนเพื่อความหมาย ที่มีความหมายตรงข้ามกัน

เที่ยวชมสวนนก

วิหคบินร่อนถลา

แวะซื้อของฝากจากมา

สุขุขุราที่มาเยี่ยมเยือน

(เพลง เที่ยวเมืองชัยนาท, จังหวัดชัยนาท)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 315) ได้ให้ความหมายของคำว่า
“จาก” หมายถึง ออกพ้นไป

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 900) ได้ให้ความหมายของคำว่า
“มา” หมายถึง เคลื่อนออกจากที่เข้าหาตัวผู้พูด

จากตัวอย่างผลการศึกษาข้างต้น คำว่า “จาก” และ “มา” มีความหมายตรงข้ามกัน
จึงเป็นคำซ้อนเพื่อความหมาย ที่มีความหมายตรงข้ามกัน

ผู้คนหญิงชายชาวเมือง

รุ่งเรืองงามศิริไล

สมเป็นเมืองท่า

เมืองทองของไทย

(เพลง เมืองตรัง, จังหวัดตรัง)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 1281) ได้ให้ความหมายของคำว่า
“หญิง” หมายถึง มนุษย์เพศเมียซึ่งโดยกำเนิดมีโยนีเป็นอวัยวะสืบพันธุ์ ผู้หญิง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 376) ได้ให้ความหมายของคำว่า
“ชาย” หมายถึง มนุษย์เพศผู้ซึ่งโดยกำเนิดมีลึงค์เป็นอวัยวะสืบพันธุ์ ผู้ชาย

จากตัวอย่างผลการศึกษาข้างต้น คำว่า “หญิง” และ “ชาย” มีความหมายตรงข้ามกัน เพราะบ่งบอกถึงลักษณะทางเพศสภาพที่เป็นคู่ขนานกัน ดังนั้นจึงเป็นคำซ้อนเพื่อความหมายที่มีความหมายตรงข้ามกัน

3.3.4 การหลាកคำหรือคำไวพจน์

“การหลាកคำ หรือคำไวพจน์ คือ คำที่ออกเสียงต่างกันแต่มีความหมายเหมือน หรือใกล้เคียงกันมาก” (นววรรณ พันธเมธา, 2555: 272) จากการวิเคราะห์เพลงประชาสัมพันธ์ จังหวัดปราจีนบุรีตัวอย่างการหลាកคำ ดังนี้

ณ ราตรีหนึ่ง ซึ่งยังฝังใจ เชียงรายฟ้าแจ่ม
คืนนั้นวาวแวม ด้วยแสงจันทร์ นภาสไส
รินน้ำกเย็น ด้วยลมพลิ้วผ่าน ชานซิมผิวกาย
คืนนั้นเชียงราย มีเธอและฉัน ร่วมสัมพันธ์ไม่คลาย
หนาวลมเย็นยิ่ง เราอิงซบกัน ดวงจันทร์คล้อยต่ำ
คืนนั้นยังจำ พากฟ้าราตรี ที่มีจันทร์ฉาย
โฉนมาลิม รักเราเคยสร้าง ริมฝั่งเชียงราย
เมื่อคืนเดือนหงาย นิยายสวาท บาดหัวใจไม่ลืม

(เพลง เชียงรายรำลึก, จังหวัดเชียงราย)

จากการวิเคราะห์เพลง “เชียงรายรำลึก” ปรากฏการหลាកคำ ได้แก่

1. “ราตรี” และ “คืน” หมายถึง เวลาในช่วงกลางคืน
2. “ฟ้า” และ “นภา” หมายถึง ท้องฟ้า
3. “จันทร์” “ดวงจันทร์” และ “จันทร์” หมายถึง ดวงเดือน

สวยงามวิไล สมคำลือไกลนานมา
ศาลตากสินเคารพบูชา ผองชนมาขอพรไม่เว้น

(เพลง งามเมืองตาก, จังหวัดตาก)

จากการวิเคราะห์เพลง “งามเมืองตาก” ปรากฏการหลากคำ 3 คำ ซึ่งมีความหมายว่า “งดงาม” ได้แก่ สวย งาม และวิไล

ธรรมชาติน่ายล ภูมิพลเขื่อนใหญ่...
...จะพาเพื่อนลงเรือไปเหนือน้ำ ทะเลสาบแม่ปิงที่งามล้ำ
ภาพแห่งความทรงจำ ประทับใจ...
...โอ้ น้ำตกมากมายที่ไหนเล่า จะเทียบเท่าที่ลือชุกระแสสินธุ์
ทั้งยิ่งใหญ่กว่าใครในแผ่นดิน ใครได้ยินได้เห็นเป็นชื่นใจ...

(เพลง เที้ยวเมืองตาก, จังหวัดตาก)

จากการวิเคราะห์เพลง “เที้ยวเมืองตาก” ปรากฏการหลากคำ ได้แก่

1. “ยล” และ “เห็น” หมายถึง มองดู
2. “น้ำ” และ “สินธุ์” หมายถึง น้ำ

...มีน้ำธารใส และแมกไม้ลานตา...
...โอ้อ่านน้ำเมย ไหลเลยล่องไป
ตราตรึงซึ่งใจ ฝังหทัยไม่ลืม

(เพลง แม่สอดฝังใจ, จังหวัดตาก)

จากการวิเคราะห์เพลง “แม่สอดฝังใจ” ปรากฏการ ได้แก่

1. “น้ำ” “ธาร” และ “ลำน้ำ” หมายถึง น้ำ สายน้ำ
2. “ใจ” และ “หทัย” หมายถึง หัวใจ

การใช้คำว่า “ใจ” และ “หทัย” นี้ยังทำให้เกิดเสียงสัมผัสสระในระหว่างวรรคในบทเพลงอีกด้วย

เที้ยวชมสวนนกก วิหคบินร้อนถลา
แวะซื้อของฝากจากมา สุขุขุราที่มาเยี่ยมเยือน

(เพลง เที้ยวเมืองชัยนาท, จังหวัดชัยนาท)

จากการวิเคราะห์เพลง “เที่ยวเมืองชัยนาท” ปรากฏการหลากคำ 2 คำ ซึ่งมีความหมายว่า นก คือ นก และ วิหค ซึ่งการใช้วิธีการหลากคำในข้างต้น ยังทำให้เกิดเสียงสัมผัสสระในระหว่างวรรคในบทเพลงอีกด้วย

จากการวิเคราะห์การใช้การหลากคำในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด นอกจากเป็นการสรรคำในภาษาไทยมาใช้หลีกเลี่ยงการใช้คำเดียวกันซ้ำ ๆ ในบทเพลงเดียวกัน เพื่อไม่ให้เกิดความจำเจ และยังมีการใช้เสียงสัมผัสจากการหลากคำหรือคำไวพจน์ภายในบทเพลง ดังนั้นการหลากคำหรือคำไวพจน์ จึงนับว่ามีความสำคัญในการสร้างสรรค์บทเพลงให้มีความสวยงามทางภาษามากยิ่งขึ้น

3.3.5 การใช้คำภาษาถิ่น

“ภาษาถิ่น คือ ภาษาย่อยของภาษาที่พูดในท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งมีลักษณะโดยทั่วไปทางด้านเสียง คำศัพท์ และระบบประโยคที่คล้ายคลึงกัน สามารถสื่อสารกันได้เข้าใจ และมีความสัมพันธ์กันทางเชื้อชาติของภาษา” (สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ, 2551: 3) จากการวิเคราะห์เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปรากฏตัวอย่างการใช้คำภาษาถิ่น ดังนี้

3.3.5.1 ภาษาไทยถิ่นเหนือ

ภาษาไทยถิ่นเหนือ คือ ภาษาที่พูดโดยคนไทยส่วนใหญ่ในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนของประเทศ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา และแม่ฮ่องสอน รวมทั้งบางอำเภอ บางหมู่บ้านในจังหวัดตาก สุโขทัย อุตรดิตถ์ สระบุรี นครราชสีมา ราชบุรี เจ้าของภาษานิยมเรียกภาษาของตนว่า “คำเมือง” (สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ, 2551: 116)

ตัวอย่างผลการศึกษาภาษาไทยถิ่นเหนือในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปรากฏดังนี้

ดินแดนสวรรค์ เคยฝันไปแอ่ว

อ้ายกับน้องแก้ว ไปแอ่วดอยฮ้าง

(เพลง ดอยฮ้าง, จังหวัดเชียงราย)

พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง (2534: 1559) ได้ให้ความหมายคำว่า “อ้าย” หมายถึง คำที่ใช้เรียกชายที่มีอายุมากกว่าตน

พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง (2534: 1612) ได้ให้ความหมายคำว่า “แอ้ว” หมายถึง เที้ยว ไปเที้ยว ไปเยี่ยม

จากการวิเคราะห์เพลง “ดอยตุง” เมื่อนำมาประกอบกับคำในภาษาถิ่นแล้ว ปรากฏความหมาย การชักชวนกันไปเที้ยวดอย หรือเรียกด้วยภาษาคำเมืองว่า “ไปแอ้ว”

ง่อมใจฮ้ำเพลง ก็คิดร่ำเพ็งลำปาง

(เพลง ร่ำเพ็งลำปาง, จังหวัดลำปาง)

พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง (2534: 301) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ง่อม” หมายถึง ว้าเหว่ หงอยเหงา เปลี่ยนใจ

พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง (2534: 1626) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ฮ้ำ” หมายถึง ร่ำ พรรณนา

พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง (2534: 1075) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ร่ำเพ็ง” หมายถึง ร่ำเพ็ง คิดคำนึง ไคร่ครวญ

จากการวิเคราะห์เพลง “ร่ำเพ็งลำปาง” เมื่อนำมาประกอบกับคำในภาษาถิ่นแล้ว ปรากฏความหมาย อารมณ์เหงาใจจึงร้องเพลงทำให้เกิดความคำนึงถึงจังหวัดลำปาง

เชิญไปผ่อถ้าผานางคอย เชิญแวะมาแพะเมืองผี

(เพลง ศรีเมืองเวียงโกศัย, จังหวัดแพร่)

พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง (2534: 794) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ผ่อ” หมายถึง ดู ดูแล มอง

จากการวิเคราะห์เพลง “ศรีเมืองเวียงโกศัย” เมื่อนำมาประกอบกับคำในภาษาถิ่นแล้ว ปรากฏความหมาย การเชิญชวนให้ไปเยี่ยมชม “ถ้าผานางคอย” ซึ่งเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวของอำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่

3.3.5.2 ภาษาไทยถิ่นตะวันออกเฉียงเหนือ (หรือภาษาถิ่นอีสาน) คือ ภาษาที่ใช้สื่อสารในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีจำนวน 20 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บึงกาฬ บุรีรัมย์ มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อุดรธานี อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี

ตัวอย่างผลการศึกษารากศัพท์ภาษาไทยถิ่นตะวันออกเฉียงเหนือในเพลงประชสัมพันธ์จังหวัด
ปรากฏดังนี้

อย่าชมเหงาชมชิม สีพาเจ้าม่วนหลาย

นั่งใส่หลาย ออกมาเว้านำกัน

(ร่างไดโนขอนแก่น, จังหวัดขอนแก่น)

พจนานุกรมภาษาถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2534: 308) ได้ให้ความหมายคำว่า “สี” หมายถึง จะ

พจนานุกรมภาษาถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2534: 224) ได้ให้ความหมายคำว่า “ม่วน” หมายถึง ไพเราะ เสนาะ สนุก

พจนานุกรมภาษาถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2534: 329) ได้ให้ความหมายคำว่า “หลาย” หมายถึง มาก ไม่น้อย

พจนานุกรมภาษาถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2534: 276) ได้ให้ความหมายคำว่า “เว้า” หมายถึง พูด กล่าว คุย

ส่วนวลี “ใส่หลาย” หมายถึง เรียงราย

จากการวิเคราะห์เพลง “ร่างไดโนขอนแก่น” ปรากฏประโยคว่า “สีพาเจ้าม่วนหลาย” ประโยคบอกเล่า และ “ออกมาเว้านำกัน” ประโยคคำสั่ง มีความหมายรวมกัน คือ การชักชวนมาพูดคุยสังสรรค์กัน โดยมีจุดประสงค์เพื่อความบันเทิง

ไปนำ ไปนำ สีไปนำพีบ่

ไหว้เจ้าพ่อแล้วย่างเลียบเลาะคลอง

(เพลง ชัยภูมิบ้านพี, จังหวัดชัยภูมิ)

คำว่า “สี” ในภาษาไทยถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึงคำว่า “จะ”

พจนานุกรมภาษาถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2534: 162) ได้ให้ความหมายคำว่า “นำ” หมายถึง ติดตาม ด้วย ร่วม เช่น ไปนำ หมายถึง ไปด้วย

พจนานุกรมภาษาถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2534: 241) ได้ให้ความหมายคำว่า “ย่าง” หมายถึง เดิน ยกเท้าก้าวไป

จากการวิเคราะห์เพลง “ชัยภูมิบ้านพี” ปรากฏตัวอย่างรูปประโยคและคำที่ใช้ คำภาษาถิ่นอีสาน คือ “ไปนำบ่” หมายถึง ไปด้วยกันไหม (ประโยคคำถาม) และคำว่า “ย่าง” หมายถึง เดิน

มาเด้อหล้ามาโฮมกันบ้านเฮา มายามผู้แก่ผู้เฒ่านั่งถ้ำเจ้าไปเฮ็ดงาน

ถ้ำลูกหลานให้กลับบ้านยามเฮื่อน กลับมาสร้างมาแปงมารวมแสรวมใจ

(เพลง คนขอนแก่น, จังหวัดขอนแก่น)

จากเนื้อเพลงข้างต้นเพลงคำว่า “หล้า” หมายถึง ลูกหลาน

พจนานุกรมภาษาถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2534: 370) ได้ให้ความหมายคำว่า “โฮม” หมายถึง รวมเข้าด้วยกัน ชุมนุม

พจนานุกรมภาษาถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2534: 144) ได้ให้ความหมายคำว่า “ถ้ำ” หมายถึง ร่อ คอย

พจนานุกรมภาษาถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2534: 369) ได้ให้ความหมายคำว่า “เฮ็ด” หมายถึง ทำ

พจนานุกรมภาษาถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2534: 369) ได้ให้ความหมายคำว่า “เฮื่อน” หมายถึง เรือน

คำว่า “สร้าง” นั้นมาจากคำว่า “สร้าง” ในภาษาไทยมาตรฐาน

คำว่า “แปง” มาจากคำว่า “แปลง” ในภาษาไทยมาตรฐาน

คำว่า “แส” มาจากคำว่า “แรง” ในภาษาไทยมาตรฐาน

ส่วนวลีที่ว่า “ยามเฮื่อน” หมายถึง เยี่ยมบ้าน

จากการวิเคราะห์เพลง “คนขอนแก่น” เมื่อนำเนื้อเพลงที่ยกมาถอดความประกอบกับคำภาษาถิ่น ปรากฏความหมาย การชักชวนให้กลับถิ่นฐานมาเยี่ยมญาติผู้ใหญ่ และร่วมด้วยช่วยกันพัฒนาบ้านเกิดของตน

3.3.5.3 ภาษาไทยถิ่นใต้ (Southern Thai Dialect)

“ภาษาไทยถิ่นใต้ คือ ภาษาที่พูดโดยคนส่วนใหญ่ในภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี พังงา กระบี่ ตรัง พัทลุง นครศรีธรรมราช ภูเก็ต สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส” (ฉันท ส ทองช่วย, 2534: 79 และอัครา บุญทิพย์, 2535 อ้างถึงใน สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ, 2551: 138)

ตัวอย่างผลการศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปรากฏดังนี้

ของกิน

ของกินภูเก็ต

แหล่งไม่แหม่ด

หรือย ฤ ทั้งเพ

(เพลง ของกินภูเก็ต, จังหวัดภูเก็ต)

พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ พุทธศักราช 2525 (2546: 363) ได้ให้ความหมายคำว่า “แหล่ง” หมายถึง พุด คุย แถลง

พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ พุทธศักราช 2525 (2546: 362) ได้ให้ความหมายคำว่า “แหม่ด” หมายถึง หมด

พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ พุทธศักราช 2525 (2546: 327) ได้ให้ความหมายคำว่า “หรือย” หมายถึง อร่อย

จากการวิเคราะห์เพลง “ของกินภูเก็ต” เมื่อนำเนื้อเพลงที่ยกมาถอดความประกอบกับคำภาษาถิ่น ปรากฏความหมายที่สื่อถึงอาหารของจังหวัดภูเก็ต ซึ่งมีรสชาติที่อร่อยและมีหลากหลายอย่าง จนไม่สามารถกล่าวถึงได้ทั้งหมด

แล้วไปแลแค่หอนากา สวนสมเด็จย่า กะพังสุรินทร์

(เพลง เที้ยวเมืองตรัง, จังหวัดตรัง)

พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ พุทธศักราช 2525 (2546: 283) ได้ให้ความหมายของคำว่า “แล” หมายถึง ดู เยี่ยม

พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ พุทธศักราช 2525 (2546: 77) ได้ให้ความหมายของคำว่า “แค่” หมายถึง ไกล เกือบ

พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ พุทธศักราช 2525 (2546: 182) ได้ให้ความหมายของคำว่า “นา

กา” หมายถึง นาฬิกา
จากการวิเคราะห์เพลง “เที้ยวเมืองตรัง” เมื่อนำเนื้อเพลงมาถอดความประกอบกับ คำภาษาถิ่น ปรากฏความหมายสื่อถึงสถานที่สำคัญของเมืองและท้องเที้ยวของจังหวัดตรัง ได้แก่ หอนาฬิกา สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ 95 และสระกะพังสุรินทร์

เขาปานาแล

เสน่ห์ท้องเที้ยวทั่วไป

ศูนย์รวมของดีปักษ์ใต้

อัยยะเมืองพัทลุง

(เพลง อัยยะพัทลุง, จังหวัดพัทลุง)

แล หมายถึง ทะเล (เกิดจากการกร่อนเสียงของคำ)

อัยยะ คือ คำอุทานในภาษาถิ่นใต้

จากการวิเคราะห์เพลง “อัยยะพัทลุง” เมื่อนำเนื้อเพลงมาถอดความประกอบกับ คำภาษาถิ่น ปรากฏความหมายสื่อถึงความน่าดึงดูดของจังหวัดพัทลุง ซึ่งมีทั้งสถานที่ท่องเที่ยว ทางธรรมชาติ และมีสินค้าและของดีต่าง ๆ มากมาย

จากผลการศึกษาข้างต้น พบว่าผู้ประพันธ์เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดได้นำภาษาถิ่น มาแต่งเป็นเนื้อเพลง ซึ่งปรากฏอยู่ในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดทุกภูมิภาคในประเทศไทย แสดงให้เห็นว่าเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดเป็นสื่อที่ช่วยเผยแพร่อัตลักษณ์ของท้องถิ่นได้ โดยมีจุดประสงค์เพื่อกระตุ้นให้ผู้คนในจังหวัดภาคภูมิใจในถิ่นกำเนิดของตน เพื่อให้เกิดความรัก สามัคคีต่อกัน และช่วยให้ผู้คนตระหนักเห็นถึงคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น

3.4 การใช้ภาพพจน์ในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 867) นิยาม “ภาพพจน์” (Figure of Speech) ว่า

ภาพพจน์ (Figure of Speech) คือ ถ้อยคำที่เป็นสำนวนโวหารทำให้นักเห็นเป็นภาพ, ถ้อยคำที่เรียบเรียงอย่างมีชั้นเชิงเป็นโวหาร มีเจตนาให้มีประสิทธิผลต่อความคิด ความเข้าใจ ให้จินตนาการและถ่ายทอดอารมณ์ได้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งกว่าการบอกเล่าที่ตรงไปตรงมา

จากการวิเคราะห์ พบตัวอย่างการใช้ภาพพจน์ในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ดังนี้

3.4.1 อุปมา (Smile)

“อุปมา คือ คำกล่าวที่นำสิ่งหนึ่งมาเปรียบเทียบกับอีกสิ่งหนึ่ง โดยใช้คำหน้าหรือคำไวยากรณ์ เช่น เหมือน ประดุจ เป็นตัวเชื่อม” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557: 171) จากการวิเคราะห์เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปรากฏตัวอย่างการใช้ภาพพจน์อุปมา ดังนี้

ไอ้เมืองตากนี้เหมือนมีมนต์ขลัง ดุจดั่งแดนฟ้า

ภูเขาวนา

คูธารน้ำตกเย็นใส

(เพลง ฝากใจไว้เมืองตาก, จังหวัดตาก)

จากการวิเคราะห์เพลง “ฝากใจไว้เมืองตาก” พบการใช้ถ้อยคำอุปมา ได้แก่ ดุจ ดั่ง ซึ่งในบริบทนี้คือ การเปรียบจังหวัดตากนั้นคล้ายเป็นแดนสวรรค์

มีความสุขสำราญเหลือหลาย พื้นดินกว้างใหญ่อุดมรุ่งเรือง

มีจิตผูกมิตรไมตรี

เสมือนน้องพี่ที่รักบ้านเมือง

(เพลง กรมหลวงประจักษ์ฯ, จังหวัดอุดรธานี)

จากการวิเคราะห์เพลง “กรมหลวงประจักษ์ฯ” พบการใช้ถ้อยคำอุปมาคือ เสมือน ซึ่งในบริบทของเพลงนี้ คือการเปรียบเทียบความรักและความสามัคคีของชาวจังหวัดอุดรธานี ที่รักใคร่สามัคคีกันประหนึ่งน้องพี่ และมีความรักในถิ่นฐานแคว้นเช่นเดียวกัน

แม่ปิ้งไพลหลังสองฝั่งชล ดั่งจิตคนชาวกำแพงเพชรเปี่ยมน้ำใจ
ทั่วถิ่นไกลใกล้เห็นรอยยิ้มพร้อมพร่างไป พาสดใสเบิกบาน

(เพลง กำแพงเพชรแดนสวรรค์, จังหวัดกำแพงเพชร)

จากการวิเคราะห์เพลง “กำแพงเพชรแดนสวรรค์” พบการใช้ถ้อยคำอุปมาคือ ดั่ง ซึ่งในบริบทของเพลงนี้ คือการกล่าวถึงน้ำใจไมตรีที่มากล้นของชาวจังหวัดกำแพงเพชร เปรียบเทียบกับแม่ปิ้ง ซึ่งเป็นแม่น้ำที่ไหลผ่านจังหวัดกำแพงเพชร

3.4.2 อุปลักษณ์ (Metaphor)

“อุปลักษณ์ คือ คำพูดที่เปรียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง เพื่อทำให้ความหมายชัดเจนขึ้นหรือทำให้เห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557: 286)

จากการวิเคราะห์เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปรางภูตว์อย่างการใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์ดังนี้

ชุมพรเป็นประตูภาคใต้ มาไปใคร ๆ ได้เห็น

เราชาวชุมพรอยู่เย็น สมเป็นเมืองแห่งพรชุม

(เพลง มาร์ชชุมพร, จังหวัดชุมพร)

จากเนื้อเพลง “มาร์ชชุมพร” ปรางภูการใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์คือคำว่า “เป็น” ในเนื้อเพลงท่อนที่ว่า “ชุมพรเป็นประตูภาคใต้” เพราะจังหวัดชุมพรคือจังหวัดเหนือสุดของภาคใต้ ซึ่งมีพื้นที่ติดกับชายแดนของภาคอื่น จังหวัดชุมพรจึงได้รับการขนานนามว่าเป็นประตูสู่ภาคใต้

สายน้ำเย็นคือธารน้ำใจหญิงชาย

ชาวตรังมิใช่พบง่าย แสนสบายมั่นใครได้เยือน

(เพลง ชาวตรังใจกว้าง, จังหวัดตรัง)

จากเนื้อเพลง “ชาวตรังใจกว้าง” ปรางภูการใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์คือคำว่า “คือ” ในเนื้อเพลงท่อนที่ว่า “สายน้ำเย็นคือธารน้ำใจหญิงชาย” ในบริบทนี้คือการกล่าวถึงความมีน้ำใจของชาวจังหวัดตรัง

พระยาภักดีชุมพล คือคนสร้างบ้าน
เมืองชัยภูมิระหงาน สมัยโบราณนานมา

(เพลง ถวายอาลัยพ่อแล, จังหวัดชัยภูมิ)

จากเนื้อเพลง “ถวายอาลัยพ่อแล” ปรากฏการใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์คือคำว่า “คือ” ในเนื้อเพลงตอนที่ว่า “พระยาภักดีชุมพล คือคนสร้างบ้าน” ในบริบทนี้คือการกล่าวถึง พระยาภักดีชุมพล ผู้เป็นเจ้าของเมืองคนแรกของเมืองชัยภูมิ ซึ่งเป็นผู้บุกเบิกการอพยพผู้คนเข้ามาอยู่อาศัยในจังหวัดชัยภูมิ

3.4.3 อติพจน์ (Hyperbole)

“อติพจน์ คือ ภาพพจน์เปรียบเทียบให้เกินความจริง” (นววรรณ พันธุเมธา, 2555: 351) จากการวิเคราะห์เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปรากฏตัวอย่างการใช้ภาพพจน์อติพจน์ ดังนี้

ทุกเส้นทางที่พ่อไป เหนือที่รินไหลลงแผ่นดิน
ความแห้งแล้งสูญสิ้น แผ่นดินไทยร่มเย็น

(เพลง ได้ร่วมพระบารมีที่กาฬสินธุ์, จังหวัดกาฬสินธุ์)

จากการวิเคราะห์เพลง “ได้ร่วมพระบารมีที่กาฬสินธุ์” พบการใช้ภาพพจน์อติพจน์ เพื่อสร้างจินตภาพสื่อถึงหยาดเหงื่อของพระมหากษัตริย์ ที่มีพลังอำนาจทำให้แผ่นดินที่แห้งแล้งกลายเป็นผืนแผ่นดินที่ร่มเย็นได้ จากการใช้ภาพพจน์อติพจน์ในบริบทนี้ แสดงให้เห็นถึงบารมีที่ยิ่งใหญ่ของพระมหากษัตริย์ที่สามารถปัดเป่าความทุกข์เข็ญของราษฎรได้

หยั่งทะเล พอคะเนดูได้
แต่ความรักเกินครวญใคร ลึกเท่าไรไม่รู้หยั่งถึง

(เพลง ท่าฉลอม, จังหวัดสมุทรสาคร)

จากการวิเคราะห์เพลง “ท่าฉลอม” พบการใช้ภาพพจน์อติพจน์ ที่ผู้ประพันธ์ต้องการกล่าวถึงความลึกซึ้งซบซึ้งของความรัก ซึ่งยากเกินจะหยั่งถึง ยิ่งเสียกว่าความลึกของท้องทะเล

ป่าไม้เขาเขียวมีค่า พื้นดินมีทองทาบทา

ทะเล ปู ปลา มากมาย

(เพลง ประจวบมิ่งขวัญ, จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

จากการวิเคราะห์เพลง “ประจวบมิ่งขวัญ” พบการใช้ภาพพจน์อุปมาอุปไมย ในวลีที่ว่า “พื้นดินมีทองทาบทา” ซึ่งผู้ประพันธ์ต้องการพรรณนาถึงความอุดมสมบูรณ์ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ว่าตลอดพื้นที่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ล้วนมีมูลค่าทั้งสิ้น

3.4.4 บุคคลวัต (Personification)

“พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 867) กล่าวว่า บุคคลวัต คือ กลวิธีการประพันธ์ที่สมมติสิ่งไม่มีชีวิต ความคิด นามธรรม หรือสัตว์ให้มีสติปัญญา อารมณ์ หรือ กิริยาอาการเยี่ยงมนุษย์”

จากการวิเคราะห์เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปรากฏตัวอย่างการใช้ภาพพจน์บุคคลวัต ดังนี้

องค์ศรีสัตตนาคราช

แม่ปรกเมตตาส่งพรคุ้มภัย

องค์พระธาตุพนมगर่มใจ

ไฟรฟ้าหน้าใสสาวผู้ไทยงามตา

(เพลง นครพนมเมืองงาม, จังหวัดนครพนม)

จากเนื้อเพลง “นครพนมเมืองงาม” ปรากฏการใช้ภาพพจน์บุคคลวัต คือการกล่าวถึง “องค์ศรีสัตตนาคราช” หรือ “องค์พญาศรีสัตตนาคราช” ซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวนครพนมเคารพบูชา แสดงอาการเหมือนสิ่งมีชีวิต คือการอวยพรและปกป้องคุ้มครองผู้คนให้พ้นจากภัยอันตราย และ กล่าวถึง “องค์พระธาตุพนม” สิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองจังหวัดนครพนมแสดงอาการปกป้องรักษาให้ชาวเมืองร่มเย็นใจ

ม่านไม้ไผ่หมอก

หยอกดอกกระเจียว

ขอเชิญชวนให้มาเที่ยว ชมความงาม เมื่อยามหน้าฝน

(เพลง กระเจียวงามนามเทพสถิต, จังหวัดชัยภูมิ)

จากเนื้อเพลง “กระเจียวงามนามเทพสถิต” ปรากฏการใช้ภาพพจน์บุคคลวัต คือ การพรรณนาความงามทางธรรมชาติ โดยกล่าวให้สิ่งที่ไม่มีชีวิตกระทำอาการเฉกเช่นสิ่งที่มีชีวิต ในเนื้อเพลงท่อนที่ว่า “ม่านไม้ไผ่หมอกหยอกดอกกระเจียว”

ถึงเมืองประจวบฯกราบสักการะศาลหลักเมือง ขึ้นชื่อลือเลื่องใหญ่ที่สุดรื่นเรริงชีวี
 สู่อ่าวมะนาวชมหาดงาม ฟังสนครวญเพลงแสนเปรมปรีดี

(เพลง สู่ประจวบคีรีขันธ์, จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

จากเนื้อเพลง “สู่ประจวบคีรีขันธ์” ปรากฏการใช้ภาพพจน์บุคคลวัต คือ การพรรณนาความรู้สึกเปล็ดเปล็นในการท่องเที่ยวอ่าวมะนาว ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งหนึ่งของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยปรากฏอยู่ในเนื้อเพลงท่อนที่ว่า “สู่อ่าวมะนาวชมหาดงาม ฟังสนครวญเพลงแสนเปรมปรีดี” ซึ่งกำหนดให้ต้นสนทำหน้าที่คล้ายสิ่งมีชีวิต ที่สามารถครวญเพลง สร้างความรื่นรมย์ให้แก่ผู้มาเยือนได้

ฟังงาขมขื่น สุดกล้ากลืนฝืนความน้อยใจ

ไกลช่างกระไร ไม่มีใครเห็นใจฟังงา

(เพลง ฟังงารำพัน, จังหวัดพังงา)

จากเนื้อเพลง “ฟังงารำพัน” ปรากฏการใช้ภาพพจน์บุคคลวัต คือ การกำหนดให้ “จังหวัดพังงา” ซึ่งเป็นจังหวัดในประเทศไทย มีอาการความรู้สึกเหมือนสิ่งมีชีวิต ในบริบทนี้คือ อารมณ์ความน้อยเนื้อต่ำใจ

พะเยารอเธอ รอรักด้วยความหวังใญ่

จะนานแสนนานเท่าไร ขอให้เธอนั้นกลับมา

(เพลง พะเยารอเธอ, จังหวัดพะเยา)

จากเนื้อเพลง “พะเยารอเธอ” ปรากฏการใช้ภาพพจน์บุคคลวัต คือ การกำหนดให้ “จังหวัดพะเยา” ซึ่งเป็นจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทย แสดงอาการและความรู้สึกเหมือนสิ่งมีชีวิต ในบริบทนี้คือการแสดงอาการหวังหาอาลัยรัก

จากการวิเคราะห์เพลง “ภูเก็ตเมืองสวรรค์” พบการใช้ภาพพจน์นามนัย คือ “ไข่มุกอันดามันของชาวไทย” ไข่มุกอันดามัน คือ ฉายาของจังหวัดภูเก็ต เมื่อนำวลี “ของชาวไทย” มาขยายความ จึงสามารถตีความได้ชัดเจนว่า “ไข่มุกอันดามันของชาวไทย” คือ จังหวัดภูเก็ต

ชัยภูมินั้นก็มีของแปลก

ภูแฝกภูพระตาดโตน

เสียงน้ำตกดั่งโยน ๆ

น้ำตกตาดโตนไปเที่ยวไหมแกำมแดง

(เพลง ชัยภูมิบ้านพี่, จังหวัดชัยภูมิ)

จากการวิเคราะห์เพลง “ชัยภูมิบ้านพี่” ปรากฏการใช้ภาพพจน์นามนัย คือคำว่า “แกำมแดง” แทนคำเรียกผู้หญิง

3.4.6 สัทพจน์ (Onomatobolia)

“สัทพจน์ คือ ภาพพจน์เปรียบเทียบโดยใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ” (นววรรณ พันธุเมธา, 2555: 351) จากการวิเคราะห์เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปรากฏตัวอย่างการใช้ภาพพจน์สัทพจน์ ดังนี้

ชัยภูมินั้นก็มีของแปลก ภูแฝกภูพระตาดโตน

เสียงน้ำตกดั่งโยน ๆ

น้ำตกตาดโตนไปเที่ยวไหมแกำมแดง

(เพลง ชัยภูมิบ้านพี่, จังหวัดชัยภูมิ)

จากการวิเคราะห์เพลง “ชัยภูมิบ้านพี่” พบการใช้ภาพพจน์สัทพจน์ คือการเลียนเสียงธรรมชาติ ในบริบทนี้คือการเลียนเสียงน้ำตก ซึ่งเมื่อไหลลงสู่ที่ต่ำจะมีเสียงดัง “โยน ๆ”

ตื่นตาครันมาน้ำตก

พลิวตกรีนรมย์

เสียงครื้นครั่นโครม

พลิวพรมอยู่ชั่วกาลจัน

(เพลง กาญจนบุรีศรีสยาม, จังหวัดกาญจนบุรี)

จากการวิเคราะห์เพลง “กาญจนบุรีศรีสยาม” พบการใช้ภาพพจน์สัทพจน์ คือ การเลียนเสียงธรรมชาติ ในบริบทนี้คือการเลียนเสียงน้ำตกเช่นกัน ที่ไหลกระทบกับหินแล้วเกิดเสียง “ครึ้นครึ้นโครม”

คลื่นก็สวย พรางพลิ้วกระเซ็นกระจาย
มองน้ำดูงามประกาย คลื่นซัดหาดทรายเสียงดังซัดซ่า

(เพลง เลตรัง, จังหวัดตรัง)

จากการวิเคราะห์เพลง “เลตรัง” พบการใช้ภาพพจน์สัทพจน์ คือ การเลียนเสียงธรรมชาติ ในบริบทนี้คือการเลียนเสียงคลื่นของทะเลที่กระทบฝั่ง แล้วมีเสียงดัง “ซัดซ่า”

3.4.7 คำถามเชิงวาทศิลป์ (Rhetorical Question) คือ การตั้งคำถาม แต่ไม่ได้หวังคำตอบ หรือถ้ามีคำตอบ ก็เป็นคำตอบที่ทั้งผู้ถามและผู้ตอบรู้ดีอยู่แล้ว นักเขียนจะใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ เพื่อเร้าอารมณ์ผู้อ่าน หรือสื่อความหมายและข้อคิดที่ต้องการ (ชุมสาย สุวรรณชมภู, 2556: 72-73) จากการวิเคราะห์เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปรางภู ตัวอย่างการใช้ภาพพจน์คำถามเชิงวาทศิลป์ ดังนี้

สุขใจเราสองจำมัน สุดจะเลือนลิมเหมือนตม้น้ำฝั่งพระจันทร์
ข่าวใหม่ปลามันสุขสันต์ วันนั้นวิมานไหนปาน

(เพลง สัญญารักที่หาดเจ้าไหม, จังหวัดตรัง)

จากการวิเคราะห์เพลง “สัญญารักที่หาดเจ้าไหม” พบการใช้ภาพพจน์คำถามเชิงวาทศิลป์ ซึ่งเป็นการตั้งคำถามโดยไม่ต้องคำตอบ ในเนื้อเพลงท่อนที่ว่า “ข่าวใหม่ปลามันสุขสันต์ วันนั้นวิมานไหนปาน” โดยในบริบทของเพลง คือการรำพันถึงความรักที่แสนหวานและสุขสันต์ ยิ่งกว่าการอยู่ในวิมานไฉนสวรรค์

ดวงตะวันจะลาลับ เธอจะกลับไปอยู่ไหน ดวงตะวันจะลาแล้ว

ตะวันรอนที่แหลมพรหมเทพ เลาะแนวตะเข็บอันดามัน

(เพลง ตะวันรอนที่แหลมพรหมเทพ, จังหวัดภูเก็ต)

จากการวิเคราะห์เพลง “ตะวันรอนที่แหลมพรหมเทพ” พบการใช้ภาพพจน์คำถามเชิงวาทศิลป์ ในเนื้อเพลงท่อนที่ว่า “ดวงตะวันจะลาลับ เธอจะกลับไปอยู่ไหน” โดยในบริบทของเพลงเป็นการตั้งคำถามที่ไม่ได้ต้องการคำตอบ แต่มีจุดประสงค์ที่จะสื่อความตัดพ้อคนที่จากไป

ไอน้ำตกลูกมากมายที่ไหนเล่า

จะเทียบเท่าที่ลือชุกระแสดสินธุ์

ทั้งยิ่งใหญ่กว่าใครในแผ่นดิน

ใครได้ยินได้เห็นเป็นชื่นใจ

(เพลง เทียวเมืองตาก, จังหวัดตาก)

จากการวิเคราะห์เพลง “เทียวเมืองตาก” พบการใช้ภาพพจน์คำถามเชิงวาทศิลป์ ในเนื้อเพลงท่อนที่ว่า “ไอน้ำตกลูกมากมายที่ไหนเล่า จะเทียบเท่าที่ลือชุกระแสดสินธุ์” โดยในบริบทเนื้อเพลง กล่าวถึงความยิ่งใหญ่ของน้ำตกที่ลือชู อันเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดตาก ซึ่งสวยงามและยิ่งใหญ่กว่าในน้ำตกอื่นใด

จากการศึกษาการใช้ภาพพจน์ในบทเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบว่า ภาพพจน์ หรือ Figure of Speech ทำให้ผู้ฟังเกิดจินตภาพเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเพลงได้มากขึ้น กล่าวคือ การใช้ภาพพจน์ที่ผู้ประพันธ์เพลงคัดสรรมาแต่งเพลง ทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายของเนื้อหาเพลงได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น ส่วนภาพพจน์ที่ปรากฏมากที่สุดในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดคือ ภาพพจน์อุปมา ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ในการเปรียบเทียบแต่ละจังหวัด ให้ดูมีความงดงามและสุขสบายราวกับแดนสวรรค์

3.5 การใช้วัจนกรรมในเพลงประชานิยมจังหวัด

Speech Act หรือ วัจนกรรม คือ การกระทำด้วยคำพูดซึ่งจำแนกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ตามเจตนาของผู้พูด เช่น การบอกเล่า การสัญญา การขอร้อง การสั่ง การถาม ตัวอย่างวัจนกรรมสัญญา เช่น การกล่าวถ้อยคำหรือคำพูดว่า *ผมสัญญาว่าจะใช้หนี้คืนคุณภายในสิ้นเดือนนี้* วัจนกรรมขอร้อง เช่น การกล่าวถ้อยคำหรือคำพูดว่า *ช่วยส่งหนังสือให้หน่อย* (ราชบัณฑิตยสภา, 2560: 404)

จากคำนิยามข้างต้นสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า วัจนกรรม (speech act) เป็นแนวคิดหนึ่งของวัจนปฏิบัติศาสตร์ (pragmatics) ที่มุ่งเน้นการศึกษาเจตนาในการใช้ภาษาของมนุษย์ ซึ่งต้องอาศัยบริบทในการตีความ เพื่อวิเคราะห์ความหมายในเชิงลึกที่มากกว่าการตีความตามรูปภาษาที่ปรากฏ

“จอห์น ออสติน (Austin 1962) เป็นนักปรัชญาที่ศึกษาแนวคิดนี้เป็นคนแรกและแบ่งการกระทำที่สื่อด้วยถ้อยคำออกเป็น 3 ประเภทคือ วัจนกรรมตรงตามคำ (Locutionary Act) วัจนกรรมปฏิบัติ (ILLocutionary Act) และผลวัจนกรรม (Perlocutionary Act)” (ราชบัณฑิตยสภา, 2560: 405) สุจริตลักษณ์ ดีผดุง (2552: 84) กล่าวถึงระดับชั้นของวัจนกรรมตามทฤษฎีของออสตินว่า

วัจนกรรมตรงตามคำ (A Locutionary Act) คือ ตัวถ้อยคำที่กล่าวออกมา ซึ่งจะมีความหมาย (Meaning) ตามรูปแบบทางไวยากรณ์และคำที่ประกอบเป็นถ้อยคำ

วัจนกรรมปฏิบัติ (An ILLocutionary Act) คือ การที่ผู้พูดกระทำบางสิ่งบางอย่างโดยผ่านทางถ้อยคำ เช่น การกระทำการบอกเล่า การกระทำการสัญญา การกระทำการถาม ฯลฯ

ผลวัจนกรรม (A Perlocutionary Act) คือ การกระทำของผู้พูดที่ก่อให้เกิดต่อผู้ฟังโดยใช้วัจนกรรม ประสิทธิผลวัจนกรรม (Perlocutionary Effect) คือ ผลลัพธ์ของวัจนกรรมที่มีต่อผู้ฟัง ซึ่งอาจจะเป็นไปตามแบบแผนหรือไม่ก็ได้

การแบ่งกลุ่มวัจนกรรมตามทฤษฎีของเซิร์ล (Searle, 1976, อ้างถึงใน ทรวงธรรม อินทจักร, 2550: 44-49) มี 5 กลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์วัจนกรรมในเพลง ประชาสัมพันธ์จังหวัด ในหนึ่งบทเพลงอาจมีวัจนกรรมหลายกลุ่ม ดังตัวอย่าง

เพลง ถิ่นงามสี่แคว (จังหวัดนครสวรรค์)

<u>เดิมชื่อพระบาง</u>	<u>เปลี่ยนอีกครั้งเมืองซอนตะวัน</u>
<u>รวมสายน้ำปิงวังยม่าน</u>	<u>นครสวรรค์เรียกขานสี่บมา</u>
<u>สี่สายน้ำเรียกปากน้ำโพ</u>	<u>สี่แควแลตา</u>
<u>ถิ่นไทยนี้</u>	<u>มีดีล้ำค่า</u>
<u>ต้นเจ้าพระยา</u>	<u>สายเลือดคนไทย</u>
<u>แดนเทพอุ้มสม</u>	<u>น้ำดินอุดม</u>
<u>ทั่วผืนพสุธา</u>	<u>เจ้าพ่อเจ้าแม่ปากน้ำโพสูงค่า</u>
<u>กราบไหว้บูชา</u>	<u>ท่านอวยพรให้</u>
<u>หลวงพ่อดีศรีสวรรค์</u>	<u>ท่านคอยประทานพรให้ตั้งใจ</u>
<u>ปากน้ำโพ</u>	<u>เมืองนี้ยิ่งใหญ่</u>
<u>แดนวัฒนธรรม</u>	<u>เลอค่าตั้งเพชร</u>
<u>ถิ่นงามสี่แคว</u>	<u>ลือเลื่องเมืองแห่งมังกร</u>
<u>อลังการเทศบาลนคร</u>	<u>เชิญพักผ่อนบึงบอระเพ็ด</u>
<u>เที่ยวงานตรุษจีน</u>	<u>ถิ่นวัดโพธิ์กราบหลวงพ่เพชร</u>
<u>เชิญชิมเนื้อปลารสเด็ด</u>	<u>โมจิของฝากก่อนจากลาจร</u>
<u>เชิญชมฝูงปลา</u>	<u>ฟังสกุณาส่งเสียงขับขาน</u>
<u>ธรรมชาติอุทยานสวรรค์</u>	<u>ชื่นชิวันพักกายคลายร้อน</u>
<u>ชมเมืองสี่แคว</u>	<u>ขึ้นบนเขากบแน่นนอน</u>
<u>กราบเจ้าแม่หมอนทองขอพร</u>	<u><u>สุขใจแน่นอนมานครสวรรค์</u></u>

จากการวิเคราะห์ตัวอย่างเพลง “ถิ่นงามสี่แคว” ปรากฏกลุ่มตัวอย่างวัฒนธรรมต่าง ๆ ดังนี้

<u>เดิมชื่อพระบาง</u>	<u>เปลี่ยนอีกครั้งเมืองขอนแก่น</u>
<u>รวมสายน้ำปิงวังยม่าน</u>	<u>นครสวรรค์เรียกขานสี่บมา</u>
<u>สี่สายน้ำเรียกปากน้ำโพ</u>	<u>สี่แควแลตา</u>

จากตัวอย่างเนื้อเพลงข้างต้น ปรากฏวัฒนธรรมกลุ่มบอกกล่าว (Representative) ที่กล่าวถึงตำนานการตั้งชื่อจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งแรกเริ่มชื่อว่า “เมืองพระบาง” ก่อนเปลี่ยนเป็นชื่อ “เมืองขอนแก่น” และกลายเป็น “จังหวัดนครสวรรค์” ในปัจจุบัน และยังกล่าวถึง “ปากน้ำโพ” ซึ่งเป็นจุดศูนย์รวมของแม่น้ำที่เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำเจ้าพระยา

ถิ่นไทยนี้

ต้นเจ้าพระยา

มีดีล้ำค่า

สายเลือดคนไทย

จากตัวอย่างเนื้อเพลงข้างต้น ปรากฏวัฒนธรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก (Expressive) กล่าวถึงความภาคภูมิใจในจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเป็นเมืองที่มีแม่น้ำสี่สาย ได้แก่ แม่น้ำปิง แม่น้ำวัง แม่น้ำยม และแม่น้ำน่าน ไหลมารวมตัวกันเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา อันเป็นแม่น้ำสายสำคัญของประเทศไทย

เชิญชมฝูงปลา

ธรรมชาติอุทยานสวรรค์

ฟังสกุณาสั่งเสียงขับขาน

ชื่นชีวันพักกายคลายร้อน

จากตัวอย่างเนื้อเพลงข้างต้น ปรากฏวัฒนธรรมกลุ่มชี้แนะ (Directive) กล่าวถึงการเชิญชวนให้ผู้ฟังมาเยี่ยมชมธรรมชาติของจังหวัดนครสวรรค์

ชมเมืองสี่แคว

ขึ้นบนเขากบแน่นอน

กราบเจ้าแม่หมอนทองขอพร

สุขใจแน่นอนมานานครสวรรค์

จากตัวอย่างเนื้อเพลงข้างต้น ปราบกฏวัจนกรรมกลุ่มผูกมัด (Commissive) กล่าวถึงการรับรอง (guaranteeing) ว่าหากผู้ฟังได้มาเยี่ยมเยือนจังหวัดนครสวรรค์ จะต้องมีความสุขและความประทับใจอย่างแน่นอน ทั้งนี้ การศึกษาเนื้อเพลง “ถิ่นงามสี่แคว” ไม่ปราบกฏตัวอย่างวัจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์ (Declaration) เพราะไม่ปราบกฏเนื้อเพลงที่มีการบอกกล่าวที่จำเป็นต้องเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่มีความเป็นทางการสูง เช่น การแต่งตั้ง (Appointing) การประกาศสงคราม (Declaring War)

จากการวิเคราะห์เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปราบกฏตัวอย่างวัจนกรรมกลุ่มต่าง ๆ จากการแบ่งกลุ่มวัจนกรรมตามทฤษฎีของเซอร์ล (Searle, 1976, อ้างถึงใน ทรงธรรม อินทจักร, 2550: 44-49) ดังนี้

3.5.1 วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว (Representative)

“การใช้วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว คือ วัจนกรรมที่เน้นให้เห็นว่าผู้พูดเชื่อในความเป็นจริงเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และความเป็นไปที่เกิดขึ้นรอบตัว” (ทรงธรรม อินทจักร, 2550: 44)

จากการวิเคราะห์เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปราบกฏตัวอย่างการใช้วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว ดังนี้

สวยงามวิไล

สมคำลือไกลนานมา

ศาลตากสินเคารพบูชาผองชนมาขอพรไม่เว้น

ศรัทธาหลังไหล

กราบไหว้ให้อยู่ร่มเย็น

องค์ตากสินเหมือนเป็นร่มฟ้าชาวเมืองตากนี้

(เพลง งามเมืองตาก, จังหวัดตาก)

จากการวิเคราะห์เพลง “งามเมืองตาก” ปรากฏการใช้วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว ซึ่งกล่าวถึงศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวจังหวัดตาก จึงมีผู้คนหลังไหลมากราบไหว้สักการะอยู่สม่ำเสมอ

พิพิธภัณฑสถานบ้านเชียง

มีชื่อเสียงก้องโลกา

โบราณวัตถุล้ำค่า

อายุมากกว่าห้าพันปี

(เพลง กรมหลวงประจักษ์ฯ, จังหวัดอุดรธานี)

จากการวิเคราะห์เพลง “กรมหลวงประจักษ์ฯ” ปรากฏการใช้วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว คือการกล่าวถึงโบราณวัตถุที่มีอายุยาวนาน ณ พิพิธภัณฑสถานบ้านเชียง ซึ่งชมรมชอบท่องเที่ยวแห่งเมืองสยาม (2554: 213) ได้กล่าวว่า

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ บ้านเชียง ตั้งอยู่ที่บ้านเชียง ต.บ้านเชียง เป็นแหล่งประวัติศาสตร์สำคัญทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ บ้านเชียงเป็นแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ องค์การยูเนสโก (UNESCO) จึงได้จดทะเบียนให้แหล่งโบราณคดีบ้านเชียงเป็นมรดกโลกทางประวัติศาสตร์ เมื่อเดือนธันวาคม 2535 ณ เมืองคาร์เทจ ประเทศตูนีเซีย

อะเอ๋ย...อะเชิงเทรา

เราเรียกตัวเราว่าชาวแปดริ้ว

สวยเอียงามเด่น

เห็นข้าวหอมเป็นทิ้ว

ชื่อเสียงลือลิว

แปดริ้วคืออะเชิงเทรา

(เพลง ไอ้ชาวเมืองอะฯ, จังหวัดอะเชิงเทรา)

จากการวิเคราะห์เพลง “ไอ้ชาวเมืองอะฯ” ปรากฏการใช้วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว เพราะให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับชื่อจังหวัด กล่าวคือจังหวัดอะเชิงเทรา มีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “แปดริ้ว” ซึ่ง ดาณฎา ไชยพรรณม (2560: 169) ได้กล่าวว่า

ชื่อเมืองอะเชิงเทราเชื่อว่าแผลงมาจากภาษาเขมรคำว่า “สตึงตรง” ที่แปลว่า “คลองลึก” ที่อาจเป็นชื่อเรียกของแม่น้ำบางปะกงในสมัยนั้น สำหรับชื่อที่ชาวบ้านเรียกกันมาแต่ดั้งเดิมว่า “เมืองแปดริ้ว” นั้น สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากการที่มีปลาช่อนชุกชุมอย่างมากในแม่น้ำบางปะกง ชาวบ้านที่มีอาชีพจับปลาช่อนขาย จึงนำปลาช่อนมาบั้งให้เป็นแปดริ้ว แล้วตากแห้งเรียงรายกันเป็นแถวริมแม่น้ำ จึงเป็นที่มาของชื่อ “เมืองปลาช่อนแปดริ้ว”

ครั้งโบราณแพ้วมาเป็นข้าเขา พระนเรศวรเจ้าทรงกู้ได้

ไล่ศัตรูไปให้แผ่นดินแดนไทย ศรีอยุธยาไม่สิ้นคนดี

(เพลง กรุงศรีอยุธยา, จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

จากการวิเคราะห์เพลง “กรุงศรีอยุธยา” ปรากฏการใช้วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว คือมีการบอกเล่าถึงประวัติศาสตร์ในยุคสมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่ง ดาณฎา ไชยพรรณม (2560: 209-210) ได้กล่าวว่า

ในปีพ.ศ.2112 กรุงศรีอยุธยาต้องเสียให้แก่พม่าเป็นครั้งแรก ในสมัยที่พระเจ้าบุเรงนองเป็นกษัตริย์พม่าจึงสืบทอดราชสมบัติให้แก่ราชวงศ์สุโขทัยซึ่งมีสมเด็จพระมหาธรรมราชาที่สืบสายมาจาก “ราชวงศ์พระร่วง” แห่งอาณาจักรสุโขทัยขึ้นมาสืบทอดราชบัลลังก์ต่อ แต่ก็ครองอาณาจักรอยุธยาอยู่ภายใต้อำนาจของพม่าสืบมา จนกระทั่งสามารถประกาศอิสรภาพจากพม่าได้ในปี พ.ศ.2127 ในรัชสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ทร้อยกว่าโลจากกรุงเทพมาสกล ดินแดนแห่งมนต์เมืองขอมโบราณเมืองนี้

(เพลง เกิดเป็นคนสกล, จังหวัดสกลนคร)

จากการวิเคราะห์เพลง “เกิดเป็นคนสกล” ปรากฏการใช้วัจนกรรมในกลุ่มบอกกล่าว เพราะมีการระบุถึงระยะทางระหว่างกรุงเทพมหานครถึงจังหวัดสกลนคร ที่อยู่ห่างกันประมาณหกร้อยกว่ากิโลเมตร อีกทั้งยังกล่าวถึงประวัติศาสตร์ของจังหวัดสกลนครว่า จังหวัดสกลนครเดิมนั้นเป็นเมืองขอมโบราณมาก่อน ดาณฎา ไชยพรรณม (2560: 136) ได้กล่าวว่า

เมืองสกลนครเชื่อว่ามี ความเกี่ยวข้องกับเมืองสมัยโบราณเมืองหนึ่ง มีชื่อว่า “เมืองหนองหารหลวง” ที่ถูกกล่าวถึงในประวัติศาสตร์สมัยขอมเรืองอำนาจว่า เป็นหัวเมืองประเทศราชที่สำคัญ เช่นเดียวกับเมืองพิมายและละโว้ ที่ใช้สำหรับเป็น ศูนย์กลางดูแลเมืองประเทศราชอื่น ๆ ทั้งบริเวณทิศตะวันตก และทิศเหนือของเขมร แต่พออาณาจักรขอมเสื่อมอำนาจลงไปแล้ว เมืองหนองหารหลวงก็ค่อย ๆ ลดความสำคัญลง และผู้คนก็เริ่มละทิ้งถิ่นฐาน จนเมืองนี้มีสภาพเหลืออยู่เพียงชุมชนเล็ก ๆ เท่านั้น ที่เชื่อว่าเมืองนี้มีความเกี่ยวข้องกับเมืองสกลนคร ก็เนื่องจากเมืองสกลนครมีทะเลสาบ ขนาดใหญ่ที่มีชื่อเรียกว่า “หนองหาร” ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองและอำเภอโพนนาแก้วของเมืองสกลนคร

จังหวัดที่มีพื้นที่ยาวสุดในเมืองไทย

ช่องแคบจังหวัดแคบกว่าใครรัฐทั่วกัน

ปลูกทั้งมะพร้าวสับปะรดพื้นที่ใหญ่สุดนั้น

ประจวบคีรีขันธ์สวรรค์บนดินงามซึ่งใจ

(เพลง ที่สุดในประจวบฯ, จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

จากการวิเคราะห์เพลง “ที่สุดใประจวบฯ” ปรากฏการใช้วจนกรรณกลุ่มบอกกล่าว เพราะมีการกล่าวถึงสภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ว่าเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ยาวที่สุดในประเทศไทย และเป็นจังหวัดที่มีช่องแคบที่แคบกว่าทุกจังหวัด ส่วนของดีประจำจังหวัดนั้นคือ มะพร้าวและสับปะรด ซึ่งปรากฏอยู่ในคำขวัญประจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คือ “เมืองทองเนื้อเก้า มะพร้าวสับปะรด สวยสดหาดเขาถ้ำ งามล้ำน้ำใจ”

ดินแดนนี้ นครศรีธรรมราช

เมืองศิลปะ เมืองนักปราชญ์ เมืองศาสนา

พระธาตุเจดีย์ ยอดทองคำ เสียดฟ้า

ล้ำเลิศค่า สูงสง่า คู่ฟ้าเมืองนคร

(เพลง นครเมืองพระ, จังหวัดนครศรีธรรมราช)

จากการวิเคราะห์เพลง “นครเมืองพระ” ปรากฏการใช้วจนกรรณกลุ่มบอกกล่าว เพราะมีการกล่าวถึงความโดดเด่นของจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นเมืองศิลปะและเมืองนักปราชญ์

มีนักปราชญ์และศิลปินที่มีชื่อเสียงหลายท่าน เช่น นายตำรา ณ เมืองใต้ (นามปากกาของ อาจารย์เปลื้อง ณ นคร ซึ่งเป็นปูชนียบุคคลทางภาษาและวรรณคดีไทย) อาจารย์สุชาติ ทรัพย์สิน (ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง) อีกทั้งยังเป็นเมืองศาสนา อันมีหลักฐานยืนยันคือ พระบรมธาตุเจดีย์ ซึ่งมียอดเป็นทองคำ ประดิษฐานอยู่ที่วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ทั้งนี้ รูปพระบรมธาตุเจดีย์ยังเป็นตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราชอีกด้วย

ฉันเป็นคนสุโขทัย ไกลจากกรุงเทพฯสี่ร้อยกิโล

สุโขทัยไม่ใหญ่ไม่โต แต่ไอ้โฮมีแต่ของดีๆ

ฉันเป็นลูกพ่อขุนราม ขามสังคโลกก็พอจะมี

พิพิธภัณฑสถานของเขานานปี ประเพณีงานลอยกระทง

(เพลง ลูกพ่อขุน, จังหวัดสุโขทัย)

จากการวิเคราะห์เพลง “ลูกพ่อขุน” ปรากฏการใช้วจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว คือการให้ ข้อมูลระยะทางจากกรุงเทพมหานครถึงจังหวัดสุโขทัยว่าห่างกันราวสี่ร้อยกิโลเมตรและกล่าวถึง ประวัติศาสตร์ของสุโขทัยในอดีตมีกษัตริย์ผู้ครองนครที่สำคัญคือพ่อขุนรามคำแหง จากหนังสือ ชมรมชอบท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2554: 303) กล่าวว่า

สุโขทัยเป็นเมืองที่เป็นราชธานีแห่งแรกของประเทศไทยมีกษัตริย์ ปกครองหลายพระองค์ที่สำคัญที่สุดคือพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ผู้ประดิษฐ์ อักษรไทย ดาณูภา ไชยพระธรรม (2560: 77) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า “พ่อขุนรามคำแหง” เป็นโอรสของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ และขึ้นเป็นกษัตริย์ลำดับ ที่ 3 สืบต่อจากพระเชษฐา คือ “พ่อขุนบานเมือง” พระองค์มีพระปรีชาสามารถ มากมายหลายด้าน ทั้งภาษา การปกครอง กฎหมาย ศิลปะ วิศวกรรม ศาสนา การทูต ทรงเป็นผู้คิดค้นประดิษฐ์อักษรไทย โดยดัดแปลงมาจากอักษรขอม จนทำให้ชาติไทยมีอักษรใช้สืบมาจนถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้ยังมีการกล่าวถึงของดีประจำจังหวัดสุโขทัยคือขามสังคโลก ซึ่งมีพิพิธภัณฑสถานสังคโลก และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติรามคำแหง เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญอีกด้วย อีกทั้งยัง กล่าวถึงประเพณีงานลอยกระทง ซึ่งเป็นงานเทศกาลที่โดดเด่นของจังหวัดสุโขทัย มีชื่อเรียกว่า “งานลอยกระทงเผาเทียนเล่นไฟ”

มาเมืองชัยนาท

อย่าพลาดสวนนก

ชัยนาทเมืองวิหค

สวนนกอยู่ที่เขาพลอง

(เพลง สวนนกชัยนาท, จังหวัดชัยนาท)

จากการวิเคราะห์เพลง “สวนนกชัยนาท” ปรากฏการใช้วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว เพราะมีการกล่าวประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดชัยนาท คือ สวนนกชัยนาท

“สวนนกชัยนาทเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงที่สุดของจังหวัดชัยนาท ด้วยเป็นสวนนกที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในเอเชีย และมีพันธุ์นกต่าง ๆ มากมาย คอยดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาชมความงาม” (ชมรมชอบท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554: 30) และสวนนกชัยนาทยังอยู่ในคำขวัญประจำจังหวัดชัยนาทอีกด้วย คือ “หลวงพ่อคู่ขลุ่ยชา เขื่อนเจ้าพระยาลือชื่อ นามระบือสวนนก ส้มโอดกขาวแตงกวา”

งานบุญเดือนหกทุกปี

มาแห่บายศรีบูชาเจ้าพ่อ

ประเพณีลูกหลานสานต่อ

ไอ้ละหนอมาร่วมงานบุญ

(เพลง แห่บายศรีบุญเดือนหก, จังหวัดชัยภูมิ)

จากการวิเคราะห์เพลง “แห่บายศรีบุญเดือนหก” ปรากฏการใช้วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว เพราะมีการกล่าวถึงประเพณีแห่บายศรีเดือนหก อันเป็นประเพณีที่สำคัญและสืบทอดกันมายาวนานของจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งจัดขึ้นที่ศาลเจ้าพ่อพญาแล ในเดือนพฤษภาคมของทุกปี

3.5.2 วจนกรรมกลุ่มชี้้นำ (Directive)

วจนกรรมกลุ่มชี้ นำ คือ “ถ้อยคำในกลุ่มชี้ นำแสดงถึงความพยายามของผู้พูดที่ต้องการให้ ผู้ฟังกระทำการบางอย่าง เช่น การสั่ง การขอร้อง การแนะนำ” (ทรงธรรม อินทจักร, 2550: 45)

จากการวิเคราะห์เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปรากฏตัวอย่างการใช้วจนกรรมกลุ่มชี้ นำ ดังนี้

จงกลับคืนมา

หารักดังเก่า

ลืมนเรื่องร้าย

คลายเศร้า

เจ้าอย่า

ทำเมินเอน

(เพลง พะเยารอเธอ, จังหวัดพะเยา)

จากการวิเคราะห์เพลง “พะเยารอเธอ” ปรากฏตัวอย่างการใช้วจนกรรมกลุ่มชี้ นำคือ การร้องขอให้คนรักกลับมาครองรักกันดังเดิม ซึ่งปรากฏในเนื้อเพลงท่อนที่ว่า “จงกลับคืนมา หารักดังเก่า”

ได้โปรดจงจำเอาไว้เถิด

จงภูมิใจที่ได้เกิดบนผืนแผ่นดินนี้

อยู่ตรงนี้

ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทของพระองค์

(เพลง Bangkok City, กรุงเทพมหานคร)

จากการวิเคราะห์เพลง “Bangkok City” ปรากฏตัวอย่างการใช้วจนกรรมกลุ่มชี้ นำ คือ มีการใช้คำพูดปลุกใจให้คนฟังเกิดความรักถิ่นฐานบ้านเกิดของตน ซึ่ง “ผืนแผ่นดิน” บริบทของเนื้อเพลงท่อนนี้ หมายถึงประเทศไทยทั้งประเทศ

เชิญชมวิมานริมหาดสำราญชวนชื่น

ตะวันทอผืนทะเลพรั่งปลิวพลิ้วมา

(เพลง สัญญารักที่หาดสำราญ, จังหวัดตรัง)

จากการวิเคราะห์เพลง “สัญญารักที่หาดสำราญ” ปรากฏตัวอย่างการใช้วจนกรรมกลุ่มชี้ นำ เพราะมีการใช้คำเชิญชวนเพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้แก่จังหวัด บริบทของเนื้อเพลงวรรคนี้ คือการเชิญชวนผู้คนมาพักผ่อนหย่อนใจที่หาดสำราญอันเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดตรัง ตั้งอยู่ที่ตำบลหาดสำราญ อำเภอหาดสำราญ จังหวัดตรัง

รักไทยต้องเที่ยวไทย อีกทางเลือกหนึ่งไงก็คืออุดรฯ

(เพลง ของดีศรีอุดรฯ, จังหวัดอุดรธานี)

จากการวิเคราะห์เพลง “ของดีศรีอุดรฯ” ปรากฏตัวอย่างการใช้วัจนกรรมกลุ่มชี้้นำ เพราะมีการใช้ถ้อยคำแนะนำแกมออกคำสั่ง คือการใช้คำว่า “ต้อง” ในเนื้อเพลงวรรคที่ว่า “รักไทยต้องเที่ยวไทย” และขยายความโดยการแนะนำให้มาเที่ยวจังหวัดอุดรธานี ในเนื้อเพลงวรรคที่ว่า “อีกทางเลือกหนึ่งไงก็คืออุดรฯ”

ขอจงอย่าลับ คืนกลับบ้านตากเกิดหนา
งานตากสินปีนี้ พี่คงเหลือแต่น้ำตา
กลับเกิดน้องยา บ้านตากนี้หนายังคอยเจ้าเอย

(เพลง คอยน้องที่บ้านตาก, จังหวัดตาก)

จากการวิเคราะห์เพลง “คอยน้องที่บ้านตาก” ปรากฏตัวอย่างการใช้วัจนกรรมกลุ่มชี้้นำ เพราะมีการใช้วลีแสดงการอ้อนวอนหรือขอร้องได้แก่ ขอจงอย่า เกิดหนา และกลับเกิด ซึ่งในบริบทของเนื้อเพลงที่ยกมาข้างต้น คือการอ้อนวอนขอร้องให้คนรักกลับคืนมาหาตน

มาไหวองค์ศรีสัตตนาคราศ์ครั้ง สิได้พลังสิเกิดศรัทธาน้อมนำ
มาเบิ่งเฮือไผยามออกพรรษาตงาม วัฒนธรรมแปดชนเผ่าตงามอีหลี

(เพลง นครพนมเมืองงาม, จังหวัดนครพนม)

จากการวิเคราะห์เพลง “นครพนมเมืองงาม” ปรากฏตัวอย่างการใช้วัจนกรรมกลุ่มชี้้นำ เพราะมีการใช้ถ้อยคำเชิญชวนในเนื้อเพลงท่อนที่ว่า “มาไหวองค์ศรีสัตตนาคราศ์ครั้ง” มีถ้อยคำสนับสนุนถึงผลดีของการมาไหวสักการะองค์ศรีสัตตนาคราศ์ว่า “สิได้พลัง สิเกิดศรัทธาน้อมนำ” และถ้อยคำเชิญชวนอีกหนึ่งวรรคคือ “มาเบิ่งเฮือไผยามออกพรรษา” มีถ้อยคำสนับสนุนเพื่อชักจูงใจว่า “วัฒนธรรมชนเผ่าตงามอีหลี” เพื่อเชิญชวนให้คนเกิดความสนใจมาเยี่ยมชมวัฒนธรรมของจังหวัดนครพนม

นครสวรรค์นี้ไง	คือแดนสวรรค์ที่ร้อท่า
กำเนิดต้นสายธารา	นามเจ้าพระยาคุณไทย
<u>มาเที่ยวมาชมชื่นชีวัน</u>	<u>มาร่วมสุขสันต์บันเทิงใจ</u>
<u>มาตีมามากินมาดื่नกันใหม่</u>	ให้สะใจเหมือนอยู่สวรรค์

(เพลง สวรรค์อยู่ตรงนี้, จังหวัดนครสวรรค์)

จากการวิเคราะห์เพลง “สวรรค์อยู่ตรงนี้” ปรากฏตัวอย่างการใช้วัจนกรรมกลุ่มชี้้นำ เพราะมีการใช้ถ้อยคำเชิญชวนประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้กับจังหวัด ในวรรคที่ว่า “มาเที่ยวมาชมชื่นชีวัน” และ “มาร่วมสุขสันต์บันเทิงใจ” อีกทั้งยังมีถ้อยคำเชิญชวนในรูปประโยคคำถาม คือ “มาตีมามากินมาดื่नกันใหม่” โดยใช้วลีต่อท้ายที่ว่า “ให้สะใจเหมือนอยู่สวรรค์” ช่วยสนับสนุนการเชิญชวน ซึ่งในบริบทของเนื้อเพลงที่ยกมานั้น สื่อความได้ว่าจังหวัดนครสวรรค์นั้นคือสวรรค์ที่รอผู้คนแวะมาเยี่ยมเยือน เพื่อหาความสำราญใจ

ถึงไกลถิ่นฐาน	จากบ้านนาเรา
<u>อย่าลืมบ้านนาป่าเขา</u>	<u>ถิ่นลำเนาสองเราสัมพันธ์</u>

(เพลง หนองบัวลำภู, จังหวัดหนองบัวลำภู)

จากการวิเคราะห์เพลง “หนองบัวลำภู” ปรากฏตัวอย่างการใช้วัจนกรรมกลุ่มชี้ นำ คือการใช้คำสั่ง เพื่อขอให้คนรักไม่ลืมความรักและไม่ลืมถิ่นฐานบ้านเกิดเมื่อจากไปอาศัยอยู่ต่างถิ่น โดยปรากฏการใช้วัจนกรรมกลุ่มชี้ นำ ในเนื้อเพลงท่อนที่ว่า “อย่าลืมบ้านนาป่า ถิ่นลำเนาสองเราสัมพันธ์”

เมืองฟ้าบนดินเฝ้าถวิล	คร่ำครวญครวญหา
<u>หากคุณเมตตา</u>	<u>พักพิงพึ่งงาสักคืนเป็นไร</u>

(เพลง พังงารำพัน, จังหวัดพังงา)

จากการวิเคราะห์เพลง “พังงารำพัน” ปรากฏตัวอย่างการใช้วัจนกรรมกลุ่มชี้ นำ เพราะมีการใช้ถ้อยความเชิญชวนเชิงอ่อนวอนให้มาเยี่ยมเยือนจังหวัดพังงา ดังถ้อยความที่ว่า “หากคุณเมตตา พักพิงพึ่งงาสักคืนเป็นไร”

บึงกาฬบ้านอ้าย

จังหวัดใหม่อยากให้นักงาม

แวะมาเยี่ยมยาม

เบิ่งความงามแดนดินถิ่นนี้

(เพลง บึงกาฬบ้านอ้าย, จังหวัดบึงกาฬ)

จากการวิเคราะห์เพลง “บึงกาฬบ้านอ้าย” ปรากฏตัวอย่างการใช้วจนกรรมกลุ่มชี้หน้า เพราะมีการใช้ถ้อยคำประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้นักงามเที่ยวจังหวัดบึงกาฬ ซึ่งเป็นจังหวัดล่าสุดของประเทศไทย โดยกล่าวถึงความงามของจังหวัดบึงกาฬเพื่อสนับสนุนถ้อยคำการเชื้อเชิญ

3.5.3 วจนกรรมกลุ่มผูกมัด (Commissive)

วจนกรรมในกลุ่มผูกมัดคือ วจนกรรมที่มีคุณสมบัติพื้นฐานร่วมกับ ถ้อยคำในกลุ่มชี้หน้า กล่าวคือทั้งสองเกี่ยวข้องกับการพูดที่ส่งผลให้เกิดการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ข้อแตกต่างมีอยู่ว่าถ้อยคำกลุ่มชี้หน้ากำหนดให้ผู้ฟังเป็นผู้กระทำ แต่ถ้อยคำกลุ่มผูกมัดกำหนดให้ตัวผู้พูดเป็นผู้กระทำ เช่น การให้สัญญา การปฏิญาณตน (ทรงธรรม อินทจักร, 2550: 46)

ดังนี้

จากการวิเคราะห์เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปรากฏตัวอย่างการใช้วจนกรรมกลุ่มผูกมัด

ลูกเมืองน้ำดำ

ขอน้อมนำตั้งปณิธาน

จะทำแต่สิ่งดีงาม

ตามรอยเท้าของพ่อไป

(เพลง ได้ร่มพระบารมีที่กาฬสินธุ์, จังหวัดกาฬสินธุ์)

จากการวิเคราะห์เพลง “ได้ร่มพระบารมีที่กาฬสินธุ์” ปรากฏตัวอย่างการใช้วจนกรรมกลุ่มผูกมัด คือ การปฏิญาณตนว่า ชาวจังหวัดกาฬสินธุ์จะทำแต่สิ่งที่ดี เพื่อสนองพระบรมราโชบายของพระมหากษัตริย์

ลาก่อนแม่สาวเมืองกาญจน์ จะฝันถึงเธอเสมอ
ฝากคำสัญญา จะมาตัดอ้อยข้างเธอ
จะมาหัดพูดเหนือ ๆ กับเธอแม่สาวเมืองกาญจน์

(เพลง มนต์รักเมืองกาญจน์, จังหวัดกาญจนบุรี)

จากการวิเคราะห์เพลง “มนต์รักเมืองกาญจน์” ปรากฏตัวอย่างการใช้วัจนกรรมกลุ่มผูกมัด เพราะมีการใช้ถ้อยคำให้สัญญา ซึ่งในบริบทของเนื้อเพลงข้างต้น เป็นการให้สัญญาไว้ระหว่างชายหนุ่มต่างถิ่นคนหนึ่ง ที่มอบต่อหญิงสาวชาวจังหวัดกาญจนบุรี

สายน้ำยังไหลคือธารน้ำใจชาวตรัง เทมาไหลมาจนหลัง
แม่จากตรัง ฉันไม่ขอลืม

(เพลง ชาวตรังใจกว้าง, จังหวัดตรัง)

จากการวิเคราะห์เพลง “ชาวตรังใจกว้าง” ปรากฏตัวอย่างการใช้วัจนกรรมกลุ่มผูกมัด เพราะมีการใช้ถ้อยคำให้สัญญา ในบริบทนี้คือการให้สัญญาว่าถ้าตนจากจังหวัดตรังไป ก็จะไม่ยอมลืมเลือนจังหวัดตรัง

ยอดชีวา พี่ขอสัญญาจากใจ
ไม่มีลับเลือนแรมไกล ชื่นใจในรักนิรันดร์

(เพลง อุทยานสวรรค์, จังหวัดนครสวรรค์)

จากการวิเคราะห์เพลง “อุทยานสวรรค์” ปรากฏตัวอย่างการใช้วัจนกรรมกลุ่มผูกมัด เพราะมีการใช้ถ้อยคำให้สัญญา ในบริบทนี้คือการให้คำมั่นสัญญาต่อคนรักว่าจะมั่นคงต่อความรัก และไม่จากลาไปไกล

พ่อแลนั้นคือผู้กล้า	เปี่ยมศรัทธาอยู่ในดวงใจ
วันเดือนเคลื่อนผ่าน	ไปนานก็ปี
<u>ชาวชัยภูมิยินดี</u>	<u>น้อมนำความดีพ่อไว้</u>
<u>เดินตามรอยพ่อ</u>	<u>ต่อความซื่อสัตย์และมีน้ำใจ</u>

(เพลง ถวายอาลัยพ่อแล, จังหวัดชัยภูมิ)

จากการวิเคราะห์เพลง “ถวายอาลัยพ่อแล” ปรากฏตัวอย่างการใช้วจนกรรมกลุ่มผูกมัด เพราะมีการให้คำปฏิญาณตน ซึ่งผู้ปฏิญาณตนในบริบทนี้คือชาวจังหวัดชัยภูมิ ที่ขอยึดมั่นทำความดี เป็นผู้ซื่อสัตย์และมีน้ำใจ ตามรอยพ่อแลหรือพระยาภักดีชุมพล ซึ่งเป็นเจ้าเมืองคนแรก ของจังหวัดชัยภูมิ

แสนภูมิใจ	เป็นลูกแม่เจ้าพระยา
กราบสัจญา	ด้วยใจยึดมั่น
จะรักเธอหมดใจ	ให้ตราบนานแสนนาน

(เพลง สายน้ำแห่งชีวิต, จังหวัดนครสวรรค์)

จากการวิเคราะห์เพลง “สายน้ำแห่งชีวิต” ปรากฏตัวอย่างการใช้วจนกรรมกลุ่มผูกมัด เพราะมีการให้คำมั่นสัญญาเชิงปฏิญาณตน ในบริบทของเนื้อเพลงนี้ คือการให้สัญญาว่าจะรักและดูแลรักษาแม่น้ำเจ้าพระยาอันเป็นสายน้ำสำคัญซึ่งเกิดจากการไหลรวมของแม่น้ำปิง วัง ยม และน่าน ที่ไหลมาบรรจบกัน ณ จังหวัดนครสวรรค์

ชาวตรังตั้งใจ	พิชิตศัตรูพาล
มั่นใคร่รุกราน	จะประหารให้สิ้น
เลือดชโลมทาแผ่นดิน	ปราบเสี้ยนหนามให้สิ้นแผ่นดินตรัง

(เพลง เมืองตรัง, จังหวัดตรัง)

จากการวิเคราะห์เพลง “เมืองตรัง” ปรากฏตัวอย่างการใช้วจนกรรมกลุ่มผูกมัด เพราะมีการปฏิญาณตนอย่างห้าวหาญว่าจะปกป้องดูแลแผ่นดินตรัง ซึ่งเป็นถิ่นฐานบ้านเกิดของชาวจังหวัดตรัง ให้รอดพ้นจากเงื้อมมือของผู้รุกราน

ชาวปัตตานีมีน้ำใจเอื้อมัน	ใต้ไตรรงค์เดียวกันก็คือไทย
ทูนเทิดจักรี ราชนัน รักชาติ ศาสน์ ขวัญ อธิปไตย	<u>ดินแดนจะมีให้ใครมาแย่งยื้อเอา</u>
<u>ขอรักษาไว้ให้ถึงลูกหลาน</u>	<u>แม้ใครรุกรานมียอมจะต้องสู้เขา</u>
<u>จะรวมดวงใจหมายมุ่งผดุงพื้นดินตานีของเรา</u>	<u>ให้งานฟูเฟื่องรุ่งเรืองเกิดเราช้วนิจนิรันดร</u>

(เพลง มาร์ชปัตตานี, จังหวัดปัตตานี)

จากการวิเคราะห์เพลง “มาร์ชปัตตานี” ปรากฏตัวอย่างการใช้วัจนกรรมกลุ่มผูกมัด เพราะมีการปฏิญาณตนว่าจะดูแลรักษาและพัฒนาประเทศไทย โดยปรากฏในเนื้อเพลงวรรคที่ว่า “ใต้ไตรรงค์เดียวกันก็คือไทย” และรวมถึงจังหวัดปัตตานีอันเป็นถิ่นฐานของตน ในเนื้อเพลง ความว่า “ดินแดนจะมีให้ใครมาแย่งยื้อเอา ขอรักษาไว้ให้ถึงลูกหลาน แม้ใครรุกรานมียอมจะต้องสู้เขาจะรวมดวงใจหมายมุ่งผดุงพื้นดินตานีของเรา ให้งานฟูเฟื่องรุ่งเรืองเกิดเราช้วนิจนิรันดร” ซึ่งคำว่า “ตานี” นั้นมาจากชื่อจังหวัดปัตตานี

รวมพลังสามัคคีอันยิ่งใหญ่	รวมน้ำใจรักกันไว้มั่นตั้งภูผา
<u>จะตั้งมั่นสรรค์สร้างพารา</u>	<u>มุ่งหน้าด้วยความตั้งใจ</u>
<u>ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์</u>	ดุจร่มฉัตรร่มโพธิ์มนไสว
<u>ภักดีพร้อมน้อมเกล้าจนวนางวาย</u>	<u>ชีพสลายขอให้อยู่คู่นี้รันดร</u>

(เพลง มาร์ชสระแก้ว, จังหวัดสระแก้ว)

จากการวิเคราะห์เพลง “มาร์ชสระแก้ว” ปรากฏตัวอย่างการใช้วัจนกรรมกลุ่มผูกมัด เพราะมีการปฏิญาณตน ที่จะดูแลรักษาและพัฒนากันบ้านเมืองด้วยความสามัคคีจะเทิดทูนสถาบัน ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ไว้เหนือชีวิต

<u>ลูกอุบล</u>	<u>เลือดอุบล</u>
คนเมืองปราสาท	เมืองราชธานี
<u>เกียรติศักดิ์ศรี</u>	<u>จะรักษาไว้ด้วยหัวใจ</u>

(เพลง มาร์ชอุบลราชธานี, จังหวัดอุบลราชธานี)

จากการวิเคราะห์เพลง “มาร์ชอุบลราชธานี” ปรากฏตัวอย่างการใช้วัจนกรรมกลุ่มผูกมัด เพราะมีการกล่าวปฏิญาณตน ในบริบทของเนื้อเพลงนี้ คือการยึดมั่นว่าจะรักษา เกียรติและศักดิ์ศรีของจังหวัดอุบลราชธานีไว้ ไม่ให้ใครมาแย่งหรือเหยียดหยาม

3.5.4 วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก (Expressive)

วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก คือ “ถ้อยคำในกลุ่มแสดงความรู้สึกบ่งบอกถึงอารมณ์ความรู้สึก และทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟังหรือสิ่งที่อยู่ในบริบทรอบข้าง” (ทรงธรรม อินทจักร, 2550: 47)

จากการวิเคราะห์เพลงประชานิยมจังหวัด ปรางภูตวอย่างการใช้วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก ดังนี้

ภูมิใจที่เป็นคนขอนแก่น อยู่ใกล้ไกลทั่วแดน จะบอกใครไม่เคยอาย

(เพลง คนขอนแก่น, จังหวัดขอนแก่น)

จากการวิเคราะห์เพลง “คนขอนแก่น” ปรางภูตวอย่างการใช้วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก คือ การแสดงความรู้สึกภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของคนขอนแก่น ซึ่งแม้ว่าจะย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่ใด ก็ยังคงรักษาไว้ซึ่งความภาคภูมิใจในถิ่นฐานบ้านเกิดของตน

เราแสนภูมิใจ เกิดเป็นลูกไทย ลูกเจ้าพระยา

ได้อยู่เมืองฟ้า รื่นรมย์ชีวา สุขสมขึ้นบาน

นครสวรรค์ งามเฉิดฉัน ดั่งฟ้าประทาน

อยู่เมืองฟ้า เมืองวิมาน สราญสุขสมรมเย็น

(เพลง จากพระบางถึงนครสวรรค์, จังหวัดนครสวรรค์)

จากการวิเคราะห์เพลง “จากพระบางถึงนครสวรรค์” ปรางภูตวอย่างการใช้วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก ซึ่งในบริบทของเนื้อเพลงนี้ คือการแสดงออกถึงความภาคภูมิใจ ที่ได้เกิดมาเป็นคนจังหวัดนครสวรรค์ อันเป็นจังหวัดที่ให้ความสุขสำราญปานสรวงสวรรค์

<u>ครั้นมาสู่แคว้นแดนนายก</u>	<u>หัวอกดีนรณ</u>
<u>ฝันใฝ่ได้ยล</u>	<u>จนสุดฝัน</u>
<u>ได้เห็นก็ชื่นจิตประทับใจ</u>	<u>ทั้งหลับทั้งตื่น</u>
<u>สักวันต้องคืน</u>	<u>มาเยี่ยมเยือนใหม่</u>

(เพลง สุขแสนแดนนายก, จังหวัดนครนายก)

จากการวิเคราะห์เพลง “สุขแสนแดนนายก” ปรากฏการใช้วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก คือประทับใจความสวยงามของจังหวัดนครนายกที่ทำให้ใฝ่หาอยากหวนกลับไปเยี่ยมเยือน

<u>จากบ้านมานานหลายปี</u>	<u>แต่ใจดวงนี้ยังปลื้มบ้านเก่า</u>
<u>ยโสธร ยโสธรบ้านเฮา</u>	<u>ยโสธรรยโสธรบ้านเฮา</u>
<u>ฮักแพงคือเก่า</u>	<u>เฮามั่นคนยโสฯ</u>

(เพลง คนยโสธร, จังหวัดยโสธร)

จากการวิเคราะห์เพลง “คนยโสธร” ปรากฏการใช้วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก คือการใช้ถ้อยคำแสดงความรู้สึกห่วงหาอาวรณ์บ้านเกิด ชาวจังหวัดยโสธรที่ไปอาศัยอยู่ไกลบ้านนั้นมีความระลึกถึงซึ่งบ้านเกิดในบริบทของเนื้อเพลงนี้คือจังหวัดยโสธร

<u>ไทรโยคเคยเป็นเหมือนแดนสวรรค์</u>	<u>ที่เธอกับฉันร่วมกันสร้างไว้ในใจ</u>
<u>เดี๋ยวนี้ตรอมตรม</u>	<u>เพราะเธอมาเปลี่ยนไป</u>
<u>เห็นไทรโยคที่ไร</u>	<u>หัวใจไม่ยอมขม</u>

(เพลง ไทรโยคแห่งความหลัง, จังหวัดกาญจนบุรี)

จากการวิเคราะห์เพลง “ไทรโยคแห่งความหลัง” ปรากฏการใช้วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก คือการแสดงอารมณ์โศกเศร้า ในบริบทของเนื้อเพลงนี้ คือการมีความรู้สึกโศกเศร้า เพราะถูกคนรักทอดทิ้งไป ซึ่งไทรโยคนั้นคือสถานที่อันเป็นอนุสรณ์แห่งความรักของคนทั้งสอง

แม่สอดชวนฝันเมื่อฉันได้มาประทับใจโกล้าน้ำเมยไหลเลยล่องไปตราตรึงซึ่งใจฝังหทัยไม่ลืม

(เพลง แม่สอดฝังใจ, จังหวัดตาก)

จากการวิเคราะห์เพลง “แม่สอดฝังใจ” ปรากฏการใช้วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก คือ การแสดงอารมณ์ประทับใจ ในบริบทของเนื้อเพลงนี้บ่งบอกถึงความประทับใจและหลงใหล ความสวยงามเมื่อได้มาเยือนอำเภอแม่สอดซึ่งเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดตาก

ตรึงเป็นบ้านเกิดของฉันฟ้าให้ความคุ้มกันให้ฉันได้อาศัยมางามแดนไหนฉันไม่นำพาดูคดงเหมือนเมืองของมารดาที่ให้กำเนิดฉันเอย

(เพลง ร่มฟ้าเมืองตรึง, จังหวัดตรึง)

จากการวิเคราะห์เพลง “ร่มฟ้าเมืองตรึง” ปรากฏการใช้วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก คือ การแสดงความรู้สึกรักและกตัญญูถิ่นฐานบ้านเกิดซึ่งมีความงาม ในบริบทนี้คือจังหวัดตรึง

ตัวตายดีกว่าชาติตายเพียงเลือดหยาดสุดท้ายขอให้ไทยคงอยู่

(เพลง ศึกบางระจัน, จังหวัดสิงห์บุรี)

จากการวิเคราะห์เพลง “ศึกบางระจัน” ปรากฏการใช้วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก คือ การแสดงความรู้สึกจงรักภักดีและการเสียสละ ในบริบทของเพลงนี้ คือการยอมถวายชีวิต เพื่อแลกกับความเป็นเอกราชของประเทศไทย

ความรักเอยรักมาสายไปจึงหมองไหม้หัวใจน้องพลอยไหวหวั่นข้ามทะเลมาหากันมาคิดผูกพันให้ฉันตรมน้ำตา

(เพลง มหาชัยอาลัยท่าฉลอม, จังหวัดสมุทรสาคร)

จากการวิเคราะห์เพลง “มหาชัยอาลัยท่าฉลอม” ปรากฏการใช้วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก คือการแสดงอารมณ์โศกเศร้า เนื่องมาจากความรักที่ไม่สมหวัง

อยู่ระยองต้องรักระยอง	เกิดระยองต้องรักระยอง
อยู่ระยองต้องรักระยอง	เกิดระยองเป็นพี่น้องกันทุกคน
<u>จะอยู่ตรงไหน</u>	ย้ายไปทุกแห่งหน
<u>พวกเราทุกคน</u>	<u>ยังรักระยอง</u>

(เพลง รักระยอง, จังหวัดระยอง)

จากการวิเคราะห์เพลง “รักระยอง” ปรากฏการใช้วาทกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก คือ การแสดงความรู้สึกรักและผูกพันต่อบ้านเกิดของชาวจังหวัดระยอง ที่มีต่อจังหวัดระยองอันเป็น บ้านเกิดของตน

จากการวิเคราะห์วาทกรรมในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบว่าวาทกรรมส่วนใหญ่ที่ ปรากฏในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด คือ วาทกรรมกลุ่มบอกกล่าว (representative) โดย ปรากฏในรูปแบบของการให้ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัด ซึ่งพบการกล่าวถึงสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ของจังหวัดมากที่สุด ทั้งยังมีการบอกเล่าประวัติศาสตร์หรือความเป็นมาของจังหวัด ของดีประจำจังหวัด และประเพณีที่โดดเด่นของจังหวัด ส่วนวาทกรรมที่ไม่ปรากฏ ในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด คือ วาทกรรมกลุ่มแถลงการณ์ (declaration) เนื่องจากไม่ปรากฏ บทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบอกกล่าวที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่เป็นทางการสูง เช่น การประกาศสงคราม การตัดสินจำคุก เป็นต้น

บทที่ 4

เนื้อหาในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด

เนื้อหาเป็นอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญของบทเพลง เพราะเป็นสิ่งที่ผู้ประพันธ์เจตนาถ่ายทอดสู่ผู้ฟัง เพื่อสื่อถึงความคิดและความรู้สึกผ่านทางความหมายของถ้อยคำ เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดเป็นเพลงที่มีความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของจังหวัด เนื้อหาของบทเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดจึงเป็นส่วนสำคัญที่ควรศึกษา เพื่อให้ทราบว่าผู้ประพันธ์เพลงต้องการสื่อภาพลักษณ์ของแต่ละจังหวัดออกมาในลักษณะใด

จากการวิเคราะห์เนื้อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปรากฏผลการศึกษาเนื้อหาของเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับจังหวัด และเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้สึก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

4.1 เนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลจังหวัด

จากการวิเคราะห์เนื้อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบเนื้อเพลงของเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับจังหวัด โดยสามารถจำแนกเป็นกลุ่มย่อยได้ ดังนี้

4.1.1 สถานที่สำคัญของจังหวัด

จากผลการศึกษา ปรากฏเพลงที่มีเนื้อหากล่าวถึงสถานที่สำคัญของจังหวัด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ไ้อวัดพระแก้ว แว่วจับตา

(เพลง เมืองงามกำแพงเพชร, จังหวัดกำแพงเพชร)

จากเนื้อเพลงข้างต้นมีการกล่าวถึง “วัดพระแก้ว” ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญที่หนึ่งในจังหวัดกำแพงเพชร ดาณูภา ไชยพรรณม (2560: 21) ได้กล่าวว่า

เมืองนี้เคยเป็นที่ประดิษฐานของพระแก้วมรกตอยู่ช่วงเวลาหนึ่งในสมัยอาณาจักรอยุธยา ตำนานพระแก้วมรกตกล่าวไว้ว่าครั้งหนึ่งเจ้าเมืองกำแพงเพชรผู้เป็นพระญาติกับกษัตริย์อยุธยาได้ทูลขอต่อกษัตริย์เพื่ออัญเชิญพระแก้วมรกตไปประดิษฐานที่เมืองกำแพงเพชรเพื่อความเป็นสิริมงคล วัดที่เคยถูกใช้เป็นที่ประดิษฐานพระแก้วมรกตแต่ครั้งนั้น คือ “วัดพระแก้วกำแพงเพชร” ปัจจุบันอยู่ในบริเวณเขตอุทยานประวัติศาสตร์เมืองกำแพงเพชร

ธรรมชาติ	ของตากหลายแห่งนำดู
<u>มีน้ำตกที่ลือชู</u>	พาเจริญและแสนโสภี
ขุนเขาเด่นล้ำ	สูงเสียดฟ้าเทียมเมฆี
<u>เชิญเที่ยวชมเขื่อนยันฮี</u>	สมแล้วที่ความงามลือไกล

(เพลง งามเมืองตาก, จังหวัดตาก)

จากเนื้อเพลงข้างต้น มีการกล่าวถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อของจังหวัดตาก คือ “น้ำตกที่ลือชู” ซึ่งตั้งอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุ้มผาง อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก โดยชมรมชอบท่องเที่ยวแห่งเมืองสยาม (2554: 245) ได้กล่าวว่า

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุ้มผาง มีพื้นที่ 1,619,280 ไร่ เป็นเขตป่าอนุรักษ์ เพื่อการสงวนและรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และเป็นผืนป่าตะวันตกที่เป็นต้นกำเนิดของแหล่งมรดกโลก สถานที่น่าสนใจในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ได้แก่ น้ำตกที่ลือชู คำว่า “ที่ลือชู” เป็นภาษากะเหรี่ยง แปลว่า น้ำตกดำ ตั้งอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุ้มผาง

อีกสถานที่หนึ่ง คือ “เขื่อนยันฮี” หรือเรียกอีกชื่อว่า “เขื่อนภูมิพล” ตั้งอยู่ที่อำเภอสามเภา จังหวัดตาก ซึ่งปรากฏชื่อ “เขื่อนภูมิพล” ในคำขวัญจังหวัดตากอีกด้วย คือ “ธรรมชาติน่าыл ภูมิพลเขื่อนใหญ่ พระเจ้าตากเกรียงไกร เมืองไม้และป่างาม”

ชัยภูมิที่ตั้งของเมืองคนดี	อนุสาวรีย์พระยาภักดีชุมพล
มีน้ำตกงาม	ลือนามตาตโตน
<u>ปราสาทคูบ้านนานดอน</u>	<u>ศักดิ์สิทธิ์ศาลเจ้าพ่อพญาแล</u>

(เพลง ของดีเมืองชัยภูมิ, จังหวัดชัยภูมิ)

จากเนื้อเพลงข้างต้น มีการกล่าวถึงสถานที่สำคัญของจังหวัดชัยภูมิ คือ อนุสาวรีย์พระยาภักดีชุมพล น้ำตกตาตโตน ปราสาทคู และศาลเจ้าพ่อพญาแล

“อนุสาวรีย์พระยาภักดีชุมพล (แล) ตั้งอยู่กลางวงเวียนศูนย์ราชการ ชาวชัยภูมิได้ร่วมกันสร้างขึ้น เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่เจ้าเมืองคนแรกของชัยภูมิ” (ชมรมชอบท่องเที่ยวแห่งเมืองสยาม, 2554: 152)

สถานที่สำคัญของจังหวัดชัยภูมิ ในลำดับต่อไปคือ น้ำตกตาดโตน หรืออุทยานแห่งชาติตาดโตน ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ และเป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 23 ของประเทศ จึงนับว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดชัยภูมิ

อนุพันธ์ นิตินัย (2555: 251-252) ได้กล่าวถึง “ปราสาทภู” ซึ่งเป็นสถานที่ลำดับต่อไปที่ปรากฏในเนื้อเพลง ความว่า “สมัยที่ดินแดนแถบนี้ตกอยู่ในความปกครองของขอม ได้มีโบราณวัตถุและศิลปะสมัยขอมอยู่ในท้องที่ของจังหวัดหลายแห่ง เช่น ปราสาทภู ที่ตำบลในเมือง มีลักษณะคล้ายปราสาทสามยอดที่ลพบุรี”

สำหรับสถานที่สุดท้าย คือ ศาลเจ้าพ่อพญาแล อนุพันธ์ นิตินัย (2555: 254) ได้กล่าวถึงศาลเจ้าพ่อพระยาแลไว้ว่า “เมื่อพระยาภักดีชุมพล (แล) ถึงแก่กรรม ชาวบ้านได้ปลุกศาลขึ้นใต้ต้นหว้าใหญ่ฝั่งหนองปลาเฒ่า เพื่อเป็นอนุสรณ์ ปัจจุบันเรียกกันว่า ศาลเจ้าพ่อพญาแล”

มีพระราชวังไกลกังวลเด่นเป็นศรีศักดิ์

มีเอกองค์ภูมิพลมหาราช

คือสัญลักษณ์ความภักดีของไทยทั่วหน้า

พระเสด็จมาเป็นมิ่งขวัญประชาของไทย

(เพลง มาร์ชประจวบคีรีขันธ์, จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

จากเนื้อเพลงข้างต้น มีการเอ่ยถึงสถานที่สำคัญของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คือ พระราชวังไกลกังวล

พระราชวังไกลกังวล ตั้งอยู่บนถนนเพชรเกษมห่างจากหัวหินไปทางทิศเหนือราว 3 ก.ม. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้น โดยใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ สำหรับใช้เป็นที่ประทับในฤดูร้อน และพระราชทานแต่สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ในบริเวณมีพระตำหนักหลายหลัง มีชื่อสอดคล้องกัน ได้แก่ พระตำหนักเปี่ยมสุข ปลุกเกษม เอิบเปรม เอ็มปรีดี (ชมรมชอบท่องเที่ยวแห่งเมืองสยาม, 2554: 57)

บึงไ้อ์บึงปลาญชัย

บึงไ้อ์บึงปลาญชัย

หมู่ปลาแหวกว่าย

ฉำในธารา

(เพลง ร้อยเอ็ดเพชรงาม, จังหวัดร้อยเอ็ด)

จากเนื้อเพลงข้างต้น มีการเอ่ยถึงสถานที่สำคัญของจังหวัดร้อยเอ็ด คือ บึงปลาญชัย

“บึงปลาญชัย ตั้งอยู่บริเวณกลางเมืองร้อยเอ็ด ถือเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัด เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ตกแต่งเป็นสวนไม้ดอกขนาดใหญ่ มีพันธุ์ไม้ต่าง ๆ รมรื่น และในบึงน้ำมีปลาหลายชนิด หลายพันธุ์ มีเรือจักรยานน้ำและเรือพายไว้บริการประชาชน” (ชมรมชอบท่องเที่ยวแห่งเมืองสยาม, 2554: 183) ทั้งนี้รูปบึงปลาญชัย ยังเป็นตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดร้อยเอ็ดอีกด้วย

4.1.2 ประวัติศาสตร์ของจังหวัด

เขตไทยขยาย

พ่อขุนเม็งรายมาสร้างไว้

พ่อขุนรามคำแหง

ช่วยดัดช่วยแปลงรูปเมืองให้ใหม่

(เพลง นครเชียงใหม่, จังหวัดเชียงใหม่)

จากเนื้อเพลงข้างต้นมีการกล่าวเรื่องราวประวัติศาสตร์ของจังหวัดเชียงใหม่ ผ่านทางเนื้อเพลง สอดคล้องกับคำกล่าวของ ดาณฎา ไชยพรธรรม (2560: 28-29) ความว่า

เมืองเชียงใหม่สถาปนาในปีพ.ศ.1839 โดยพระญามังราย (พ่อขุนเม็งราย) เป็นราชธานีของอาณาจักรล้านนา พระญามังรายทรงเป็นกษัตริย์องค์ที่ 25 แห่ง “ราชวงศ์ลวจักราช” เมื่อพระญามังราย (พ่อขุนเม็งราย) ทรงมีดำริที่จะรวบรวมหัวเมืองเหนือต่าง ๆ ให้เป็นปึกแผ่นร่วมกัน จึงเข้าตีเมืองเล็กเมืองน้อยต่าง ๆ ตามลุ่มแม่น้ำกก แม่น้ำวัง และแม่น้ำยมเรื่อยลงมา จนเมื่อสามารถรวบรวมเมืองต่าง ๆ เข้าอยู่ในอำนาจของพระองค์ได้สำเร็จแล้ว จึงได้ขนานนามอาณาจักรของพระองค์เสียใหม่ว่า “อาณาจักรโยนกเชียงแสน” สืบทอดนามอาณาจักรโยนกในอดีตที่ล่มสลายลงไปเพราะเกิดภัยธรรมชาติ โดยตั้งราชธานีอยู่ที่เมืองเชียงราย

แต่ต่อมาเมื่อพระองค์ทรงเห็นว่าแผ่นดินทางตอนใต้ลงมาในอุดมสมบูรณ์ดี ซึ่งในขณะนั้นมีอาณาจักรทริภุญไชยครองอำนาจอยู่ พระญามังรายจึงได้นำทัพเข้าตีทั้งสองเมืองใหญ่ ซึ่งเป็นศูนย์กลางอำนาจของอาณาจักรทริภุญไชย คือเมืองลำพูนและลำปาง ทั้งสองเมืองไม่อาจต้านทานกองทัพอันเข้มแข็งของพระองค์ได้ จึงต้องตกอยู่ในอำนาจของอาณาจักรโยนก เชียงแสนนับตั้งแต่นั้น เมื่อสามารถรวมอาณาจักรโยนกเชียงแสนกับอาณาจักรทริภุญไชยเข้าด้วยกันสำเร็จ เขตแดนอำนาจของพระญามังรายจึงกว้างไกลครอบคลุมทั่วทั้งเขตแดนภาคเหนือ จากนั้นพระองค์ก็ทรงสถาปนาอาณาจักรแห่งใหม่ขึ้น ในการสถาปนาครั้งนั้นพระญามังรายได้เชิญพระสหายร่วมน้ำสาบาน ซึ่งเป็นกษัตริย์พะเยาและสุโขทัย คือ “พระญางำเมือง” กับ “พ่อขุนรามคำแหง” มาเป็นสักขีพยานในการสถาปนา อาณาจักรแห่งใหม่นี้ด้วย โดยขนานนามของอาณาจักรแห่งนี้ว่า “อาณาจักรล้านนา” มีราชธานีตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำปิง หรือ “เมืองเชียงใหม่” ในปัจจุบัน

พม่าเข้าครอง

ตั้งสองสามครั้ง

เชียงใหม่ก็ยัง

เป็นเลือดเนื้อไทย

(เพลง นครเชียงใหม่, จังหวัดเชียงใหม่)

จากเนื้อเพลงข้างต้นนั้นได้กล่าวถึงประวัติศาสตร์ของจังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม ตาณูภา ไชยพรธรรม (2560: 29) ได้กล่าวว่า

เมืองเชียงใหม่มีกษัตริย์ในราชวงศ์มังรายสืบต่อกันมานับเป็นเวลา 261 ปี ในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 1839 จนถึง พ.ศ. 2101 แต่ในช่วงหลังจากที่สิ้นรัชสมัยพระญามังรายลงแล้ว อาณาล้านนาก็ค่อย ๆ เสื่อมอำนาจลงเรื่อย ๆ จนกระทั่งเสียเมืองให้แก่พระเจ้าบุเรงนอง กษัตริย์พม่าในปีพ.ศ. 2101 และถูกปกครองโดยผู้ปกครองชาวพม่าอยู่เป็นเวลานานกว่าสองร้อยปี จนล่วงมาถึงในสมัยกรุงธนบุรี เมื่อครั้งสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงนำทัพขับไล่พม่าจนสำเร็จ ก็ตั้ง “พระยาจ่าบ้าน” ซึ่งมีตำแหน่งเป็น “พระยาวชิรปราการ” เจ้าเมืองกำแพงเพชรขึ้นเป็นเจ้าผู้ปกครองเมืองเชียงใหม่ในปี พ.ศ. 2317

แต่ต่อมาก็กลับถูกพม่าเข้าตีอีก พระยาวชิรปราการจึงต้องทิ้งเมืองเชียงใหม่ พาไพร่พลไปอยู่ที่เมืองลำปาง โดยไปขอความช่วยเหลือจาก “เจ้ากาวิละ” ผู้ปกครองเมืองลำปางในเวลานั้น กลับไปช่วยตีพม่า จนต้องยอมล่าถอยออกจากเชียงใหม่

ชื่อเสียงลือลือ เมืองชื่อไตรตรึงส์ ล้วนไฝถึงเรื่องหนึ่งทีรู้จักันด้วยดี
มีตำนานท้าวแสนปมสร้างธานี ล่วงมานานปี ยังเห็นอยู่ทั่วกัน

(เพลง กำแพงเพชรแดนสวรรค์, จังหวัดกำแพงเพชร)

จากเนื้อเพลงข้างต้นนั้นได้กล่าวถึงประวัติศาสตร์ของจังหวัดกำแพงเพชร คือ มีการกล่าวถึงชื่อเมือง “ไตรตรึงส์” จากการค้นคว้าเพิ่มเติมพบว่า อนุพันธ์ นิตินัย (2555: 10) ได้กล่าวว่า

ในหนังสือเรื่อง “หลักไทย” ของ สง่า กาญจนาคพันธุ์ ซึ่งเป็นหนังสือที่ได้รับพระราชทานรางวัลจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และประกาศนียบัตร ตราวรรณคดีของราชบัณฑิตยสภา กล่าวว่า เมื่อพระเจ้าไชยสิริทรงหนีออกจากเมือง ไชยปราการนั้น ได้มาพบเมืองร้างชื่อว่า แบบ ทรงพิจารณาเห็นเป็นภูมิประเทศที่เหมาะสม ก็เลยย้ายยังตั้งอยู่ที่นี้ แต่ก็ทรงอยู่ได้ไม่นาน ด้วยขอมยังคงระวางอยู่ พระองค์ทรงรู้สึกอึดอัด พระทัย เลยทิ้งเมืองแบายไปอยู่สุพรรณภูมิ ตั้งเมืองอยู่ ณ นครปฐม ดังนั้น เมืองกำแพงเพชรก่อนที่จะได้ชื่อว่า ขากังราวหรือนครชุม จึงน่าจะตั้งชื่อว่า แบาย ตามหลักฐานที่อ้างนี้ด้วย แต่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าทรงสันนิษฐานไว้ในเรื่อง “ท้าวแสนปม” ว่า เมื่อพระเจ้าไชยสิริออกจากเวียงไชยปราการ มาตั้งเมือง แล้วให้ชื่อว่า “เมืองไตรตรึงส์”

เมืองไม่ใหญ่

ผู้คนจิตใจงามล้วน

แยกออกจากเมืองอุบล

มีพระมงคลมิ่งเมืองงามเด่น

(เพลงประจำจังหวัดอำนาจเจริญ, จังหวัดอำนาจเจริญ)

จากเนื้อเพลงข้างต้นนั้นได้กล่าวถึงประวัติศาสตร์ของจังหวัดอำนาจเจริญ คือวลีที่ว่า “แยกออกจากเมืองอุบล”

จากการค้นคว้าเพิ่มเติมพบว่า “จังหวัดอำนาจเจริญเริ่มตั้งเป็นเมืองในสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยขึ้นอยู่กับนครเขมรราช ต่อมาจึงได้ย้ายมาขึ้นต่อเมืองอุบลราชธานี จนกระทั่งได้รับการประกาศจัดตั้งเป็นจังหวัดอำนาจเจริญ เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ.2536” (อนุพันธ์ นิตินัย, 2555: 318) ตามุภา ไชยพรรณม (2560: 154-155) กล่าวว่า

เมืองอำนาจเจริญนั้น แต่เดิมอยู่ในเขตปกครองของเมืองเขมรราชธานี ก่อตั้งขึ้นเมื่อราวปี พ.ศ.2393 โดย “ท้าวอุปะชา” ผู้เคยเป็นเจ้าของเมืองจำหาร ซึ่งอพยพครอบครัวเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารของสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ “บ้านค้อใหญ่” ต่อมามีการเปลี่ยนชื่อเป็น “บ้านลืออำนาจ” เมื่อถึง พ.ศ.2410 จึงได้กราบบังคมทูลขอยกฐานะบ้านลืออำนาจเป็น “เมืองลืออำนาจ” ในรัชสมัยสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ท่านจึงทรงให้ “ท้าวจันทบรม” (เสื่อ อมรสิน) ขึ้นเป็น “พระอมรอำนาจ” เจ้าเมืองลืออำนาจคนแรก จนกระทั่งในรัชสมัยสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เกิดการปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดินขึ้น เมืองลืออำนาจจึงเปลี่ยนชื่อเมืองใหม่มาเป็น “เมืองอำนาจเจริญ” เมื่อมีการจัดระเบียบการปกครองใหม่เป็นแบบมณฑลเทศาภิบาล จึงยุบเมืองเล็ก ๆ ไปขึ้นกับเมืองอุบลราชธานี ด้วยเหตุนี้เมืองเขมรราชธานีและเมืองอำนาจเจริญ จึงถูกยุบลงด้วย

เมืองอำนาจเจริญถูกยุบลงเป็นอำเภออำนาจเจริญใน พ.ศ. 2455 จึงมีการแต่งตั้งนายอำเภอคนแรกคือ “รองอำมาตย์โทหลวงอเนกอำนาจ (เปี้ย สุวรรณภู)” และย้ายที่ตั้งของตัวอำเภอไปอยู่ในที่แห่งใหม่ที่บริเวณบ้านบุง ซึ่งเป็นชุมชนอันเป็นชุมทางระหว่างเมืองอุบลราชธานี มุกดาหาร เขมรราชธานี และยโสธร โดยเห็นว่าที่แห่งนี้จะสามารถขยายให้เติบโตกลายเป็นเมืองใหญ่ได้ต่อไป จากนั้นจึงเปลี่ยนชื่ออำเภอเสียใหม่เป็น “อำเภอบุง” แล้วยุบอำเภอ อำนาจเจริญ เดิมลงเป็นเพียงตำบลหนึ่งชื่อ “ตำบลอำนาจ” ซึ่งชาวบ้านมักเรียกว่า “เมืองอำนาจน้อย” ในปี พ.ศ.2482 ได้เปลี่ยนชื่อจากอำเภอบุง กลับมาใช้เป็นอำเภออำนาจเจริญอีกครั้ง แต่ยังคงขึ้นอยู่ในเขตปกครองของจังหวัดอุบลราชธานี เช่นเดิม จนมาถึงปี พ.ศ. 2536 อำเภออำนาจเจริญ จึงได้รับการยกฐานะแยกออกจากจังหวัดอุบลราชธานี มาเป็น “จังหวัดอำนาจเจริญ” นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

หนึ่งธันวา 2536 ศกสมัย

เกิดจังหวัดสระแก้ว

ผองไพร่แซ่ซ้องก้องคำขาน

ผู้ภูบาลชายแดนแคว้นบูรพา

(เพลง มาร์ชสระแก้ว, จังหวัดสระแก้ว)

จากเนื้อเพลงข้างต้นนั้นได้กล่าวถึงประวัติศาสตร์ของจังหวัดสระแก้ว ความว่า
“หนึ่งธันวา 2536 ศกสมัย เกิดจังหวัดสระแก้ว”

สระแก้วเป็นจังหวัดชายแดนด้านตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 220 กิโลเมตรในอดีตเป็นชุมชนสำคัญที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาก่อนมีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนาน ตั้งแต่สมัยอาณาจักรสุวรรณภูมิและอาณาจักรทวารวดี เดิมมีฐานะเป็นเมืองบริวารของปราจีนบุรี (เมืองประจิมในสมัยโบราณ) และปราจีนบุรีได้รับการยกฐานะเป็นจังหวัดเมื่อปี พ.ศ.2476 เมื่อยกเลิกระบบเทศาภิบาลสระแก้วจึงกลายเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดปราจีนบุรี ต่อมาได้แยกตัวออกจากปราจีนบุรี และได้รับการประกาศให้เป็นจังหวัดอย่างเป็นทางการ ในวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2536 (อนุพันธ์ นิตินัย, 2555: 239)

ดาณูภา ไชยพรธรรม (2560: 243) ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของจังหวัดสระแก้วว่า

จังหวัดสระแก้วแต่เดิมมีฐานะเป็นเพียงแค่ตำบลหนึ่งเท่านั้น โดยขึ้นอยู่กับอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี พื้นที่ตำบลสระแก้วนี้ แต่เดิมทางการใช้เป็นที่ตั้งของด่านตรวจคนเข้าเมืองและตรวจสินค้าที่ผ่านเข้าออกบริเวณชายแดนไทยกับเขมรมาก่อน จนกระทั่งในปี พ.ศ.2452 จึงได้มีการยกฐานะจาก “ตำบลสระแก้ว” ขึ้นเป็น “กิ่งอำเภอสระแก้ว” แล้วจึงเป็น “อำเภอสระแก้ว” ในปีพ.ศ.2501 จนถึง พ.ศ.2536 จึงได้ยกฐานะเป็น “จังหวัดสระแก้ว” แยกจากจังหวัดปราจีนบุรี พร้อมแบ่งเขตการปกครองใหม่ให้อำเภอ 5 อำเภอ คือ อำเภออรัญประเทศ อำเภอตาพระยา อำเภอวัฒนานคร อำเภอวังน้ำเย็น และอำเภอคลองหาด มารวมกันเข้าอยู่ในเขตปกครองของจังหวัดสระแก้ว นับแต่นั้นเป็นต้นมา

เป็นไทยหวงถิ่น หวงแผ่นดินจนสิ้นลมปราณ
วีรกรรมเกาะช้าง ทหารเรือสร้างให้ตราดหัวหาญ

(เพลง มาร์ชเมืองตราด, จังหวัดตราด)

จากเนื้อเพลงข้างต้นนี้ได้กล่าวถึงประวัติศาสตร์ของจังหวัดตราด คือ “วีรกรรมเกาะช้าง ทหารเรือสร้างให้ตราดหัวหาญ”

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2411 ถึง 2453 มีเหตุการณ์เกี่ยวเนื่องกับจังหวัดตราดเกิดขึ้นหลายเหตุการณ์ แต่เหตุการณ์ที่สำคัญเกิดขึ้นในปี พ.ศ.2446 เกิดกรณีพิพาทเรื่องเขตแดนกับฝรั่งเศส ครั้งนั้นฝรั่งเศส ถือโอกาสเข้ายึดเมืองจันทบุรี เพื่อเป็นการข่มขู่ สยามจึงต้องจำยอมยกดินแดนบางส่วนของเมืองตราดไปให้กับฝรั่งเศสเพื่อเป็นข้อแลกเปลี่ยนให้ฝรั่งเศสถอนทัพออกจากจันทบุรี แต่กว่าที่ทุกอย่างจะจบลงได้ เมืองตราดต้องตกเป็นของฝรั่งเศสอยู่ช่วงเวลาหนึ่งด้วย จนกระทั่งต้องยินยอมเสียเมืองเสียมราฐ พระตะบอง และศรีโสภณให้แก่ฝรั่งเศสไปอีก สยามจึงได้เมืองตราดกลับคืนมาอีกครั้ง กระทั่งล่วงมาถึงปี พ.ศ.2482 ก็เกิดข้อพิพาทกับฝรั่งเศสอีกครั้ง ณ บริเวณจังหวัดตราด ครั้งนั้นฝ่ายไทยเปิดยุทธนาวีกับเรือรบของฝรั่งเศสที่รุกล้ำเข้ามายังน่านน้ำที่บริเวณเกาะช้าง จนเกิดการสู้รบกันอย่างดุเดือด ฝ่ายเราก็สามารถปกป้องน่านน้ำไว้ได้อย่างกล้าหาญ ผู้คนจึงกล่าวขานการรบครั้งนั้นว่า “ยุทธนาวีเกาะช้าง” (ดวงธิดา รามเศวรี, 2551:195)

4.1.3 คำขวัญของจังหวัด

“คำขวัญ คือ ถ้อยคำที่แต่งขึ้นเพื่อเตือนใจ หรือเพื่อให้เป็นสิริมงคล” (น วรธรรม พันธุมธา, 2555: 307) คำขวัญนั้นมีหลายประเภท หนึ่งในนั้นคือ “คำขวัญประจำจังหวัด”

คำขวัญประจำจังหวัด คือ ถ้อยคำที่แต่งขึ้นเพื่อความเป็นสิริมงคล และเพื่อเป็นสื่อประชาสัมพันธ์อุดมการณ์ ประวัติศาสตร์ และสิ่งที่ดึงดูดใจของแต่ละจังหวัด

จากการวิเคราะห์ พบตัวอย่างคำขวัญที่นำมาแต่งเป็นเนื้อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ดังนี้

หมอกสามฤดู	กองมูเสียดฟ้า
ป่าเขียวขจี	ผู้คนดี
ประเพณีงาม	ลือนามถิ่นบัวตอง

(เพลง มาร์ชแม่ฮ่องสอน, จังหวัดแม่ฮ่องสอน)

จากตัวอย่างเนื้อเพลงข้างต้น มีการนำคำขวัญประจำจังหวัดมาแต่งเป็นเนื้อร้องของ เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ชมรมชอบท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2554: 283) ได้กล่าวว่า

แม่ฮ่องสอนได้ชื่อว่า “เมืองสามหมอก” เนื่องจากเป็นเมืองในหุบเขา ล้อมรอบด้วยภูเขาสลับซับซ้อนทอดขนานไปกับทิวเขาถนนธงชัย และทิวเขา แดนลาว ดังนั้นจึงปกคลุมด้วยหมอกตลอดทั้งปี มีทิวทัศน์สวยงามตามธรรมชาติ และมีป่าไม้ธรรมชาติ “ส่วนเนื้อเพลงท่อนที่ว่า “กองมูเสียดฟ้า” นั้น คือ พระธาตุดอยกองมู ซึ่งตั้งอยู่บนยอดดอยกองมู ทางทิศตะวันตกของตัวเมือง แม่ฮ่องสอน

ถ่านหินลือชา

รถม้าลือลั่น

เครื่องปั้นลือนาม

งามพระธาตุลือไกล

ฝึกช้างใช้ลือโลก

เป็นมรดกคู่เมืองล้านนา

(เพลง ลำปางเขลางค์นคร, จังหวัดลำปาง)

จากตัวอย่างเนื้อเพลงข้างต้น ได้นำคำขวัญประจำจังหวัดมาแต่งเป็นเนื้อเพลง “ลำปาง เขลางค์นคร” ซึ่งสิ่งที่กล่าวถึงในคำขวัญนั้น ล้วนเป็นสิ่งที่เด่นเอกลักษณ์ของจังหวัดลำปาง ได้แก่ ถ่านหิน รถม้า เครื่องปั้น พระธาตุ และการฝึกช้าง

จังหวัดลำปางเป็นแหล่งที่ตั้งของเหมืองแม่เมาะ ซึ่งเป็นเหมืองถ่านหินลิกไนต์ที่เป็นแหล่ง เชื้อเพลิงของโรงไฟฟ้าแม่เมาะจุดเด่นประจำจังหวัดลำปางอีกสิ่งหนึ่ง คือ รถม้า ซึ่งให้บริการนำ นักท่องเที่ยวชมเมือง เมื่อเอ่ยถึงรถม้าในประเทศไทย นักท่องเที่ยวต่างชาติ และคนไทยส่วนใหญ่ มักจะนึกถึงจังหวัดลำปางเป็นอันดับแรก สำหรับ “เครื่องปั้นเซรามิกส์ลายไก่เป็นสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง” (วัฒนระวี, 2548: 194)

ส่วนพระธาตุนั้น คือ พระธาตุลำปางหลวง ประดิษฐานอยู่ที่วัดพระธาตุลำปางหลวง ซึ่งเป็นวัดคู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดลำปาง สุรชัย จงจิตงาม (2549: 100) ได้กล่าวว่า

เจดีย์วัดพระธาตุลำปางหลวงเป็นเจดีย์ทรงระฆังแบบล้านนา มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ 20-21 มีความหมายแทนเจดีย์จุฬามณี และยังถือว่าเป็นพระธาตุของคนที่เกิดปีฉลูหรือปีวัวด้วย ตามจารึกที่ปรากฏในวัดกล่าวว่ามีการห้ามทองจังกะเมื่อ พ.ศ.2036 โดยเจ้าหาญศรีธัตตะ ผู้ครองเมืองลำปาง ส่วนรั้วเหล็กล้อมพระธาตุ ปรากฏจารึกว่าสร้างถวายโดยพญากาวิละ เจ้าเมืองเชียงใหม่ เมื่อ พ.ศ.2339

อีกทั้งจังหวัดลำปาง ยังมีศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย ตั้งอยู่ที่อำเภอบ้านฉัตร ตำบลเวียงตาล จังหวัดลำปาง อีกด้วย

ทิวทัศน์สวย รวบป่า มีช้างหลาย

ดอกไม้งาม ลือนามวีรบุรุษ

สุดยอดผ้าไหม พระใหญ่สมัยทวารวดี

สง่าราศี คำขวัญของชัยภูมิ

(เพลง ของดีเมืองชัยภูมิ, จังหวัดชัยภูมิ)

จากตัวอย่างเนื้อเพลงข้างต้น ได้นำคำขวัญประจำจังหวัดมาแต่งเป็นเนื้อเพลง “ของดีเมืองชัยภูมิ” ซึ่งสิ่งที่กล่าวถึงในคำขวัญ ล้วนเป็นจุดเด่นของจังหวัดชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิมีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติอยู่หลายแห่ง เช่น อุทยานแห่งชาติภูแลนคา อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม อุทยานแห่งชาติไทรทอง อุทยานแห่งชาติตาโตน จึงนับว่าจังหวัดชัยภูมินั้น มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติอันเป็นแหล่งทิวทัศน์ที่สวยงามอยู่มากมาย อีกทั้งชัยภูมิยังมีหมู่บ้านช้าง ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านค่ายหมื่นแผ้ว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

วีรบุรุษในบริบทของคำขวัญจังหวัดชัยภูมินี้ คือ พระยาภักดีชุมพล ผู้ไม่ยินยอมทรยศต่อแผ่นดินสยาม โดยการปฏิเสธการเข้าร่วมในสงครามปลดปล่อยเวียงจันทน์ของเจ้าอนุวงศ์ จิงโตน นำตัวไปประหารชีวิต ตามพรไชยพระธรรม (2560: 98) ได้กล่าวถึงท่านไว้ว่า

ชาวชัยภูมิได้ระลึกถึงคุณความดีที่พระยาภักดีชุมพล มีความ
จงรักภักดี ซื่อสัตย์และเสียสละต่อแผ่นดินจนกระทั่งตัวตาย จึงได้พร้อมใจกัน
สร้างศาลขึ้น ณ บริเวณใต้ต้นมะขาม ที่ทำการประหารชีวิตท่านต้นนั้น
ปัจจุบันทางราชการได้จัดให้สร้างศาลถาวรหลังใหม่ขึ้น มีชื่อเรียกว่า
“ศาลาพระยาภักดีชุมพล (แล)” โดยยังจัดสร้างรูปหล่อของท่านประดิษฐาน
อยู่ภายในให้เป็นที่สำหรับเคารพกราบไหว้ สถานที่นี้ถือเป็นที่ศักดิ์สิทธิ์
ประจำจังหวัดชัยภูมิแห่งหนึ่ง

สินค้าอีกประเภทของจังหวัดชัยภูมิ คือ ผ้าไหม ชมรมชอบท่องเที่ยวแห่งเมืองสยาม (2554:
153) ได้กล่าวว่า “ผ้าไหม เป็นสินค้าที่มีชื่อเสียงของจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งจัดเป็นสินค้าOTOP เช่น
ผ้าไหมพื้นเรียบ ผ้าไหมมัดหมี่”

จุดเด่นของจังหวัดชัยภูมิ คือ พระใหญ่สมัยทวารวดี ซึ่งมีอายุเก่าแก่คู่บ้านคู่เมือง
มาอย่างยาวนาน ประดิษฐานอยู่ที่วัดคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ธรรมชาติน่าыл ภูมิพลเขื่อนใหญ่
พระเจ้าตากเกรียงไกร เมืองไม้และป่างาม

(เพลง เทียวเมืองตาก, จังหวัดตาก)

จากตัวอย่างเนื้อเพลงข้างต้น ได้นำคำขวัญประจำจังหวัดมาแต่งเป็นเนื้อเพลง “เทียว
เมืองตาก” ปรากฏการกล่าวถึงจุดเด่นของจังหวัดตาก ดังนี้

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นจุดเด่นสำคัญของจังหวัด เพราะจังหวัดตากมีสถานที่
ท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่ง เช่น อุทยานแห่งชาติตากสินมหาราช อุทยานแห่งชาติลานสาง
อุทยานแห่งชาติขุนพะวอ อุทยานแห่งชาติน้ำตกพาเจริญ อุทยานแห่งชาติแม่เมย เขตรักษาพันธุ์
สัตว์ป่าอู้มผาง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่ตื่น

อีกหนึ่งสถานที่ที่สำคัญไม่แพ้กัน คือ เขื่อนภูมิพล หรือ เขื่อนยันฮี ซึ่งเป็นสถานที่
ท่องเที่ยวหนึ่ง ที่คนนิยมแวะมาเยี่ยมชมเยือน เขื่อนภูมิพล หรือเขื่อนยันฮีนั้น ตั้งอยู่ที่อำเภอสามเงา
จังหวัดตาก

นอกจากสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดแล้ว ในคำขวัญประจำจังหวัดตาก ยังมีการกล่าวถึง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ผู้เป็นเจ้าเมืองมาแต่เดิมในตำแหน่ง “พระยาตาก” ก่อนจะทรงปราบดาภิเษกขึ้นเป็นกษัตริย์แห่งกรุงธนบุรี โดยทางจังหวัดจะจัดงานตากสินมหาราชานุสรณ์เป็นประจำทุกปี

<u>เราชาวนครฯ</u>	<u>อยู่เมืองพระมั่นอยู่ในสัจจะ</u>
<u>มีศีลธรรม</u>	<u>ก่อกรรมทำดี</u>
<u>มีมานะ</u>	<u>ความพากเพียร</u>
<u>ไม่เบียดเบียน</u>	<u>ทำลายใคร</u>
<u>เพราะอยู่ในคำขวัญ</u>	<u>ประจำเมือง</u>

(เพลง คำขวัญนครศรีธรรมราช, จังหวัดนครศรีธรรมราช)

จากตัวอย่างเนื้อเพลงข้างต้น ได้นำคำขวัญประจำจังหวัดมาแต่งเป็นเนื้อเพลง “คำขวัญนครศรีธรรมราช” เนื้อเพลงที่ยกมาข้างต้น ดัดแปลงมาจากคำขวัญประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ว่า “เราชาวนครฯ อยู่เมืองพระ มั่นอยู่ในสัจจะศีลธรรม กอปรกรรมดี มีมานะ พากเพียร ไม่เบียดเบียนทำอันตรายผู้ใด” แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้จะมีการดัดแปลงถ้อยคำบางส่วน เพื่อให้เข้าสอดคล้องกับเสียงสัมผัสในบทเพลง ผู้ประพันธ์ก็ยังคงรักษาเค้าเดิมทางความหมายของคำขวัญไว้ ไม่ผิดแผกไปจากเดิม

เนื้อหาเกี่ยวกับคำขวัญประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช กล่าวถึงคุณสมบัติของชาวจังหวัดนครศรีธรรมราช หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “ชาวนครฯ” ผู้มีถิ่นกำเนิดในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นเมืองพุทธ เพราะมีศาสนสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา อันมีอายุเก่าแก่และเป็นศรีของจังหวัด ผู้คนจึงล้วนมีจิตสำนึกที่ดี กล่าวคือ รักในการทำความดี และไม่เบียดเบียนผู้อื่น

4.1.4 เพลงที่กล่าวถึงตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัด

“สัญลักษณ์ หมายถึง สิ่งที่กำหนดนิยามกันขึ้นเพื่อให้ใช้ความหมายแทนอีกสิ่งหนึ่ง” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1203) จากการศึกษาบทเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบเนื้อหาเพลงที่เกี่ยวข้องกับตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

รูปสังข์งามเด่น นันเป็นมงคล

(เพลง มาร์ชสงขลา, จังหวัดสงขลา)

จากตัวอย่างเนื้อเพลงข้างต้น ปรากฏการใช้คำกล่าวถึงตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดในเนื้อเพลง คือคำว่า “รูปสังข์” ซึ่งเป็นตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดสงขลา วัฒนระวี (2548: 212) ได้กล่าวถึงสัญลักษณ์ประจำจังหวัดสงขลาว่า

ความหมายสัญลักษณ์ประจำจังหวัด เป็นรูปหอยสังข์บนพานแว่นฟ้า หมายถึง เป็นตรากระดุมเสี้ยวฉลองพระองค์ของกรมหลวงสงขลานครินทร์ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรมบรมราชชนกนาถ ซึ่งต่อมากรมศิลปากรได้ออกแบบมาเพื่อให้เป็นเครื่องหมายประจำจังหวัด

(ตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดสงขลา)

สมุทรปราการสถานจังหวัดเรานี้
สองปากฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา

พระสมุทรเจดีย์เป็นศรีสง่า

เรือกสวนไร่นาพืชผลอุดมมากมาย

(เพลง สมุทรปราการ, จังหวัดสมุทรปราการ)

ตัวอย่างเนื้อเพลงข้างต้น กล่าวถึงตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดในเนื้อเพลง คือคำว่า “พระสมุทรเจดีย์” ซึ่งเป็นตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดสมุทรปราการ

วัฒนธรรมวิ (2548: 220) ได้กล่าวถึงตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดสมุทรปราการว่า “ความหมายสัญลักษณ์จังหวัดเป็นรูปพระสมุทรเจดีย์และพระอุโบสถ พระเจดีย์ หมายถึง พระสมุทรเจดีย์ที่ตั้งอยู่บนฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยา ภายในเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุและพระไตรปิฎก ส่วนพระอุโบสถ หมายถึง พระอุโบสถประดิษฐานพระพุทธรูปปางห้ามสมุทร”

(ตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดสมุทรปราการ)

พญาตานีป็นใหญ่ เทิดทูนถือไว้เป็นตราสำคัญ

(เพลง มาร์ชปัตตานี, จังหวัดปัตตานี)

ตัวอย่างเนื้อเพลงข้างต้น กล่าวถึงตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดในเนื้อเพลง คือ “พญาตานีป็นใหญ่” ซึ่งเป็นตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดปัตตานี วัฒนธรรมวิ (2548: 105) ได้กล่าวถึงตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดปัตตานีว่า

ความหมายสัญลักษณ์จังหวัด ป็นใหญ่ หมายถึง “ป็นพญาตานี” เนื่องจากสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พ.ศ.2328 กรมพระราชวังบวรสถานมงคลเสด็จยกทัพไปปราบศึกพม่าทางหัวเมืองฝ่ายตะวันตก เสร็จแล้วก็ยกทัพออกไปจนถึงเมืองสงขลา ทรงทราบว่าเมืองปัตตานีกระด้างกระเดื่อง จึงโปรดฯ ให้พระยากลาโหมยกทัพไปปราบ ได้ป็นใหญ่ 2 กระบอก กลับมาถวายสมเด็จพระเชษฐาธิราช ป็นกระบอกใหญ่ที่สุดยาวประมาณ 3 วา โปรดเกล้าฯ ให้จารึกนามว่า “พญาตานี” ปัจจุบันตั้งอยู่หน้ากระทรวงกลาโหม

(ตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดปัตตานี)

สัญลักษณ์ ร้อยเรียง เคียงคู่
เรือขุดแร่ เขาตะปู เขาช้าง

(เพลง มาร์ชพังงา, จังหวัดพังงา)

จากตัวอย่างเนื้อเพลงข้างต้น ปรากฏการใช้คำกล่าวถึงตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดในเนื้อเพลง คือ “เรือขุดแร่” “เขาตะปู” และ “เขาช้าง” ซึ่งเป็นตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดพังงา วัฒนธรรมวี (2548: 127) ได้กล่าวถึงตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดพังงาว่า

ความหมายสัญลักษณ์เป็นรูปเขาตะปู รูปเรือขุดแร่ และรูปเขาช้างอยู่ด้านหลัง รูปเขาช้าง หมายถึงสัญลักษณ์ภูเขาสูงรูปช้าง ซึ่งอยู่หลังศาลากลางจังหวัดพังงารูปเรือขุดแร่ หมายถึง สัญลักษณ์การประกอบอาชีพในอดีตของจังหวัดพังงา ที่มีอาชีพหลักทางด้านการทำเหมืองแร่ดีบุก สามารถผลิตแร่ดีบุกได้เป็นอันดับหนึ่งของประเทศ รูปเขาตะปู หมายถึง สัญลักษณ์ทางด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพังงา

(ตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดพังงา)

ตราประจำเมืองนี้

ท้าวเวสสุวรรณ

ท่านคัมภีร์

(เพลง กรมหลวงประจักษ์ฯ, จังหวัดอุดรธานี)

จากตัวอย่างเนื้อเพลงข้างต้น ปรากฏการใช้คำกล่าวถึงตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดในเนื้อเพลง คือคำว่า “ท้าวเวสสุวรรณ” ซึ่งเป็นตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดอุดรธานี

วัฒน์ระวี (2548: 271) ได้กล่าวถึงตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดอุดรธานีว่า “ความหมายสัญลักษณ์จังหวัด เป็นรูปท้าวเวสสุวรรณ หรือท้าวกุเวร ประทับยืนถือกระบอง หมายถึง เทพยดา ผู้คุ้มครองรักษาประจำทิศอุดร”

(ตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดอุดรธานี)

4.1.5 ของดีประจำจังหวัด

ลางสาตเมืองเรารสดี หวานเกินทุกที่ แผ่นดินของไทย

(เพลง อุดรดีดีเมืองงาม, จังหวัดอุดรดีดี)

จากตัวอย่างเนื้อเพลงข้างต้น มีการกล่าวถึง “ลางสาต” ซึ่งเป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดอุดรดีดี อีกทั้งทางจังหวัดยังมีการจัดงานเทศกาล “ลางสาตสองกองหวาน” ประจำปีอีกด้วย

มะขามหวานที่รักดีชุมพล

อยากชวนหน้ามนไปเที่ยวเนินสง่า

บ้านเขว้าของเราขึ้นชื่อ

ผ้าไหมนะหรือลวดลายช่างโสกา

(เพลง สวัสดิชัยภูมิ, จังหวัดชัยภูมิ)

จากตัวอย่างเนื้อเพลงข้างต้น กล่าวถึง “มะขามหวาน” ซึ่งในที่นี้คือ “มะขามหวานพันธุ์ศรีภักดี” ซึ่งนำเมล็ดพันธุ์มาจากจังหวัดเพชรบูรณ์ แต่ภายหลังเกิดการกลายพันธุ์ จึงมีการตั้งชื่อสายพันธุ์ใหม่เพื่อให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นกำเนิด

ของดีอีกอย่างที่มีการกล่าวถึงในเนื้อเพลงนี้คือ “ผ้าไหม” ซึ่งเป็นอีกหนึ่งสินค้าที่มีชื่อเสียงของจังหวัดชัยภูมิ โดยเรียกขานกันทั่วไปว่า “ผ้าไหมบ้านเขว้า” ประชิต สกุนะพัฒน์ และ

อุดม เขยกีวงค์ (2548: 115) ได้กล่าวว่า “บ้านเขว้านั้น มีชื่อเสียงในการทอผ้าไหมคุณภาพดี” บ้านเขว้า คือ ชื่ออำเภอหนึ่งในจังหวัดชัยภูมิ ทั้งนี้ยังปรากฏวลี “สุดยอดผ้าไหม” อยู่ในคำขวัญของจังหวัดชัยภูมิอีกด้วย

ของดีเมืองชล	ทั่วทุกคน	รู้ค่า
<u>น้ำมัน</u>	<u>น้ำปลา</u>	<u>น้ำอ้อยดี</u>
<u>อีกก้ำชกรรมชาติ</u>	โชติชัย	จากนที
ชื่อเสียง	ชลบุรี	นี่เหนือใคร

(เพลง มาร์ชชลบุรี, จังหวัดชลบุรี)

จากตัวอย่างเนื้อเพลงข้างต้น กล่าวถึงของดีของจังหวัดชลบุรี ได้แก่ น้ำปลา เนื่องจากเป็นเมืองชายทะเล จึงมีอาหารทะเลแปรรูปราคาถูก นอกจากนี้ยังมี น้ำมัน น้ำอ้อย และก้ำชกรรมชาติ ซึ่งจังหวัดชลบุรีเป็นศูนย์ควบคุมหลักของระบบส่งก้ำชกรรมชาติ จากผู้ผลิตส่งไปยังลูกค้าทั่วประเทศ

<u>ไก่อดำ</u>	<u>จำปาตะ</u>	เมืองพระและอิสลาม
ทั้งเขตคามนั้น	มีสุเหร่า	วัดวาอาราม

(เพลง ขวัญสตูล, จังหวัดสตูล)

จากตัวอย่างเนื้อเพลงข้างต้น กล่าวถึงของดีของจังหวัดสตูล ได้แก่ ไก่อดำ และจำปาตะ ทั้งยังพบว่า “ไก่อดำ” และ “จำปาตะ” นั้น ปรากฏอยู่ในคำขวัญเก่าประจำจังหวัดสตูลด้วยเช่นกัน ความว่า “ตระรุเตา ไก่อดำ จำปาตะ คนใจพระ งามเลิศเข็ดสตูล”

<u>มะขามหวาน</u>	หล่มเก่าหล่มสัก	รสดีปล้น
ระปือล้น	ไปทั่ว	ทุกมุมเมือง

(เพลง มาร์ชเพชรบูรณ์, จังหวัดเพชรบูรณ์)

จากตัวอย่างเนื้อเพลงข้างต้น กล่าวถึงของดีของจังหวัดเพชรบูรณ์ คือ มะขามหวาน “มะขามหวาน อำเภอหล่มเก่า เป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ขึ้นชื่อของจังหวัดเพชรบูรณ์” (วิวัฒน์ระวี, 2548: 150) ทั้งนี้ มะขามหวานยังปรากฏอยู่ในคำขวัญประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ ความว่า “เมืองมะขามหวาน อุทยานน้ำหนาว ศรีเทพเมืองเก่า เขาค้ออนุสรณ์ นครพ่อขุนผาเมือง”

4.1.6 เทศกาลและงานประเพณีของจังหวัด

เทศกาลและงานประเพณีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมในสังคมที่ช่วยสะท้อนสภาพความเป็นอยู่ ความเชื่อ และวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมนั้น ๆ จากการวิเคราะห์เพลงประชาสัมพันธ์ จังหวัด พบตัวอย่างเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเทศกาลและงานประเพณีของจังหวัด ดังนี้

สุขสันต์งานทุ่งศรีเมือง ขึ้นชื่อลือเลื่องไปทั่วแดนไกล

(เพลง กรมหลวงประจักษ์ฯ, จังหวัดอุดรธานี)

“งานทุ่งศรีเมืองอุดรธานีผ้าหมี่ขิดเป็นงานเทศกาลของจังหวัดชัยภูมิ จะจัดขึ้นประมาณเดือนธันวาคมของทุกปี” (ชมรมชอบท่องเที่ยวแห่งเมืองสยาม. 2554: 214) งานทุ่งศรีเมืองผ้าหมี่ขิดนี้ จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและสนับสนุนสินค้าผลิตภัณฑ์ของจังหวัดอุดรธานี อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดอุดรธานีอีกด้วย

งานบุญเดือนหกทุกปี มาแห่บายศรีบูชาเจ้าพ่อ

ประเพณีลูกหลานสานต่อ ประเพณีลูกหลานสานต่อ

ไอ้อัฒระหนอ มาร่วมงานบุญ

(เพลง แห่บุญบายศรีเดือนหก, จังหวัดชัยภูมิ)

“แห่บุญบายศรีเดือนหก” เป็นงานเทศกาลของจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งจะจัดขึ้นที่ศาลเจ้าพ่อพญาแล ในเดือนพฤษภาคมของทุกปี โดยจะมีการจัดขบวนแห่บุญบายศรีเจ้าพ่อพญาแลหรือพระยาภักดีชุมพล ในวันพุธแรกของการจัดงาน เพื่อแสดงความอาลัยและความกตัญญูต่อเจ้าเมืองคนแรกของเมืองชัยภูมิ

งานตากสินปีนี้

พิศงเหลือแต่น้ำตา

กลับเถิดน้องยา

บ้านตากนี้หนายังคอยเจ้าเอย

(เพลง คอยน้องที่บ้านตาก, จังหวัดตาก)

“งานตากสินหรืองานตากสินมหาราชานุสรณ์เป็นงานสำคัญของจังหวัดตาก โดยจะจัดขึ้นระหว่างวันที่ 28 ธันวาคม ถึง 3 มกราคม ของทุกปี ณ บริเวณศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช” (ชมรมชอบท่องเที่ยวแห่งเมืองสยาม, 2554: 247) ซึ่งจะจัดขึ้นร่วมกับงานกาชาด นับว่าเป็นงานใหญ่ของจังหวัดตาก ที่จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปีมาเป็นเวลาช้านาน เพื่อแสดงความ

รำลึกถึงคุณความดีของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช อดีตผู้ครองตำแหน่ง “พระยาตาก” ซึ่งปกครองเมืองตากอยู่ช่วงเวลาหนึ่ง ก่อนจะทรงปราบดาภิเษกขึ้นเป็นกษัตริย์แห่งกรุงธนบุรี

เฝ้าอรวันกลับไป ร่วมในงานสานสืบ จุดเทียนโคมตุ้มกา
 หน้าใสใจซื่อ สองเราจูงมือ เทียวชมคืนแสงไฟ
 น้ำใจไทบ้าน ก็ยังรักกัน ร่วมสืบสานกันไว้
ออกพรรษาวันใด พี่จะไปแห่ บูชาพุทธคุณ
ออกพรรษาวันใด พี่จะไป แห่โคมไฟตุ้มกา

(เพลง จุดไฟตุ้มกาตราตรึง, จังหวัดยโสธร)

“ประเพณีจุดไฟตุ้มกา” เป็นประเพณีสำคัญของจังหวัดยโสธรที่มีมาช้านาน การประดิษฐ์โคมไฟตุ้มกา ทำโดยวิธีการนำผลตุ้มกามาคว้านเมล็ดออก จากนั้นก็ทำการฉลุวดลาย และนำเทียนไขมาบรรจุไว้ภายในผลตุ้มกา แล้วนำไปถวายวัดในคืนวันออกพรรษา ซึ่งประเพณีนี้สืบทอดกันมา ตั้งแต่สมัยที่ชุมชนยังไม่มีการใช้ไฟฟ้าอย่างปัจจุบันนี้ โดยประเพณีจุดไฟตุ้มกาจะจัดขึ้นทุกปี ปีละ 2 ครั้ง โดยครั้งแรกจะจัดขึ้นที่วัดบูรพาบ้านทุ่งแต่ ตำบลทุ่งแต่ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร และครั้งที่สอง ณ บริเวณหน้าที่ว่าการอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร เพื่ออนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมความเชื่อท้องถิ่นของจังหวัดยโสธร

ยามออกพรรษา อ้ายสิพาเที่ยวงานแข่งเรือ
มีปีละเทื่อ งานแข่งเรือสองฝั่งลาว-ไทย

(เพลง บึงกาฬบ้านอ้าย, จังหวัดบึงกาฬ)

“งานแข่งเรือยาวประเพณี” หรือ “งานแข่งเรือสองฝั่งลาว-ไทย” เป็นประเพณีที่จัดขึ้นทุกปีในจังหวัดบึงกาฬ งานแข่งเรือของจังหวัดบึงกาฬ จะจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วงปลายเดือนสิงหาคม-ต้นเดือนกันยายน ที่ริมฝั่งแม่น้ำโขง ถนนข้าวเม่าริมโขง ตำบลบึงกาฬ อำเภอเมืองจังหวัดบึงกาฬ แต่เดิมจัดการแข่งขันขึ้นระหว่างประเทศไทยและประเทศลาว ตั้งแต่สมัยที่บึงกาฬยังเป็นเพียงอำเภอ ยังไม่ยกฐานะขึ้นเป็นจังหวัด กล่าวคือ ก่อนปี พ.ศ.2554 เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ และรักษาวัฒนธรรมการดำรงชีวิตริมลำน้ำโขง แต่ปัจจุบันนี้มีประเทศเวียดนามและจีนเข้าร่วมการแข่งขันด้วย โดยงานแข่งเรือยาวประเพณีของจังหวัดบึงกาฬนี้ เป็นงานแข่งเรือที่มีเงินรางวัลมากที่สุดในประเทศไทย อีกทั้งในงานยังมีผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP จำหน่าย ซึ่งมีประชาชนชาวไทยและชาวต่างชาติสนใจเป็นอย่างมาก

4.1.7 ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของจังหวัด

“ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เป็นการกำหนดที่ตั้งตามละติจูด (Latitude) และลองจิจูด (Longitude) ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เป็นที่ตั้งที่แสดงความสัมพันธ์ในด้านลมฟ้าอากาศ พืชพรรณ ธรรมชาติ และการดำรงชีวิตของมนุษย์” (วรรณิ พุทธาภูมิไกร, 2546: 1)

จากการศึกษาเนื้อหาในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบตัวอย่างเพลงที่กล่าวถึงลักษณะทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย ดังต่อไปนี้

ปึงวังยม่นาน รวมประสานเป็นธารใหญ่โต

เรียกว่าปากน้ำโพ เชื่อมโยงเป็นโซ่ผูกพัน

จากเหนือน้ำไหลเจือ น้ำใจด้วยกัน

จารึกไว้มัน แม่น้ำสายนั้นคือเจ้าพระยา

(เพลง คະนิงนอนนครสวรรค์, จังหวัดนครสวรรค์)

จากเพลง “คະนิงนอนนครสวรรค์” กล่าวถึงลักษณะทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดนครสวรรค์ กล่าวคือ ผู้ประพันธ์ได้กล่าวถึงชื่อแม่น้ำ ได้แก่ แม่น้ำปึง วัง ยม นาน อันเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำเจ้าพระยา ไหลมาบรรจบกันที่จังหวัดนครสวรรค์

แม่น้ำนาน ไหลมาจากตอยภูแคว ทิวเขาหลวงพระบาง อำเภอบัว จังหวัดน่านมากลายเป็นทะเลสาบเหนือเขื่อนสิริกิติ์ ที่บริเวณผาซ่อม อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ มาพบกับแม่น้ำยมที่จังหวัดพิษณุโลก ไหลขนานกันลงมาผ่านพิจิตรเข้าสู่นครสวรรค์ โดยแม่น้ำยมและแม่น้ำนาน รวมเป็นสายเดียวกันที่ตำบลเกยไชย อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ กลายเป็นแม่น้ำนาน ส่วนแม่น้ำปึง ซึ่งมีสาขา เช่น น้ำแม่แดง น้ำแม่แจ่ม น้ำแม่ตื่น น้ำแม่กลาง และอื่น ๆ โดยที่ต้นน้ำอยู่ในเขตอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ กลายเป็นทะเลสาบตอยเต่าเหนือเขื่อนภูมิพล ในจังหวัดตาก แล้วไหลไปพบกับแม่น้ำวัง ซึ่งสั้นที่สุดในบรรดาแควสี่สายของแม่น้ำเจ้าพระยา ที่บ้านปากวัง อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก รวมกันเป็นแม่น้ำปึง ไหลผ่านจังหวัดกำแพงเพชรเข้าสู่จังหวัดนครสวรรค์ โดยแม่น้ำปึง พบแม่น้ำนานที่ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ รวมกันเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาที่ปากน้ำโพ แม่น้ำปึงจะยาวประมาณ 715 กิโลเมตร แม่น้ำวังยาวประมาณ 400 กิโลเมตร แม่น้ำยมยาวประมาณ 700 กิโลเมตร และแม่น้ำนาน 740 กิโลเมตร (ยุพดี เสตพรรณ, 2542: 26)

ขอถามมีเมืองไหน บนด้ามขวานทอง มีสองเลใหญ่

(เพลง เสน่ห์สงขลา, จังหวัดสงขลา)

จากการวิเคราะห์เพลง “เสน่ห์สงขลา” พบการกล่าวถึงลักษณะทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดสงขลา โดยการกล่าวถึง “ด้ามขวานทอง” และ “สองเลใหญ่” วันทนี ศรีรัฐ (2521: 13) ได้กล่าวว่า

ประเทศไทยมีขนาดยาวมากกว่ากว้าง มีความกว้างตอนบน มีความยาวและแคบตอนล่าง โดยทั่วไปมักกล่าวกันว่า รูปร่างของประเทศไทยดูคล้ายกระบวนตักน้ำ หรือรูปขวานโบราณ โดยที่ด้านตะวันออกเฉียงเหนือเป็นคมขวาน ด้านเหนือเป็นสันขวาน ด้านใต้บริเวณแหลมไทยเป็นด้ามขวาน

จากการวิเคราะห์เพลง “เสน่ห์สงขลา” สามารถระบุว่า “ด้ามขวานทอง” ในบริบทของเพลงนี้ คือ ภาคใต้ของประเทศไทย

ส่วนวลี “สองเล” ย่อมาจาก “สองทะเล” ในบริบทของเพลงนี้ คือทะเลสองแห่งในจังหวัดสงขลา ซึ่งจังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดเดียวในประเทศไทยที่มีสองทะเลใหญ่โอบล้อมไว้ คือทะเลอ่าวไทย และทะเลสาบสงขลา ยุพดี เสตพรธม (2542: 26) ได้กล่าวว่า

ชายฝั่งอ่าวไทยเป็นชายฝั่งแบบยกตัว (Coastline of emergence) คือมีไหล่ทวีปกกว้างและตื้น ไม่เป็นอันตรายต่อการเล่นน้ำทะเล เป็นแหล่งประมงที่สำคัญ แม่น้ำสายที่ยาวที่สุดในภาคใต้ทางฝั่งนี้ คือแม่น้ำตาปี ไหล่ไปจากทิวเขานครศรีธรรมราช ยาว 232 กิโลเมตร ออกสู่ทะเลที่อำเภอบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขาสำคัญของแม่น้ำตาปี คือแม่น้ำพุมดวง (คีรีรัฐ) ซึ่งมีคลองแสงเป็นสาขา มีเขื่อนสำคัญกันคลองแสง คือเขื่อนรัชชประภา (เขื่อนลั่น) แม่น้ำสายบุรี และแม่น้ำปัตตานี ไหล่จากทิวเขาสันกาลาคีรีผ่านยะลาออกสู่ทะเลที่จังหวัดปัตตานี มีเขื่อนบางลางกั้นแม่น้ำปัตตานีอยู่ในจังหวัดยะลา มีแม่น้ำโก-ลก เป็นพรมแดนไทย-มาเลเซีย ที่จังหวัดนราธิวาสชายฝั่งทะเลอ่าวไทย ยังมีทะเลสาบสงขลา ที่เกิดจากการทับถมของสันทรายชายฝั่ง มีปากทางของทะเลสาบบริเวณแหลมสนและหัวเขาแดงติดต่อกับอ่าวไทยได้ ลักษณะนี้เรียกว่าลากูน (Lagoon) ทะเลสาบสงขลา มีความยาว 78 กิโลเมตร กว้าง 20 กิโลเมตร

ทั้งนี้ลักษณะทางภูมิศาสตร์ดังกล่าว ยังปรากฏอยู่ในคำขวัญประจำจังหวัดสงขลาอีกด้วย คือ “นกน้ำเพลินตา สมิหลาเพลินใจ เมืองใหญ่สองทะเล เสน่ห์สะพานป่า ศูนย์การค้าแดนใต้”

<u>อุบลราชธานี</u>	<u>นี้ไทยดีเมืองหนึ่ง</u>
<u>หากอยู่ถึงแดนแม่โขง</u>	<u>ที่คดโค้งไหลไปเป็นทาง</u>
<u>ไหลไปหว่างกลาง</u>	<u>ไม่มีเหินไม่มีห่าง</u>
<u>พี่น้องไทยอยู่ทาง</u>	<u>พี่น้องลาวอยู่ทาง</u>

(เพลง อุบลราชธานี, จังหวัดอุบลราชธานี)

จากเนื้อเพลง “อุบลราชธานี” มีการกล่าวถึงแม่น้ำโขง ซึ่งอยู่กึ่งกลางระหว่างชายแดนประเทศไทยกับประเทศลาว

แนวพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับลาว ยาวประมาณ 1,750 กิโลเมตร เริ่มจากจุดที่แม่น้ำรวกพบแม่น้ำโขง จนถึงจุดร่วมระหว่างไทย - ลาว - กัมพูชา ณ ตำบลที่เรียกว่า ช่องบก แนวพรมแดนนี้อยู่ทางเขตจังหวัดเชียงราย น่าน อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เลย หนองคาย นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี (วรรณิ พุทธาธุไกร, 2546: 6)

<u>ตั้งเมืองแมนแดนฟ้า</u>	<u>อยู่กลางพนาพงไพร</u>
<u>ทิวเขาสูงเสียดฟ้าอำไพ</u>	<u>โอบล้อมไว้เหมือนปราการใหญ่คู่มือนานมา</u>

(เพลง อุ้มผางแดนไกล, จังหวัดตาก)

จากเนื้อเพลง “อุ้มผางแดนไกล” มีการกล่าวถึงลักษณะภูมิศาสตร์ของจังหวัดตาก ซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคเหนือของประเทศไทยที่มีทิวเขาโอบล้อมรอบจังหวัด วันทนี ศรีรัฐ (2521: 21-22) ได้กล่าวว่า

ทิวเขาและหุบเขาทางเหนือ (Northern Hills and Valleys หรือ North Thailand) เป็นบริเวณทิวเขาที่ต่อเนื่องมาจากแนวกลางของเทือกเขาที่ทอดมาจาก Yunan Knot กินบริเวณตั้งแต่แม่ฮ่องสอนทางตะวันตกเฉียงเหนือ จนถึงทางตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยพื้นที่ของจังหวัดภาคเหนือ 8 จังหวัด คือ แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย ตาก ลำพูน ลำปาง แพร่ และน่าน

ไอ้แดนดินถิ่นไทยดี

งามโสภาก

แรกได้ยลก็คลใจ

ลำน้ำชีกางขวางกัน

ศรีสยามนามมหาสารคาม

งามปานว่าเขตเทวีญ

ตรึงหทัยชวนไผ่ฝืน

ทิพย์ธารนั้นอาบชีวันเย็น

(เพลง สารคามแดนฝืน, จังหวัดมหาสารคาม)

จากเนื้อเพลง “สารคามแดนฝืน” มีการกล่าวถึง “ลำน้ำชี” หรือ “แม่น้ำชี” ซึ่งเป็นแม่น้ำที่ไหลผ่านจังหวัดมหาสารคาม วันทนี ศรีรัฐ (2521: 32) ได้กล่าวว่า

แม่น้ำชี ยาว 765 กิโลเมตร เป็นสาขาของแม่น้ำมูล เกิดจากภูเขาพระยาฝ่อ ในเทือกเขาเพชรบูรณ์ ซึ่งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดชัยภูมิ แล้วไหลผ่านกลางจังหวัดไปทางทิศใต้ ผ่านจังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม และร้อยเอ็ด ไปออกแม่น้ำมูลที่จังหวัดอุบลราชธานี ฤดูแล้งน้ำตื้นจนคนเดินข้ามได้ แต่ในฤดูน้ำท่วมตลิ่งเป็นประโยชน์แก่การเพราะปลูกมาก ถ้าน้ำไม่ท่วมฝิ่งเกินไป แม่น้ำชีมีแควที่ไหลมารวมทางฝั่งซ้าย คือ ลำน้ำพอง ลำปาว และแม่น้ำยง ส่วนที่ไหลมาทางฝั่งขวา คือ ลำกันฉู

4.1.8 วิถีชีวิตของผู้คนในจังหวัด

การศึกษาวิถีชีวิตของผู้คน ทำให้สามารถทราบถึงวัฒนธรรมและลักษณะสภาพทางสังคมในแต่ละพื้นที่ จากการศึกษาเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบตัวอย่างเนื้อเพลงที่บ่งบอกลักษณะวิถีชีวิตของผู้คนในจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้

4.1.8.1 การประกอบอาชีพ

สาว ๆ กบินทร์บุรี

ขวัญใจคนดี

เจ้าขยันทำไร่ทำนา

น้องจำ

สาว ๆ กบินทร์บุรี

นารักหนักหนา

เจ้าขยันทำไร่ทำนา

ให้พี่คนนี้ดูแล

(เพลง รำวงสาวปราจีนฯ, จังหวัดปราจีนบุรี)

จากการศึกษาเพลง “รำวงสาวปราจีนฯ” พบการกล่าวถึงการประกอบอาชีพของคนในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี คือ การทำไร่และการทำนา ซึ่งปรากฏในเนื้อเพลงวรรคที่ว่า “เจ้าขยันทำไร่ทำนา” แสดงให้เห็นว่าในบางพื้นที่ในจังหวัดปราจีนบุรี มีทรัพยากรทางธรรมชาติ และยังเป็นสังคมเกษตรกรรมอยู่

ช.) บ้านของพี่ทำนา

ทำนา ปลูกข้าว ทุกเมื่อ

ญ.) น้องก็ทำนาเกลือ

ขายเกลือ เพื่อซื้อ ข้าวกิน

ช.) บ้านของพี่ อยู่ที่กาฬสินธุ์

ญ.) ส่วนตัวพี่น อยู่สมุทรสาคร

(เพลง หนูंनाข้าวสาวนาเกลือ, จังหวัดสมุทรสาคร)

จากเนื้อเพลง “หนูंनाข้าวสาวนาเกลือ” มีการกล่าวถึงการประกอบอาชีพของตัวละครที่มีภูมิลำเนาต่างกัน คือ ตัวละครฝ่ายชายผู้มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดกาฬสินธุ์นั้น มีอาชีพทำนาข้าว ส่วนตัวละครฝ่ายหญิงนั้นมีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดสมุทรสาคร มีอาชีพทำนาเกลือ สะท้อนให้เห็นว่าการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของคนไทย แม้จะเป็นอาชีพเดียวกัน แต่ก็อาจมีความแตกต่างกัน บางประการ เพราะต้องขึ้นอยู่กับแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนนั้น ๆ อาชีพเกษตรกรรมจึงมีความสัมพันธ์กับลักษณะสภาพทางภูมิศาสตร์

จังหวัดสมุทรสาครซึ่งมีภูมิประเทศและสภาพอากาศเหมาะแก่การทำนาเกลือ จึงเป็นอู่เกลือแหล่งใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์นั้นอยู่ในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งสามารถผลิตข้าวได้จำนวนมาก อาชีพการทำนาจึงเป็นที่นิยม สอดคล้องกับ วรรณิ พุทธาวุฒิไกร (2546: 123) ที่ได้กล่าวไว้ว่า “ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผลผลิตข้าวมากที่สุด รองลงมาคือภาคกลาง และภาคเหนือ ภาคใต้มีผลผลิตน้อยที่สุด”

มากมีผลไม้

มากมายพืชผักกึ่งปลา

สวนปาล์มสวนยางพารา นาข้าวทะเลสาบงาม

(เพลง อัยยะพัทลุง, จังหวัดพัทลุง)

จากเนื้อเพลง “อัยยะพัทลุง” คำว่า “อัยยะ” เป็นคำอุทานในภาษาไทยถิ่นใต้ แสดงถึงความรู้สึกประหลาดใจ ส่วนเนื้อหาของบทเพลงนี้มีการกล่าวถึง “ผลไม้” “พืชผัก” “กุ้ง-ปลา” “สวนปาล์ม” “สวนยางพารา” และ “นาข้าว” ซึ่งเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่เพาะปลูกในจังหวัดพัทลุง

ผลไม้และพืชผักเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่เพาะปลูกกันอย่างแพร่หลายในทุกภูมิภาคของประเทศไทย จึงหมายรวมถึงจังหวัดพัทลุงด้วย วรรรณี พุทธาวุฒิไกร (2546: 128) ได้กล่าวว่า “ประเทศไทยสามารถผลิตผักและผลไม้ออกมาป้อนมาก ๆ ทำมูลค่าในทางเศรษฐกิจไม่น้อย”

การทำประมงเป็นอีกหนึ่งอาชีพที่มีในพื้นที่จังหวัดพัทลุง เพราะมีพื้นที่ติดกับทะเล วรรรณี พุทธาวุฒิไกร (2546: 144-145) ได้กล่าวว่า

ลักษณะการประมงของประเทศไทยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การประมงน้ำจืดและการประมงน้ำเค็ม สำหรับภาคใต้ นั้น แม่น้ำส่วนใหญ่เป็นแม่น้ำสายสั้น ๆ การประมงน้ำจืดไม่ค่อยมีความสำคัญ แต่การประมงทางชายฝั่งทะเลกลับมีความสำคัญมาก

สินค้าอีกอย่างหนึ่งในคำขวัญประจำจังหวัดพัทลุง คือ ยางพารา วรรรณี พุทธาวุฒิไกร (2546: 127) กล่าวว่า

ยางพาราเป็นพืชในเขตร้อน เจริญเติบโตได้ดีในบริเวณที่มีอุณหภูมิสม่ำเสมอตลอดปี โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงกว่า 25 องศาเซลเซียส ปลูกได้ดีในแหล่งที่มีฝนสูง มีปริมาณฝนระหว่าง 2,000-3,000 มิลลิเมตรต่อปี ลักษณะฝนที่เหมาะสมต่อการทำสวนยางควรเป็นฝนที่ตกในตอนบ่าย ดินที่ปลูกควรเป็นดินที่มีการระบายน้ำดี ดินทรายจัดและดินลูกรังมีหินไม่มากนัก ไม่เหมาะต่อการปลูกภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงใต้มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ลาดเท มีภาวะธรรมชาติเหมาะสมต่อการปลูกยางพารา

“ปาล์มน้ำมันเป็นพืชเขตร้อน ปลูกได้ดีในบริเวณที่มีอุณหภูมิเฉลี่ย 23-29 องศาเซลเซียส ชอบฝนชุก มีปริมาณฝนเกิน 2,032 มิลลิเมตรต่อปี (80 นิ้ว) ภาคใต้เป็นแหล่งปลูกสำคัญ” (วรรรณี พุทธาวุฒิไกร, 2546: 126)

ภูมิประเทศที่เป็นที่ราบจะเหมาะต่อการเพาะปลูกข้าว ลักษณะของดินที่ต้นข้าวชอบคือดินเหนียว ดินค่อนข้างเหนียวหรือดินตะกอนน้ำพา ซึ่งดินเหล่านี้รองรับน้ำได้เป็นอย่างดี ที่นาที่มีลักษณะของดินเหนียว ดินร่วน ดินร่วนปนดินเหนียว ส่วนใหญ่เป็นดินนาในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคใต้บางส่วน ที่นาที่เป็นดินทราย ดินร่วนทราย ดินทรายร่วน ส่วนใหญ่เป็นดินนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้บางส่วน (วรรณิ พุทธาภูมิไกร, 2546: 123)

ฉันเป็นลูกชานา อยู่ธยาบ้านเกิดเมืองนอน

ตื่นแต่เช้าแดดอ่อน ฉันหาบคอนคันไถสู่ทุ่ง

หมายจะผดุง บำรุงเศรษฐกิจของไทย

(เพลง รำวงลูกชานา, จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

จากเนื้อเพลง “รำวงลูกชานา” พบการกล่าวถึงข้อความที่ว่า “ลูกชานา” และ “ฉันหาบคอนคันไถสู่ทุ่ง” บ่งบอกถึงการประกอบอาชีพทำนา เป็นอาชีพหนึ่งที่มีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพราะมีลักษณะทางภูมิประเทศที่เหมาะสมต่อการปลูกข้าว วันทนีย์ ศรีรัฐ (2521: 101) ได้กล่าวว่า

แหล่งปลูกข้าวนั้นมีกระจายอยู่ทั่วประเทศ แหล่งปลูกข้าวที่สำคัญคือบริเวณเป็นที่ราบดินตะกอนตามลุ่มแม่น้ำ ที่ราบดินดอนสามเหลี่ยมปากน้ำรวมทั้งที่ราบชายฝั่งทะเลที่น้ำพาโคลนมาทับถม ดังนั้นที่ราบลุ่มภาคกลางนับแต่ปากน้ำโพลงมาจนถึงกันอ่าวไทย รวมเอาพื้นที่ของจังหวัดภาคกลางตอนล่าง จึงเป็นบริเวณที่ใช้พื้นที่ส่วนใหญ่ในการทำนา ให้ปริมาณและผลผลิตต่อไร่ค่อนข้างสูง และมีปริมาณการผลิตมากเหลือส่งออกต่างประเทศได้

นอกจากนั้น วันทนีย์ ศรีรัฐ (2521: 100) ยังได้กล่าวว่า “จังหวัดชัยนาท สิงห์บุรี สุพรรณบุรี นนทบุรี อ่างทอง อยุธยา นครปฐม ปทุมธานี ธนบุรี นครนายก กรุงเทพมหานคร ผลิตผลที่สำคัญซึ่งน่าจะได้รับการส่งเสริม ได้แก่ ข้าว และพืชหมุนเวียนในนาข้าว”

พ่อผมรุ่นแปด ตอนที่จบจากนายร้อย
แต่ผมกลับเป็นศิลปิน เดินกินรำกิน
 อยู่ในกรุงเทพมหานคร เมืองที่คนไม่หลับนอน

(เพลง Bangkok City, กรุงเทพมหานคร)

จากเนื้อเพลง “Bangkok City” พบการกล่าวถึงอาชีพตำรวจในเนื้อเพลงตอนที่ว่า “พ่อผมรุ่นแปด ตอนที่จบจากนายร้อย” และอาชีพศิลปิน จากคำว่า “ศิลปิน” และสำนวน “เดินกินรำกิน” เมื่อพิจารณาจากบริบทของเพลงนี้ สามารถบ่งบอกได้ว่า อาชีพรับราชการนั้นเป็นค่านิยมของคนในสังคมเมืองตั้งแต่ยุคอดีต โดยอ้างอิงจากอาชีพของตัวละครรุ่นพ่อในเนื้อเพลง แต่เมื่อยุคสมัยผันผ่านไป สังคมได้เปิดกว้างมากขึ้น ทำให้มีการยอมรับอาชีพอิสระมากขึ้น ซึ่งในบริบทของเพลงนี้ คือ อาชีพศิลปิน ซึ่งเป็นอาชีพของตัวละครรุ่นลูก

4.1.8.2 ความร้นแค้นของผู้คน

จากการศึกษาเนื้อหาของเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบเนื้อหาที่สะท้อนถึงความร้นแค้นของวิถีชีวิตประชากร อันเนื่องมาจากการขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัด

ภูพานวันเก่า ทั่วถิ่นเนาสุดแสนกันดาร
ข้าวปลาอาหารไม่พอกิน ดินแห้งแล้งฝน
คนตัดต้นไม้ทำลายป่า หากินดินรน
บ้างพลัดถิ่นหนีความจน ยังติตวิงวนความจนเรื่อยมา

(เพลง ภูพานบ้านพ่อ, จังหวัดสกลนคร)

จากเนื้อเพลง “ภูพานบ้านพ่อ” ปรากฏเนื้อหาที่สื่อถึงความร้นแค้นของอำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร ซึ่งประชากรในพื้นที่มีความยากแค้น เพราะขาดไร่ทรัพยากร และภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูก จนประชากรส่วนหนึ่งต้องอพยพโยกย้าย เพื่อหลีกเลี่ยงความลำบาก

4.2 เนื้อหาเกี่ยวกับความรู้สึก

เนื้อหาอีกประเภทหนึ่งที่ปรากฏในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดคือเนื้อหาที่เกี่ยวกับการแสดงความรู้สึก การถ่ายทอดเนื้อหาด้านความรู้สึกเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ช่วยโน้มน้าวจิตใจของผู้ฟังให้มีอารมณ์คล้อยตามความรู้สึกในบทเพลง และเมื่อผู้ฟังประทับใจในบทเพลง ผู้ฟังจะจดจำบทเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดนั้น ๆ ได้ขึ้นใจมากขึ้น ผู้วิจัยพบเนื้อหาที่เกี่ยวกับการแสดงความรู้สึกจำนวน 8 ประเภท ได้แก่ ความรัก ความภาคภูมิใจ ความกตัญญูกตเวที ความเชื่อ ความสนุกสนาน ความสามัคคี ความเป็นมิตรไมตรีของผู้คนในจังหวัด และความตกลงขบขัน ดังตัวอย่างเนื้อเพลงต่อไปนี้

4.2.1 ความรัก

รินน้ำกเย็น ด้วยลมพลิ้วผ่าน ชานชิมผิวกาย
คืนนั้นเชียงราย มีเธอและฉัน ร่วมสัมพันธ์ไม่คลาย...

...ไฉนมาลิ้ม รักเราเคยสร้าง ริมฝั่งเชียงราย
เมื่อคืนเดือนหงาย นิยายสาวท บาดหัวใจไม่ลืม

(เพลง เชียงรายรำลึก, จังหวัดเชียงราย)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “เชียงรายรำลึก” จัดอยู่ในประเภทเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก แต่เป็นความรักที่ไม่สมหวัง เพราะตัวละครในเพลงถูกคนรักทอดทิ้งไป ตัวละครจึงเกิดอารมณ์ตัดพ้อถึงคนรัก ทั้งนี้เนื้อหาเพลง “เชียงรายรำลึก” นั้น ปรากฏการใช้สถานที่ในจังหวัดเชียงรายเป็นฉากในการเล่าเรื่อง คือ “แม่น้ำกก” อันเป็นแม่น้ำสายสำคัญของภาคเหนือ ที่มีเส้นทางไหลผ่านจังหวัดทางภาคเหนือ และหนึ่งในนั้นคือ จังหวัดเชียงราย

พะเยารอเธอ รอรักด้วยความหวังเอย

จะนานแสนนานเท่าไร ขอให้เธอนั้นกลับมา

(เพลง พะเยารอเธอ, จังหวัดพะเยา)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “พะเยารอเธอ” จัดอยู่ในประเภทเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก ซึ่งปรากฏการอ้างอิงถึงชื่อ “จังหวัดพะเยา” เป็นบุคคลวัต กล่าวคือใช้ชื่อสถานที่เป็นฉากของเรื่องราวความรัก เมื่อบุคคลในเพลงประสบความสำเร็จพลัดพรากจากกัน ผู้ประพันธ์จึงใช้สัญลักษณ์แทนบุคคลในเพลงว่า “พะเยา”

มองน้ำเหนือ

ไหลผ่านเจอกัน

ดั่งสี่แควสุวรรณค์

เหมือนมันสัญญากันไว้

ช่างผิดกับคนหลายใจ

ชอบเปลี่ยนไปใจชอบเปลี่ยนแปลง

เคยคอยคนที่เรียกว่าแฟน

ที่รักกันสุดแสน

ก็คลอนแคลน

ที่ริมแคว

(เพลง นครสวรรค์, จังหวัดนครสวรรค์)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “นครสวรรค์” จัดอยู่ในประเภทเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก แต่เป็นความรักที่ไม่สมหวัง บุคคลในเพลงแสดงอาการตัดพ้อคนรักที่จากไป โดยการนำสายน้ำทั้งสี่ ได้แก่ ปิง วัง ยม และน่าน ที่ไหลมาบรรจบกัน เหมือนรักชาติมันคำสัญญาต่อกันไว้ ซึ่งตรงข้ามกับพฤติกรรมคนรักของตน ที่ไม่รักสัญญาและทอดทิ้งความรักไป

น้ำตาแสงใต้

ดื่มใจพี่ร้ายระบม

ไม่อยากพรากขวัญภิรมย์

จำใจข่มใจไปจากนวล

(เพลง น้ำตาแสงใต้, จังหวัดสมุทรสาคร)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “น้ำตาแสงใต้” จัดอยู่ในประเภทเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก ซึ่งเป็นความรักที่ไม่สมหวัง เพราะเกิดความพลัดพรากระหว่างคู่รัก ทั้งที่ยังมีความรักใคร่ต่อกัน ก่อให้เกิดอารมณ์โศกเศร้าเป็นอย่างมาก เพลง “น้ำตาแสงใต้” นับว่าเป็นเพลงที่มีชื่อเสียงเพลงหนึ่งของไทย เพราะมีการนำมาขับร้องใหม่โดยศิลปินหลายคน และยังคงเคยเป็นเพลงประกอบละครทางโทรทัศน์อีกด้วย

แดนแห่งสาวงามคือเพชรบูรณ์	ไม่เคยเห็นใครงามกว่าจริงหนาแม่คุณ
<u>ฉันเทิดฉันทุนแม่เพชรในไพร</u>	จอดแล้วใจฉัน
ร้อนร่ำหารักมานาน	<u>จงโปรดให้ท่านรักหน่อยได้ไหม</u>
ฉันคนหลงทาง	จากแคว้นแดนไกล
<u>โปรดเถิดถนอมดวงใจ</u>	<u>จะขอยอมตายอยู่แทบดักเธอ</u>

(เพลง เพชรในไพร, จังหวัดเพชรบูรณ์)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “เพชรในไพร” จัดอยู่ในประเภทเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก ซึ่งเป็นความรักของผู้ชายที่มีต่อหญิงสาวชาวเพชรบูรณ์คนหนึ่ง โดยฝ่ายชายเทิดทูนหญิงสาวไว้เหนือตน และเปรียบหญิงสาวเป็นเพชรงามในป่า ซึ่งตนได้อ้อนวอนขอความรักจากหญิงสาว โดยให้สัญญาว่าจะรักและเทิดทูนหญิงสาวไปจนวันตาย

4.2.2 ความภาคภูมิใจ

ความรู้สึกภาคภูมิใจในภูมิลำเนาและถิ่นกำเนิดของตนเป็นความรู้สึกหนึ่งที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ดังตัวอย่างเนื้อเพลงต่อไปนี้

<u>โชคดีที่เกิดมาเป็นคนไทย</u>	ร่มเย็นใต้เงาขององค์ภูมิินทร์
--------------------------------	-------------------------------

(เพลง ใต้ร่มพระบารมีที่กาฬสินธุ์, จังหวัดกาฬสินธุ์)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “ใต้ร่มพระบารมีที่กาฬสินธุ์” เป็นเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้สึกภาคภูมิใจ เนื้อเพลงได้แสดงถึงความรู้สึกพึงพอใจในสถานภาพของตัวเอง โดยปรากฏในเนื้อเพลงตอนที่ว่า “โชคดีที่เกิดมาเป็นคนไทย” ในบริบทนี้ เป็นเนื้อเพลงแทนความรู้สึกของชาวจังหวัดกาฬสินธุ์ที่รู้สึกดีในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ไทย และอยู่ใต้ร่มพระบารมีของพระมหากษัตริย์ไทย รวมทั้งได้เกิดมาในชั้นหสิมาของประเทศไทย จึงให้นิยามความดีนี้ว่า เป็นความโชคดีของตน

<u>ภูมิใจที่เป็นคนขอนแก่น</u>	อยู่ใกล้ไกลทั่วแดน	จะบอกใครไม่เคยอาย
จากแดนที่ราบสูงกว้างใหญ่	เราร่ำรวยน้ำใจ	เราคือคนขอนแก่น

(เพลง คนขอนแก่น, จังหวัดขอนแก่น)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “คนขอนแก่น” เป็นเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้สึกภาคภูมิใจ ซึ่งปรากฏคำว่า “ภูมิใจ” ในบริบทจากเนื้อเพลง คือความภูมิใจในสถานภาพโดยกำเนิดของตน ซึ่งเป็นชาวจังหวัดขอนแก่น แม้ว่าตัวจะจากไปไกล หรือย้ายถิ่นฐานไปแห่งหนใด ก็ยังคงภูมิใจในสถานภาพของตนที่เป็นชาวจังหวัดขอนแก่น

ภูมิใจเมืองชัยภูมิ

เมืองที่สมบูรณ์

ข้าวกล้าเต็มนา

(เพลง สวัสดิ์ชัยภูมิ, จังหวัดชัยภูมิ)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “สวัสดิ์ชัยภูมิ” เป็นเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้สึกภาคภูมิใจ ซึ่งปรากฏคำว่า “ภูมิใจ” ในบริบทนี้ คือความภูมิใจในถิ่นกำเนิดของตน กล่าวคือเมืองชัยภูมินั้น เป็นเมืองที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีความรุ่งเรืองทางเกษตรกรรม โดยสามารถอ้างอิงได้จากวลี “เมืองที่สมบูรณ์” และ “ข้าวกล้าเต็มนา” ชาวจังหวัดชัยภูมิจึงมีความภาคภูมิใจในจังหวัดของตน

ผมนะภูมิใจ

เป็นคนไทยใน This city

เกิดแก่เจ็บตาย

อยู่ใน Bangkok city

ประกาศให้โลกรู้ว่านี่

นั่นคือกรุงเทพมหานคร

อธิบายให้เขาเข้าใจว่านี่

นั่นคือมหานครของคนไทย

(เพลง Bangkok City, กรุงเทพมหานคร)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “Bangkok City” เป็นเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้สึกภาคภูมิใจ ในถิ่นฐานที่ตนอาศัยอยู่ ในบริบทของเพลงนี้คือ “กรุงเทพมหานคร” เมืองหลวงของประเทศไทย และนับว่าเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงโด่งดังในระดับสากล กรุงเทพมหานครฯ จึงเป็นเมืองที่ขีดหน้าชูตาของประเทศไทยในสายตาชาวโลก

เราบำรุงบุรีรัมย์ให้อำไพ เราภูมิใจที่ได้อยู่บุรีรัมย์
 เรารักชาติศาสนาพระมหากษัตริย์ เรายืนหยัดปกป้องผองอธรรม
 เราคือเพชรอีสานใต้ค่าล้ำ คนบุรีรัมย์มีคุณธรรมประจำใจ
 (เพลง มาร์ชบุรีรัมย์, จังหวัดบุรีรัมย์)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “มาร์ชบุรีรัมย์” เป็นเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้สึกภาคภูมิใจ โดยปรากฏคำว่า “ภูมิใจ” ในบริบทของเพลงนี้ คือความภูมิใจที่ได้อยู่ในจังหวัดบุรีรัมย์ มีสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ชาวบุรีรัมย์ให้คำนิยามจังหวัดของตนว่าเป็น “เพชรอีสานใต้” เปรียบเหมือนสิ่งล้ำค่าและโดดเด่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ชาวบุรีรัมย์ต่างช่วยกันบำรุงรักษาให้เจริญรุ่งเรือง สะท้อนให้เห็นถึงความภาคภูมิใจที่ชาวบุรีรัมย์มีต่อจังหวัดของตน

4.2.3 ความกตัญญูกตเวทิต

จากการศึกษาเนื้อหาในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปรากฏการแสดงความกตัญญูกตเวทิตผ่านทางเนื้อหาของบทเพลง เช่น ความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ ความซาบซึ้งในบุญคุณของผู้เสียสละเพื่อแผ่นดิน ความสำนึกรักในบ้านเกิดเมืองนอน ดังตัวอย่างเนื้อเพลงต่อไปนี้

บ้านนี้ที่เป็นบ้านเกิด รักกันไว้เถิด อย่าขุ่นข้องหมองใจ
ตอบแทนพระคุณยิ่งใหญ่ ที่เราเคยได้ เต็บโตที่ขอนแก่น
 (เพลง คนขอนแก่น, จังหวัดขอนแก่น)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “คนขอนแก่น” เป็นเพลงที่แสดงถึงความกตัญญูกตเวทิต โดยปรากฏคำว่า “ตอบแทน” และ “พระคุณ” แสดงให้เห็นถึงลักษณะของผู้ที่มีความกตัญญูกตเวทิต ในบริบทนี้ คือ ความสำนึกในบุญคุณของถิ่นฐานบ้านเกิด (จังหวัดขอนแก่น) โดยตอบแทนด้วยการสร้างความรักและความสามัคคีกันในหมู่คณะของชาวจังหวัดขอนแก่น เพื่อให้บ้านเมืองเป็นปึกแผ่นอย่างสมบูรณ์

เป็นบุญของชาวประจวบคีรีขันธ์ พระทรงสร้างสรรค์สร้างเสริมชีวี
 เศรษฐกิจพอเพียง เพียงพอ พอดี หล่อเลี้ยงชีวีไทยสุขสราญ
 เป็นบุญของชาวประจวบคีรีขันธ์ พระคือมิ่งขวัญไทยตลอดกาล
 ใต้ร่มพระบารมี ร่มเย็นสุขสานดี
 หลอมรวมดวงมาลัย ถวายพระพรชัย
 ทรงพระเจริญ ยิ่งยืนนาน

(เพลง ใต้ร่มพระบารมี, จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “ใต้ร่มพระบารมี” เป็นเพลงที่แสดงถึงความกตัญญูกตเวทีของชาวประจวบคีรีขันธ์ที่มีต่อพระมหากษัตริย์ไทย บริบทของเพลงนี้หมายถึงพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) เพราะแนวคิดเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” คือพระราชดำริของพระองค์ และบทเพลงนี้ก็ประพันธ์ในรัชสมัยของพระองค์เช่นกัน ชาวประจวบคีรีขันธ์ต่างตื่นตันใจที่ได้เกิดมาเป็นคนไทย และมีชีวิตที่ร่มเย็นเป็นสุข ได้พระบรมโพธิสมภารของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ชาวประจวบคีรีขันธ์จึงแสดงความกตัญญูกตเวที ด้วยการร่วมกันถวายพระพรชัยขอให้พระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

รำลึกความดี ที่พ้อมีต่อผองชน
 หลายปีผ่านพ้น ผู้คนคงมันศรัทธา

นักสู้ผู้กล้า เมืองพญาแล
ซาบซึ้งใจแท้ อกแผ่สมเป็นผู้กล้า

ค่าแห่งความดี ไม่มีวันเสื่อมทรอกหนา
ประทับตรึงตรา ในใจคนชัยภูมิ

(เพลง ภูมิใจชัยภูมิ, จังหวัดชัยภูมิ)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “ภูมิใจชัยภูมิ” เป็นเพลงที่แสดงถึงความกตัญญูทเวที่ ปรางภูวสิ “รำลึกความดี” และ “ซาบซึ้งใจแท้” บริบทของเพลงนี้ คือความซาบซึ้งบุญคุณที่ชาวจังหวัดชัยภูมิต่อพระยาภักดีชุมพล (ปลูญาแล) หรือ “พ่อแล” ผู้เป็นเจ้าของชัยภูมิคนแรก เป็นผู้ที่เสียสละชีพเพื่อแผ่นดินอย่างกล้าหาญ โดยการไม่ยอมเข้าร่วมการก่อกบฏของเจ้าอนุวงศ์ จนถูกจับตัวไปประหารชีวิต

<u>องค์ภูมิพล</u>	<u>ล้นเกล้าชาวไทยทั้งผอง</u>
<u>เมืองตรังเมืองทอง</u>	<u>บารมีคุ้มครองนานมา</u>
<u>ดุจองค์เทวี</u>	<u>จากวิมานเมืองฟ้า</u>
<u>ทรงคอยช่วยซบหน้าตา</u>	<u>ชาวประชาในคราอัจน</u>
<u>ขอพรเทวาทั่วฟ้าเมืองทอง</u>	<u>จงช่วยคุ้มครองพ่อเราองค์ภูมิพล</u>
<u>พระชนม์ยืนยาว</u>	<u>ชาวตรังไหว้วอนสวดมนต์</u>
<u>ฝ่าบาปให้มีสุขสัน</u>	<u>ขอพระองค์ทรงพระเจริญ</u>

(เพลง ล้นเกล้าชาวตรัง, จังหวัดตรัง)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “ล้นเกล้าชาวตรัง” เป็นเพลงที่แสดงถึงความกตัญญูทเวที่ ชาวจังหวัดตรังมีต่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) ผู้เปรียบดังเทวดา ที่เสด็จลงมาโปรดชาวประชาในแผ่นดินไทย ให้มีชีวิตที่ร่มเย็น และพ้นจากความทุกข์ยาก ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณนี้ ชาวจังหวัดตรังจึงพร้อมใจ อธิษฐานขอพรจากสิ่งศักดิ์ทั้งผอง ช่วยปกป้องรักษาพระองค์ให้มีพระชนมพรรษายืนยาว และมีแต่ความสุขสำราญใจ

บุรีรัมย์รุ่งเรืองเมืองปฐมบรมพระจักรีวงศ์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

ขอเดชะพระบรมราชานุสาวรีย์ มิ่งขวัญประชา

บุรีรัมย์รุ่งเรืองตั้งเมืองสวรรคต

สามัคคีบูรณาการ

บุรีรัมย์เราพัฒนา

เมืองแหล่งท่องเที่ยว

หนึ่งเดียวสยามล้ำค่า

ด้วยพระบารมีเมตตาองค์ปฐมบรมราชวงศ์จักรี

(เพลง บุรีรัมย์รุ่งเรือง, จังหวัดบุรีรัมย์)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “บุรีรัมย์รุ่งเรือง” เป็นเพลงที่แสดงถึงความกตัญญูกตเวทิต์ที่ชาวจังหวัดบุรีรัมย์มีต่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี รัชกาลที่ 1) ซึ่งเป็นผู้มีคุณูปการต่อชาวจังหวัดบุรีรัมย์มาแต่ครั้งอดีต ดังที่ อนุพันธ์ นิตินัย (2555: 274) ได้กล่าวไว้ว่า

ในสมัยกรุงธนบุรี พ.ศ.2321 เจ้าเมืองนางรอง (เมืองนางรองในปัจจุบันเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดบุรีรัมย์) ได้แข็งเมือง โดยมีเจ้าโอเจ้าเมืองนครจำปาศักดิ์ร่วมมือด้วย สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี จึงมีบัญชาให้เจ้าพระยาจักรี (ยศเดิมของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช) ยกทัพมาเกลี้ยกล่อมให้ยอมอ่อนน้อม และคงเป็นเมืองขึ้นของเมืองโคราชต่อไปได้ตามเดิม แล้วก็เสด็จกลับมาพบเมืองร้างที่ข้างต้นแปะใหญ่ (ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองปัจจุบัน) ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีชัยภูมิที่ดี จึงโปรดให้ตั้งเมืองขึ้น แล้วมอบให้บุตรเจ้าเมืองพุทไธสงที่ติดตามมาเป็นเจ้าเมือง เมื่อเจ้าเมืองและครอบครัวได้ตั้งหลักแหล่งอยู่ที่นี้แล้ว จึงเกลี้ยกล่อมชาวเขมรป่าดงต่าง ๆ ให้เข้ามาทำมาหากินในเมืองนี้ จนเป็นปึกแผ่นแน่นหนาขึ้น และเรียกเมืองนี้ว่า “เมืองแปะ” เมื่อปี พ.ศ.2476 มีการจัดระเบียบราชการบริหารส่วนภูมิภาคใหม่ “เมืองแปะ” จึงกลายเป็น “จังหวัดบุรีรัมย์” มาจนถึงทุกวันนี้ และในปัจจุบันจังหวัดบุรีรัมย์ได้มีการจัดงานร่วมรำลึกถึง พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เพื่อรำลึกถึงผู้ก่อตั้งเมืองบุรีรัมย์ และประกาศให้วันที่ 6 เมษายนของทุกปี เป็นวันสถาปนาเมืองแปะ

สิบเอ็ดพฤกษชาติ

สองสี่เก้าแปดบุญเรามากล้น

พ่อหลวงภูมิพล

เสด็จสกลปฐมยาตรา

ทรงเห็นลูกลำบาก

อดอยากยากแค้นพ่อแสนเมตตา

พระราชทานโครงการพัฒนา

ช่วยชุบชีวาเราชาวสกล

(เพลง ภูพานบ้านพ่อ, จังหวัดสกลนคร)

จากเนื้อเพลง “ภูพานบ้านพ่อ” ปรากฏเนื้อหาที่สื่อถึงความกตัญญูทศเวทที่ชาวอำเภอ ภูพาน จังหวัดสกลนคร มีต่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) ผู้ทรงเสด็จมาโปรดปวงประชาในพื้นที่ ด้วยโครงการพระราชดำริต่าง ๆ ช่วยให้ พ้นจากความทุกข์ยาก

4.2.4 ความเชื่อ

จากการศึกษาเนื้อหาในเพลงประจำสัมพันธ์จังหวัด ปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับ ความเชื่อของคนจังหวัดต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงลักษณะทางวัฒนธรรมของแต่ละจังหวัด ดังตัวอย่างเนื้อเพลงต่อไปนี้

เหล่าอิสลาม

รวมชาวพุทธสุดซึ้งใจ

ประกอบภารโศ

รักร่วมใจกันสามัคคี...

...จะวอนบนบาน

โตะหยงกงด้วยผลบุญ

สิ่งศักดิ์สิทธิ์เกื้อหนุน

รักสตุลจงอย่างร้างเลือน

(เพลง ขวัญสตุล, จังหวัดสตุล)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “ขวัญสตุล” เป็นเพลงที่แสดงถึงความเชื่อ กล่าวคือ มีการกล่าวถึง ชาวมุสลิมและชาวพุทธ ที่อยู่ร่วมกันด้วยความสามัคคี ถึงแม้ว่าจะมีความเชื่อทางศาสนา ที่แตกต่างกัน สะท้อนให้เห็นว่าจังหวัดสตุลเป็นสังคมแบบพหุวัฒนธรรม คือมีทั้งชาวไทยพุทธ และชาวไทยมุสลิมที่สามารถอาศัยอยู่ร่วมกันได้ อีกทั้งยังมีการกล่าวถึง “โตะหยงกง” ซึ่งเป็น สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในตำนานที่ชาวสตุลเคารพนับถือ จึงมีผู้คนแวะเวียนมากราบไหว้ขอพรอยู่เสมอ ในบริบทของเพลงนี้ กล่าวถึงการบนบานศาลกล่าวศาลโตะหยงกง สะท้อนให้เห็นว่า ชาวจังหวัดสตุลในปัจจุบัน ยังคงมีความเชื่อในเรื่องของตำนานและสิ่งเหนือธรรมชาติ ที่อยู่คู่กับ สังคมมาอย่างยาวนาน

เราขอวอนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งผู้มีฤทธิ์

ประสิทธิ์ดังปอง

ขอประทานคุ้มครอง

ให้ชาวระยอง

สงบสุขสมบูรณ์

(เพลง มาร์ชระยอง, จังหวัดระยอง)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “มาร์ชระยอง” เป็นเพลงที่แสดงถึงความเชื่อ กล่าวคือ มีการกล่าวถึง “สิ่งศักดิ์สิทธิ์” และ “ผู้มีฤทธิ์” มีการขอพรในวลีที่ว่า “ขอประทานคุ้มครอง” เพื่อให้ชาวระยองมีความสุข แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมด้านความเชื่อ ที่ยังมีอยู่ในสังคมไทยยุคปัจจุบัน ซึ่งสังคมไทยในบริบทของเพลงนี้คือ จังหวัดระยอง

เริ่มที่หัวหินมุ่งสู่วัดห้วยมงคลกราบสักการะหลวงพ่อทวดองค์ใหญ่อธิษฐานขอพรท่านให้สุขสมกายใจ

แล้วนำทางไปชายหาดหัวหินขึ้นฉำฉวี

(เพลง สู่ประจวบคีรีขันธ์, จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “สู่ประจวบคีรีขันธ์” เป็นเพลงที่แสดงถึงความเชื่อ กล่าวคือ มีการกล่าวถึงหลวงพ่อทวดองค์ใหญ่ที่สุดในโลก ประดิษฐานอยู่ ณ วัดห้วยมงคล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นับว่าเป็นหนึ่งในจุดเด่นของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่นักท่องเที่ยวและประชาชนในจังหวัด มักไปกราบสักการะและขอพร เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต

พระสี่มุมเมือง

ลือเลื่องของคนปักษ์ใต้

พ่อหลวงของเราสร้างให้ชาวพุทธกราบไหว้บูชา

(เพลง อัยยะพัทลุง, จังหวัดพัทลุง)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “อัยยะพัทลุง” เป็นเพลงที่แสดงถึงความเชื่อ เพราะมีการกล่าวถึง “พระสี่มุมเมือง” ซึ่ง วิมล จิโรจพันธ์ และอุดม เขยกิจวงศ์ (2548: 191) ได้กล่าวไว้ว่า

พระพุทธรูปนาคปรก หรือที่เรียกกันว่า พระสี่มุมเมือง เป็นพระพุทธรูปสำคัญที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9)) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้น รวม 4 องค์ เพื่อไปประดิษฐานไว้ที่สี่มุมเมืองของประเทศไทย สำหรับภาคใต้พระพุทธรูปนาคปรก หรือ พระสี่มุมเมือง อยู่ที่จังหวัดพัทลุง หอพระเป็นศาลาจัตุรมุขอันงดงาม อยู่ระหว่างศาลากลางและศาลจังหวัด พระพุทธรูปนาคปรก หรือ พระสี่มุมเมือง สำหรับทิศเหนือประดิษฐานอยู่ที่จังหวัดลำปาง ทิศใต้ประดิษฐานไว้ที่จังหวัดพัทลุง ทิศตะวันออกประดิษฐานอยู่ที่จังหวัดราชบุรี และทิศตะวันตกประดิษฐานที่จังหวัดสระบุรี

ตำนานพญานาค เล่าขานกันมาค่าชะโนดกระฉ่อน

(เพลง ของดีศรีอุตรฯ, จังหวัดอุตรธานี)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “ของดีศรีอุตรฯ” เป็นเพลงที่แสดงถึงความเชื่อ เพราะมีการกล่าวถึง “ตำนานพญานาค” ที่ป่าค่าชะโนด วัดศิริสุทโธค่าชะโนด ตำบลวังทองอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุตรธานี ซึ่งมีความเชื่อว่า เป็นรอยต่อระหว่างโลกมนุษย์กับเมืองบาดาล อันเป็นที่อาศัยของพญานาค สถานที่นี้จึงเป็นหนึ่งในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของจังหวัดอุตรธานี นักท่องเที่ยวและผู้คนในพื้นที่ ต่างแวะเวียนมากราบไหว้สักการะบูชาอยู่เสมอ นับเป็นหนึ่งในตำนานความเชื่อท้องถิ่นซึ่งยังมีปรากฏอยู่ในสังคมไทยยุคปัจจุบัน

4.2.5 ความสนุกสนาน

การสร้างความเป็นกันเองเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่คนไทยชื่นชอบ อาจกระทำหลังปฏิบัติหน้าที่การงานเสร็จ เพื่อสร้างความสนุกสนานและผ่อนคลายจิตใจ จากการศึกษา เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบตัวอย่างเนื้อหาเพลงที่แสดงถึงความรู้สึกสนุกสนาน ดังนี้

เมื่อหมดงานแล้วพวกเรา

ต่างหยอกเย้าสังสรรค์เฮฮา

เสร็จงานแม่บ้านเชิญโค้ง

ชวนกันร่ำวงรำโค้งถ้วนหน้า

กลุ่มแม่บ้านสุขสันต์हरषา

พวกเราครื้นเครงเฮฮา

สนุกกันหนา

กลุ่มแม่บ้านของเรา

(เพลง แม่บ้านสามัคคี, จังหวัดตาก)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “แม่บ้านสามัคคี” เป็นเพลงที่แสดงถึงความรู้สึกสนุกสนาน โดยปรากฏคำว่า “หยอกเย้า” “สังสรรค์” “เฮฮา” “สุขสันต์” “हरषา” “ครื้นเครง” และ “สนุก” ซึ่งล้วนแต่เป็นถ้อยคำที่แสดงถึงความรื่นเริงบันเทิงใจ ในบริบทนี้หมายถึง อิริยาบถการพักผ่อน หลังการทำงานของกลุ่มแม่บ้านในจังหวัดตาก ซึ่งมาร่วมกันร่ำวงและสังสรรค์กัน เพื่อผ่อนคลายความเหนื่อยล้า และสร้างมิตรภาพที่ดีต่อกัน

ขึ้นตาฟ้าเพ็ญ

เห็นพระจันทร์นวลส่อง

เอ้าหมู่พวกเราชาวระยอง สนุกลำพองด้วยเพลงลำนำ

(เพลง ร่ำวงหมู่เราชาวระยอง, จังหวัดระยอง)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “ร่ำวงหมู่เราชาวระยอง” เป็นเพลงที่แสดงถึงความรู้สึกสนุกสนาน เนื่องจากเพลงประกอบการร่ำวง ซึ่งปรากฏคำว่า “สนุก” อยู่ในเนื้อเพลงวรรคที่ว่า “สนุกลำพองด้วยเพลงลำนำ” โดย พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 1057) ได้ให้ความหมายคำว่า “ลำนำ” หมายถึง บทกลอนที่ใช้ขับร้อง ได้แก่ บทละคร สักวา เสภา บทดอกสร้อย

ด้วยเหตุนี้ เพลง “ร่ำวงหมู่เราชาวระยอง” จึงเป็นเพลงที่มีเนื้อหาสนุกสนาน โดยการร่ำวงประกอบการขับร้องเพลงลำนำ สู่ถึงการมีวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านแบบดั้งเดิม เพื่อสร้างความรื่นเริงบันเทิงใจของชาวจังหวัดระยอง

เราชาวนา
ความสุขนั้นมี

หน้าแล้งรื่นเรียงเต็มที่
ตามประสาชาวนา
(เพลง รำวงลูกชาวนา, จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “รำวงลูกชาวนา” เป็นเพลงที่แสดงถึงความรู้สึกสนุกสนาน เพราะปรากฏวลีที่สื่อถึงความสนุกสนาน คือ “รื่นเรียงเต็มที่” จากบริบทของเนื้อเพลงนี้ กล่าวถึงตัวละครที่เป็นกลุ่มเกษตรกร ผู้ยังชีพด้วยการทำนา หรือที่เรียกกันอย่างคุ้นเคยว่า “ชาวนา” ซึ่งในหน้าแล้งนั้นเป็นช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิต ชาวนาท้องถิ่นจึงร่วมมือร่วมใจกันทำงาน และมีการทำกิจกรรมการละเล่นเพื่อสร้างความบันเทิงกันภายในหมู่คณะ

รำวงชาวสวรรค์ ขอเชิญสุขสันต์สำราญเรียงว่า
เพลินเพลงรำวงชาวฟ้า เพลินเพลงรำวงชาวฟ้า
สมนามล้ำค่า นครสวรรค์

(เพลง รำวงชาวสวรรค์, จังหวัดนครสวรรค์)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “รำวงชาวสวรรค์” เป็นเพลงที่แสดงถึงความรู้สึกสนุกสนาน เพราะปรากฏคำที่สื่อถึงอารมณ์สนุกสนาน คือ “สุขสันต์” “สำราญ” “เรียงว่า” และ “เพลิน” จากในบริบทของเนื้อเพลงนี้ สื่อถึงอารมณ์สนุกสนานในการรำวงของชาวจังหวัดนครสวรรค์ หรือที่ในเพลงนี้เรียกว่า “ชาวฟ้า” ตราสัญลักษณ์ของจังหวัดนครสวรรค์นั้น คือ “วิมาน” ซึ่งการนำรูปวิมานมาใช้ ก็เพื่อสร้างภาพลักษณ์ของจังหวัดนครสวรรค์ ให้เปรียบดั่งสวรรค์ อีกทั้งชื่อถนนในจังหวัดนครสวรรค์ ก็ล้วนแต่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสวรรค์ ดังนั้นชาวจังหวัดนครสวรรค์ จึงเปรียบได้กับ “ชาวฟ้า” หรือ “ชาวสวรรค์” ดังที่ปรากฏในเนื้อเพลงและชื่อเพลงนั่นเอง

เราเหล่าพวกชาวกรุงศรีอยุธยา เรามาสังสรรค์
เรามาพร้อมกัน รื่นเรียงเต็มที่
ร่วมสุขสนุกสนาน นาน ๆ จะพบกันที่
ร่วมใจไมตรี พี่น้องอยุธยา

(เพลง อยุธยาเมืองคนดี, จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “อยุธยาเมืองคนดี” เป็นเพลงที่แสดงถึงความรู้สึกสนุกสนาน เพราะปรากฏคำว่า “สังสรรค์” “รื่นเรียง” และ “สนุกสนาน” ในเนื้อเพลง ซึ่งจากบริบทของ

เพลงนี้ สื่อความหมายถึงการเฉลิมฉลองในงานพบปะสังสรรค์ของชาวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในโอกาสที่ได้กลับมาประชุมชุมนุมพร้อมหน้ากัน

4.2.6 ความสามัคคี

ความสามัคคีเป็นสิ่งสำคัญทำให้ประเทศพัฒนาและเจริญก้าวหน้า นับเป็นสิ่งสำคัญในการรวมชาติและชุมชน เห็นได้จากบันทึกประวัติศาสตร์ชาติไทยและปรากฏอยู่ในวรรณกรรมไทย ตลอดจนเนื้อหาของเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด จากการศึกษาเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ปรากฏตัวอย่างเนื้อหาเพลงที่กล่าวถึงความสามัคคี ดังนี้

แผ่นดินที่มีรักสามัคคี

แผ่นดินที่รื่นรมย์สมเป็นไทย

แผ่นดินนี้บุรีรัมย์จำหลักจิต

แผ่นดินนี้มอบชีวิตไว้ให้

(เพลง มาร์ชบุรีรัมย์, จังหวัดบุรีรัมย์)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “มาร์ชบุรีรัมย์” เป็นเพลงที่แสดงถึงความสามัคคี เพราะปรากฏคำว่า “สามัคคี” ในเนื้อเพลงวรรคที่ว่า “แผ่นดินที่มีรักสามัคคี” จากบริบทของเนื้อเพลงนี้ สื่อถึงความรักสามัคคีของชาวจังหวัดบุรีรัมย์ ที่พร้อมรวมใจกันรักษาแผ่นดินเกิดของตนด้วยชีวิต

เราชนชั้นหลังฟังแล้วเศร้าใจ

อนุสรณ์เตือนให้ชาวไทยคงมั่น

สมัครสมานร่วมใจกันสามัคคี

คงจะไม่มีใครกล้าร้าวชาติไทย

(เพลง รำวงอยุธยาเมืองเก่า, จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “รำวงอยุธยาเมืองเก่า” เป็นเพลงที่แสดงถึงความสามัคคี เพราะปรากฏคำว่า “สมัครสมาน” “ร่วมใจ” และ “สามัคคี” จากบริบทของเนื้อเพลงนี้ สื่อความหมายถึงความรักสามัคคีของชาวไทยรุ่นหลัง ที่มีความรู้สึกหวงแหนบ้านเมือง และพร้อมใจกันรักษาบ้านเมือง เพราะตระหนักได้จากความสูญเสียเมื่อครั้งเสียแผ่นดินกรุงศรีอยุธยาให้แก่พม่า เมื่อปี พ.ศ.2310

<u>เรารักเราสามัคคี</u>	พรุ่งนี้จะดีกว่าวันวาน
<u>มีปัญหาเราแก้ไข</u>	<u>ทุกดวงใจขึ้นบาน</u>
<u>สองมือเราช่วยกัน</u>	<u>ร่วมสร้างสรรค์ระยอง</u>

(เพลง รักระยอง, จังหวัดระยอง)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “รักระยอง” เป็นเพลงที่แสดงถึงความสามัคคี เพราะปรากฏคำและวลีที่สื่อถึงความสามัคคี คือ “สามัคคี” “ช่วยกัน” “ทุกดวงใจ” และ “ร่วมสร้างสรรค์” จากบริบทของเพลงนี้ คือ ความรักสามัคคีของชาวจังหวัดระยอง ที่ร่วมใจกันแก้ปัญหาและพัฒนาจังหวัดระยองให้เจริญรุ่งเรืองขึ้น

<u>ขอรักษาไว้ให้ถึงลูกหลาน</u>	แม้ใครรุกรานมียอมจะต้องสู้เขา
<u>จะรวมดวงใจหมายมุ่งผดุงผืนดินตานีของเรา</u>	ให้งานฟูเฟื่องรุ่งเรืองเกิดเราชั่วนิรันดร์

(เพลง มาร์ชปัตตานี, จังหวัดปัตตานี)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “มาร์ชปัตตานี” เป็นเพลงที่แสดงถึงความสามัคคี เพราะปรากฏเนื้อเพลงที่สื่อความหมายถึงความรักสามัคคี ในวรรคที่ว่า “จะรวมดวงใจหมายมุ่งผดุงผืนดินตานีของเรา” จากบริบทของเพลงนี้ คือ การสื่อถึงความสามัคคีของชาวจังหวัดปัตตานี ที่รักและหวงแหนแผ่นดินของตน และพร้อมต่อต้านผู้รุกราน เพื่อรักษาจังหวัดปัตตานีไว้ให้แก่ลูกหลานสืบไป

<u>พวกเราชาวพิจิตร</u>	<u>เรามาอุทิศร่วมจิตแรงกาย</u>
<u>ช่วยกันจรรโลงให้</u>	<u>สามัคคีอย่ามีเสื่อมคลาย</u>
<u>ร่วมกันสร้างสรรค์</u>	<u>ช่วยกันเกิดไว้</u>

(เพลง มาร์ชพิจิตร, จังหวัดพิจิตร)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “มาร์ชพิจิตร” เป็นเพลงที่แสดงถึงความสามัคคี เพราะปรากฏถ้อยคำที่สื่อถึงความสามัคคีในเพลงนี้ คือ “อุทิศร่วม” “สามัคคี” “ร่วมกัน” และ “ช่วยกัน” จากบริบทของเพลงนี้ สื่อถึงความสามัคคีของชาวจังหวัดพิจิตร ที่มีต่อบ้านเมืองของตน ซึ่งชาวจังหวัดพิจิตรทั้งหลาย พร้อมจะร่วมแรงกายและแรงใจ ช่วยกันพัฒนาสร้างสรรค์จังหวัดพิจิตรให้เจริญรุ่งเรือง

4.2.7 การร้องขอความเป็นธรรม

การร้องขอความเป็นธรรมเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากความน้อยเนื้อต่ำใจของบุคคลที่เกิดจากการกระทำของสังคม ซึ่งปรากฏอยู่ในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ดังนี้

มาเข้ากลับเย็น	เห็นพนักงานเป็นอย่างไร
<u>นึกแล้วน่าน้อยใจ</u>	<u>หรือพนักงานไม่สำคัญ</u>
<u>เหมือนไม่มีดี</u>	<u>ไม่สมศักดิ์ศรีให้เราพักกัน</u>
ไม่มีใครผูกพัน	กับสวรรค์ของเมืองพังงา...

...เหมือนลูกเมียน้อย	ต้องเฝ้าคอยคนแวะมาชม
เขามาเหมือนลม	แวะเที่ยวชมแล้วผ่านเลยไป...
...หากคุณเมตตา	พักพิงพังงาสักคืนเป็นไร

(เพลง พังงารำพัน, จังหวัดพังงา)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “พังงารำพัน” เป็นเพลงที่แสดงถึงการร้องขอความเป็นธรรมต่อสถานภาพของจังหวัด ซึ่งตัวอย่างเนื้อเพลงช่วงแรก ปรากฏถ้อยคำสื่อถึงความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจในวลีว่า “น่าน้อยใจ” “ไม่สำคัญ” “ไม่มีดี” “ไม่สมศักดิ์ศรี” และ “ลูกเมียน้อย”

จากบริบทในเนื้อเพลงนี้ แสดงถึงอารมณ์คร่ำครวญอย่างน้อยใจ ถึงความไม่สำคัญของจังหวัดพังงา ซึ่งเป็นเพียงจังหวัดทางผ่าน และไม่ค่อยมีใครนิยมมาเยี่ยมเยือนเป็นเวลานานนัก เปรียบเหมือนกับ “ลูกเมียน้อย” ที่ต้องอยู่อย่างไร้เกียรติและศักดิ์ศรี โดยผู้ประพันธ์ได้ทิ้งท้ายเนื้อเพลงที่สื่อถึงอาการอ่อนวอนว่า “หากคุณเมตตา พักพิงพังงาสักคืนเป็นไร” จึงเป็นการร้องขอความเป็นธรรมในเกียรติและศักดิ์ศรี ซึ่งจังหวัดพังงาสมควรได้รับเช่นเดียวกับจังหวัดอื่น ๆ

4.2.8 ความเป็นมิตรไมตรีของผู้คนในจังหวัด

<u>เชิญมาพักผ่อน</u>	จังหวัดนครสวรรค์
มีดีเหมือนกัน	ฟังฉันจะพรรณนา...
... <u>เชิญเที่ยวนครสวรรค์</u>	สุขสันต์ตั้งพรรณนา

(เพลง เชิญเที่ยวนครสวรรค์, จังหวัดนครสวรรค์)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “เชิญเที่ยวนครสวรรค์” ปรากฏถ้อยคำแสดงถึงความเป็นมิตรไมตรี คือ “เชิญมาพักผ่อน” และ “เชิญเที่ยวนครสวรรค์” ในบริบทของเพลงนี้ คือ การประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้คนต่างถิ่นแวะมาเที่ยวชมและพักผ่อนที่จังหวัดนครสวรรค์ โดยคำหลักที่สื่อถึงความเป็นมิตรไมตรีของตัวอย่างเนื้อเพลงข้างต้นนี้ คือคำว่า “เชิญ”

<u>อยากเที่ยวอยากดู</u>	<u>อยากจ้ะรู้เชิญมา</u>
ท่องเที่ยวประจวบฯสักครา	<u>เชิญทัศนาก็ชื่นชีวิน</u>
ทะเลภูเขาน้ำตก	หาดถ้ำลั่นงามสิ้น
อาหารทะเลสดน่ากิน	ดื่มน้ำมะพร้าวหวานชื่นชีวา

(เพลง มหัศจรรย์เมืองสามอ่าว, จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “มหัศจรรย์เมืองสามอ่าว” ปรากฏถ้อยคำสื่อถึงความเป็นมิตรไมตรี ได้แก่ “เชิญมา” และ “เชิญทัศนาก็ชื่นชีวิน” โดยคำหลักที่ใช้สื่ออารมณ์ถึงความเป็นมิตรไมตรี คือ คำว่า “เชิญ” ซึ่งในบริบทของเพลงนี้ คือการเชิญชวนนักท่องเที่ยวให้มาเยือนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

<u>อันพี่น้องหนองคาย</u>	ชายก็ชาญ
หญิงสะอาดราญ	หมดจดสวยสดใส
<u>ทุกคนเอื้ออารี</u>	<u>มีน้ำใจ</u>
<u>ถึงอยู่ไกลมิตรสนิท</u>	<u>เป็นมิตรเออย</u>

(เพลง มาร์ชจังหวัดหนองคาย, จังหวัดหนองคาย)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “มาร์ชจังหวัดหนองคาย” ปรากฏถ้อยคำสื่อถึงความเป็นมิตรไมตรี ได้แก่ “เอื้ออารี” “มีน้ำใจ” “มิตร” “สนิท” และ “เป็นมิตร” จากบริบทของเพลงนี้ คือการกล่าวถึงลักษณะอันเป็นมิตรของชาวจังหวัดหนองคายที่มีความเป็นมิตรไมตรีต่อทุกคน

น้ำจิตไมตรี
จิตใจเปี่ยมบุญ

ชาวตากล้นมีทั่วทั้งผอง
เมตตาการุณย์ตั้งญาติพี่น้อง

(เพลง เมืองตากน่ายล, จังหวัดตาก)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “เมืองตากน่ายล” ปรากฏถ้อยคำที่สื่อถึงความเป็นมิตรไมตรี ได้แก่ “น้ำจิต” “ไมตรี” “เมตตา” และ “การุณย์” จากบริบทของเพลงนี้ คือการกล่าวถึงลักษณะนิสัยของชาวจังหวัดตาก ซึ่งมีจิตใจที่งดงามเปี่ยมไปด้วยความเมตตาการุณา อีกทั้งยังมีน้ำใจไมตรีต่อผู้อื่นดุจญาติพี่น้อง

คนเมืองแพร่
ขอให้อ่านสุขสำราญ

หน้าจันทาบาน
พี่น้องวงศ์วานเชิญท่านมาแอม

(เพลง ศรีเมืองเวียงโกศัย, จังหวัดแพร่)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “ศรีเมืองเวียงโกศัย” ปรากฏถ้อยคำที่สื่อถึงความเป็นมิตรไมตรี ได้แก่ “หน้าจันทาบาน” “หน้าจันทาบาน” จากบริบทของเพลงนี้ คือการกล่าวถึงความมีมิตรไมตรีของชาวจังหวัดแพร่ ที่มีความยินดีเชิญชวนผู้คนให้เข้ามาเที่ยวชมเมืองแพร่เพื่อความปลอดภัย

4.2.9 ความตลกขบขัน

ไม่กลัวหกรอกผี

เฮียผีไม่กลัวกลัวพี่มากกว่า

กลัวพี่ลวงหลอนยกยกยื่นเอาหนา ต้องหวาดผวาจนกว่าจะตาย

(เพลง รำวงอ่างทองน้องพี่, จังหวัดอ่างทอง)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “รำวงอ่างทองน้องพี่” ปรากฏถ้อยคำแสดงถึงความตลกขบขัน ในประโยคที่ว่า “ไม่กลัวหกรอกผี เฮียผีไม่กลัว กลัวพี่มากกว่า” สาเหตุที่ตัวละครหญิงกลัวตัวละครชายมากกว่าผี เพราะกลัวว่าฝ่ายชายจะมาหลอกให้รัก แล้วตีตัวออกห่างจากไป ซึ่งเป็นการหลอกที่น่ากลัวมากกว่าสิ่งเหนือธรรมชาติ โดยมีการระบุผลจากการโดนฝ่ายชายหลอกว่า “ต้องหวาดผวาจนกว่าจะตาย”

ชวนน้องไปลองปลักหิน คงเคยได้ยิน เก้าเส้งใช้ไหม
อยากจ้งอยากมาสู่ขอ เงินยกให้พ่อ พ่อมายกหินไป

(เพลง เสน่ห์สงขลา, จังหวัดสงขลา)

จากตัวอย่างเนื้อเพลง “เสน่ห์สงขลา” ปรากฏถ้อยคำสื่อถึงอารมณ์ตลกขบขัน ในเนื้อเพลงท่อนที่ว่า “อยากจ้ง อยากมาสู่ขอ เงินยกให้พ่อ พ่อมายกหินไป” จากบริบทในเนื้อเพลงนี้คือการนำตำนานท้องถิ่นเกี่ยวกับ “เก้าเส้ง” มาสร้างความตลกขบขัน

จากข้อมูลของ วิมล จิโรจพันธุ์ และอุดม เขยกิจวงศ์ (2548: 277) ได้กล่าวว่า

หาดเก้าเส้งตั้งอยู่ใต้จากแหลมสมิหลาลงมาประมาณ 3 กิโลเมตร หาดนี้จะมีลักษณะเด่นคือ มีก้อนหินน้อยใหญ่ตั้งระเกะระกะอยู่ริมทะเลมากมาย และจะมีก้อนหินก้อนหนึ่งตั้งเด่นอยู่เหนือโขดหินตรงหน้าผาริมทะเล ซึ่งชาวเมืองสงขลาเรียกก้อนหินนี้ว่า “หัวนายแรง”

ตำนานของ “เก้าเส้ง” นั้น วิมล จิโรจพันธุ์ และอุดม เขยกิจวงศ์ (2548: 289-290) ได้กล่าวว่า

มีหินก้อนหนึ่ง ชาวเมืองเรียกว่า “หัวนายแรง” มีตำนานเล่าว่า นายแรงเป็นพ่อค้าสำเภา มีฐานะร่ำรวย เมื่อครั้งมีการสร้างพระบรมธาตุนคร นายแรงจะนำทรัพย์สินเงินทองไปร่วมทำบุญ แต่ไปไม่ทัน มีความเสียใจมาก จึงได้ขนทรัพย์สินจำนวนเก้าแสนขึ้นฝังไว้ในโพรงริมทะเล แล้วลี้ภัยก้อนหินใหญ่ที่เรียกว่าหัวนายแรงทับปากโพรงไว้ พร้อมกับบอริชฐานว่า ถ้าหากผู้ใดเป็นญาติก็ขอให้มาปลักก้อนหินนี้แล้วนำสมบัติเก้าแสนไปได้ แล้วนายแรงก็กลั้นใจตายเป็นปูโสมนเผ้าทรัพย์อยู่ที่นี้ ชายทะเลแห่งนี้จึงมีชื่อเรียกว่า “เก้าเส้ง” ซึ่งก็คือ “เก้าแสน”

จากข้อมูลข้างต้น ผู้ประพันธ์เพลง “เสน่ห์สงขลา” ได้สอดแทรกอารมณ์ตลกขบขันไว้ในเนื้อเพลง โดยการนำตำนานเกี่ยวกับสมบัติ ณ หาดเก้าเส้ง ซึ่งต้องคำสาปรอคอยให้มีคนมาปลักหิน เพื่อเอาเงินจำนวนเก้าแสนไป โดยในบริบทของเพลงนี้ คือการนำสมบัติจำนวนเก้าแสนนั้นมาเป็นค่าสินสอด โดยมีข้อแม้ว่าพ่อตาจะต้องไปคนไปปลักหินเพื่อนำเงินค่าสินสอดนั้นมาด้วยตนเอง

จากการศึกษาเนื้อหาในเพลงประชานิพนธ์จังหวัด พบว่ากลุ่มเนื้อหาเพลงประเภทแรกคือ เนื้อหาเพลงที่เกี่ยวกับจังหวัด มีจำนวนมากกว่าเนื้อหาเพลงที่เกี่ยวกับด้านความรู้สึก

โดยปรากฏกลุ่มย่อยของเนื้อหาที่เกี่ยวกับจังหวัดทั้งหมด ได้แก่ สถานที่สำคัญของจังหวัด ของดีประจำจังหวัด ประวัติศาสตร์ของจังหวัด ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของจังหวัด เทศกาลและงานประเพณี วิถีชีวิตของผู้คนในจังหวัด คำขวัญของจังหวัด และเพลงที่กล่าวถึง ตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัด

ด้านการศึกษาเนื้อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดที่เกี่ยวกับความรู้สึก สามารถจัดแบ่งเนื้อหา เป็นกลุ่ม ได้แก่ ความเชื่อ ความรัก ความเป็นมิตรไมตรี ความกตัญญูต่เวที ความสามัคคี ความภาคภูมิใจ ความสนุกสนาน ความตลกขบขัน และการร้องขอความเป็นธรรม

โดยสรุป เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับจังหวัด แสดงให้เห็นว่า ผู้ประพันธ์เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด มุ่งเน้นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดเป็นหลัก โดยเฉพาะ เนื้อหาที่กล่าวถึงสถานที่สำคัญของจังหวัด ทำให้เห็นว่าจุดเด่นของจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย คือสถานที่ท่องเที่ยว ส่วนเนื้อหาที่เกี่ยวกับความรู้สึกนั้นมีหลากหลายประเภท แต่สิ่งที่โดดเด่น ที่สุดคือความเชื่อ สะท้อนให้เห็นว่าความเชื่ออยู่คู่กับคนในสังคมไทยหลากหลายพื้นที่ ซึ่งปรากฏ อยู่ในเนื้อหาเพลงที่กล่าวถึงการอธิษฐานบนบานและการกราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าอิสระหัวข้อเรื่อง “การใช้ภาษาและเนื้อหาในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด” มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาการใช้ภาษา ภาพพจน์ วจนกรรมในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด 2. เพื่อศึกษาเนื้อหาในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ซึ่งกำหนดขอบเขตแหล่งข้อมูลเพลงทั้ง 77 จังหวัดในประเทศไทย โดยเก็บข้อมูลจากเว็บไซต์ประจำจังหวัดทั้ง 77 จังหวัด และสอบถามข้อมูลจากตัวแทนเจ้าหน้าที่ของสำนักงานจังหวัด สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด และสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ประจำจังหวัด ตามลำดับ ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนมิถุนายน พ.ศ.2561 ผู้วิจัยสามารถรวบรวมเพลงได้ทั้งหมดเป็นจำนวน 239 เพลง

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาด้านการใช้ภาษา พบการตั้งชื่อเพลงตั้งแต่ 1 พยางค์ ถึง 10 พยางค์ โดยพบจำนวน 4 พยางค์มากที่สุด รองลงมาคือ 5 พยางค์ 6 พยางค์ 3 พยางค์ 7 พยางค์ 8 พยางค์ 2 พยางค์ 9 พยางค์ 1 พยางค์ และ 10 พยางค์ ตามลำดับ

การตั้งชื่อเพลงด้วยคำ วลี และประโยค มีการตั้งชื่อด้วยวลีมากที่สุด รองลงมาคือคำ และประโยค ตามลำดับ ประเภทความหมายของการตั้งชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบความหมายชื่อเพลง ได้แก่ การแสดงความรู้สึก ความสวยงาม ประเภทของเพลง ชื่อจังหวัดในปัจจุบัน ชื่อสถานที่สำคัญของจังหวัด ประวัติศาสตร์ ความเป็นสิริมงคล สัญลักษณ์ของจังหวัด และเทศกาลงานประเพณีของจังหวัด อีกทั้งพบการใช้เสียงสัมผัสในบทเพลง ได้แก่ สัมผัสสระและสัมผัสอักษร เพื่อสร้างความไพเราะทางเสียงแก่บทเพลง

การใช้คำในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบการซ้ำคำและการซ้ำวลี เพื่อช่วยสร้างความชัดเจนและความหนักแน่นของคำและวลี ซึ่งพบทั้งการซ้ำคำและการซ้ำวลีแบบต่างวรรคและภายในวรรคเดียวกัน นอกจากนี้ยังพบการใช้คำซ้ำ มีจุดประสงค์ในการนำใช้เพื่อเน้นน้ำหนักของคำ หรือทำให้ความหมายของคำเบาลง เช่น แข็ง ๆ ง่าย ๆ แดง ๆ ในบางกรณีก็ช่วยเพิ่ม

จำนวนนับของคำนามจากเอกพจน์ให้กลายเป็นพหูพจน์ เช่น แพน ๆ หมายถึง กลุ่มบุคคล ซึ่งมีจำนวนมากกว่าหนึ่งคน และยังพบการใช้คำซ้อน ซึ่งปรากฏทั้งคำซ้อนเพื่อเสียงและคำซ้อนเพื่อความหมาย คำในประเภทต่อไปที่พบในบทเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด คือการหลีกคำหรือคำไวยากรณ์ อีกทั้งยังพบการใช้คำภาษาถิ่น ซึ่งปรากฏภาษาไทยถิ่นทุกภูมิภาคของประเทศไทยอยู่ในบทเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด

ด้านการใช้ภาพพจน์ในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบว่าปรากฏการใช้ภาพพจน์ 7 ประเภท ได้แก่ อุปมา (Smile) อุปลักษณ์ (Metaphor) อติพจน์ (Hyperbole) บุคคลวัต (Personification) นามนัย (Metonymy) สัทพจน์ (Onomatobolia) และคำถามเชิงวาทศิลป์ (Rhetorical Question) ภาพพจน์ที่พบส่วนใหญ่คืออุปมา มักเป็นการเปรียบเทียบความงดงามและความน่าอยู่ของแต่ละจังหวัดที่คู่คล้ายกับสรวงสวรรค์

ด้านการใช้วาทกรรม ผู้วิจัยใช้เกณฑ์จัดกลุ่มวาทกรรมตามทฤษฎีของเซิร์ล (Searle, 1976) จากการศึกษาเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบการใช้วาทกรรมทั้งหมด 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบอกกล่าว (Representative) กลุ่มชี้แนะ (Directive) กลุ่มผูกมัด (Commissive) และกลุ่มแสดงความรู้สึก (Expressive) โดยวาทกรรมที่พบส่วนใหญ่ คือวาทกรรมกลุ่มบอกกล่าว (Representative) ซึ่งให้ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัด ส่วนวาทกรรมที่ไม่พบในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดคือวาทกรรมกลุ่มแถลงการณ์ (Declaration) เพราะไม่ปรากฏเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบอกกล่าว ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่เป็นทางการสูง เช่น การประกาศสงคราม การไล่ออกจากงาน การตัดสินจำคุก เป็นต้น

ส่วนการศึกษาเนื้อหาในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบเนื้อหาที่สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ 1. เนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลจังหวัด และ 2. เนื้อหาเกี่ยวกับความรู้สึก

เนื้อหาเพลงที่เกี่ยวกับข้อมูลจังหวัด ปรากฏกลุ่มย่อยของเนื้อหา ได้แก่ สถานที่สำคัญของจังหวัด ของดีประจำจังหวัด ประวัติศาสตร์ของจังหวัด ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของจังหวัด เทศกาลและงานประเพณี วิถีชีวิตของผู้คนในจังหวัด คำขวัญของจังหวัด และเพลงที่กล่าวถึงตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัด เนื้อหาส่วนใหญ่ที่พบ คือสถานที่สำคัญของจังหวัด เพราะผู้ประพันธ์ต้องการเน้นย้ำถึงความน่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยวเป็นหลัก เพราะประเทศไทยมีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยเฉพาะสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ซึ่งปรากฏอยู่ในเนื้อหาเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดทั้ง 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

เนื้อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดที่เกี่ยวกับความรู้สึก ปรากฏกลุ่มย่อยของเนื้อหา ได้แก่ ความเชื่อ ความรัก ความเป็นมิตรไมตรี ความกตัญญูกตเวทิตะ ความสามัคคี ความภาคภูมิใจ ความสนุกสนาน ความตกลงขบขัน และการร้องขอความเป็นธรรม เนื้อหาที่พบส่วนใหญ่ คือ เนื้อหาด้านความเชื่อ เพราะสังคมไทยมีความผูกพันกับศาสนาและพิธีกรรมมายาวนาน

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดนำศิลปะทางการใช้ภาษามาประพันธ์เป็นบทเพลง เพื่อสร้างความจดจำให้แก่ผู้ฟัง เช่น การใช้เสียงสัมผัส การซ้ำคำ การซ้ำวลี การใช้คำซ้ำ การใช้คำซ้อน การหลាក់คำ การใช้ภาพพจน์ เพื่อให้ผู้ฟังเกิดจินตภาพตามเนื้อเพลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยหลายเรื่องการศึกษาประเด็นนี้ เช่น สุปรียา สุวรรณรัตน์ (2539) ศิวีไล ชูจิตร (2549) ปรัชญา ใจภักดี (2556) อุไรวรรณ สิงห์ทอง และคณะ (2560) แสดงให้เห็นว่าศิลปะการใช้ภาษาในบทเพลงเป็นประเด็นที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะทำให้ผู้ฟังเกิดความประทับใจในบทเพลง ส่งผลให้ผู้ฟังจดจำบทเพลงเหล่านั้นได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาดา เถาธรรมพิทักษ์ (2559: 64) ที่ว่า

เพลงมีบทบาทต่อผู้คนในสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม เพราะเพลงเป็นวรรณกรรมที่เข้าถึงผู้คนได้ง่ายกว่าวรรณกรรมชนิดอื่น ๆ เพลงนั้นมีขนาดสั้น มีทำนองเฉพาะของแต่ละเพลง ทำให้จดจำได้ง่าย เนื่องจากเพลงมีการเลือกใช้คำ มีการใช้สัมผัส มีการใช้คำ วลี หรือประโยค ให้เหมาะสมกับความยาวของจังหวะเพลง เพื่อสื่อความหมายให้ผู้รับสารเข้าใจได้

ด้านการศึกษาวัจจนกรรมในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด ผู้วิจัยพบว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาวัจจนกรรมในบทเพลงนั้น คือ เพื่อให้ทราบเจตนาแท้จริงของผู้ประพันธ์ที่ต้องการสื่อสารกับผู้ฟังผ่านบทเพลง เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดเป็นเพลงที่แต่งขึ้นมาเพื่อประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของจังหวัดสู่สาธารณชนโดยเฉพาะ การศึกษาวัจจนกรรมในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดจึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะทำให้ทราบถึงเจตนาทางการสื่อสารที่แท้จริงได้ เมื่อนำทฤษฎีแนวทางการศึกษาวัจจนกรรมมาวิเคราะห์การใช้ภาษาในเนื้อเพลง พบว่าเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดมีการใช้วัจจนกรรมหลายประเภทปรากฏอยู่ในบทเพลงเดียวกัน แสดงให้เห็นถึงเจตนาทาง

การสื่อสารที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดการกระทำตามเจตนา เช่น การชี้แนะให้ผู้ฟังรักและภาคภูมิใจ ในภูมิลำเนาของตน การบอกรายละเอียดข้อมูลของจังหวัดเพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

ด้านการศึกษาเนื้อหาในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด พบเนื้อหาที่เกี่ยวกับการให้ข้อมูลของจังหวัด เช่น สถานที่สำคัญของจังหวัด ประวัติศาสตร์ คำขวัญ เทศกาลและงานประเพณีของจังหวัด และเนื้อหาที่นำเสนอด้านอารมณ์ความรู้สึกโดยใช้สถานที่ในจังหวัดเป็นฉาก เช่น ความรัก ความภาคภูมิใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐฐา จุลพรหม (2551) ที่ศึกษา “กลวิธีสร้างเอกภาพในบทเพลงจังหวัดและสถานที่ของวงดนตรีสุนทราภรณ์” ซึ่งณัฐฐา จุลพรหม (2551) จำแนกการสร้างเอกภาพในเพลงจังหวัดและสถานที่ของวงดนตรีสุนทราภรณ์ไว้ตามจุดมุ่งหมายของเพลง ได้แก่ การมุ่งหมายให้ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดและสถานที่ และการมุ่งหมายแสดงอารมณ์ความรู้สึกโดยใช้สถานที่เป็นฉากในบทเพลง จะเห็นได้ว่าผลการศึกษาในงานวิจัยของณัฐฐา จุลพรหม (2551) สอดคล้องกับผลการศึกษาในงานวิจัยเล่มนี้ ซึ่งจำแนกเนื้อหาในบทเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดเป็น 2 ประเภทเช่นกัน และถึงแม้ว่าจุดมุ่งหมายทั้งสองประเภทจะแตกต่างกัน แต่สามารถเกี่ยวเนื่องกันได้ โดยเพลงที่มีเนื้อหาด้านความรู้สึกที่ใช้สถานที่เป็นฉากนั้น สามารถเข้าถึงความรู้สึกของผู้ฟังที่มีประสบการณ์ร่วมกับเนื้อหาเพลงได้ เช่น เพลงรัก จึงทำให้ผู้ฟังจดจำสถานที่ที่เป็นฉากในเพลงนั้นได้ด้วย เมื่อผู้ฟังมีความรู้สึกผูกพันกับชื่อสถานที่ในจังหวัดใดแล้ว อาจทำให้ผู้ฟังต้องการเดินทางมาสัมผัสสถานที่เหล่านั้น ก่อให้เกิดการสร้างรายได้ด้านการท่องเที่ยวสู่ชุมชน และช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิภาดา เถาธรรมพิทักษ์ (2559: 71) ที่ได้กล่าวไว้ว่า “เพลงมีส่วนช่วยในการกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยว เมื่อผู้คนมีการเดินทางท่องเที่ยวก็จะก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและประเทศชาติ รวมทั้งส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นด้วย”

แม้ว่าผลการศึกษาในงานวิจัยเล่มนี้จะสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐฐา จุลพรหม (2551) และงานวิจัยของวิภาดา เถาธรรมพิทักษ์ (2559) แต่ผู้วิจัยยังพบความแตกต่างว่า งานวิจัยทั้งสองนำเสนอวิถีชีวิตของผู้คนในแง่บวก ไม่ได้นำเสนอวิถีชีวิตและภาพลักษณ์ของจังหวัดที่หลากหลายเหมือนผลการศึกษาในงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การนำเสนอเนื้อหาที่แสดงวิถีชีวิตที่แร้นแค้นของผู้คนในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้เรียกความสนใจจากผู้ฟังได้ เช่น เพลงภูพานบ้านพ่อ ที่กล่าวถึงผู้คนในจังหวัดที่ประสบความลำบากเพราะขาดทรัพยากรทางธรรมชาติ แต่เมื่อได้รับการช่วยเหลือจากโครงการในพระราชดำริของพระมหากษัตริย์ ชีวิตของผู้คนในจังหวัดจึงพลิกฟื้นดีขึ้น ภายในเนื้อเพลงยังสื่อถึงความรู้สึกซาบซึ้งใจและกตัญญูต่อพระมหากษัตริย์ ทำให้ผู้ฟังเข้าถึงความรู้สึกนี้ได้ เพราะสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมทางจิตใจของชนชาวไทย เมื่อเนื้อหา

เพลงสามารถเข้าถึงอารมณ์ของผู้ฟังได้ จะทำให้ผู้ฟังสนใจเดินทางมาท่องเที่ยว หรือการสนับสนุนสินค้าของผู้คนในจังหวัดนั้นได้

จากผลการศึกษางานวิจัยเรื่อง “การใช้ภาษาและเนื้อหาในเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด” ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดเป็นสื่อที่หน่วยงานของรัฐเลือกนำมาใช้เปิดมีทั้งเพลงที่แต่งขึ้นจากความประสงค์ของหน่วยงานรัฐเอง และเพลงที่แต่งโดยองค์กรอิสระที่หน่วยงานรัฐคัดเลือกมาใช้เปิดในเทศกาลและในโอกาสต่าง ๆ เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างจากบทเพลงทั่วไป เพราะเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดมีเนื้อหาที่หลากหลาย และมุ่งเน้นการถ่ายทอดข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดเป็นหลัก เช่น สถานที่สำคัญ ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตของผู้คนที่หลากหลายตามสภาพความเป็นจริง และยังมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก เช่น ความรัก ความภาคภูมิใจ โดยมีสถานที่หรือชื่อของจังหวัดเป็นฉากของบทเพลง เมื่อผู้ฟังจำนวนมากสามารถจดจำบทเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดได้ จะส่งผลให้จังหวัดเหล่านั้นมีชื่อเสียงในวงกว้างมากขึ้น และอาจนำไปสู่การสร้างรายได้ด้านการท่องเที่ยวให้แก่ชุมชน เพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดจึงเป็นเพลงที่มีบทบาทสำคัญมากในสังคมไทย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ เช่น อุปลักษณ์ ศึกษาบทเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด
2. ควรศึกษารรณกรรมประเภทอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกับจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย เช่น นิทานที่บอกเล่าถึงตำนานของแต่ละจังหวัด

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- เกศราพร พรหมนิมิตกุล. (2555). "ความงามของภาษาในเพลงลูกทุ่ง : กรณีศึกษาเพลงฮิตติดชาร์ต ลูกทุ่งมหานคร." **มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**, 9, 2 พฤษภาคม-สิงหาคม: 83-100.
- เจนจิรา เอี่ยมอ่อน. (2550). "คำสอนในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542." **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร**.
- จรัลวิไล จรุงโรจน์, หม่อมหลวง. (2560). **ภาษาศาสตร์เบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชมรมชอบท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2554). **เที่ยวไทยให้สนุก 77 จังหวัด**. กรุงเทพฯ: ไทยควอลิตี้บุ๊กส์.
- ชัยวัฒน์ หอวรรณภากร. (2544). "การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย." **วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวาริชวิทยา ภาควิชาวาริชวิทยาและสื่อสารการ แสดง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**.
- ชุมสาย สุวรรณชมภู. (2556). "ความรู้เรื่องโวหารและภาพพจน์" ใน **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร**. จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และวีรวัฒน์ อินทรพร บรรณาธิการ. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย ศิลปากร.
- ณัฐภา จุลพรหม. (2551). "กลวิธีสร้างเอกภาพในบทเพลงจังหวัดและสถานที่ของวงดนตรีสุนทราภรณ์." **มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย**, 28, 3 กรกฎาคม-กันยายน: 196-210.
- ดวงธิดา ราเมศวร์. (2551). **ประเทศไทย 76 จังหวัด**. กรุงเทพฯ: มายิก.
- ดาณูภา ไชยพรธรรม. (2560). **ประวัติศาสตร์ประเทศไทย 76+1 จังหวัด**. กรุงเทพฯ: ยูโรปาเพรส.
- ทรงธรรม อินทจักร. (2550). **แนวคิดพื้นฐานด้านวจนปฏิบัติศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธเนศ เวศร์ภาดา. (2549). **ทอมโลกวรรณศิลป์**. กรุงเทพฯ: ปาเจรา.
- ธิกานต์ ศรีนารา และพิเชษฐ์ เดชผิว. (2548). **วัฒนธรรมดนตรีในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: บริษัท เอส เอ็ม เอ ธุรกิจและการพิมพ์.
- นววรรณ พันธุมธา. (2555). **คลังคำ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- นิตยา กาญจนะวรรณ เสาวลักษณ์ อนันตศานต์ และทิพย์สุนทร อนันบุต. (2558). **ลักษณะและการใช้ภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- บรรจบ พันธุมธา. (2556). **ลักษณะภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประชิด สกณะพัฒน์ และอุดม เขยกิจวงศ์. (2548). **ของดี 4 ภาค ชุดภาคอีสาน**. กรุงเทพฯ: ภูมิปัญญา.
- ประณต มีสอน. (2538). "ชีวิตและผลงานของ นารถ ถาวรบุตร : ศึกษาเฉพาะเพลงมาร์ช." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปรัชญา ใจภักดี. (2556). "เนื้อหาและการใช้ภาษาในเพลงนมัสการพระเจ้าของคริสเตียน." วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์. (2550). **ปฐมบทดนตรีไทย**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พ็อน เปรมพันธุ์. (2542). **ศาสตร์แห่งการใช้ภาษาไทย**. กาญจนบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี.
- เมศิณี ภัทรมูทธา และพัชรินทร์ อนันต์ศิริวัฒน์. (2555). "เพลงประจำจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง : วัฒนธรรมด้านความเชื่อ." **มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**, 9, 1 มกราคม-เมษายน: 81-102.
- ยุพดี เสตพรรณ. (2542). **ภูมิศาสตร์ประเทศไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พิธิษฐ์การพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2557). **พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2560). **พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ทั่วไป) ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ: เอปิช อินเทอร์เน็ตกรุ๊ป.
- วรรณลดา พิรุณสาร. (2543). "การสื่อความหมายในเพลงปลุกใจสี่เหล่าทัพ." วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวาทวิทยา ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณิ พุทธาวุฒิไกร. (2546). **ภูมิศาสตร์ประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วัฒน์ระวี. (2548). **รู้จักจังหวัดของเรา**. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- วันทนี ศรีรัฐ. (2521). **ภูมิศาสตร์ประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิภาดา เกษธรรมพิทักษ์. (2559). "เพลง: วรรณกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว." **วารสารวิชาการ นวัตกรรมสื่อสารสังคม**, 4, 1 มกราคม-มิถุนายน: 63-72.
- วิมล จิโรจพันธุ์ และอุดม เขยกิจวงศ์. (2548). **ของดี 4 ภาค ชุดภาคใต้**. กรุงเทพฯ: ภูมิปัญญา.

- ศิริไล ชูวิจิตร. (2549). "การวิเคราะห์การใช้ภาษาในเพลงไทยสากลของบริษัท อาร์.เอส.โปรโมชัน 1992 จำกัด ช่วงปี พ.ศ. 2542-2546." สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาบันทักษิณคดีศึกษา. (2546). **พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ พุทธศักราช 2525**. พิมพ์ครั้งที่ 4. สงขลา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2534). **พจนานุกรมภาษาถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- สุจริตลักษณ์ ดีผดุง. (2552). **วจนปฏิบัติศาสตร์เบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- สุนันท์ อัญชลินุกูล. (2556). **ระบบคำภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุปรียา สุวรรณรัตน์. (2539). "วิเคราะห์เพลงนาจังหวัดชุมพร." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุรัชย์ จงจิตงาม. (2549). **คู่มือท่องเที่ยว-เรียนรู้ : ล้านนา เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ. (2551). **การศึกษาภาษาถิ่น : ภาษาตระกูลไท**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อนุพันธ์ นิตินัย. (2555). **ตำนาน 77 จังหวัด**. กรุงเทพฯ: ไทยควอลิตี้บุ๊กส์.
- อลงกรณ์ อธิธมล. (2558). "การใช้วจนกรรมจากบทร้องประกอบพิธีกรรมเรียกขวัญเพื่อรักษาโรคของหมอเหยาชาวผู้ไทยใน 4 จังหวัด : กาฬสินธุ์ นครพนม สกลนคร และมุกดาหาร." **มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**, 12, 3 กันยายน-ธันวาคม: 93-106.
- อัจฉราพร ไครบุตร และวิไลศักดิ์ กิ่งคำ. (2559). "วจนกรรมในบทเพลงปลุกใจให้รักชาติ ระหว่าง พ.ศ. 2510-2550." **มหาวิทยาลัยนครพนม**, 6, 1 มกราคม-เมษายน: 61-69.
- อุดม เขยแก้วศ์. (2548). **ของดี 4 ภาค ชุดภาคเหนือ**. กรุงเทพฯ: ภูมิปัญญา.
- อุดม รุ่งเรืองศรี. (2534). **พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรู๊ป.
- อุไรวรรณ สิงห์ทอง หนึ่งฤทัย ม่วงเย็น และขวัญดาว บุญทอง. (2560). "วิเคราะห์การใช้ภาษาในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของใบเตย อาร์สยาม." **มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด**, 11, 1 มกราคม-มิถุนายน: 73-78.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2548). **หลักภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ภาษาอังกฤษ

Birner, B. J. (2013). **Introduction to Pragmatics**. Singapore: Wiley-blackwell.

Yule, G. (1996). **Pragmatics**. Oxford: Oxford University Press.

(ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การคัดเลือกตัวอย่างเนื้อเพลง โดยวิธีการสุ่มเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัดในทั้ง
4 ภูมิภาค ภูมิภาคละ 8 เพลง รวมทั้ง 4 ภูมิภาค เป็นจำนวน 32 เพลง)

ภาคเหนือ

1. คະนิงนอนนนครสวรรค์ (จังหวัดนครสวรรค์)

ปังวังยมน่าน	รวมประสานเป็นธารใหญ่โต
เรียกว่าปากน้ำโพ	เชื่อมโยงเป็นโซ่ผูกพัน
จากเหนือน้ำไหลเจือ	น้ำใจด้วยกัน
จารึกไว้มัน	แม่น้ำสายนั้นคือเจ้าพระยา

ชาวเรือตั้งพี่	เหนื่อยเต็มทีชีวิตลอย
เฝ้าปีกหลักไว้คอย	เมื่อไรเธอลอยผ่านมา
สิ้นหวังเพราะริมฝั่ง	นั้นไกลเกินคว้า
ดินสูงเกินกว่า	ศรัทธาของพี่จึงไม่มีทาง

ปากน้ำโพ	ใหญ่โตเกินไป
พี่ล่องเรือพายไม้	ที่เฝ้าไหม้หมดยาง
ซ้าเนื้อตัว	มีรอยดำต่าง

เรือนร่างเปราะเปื้อนพิษพอน	แล้วหล่อนริมาสนใจ
----------------------------	-------------------

จึงเจียมใจมัน	ว่าสักวันคงมีคู่ชม
ช่วยให้พี่หายตรม	โอล์มจงพาบอกไป
รุ่งเช้าแล้วนะเจ้า	ถอยเรือแรมไกล
คงย้อนมาใหม่	ทิ้งใจไว้นอนนนครสวรรค์

2. เชียงรายรำลึก (จังหวัดเชียงราย)

ณ ราตรีหนึ่ง คืนนั้นวาวแวม	ซึ่งยังฝังใจ ด้วยแสงจันทร์รา	เชียงรายฟ้าแจ่ม นภาสดใส
รินน้ำก่เย็น คืนนั้นเชียงราย	ด้วยลมพลิ้วผ่าน มีเธอและฉัน	ซ่านซิมผิวกาย ร่วมสัมผัสไม่คลาย
หนาวลมเย็นยิ่ง คืนนั้นยังจำ	เราอิงซบกัน พากฟ้าราตรี	ดวงจันทร์คล้อยต่ำ ที่มีจันทร์ฉาย
โฉนมาลิม เมื่อคืนเดือนหงาย	รักเราเคยสร้าง นิยายสวาท	ริมฝั่งเชียงราย บาดหัวใจไม่ลืม

3. พะเยารอเธอ (จังหวัดพะเยา)

เฝ้าห้วงาลัย เคยรักกันตราตรึง	ถึงใครคนหนึ่ง ประหนึ่งดังดวงชีวา
จากไปหายลับ ก็ปีที่เธอหนีหน้า	เจ้าไม่กลับ ไม่กลับมาหารักดังเก่า
พี่ผิดอันใด ใจนะใจร้ายจัง	ขวัญใจจึงซัง เชื่อฟังกรรมใครเขา
พี่คอยแห้งแล้ง เปรียบปาน รอฝนหล่นพรราว	ไม่มีสร้างเขา เหมือนกวีานพะเยา ทุกคืนวัน

โปรดจงเห็นใจพีเถิดคนดี	ก่อนนี้สองเราเคยไผ่เคยฝืน
จะร่วมรักร่วมใจ	ไม่จากกัน
ภายใต้แสงจันทร์ที่ริมฝั่งนั้น	เพียงจำได้
จงกลับคืนมา	หารักดังเก่า
ลืมนเรื่องร้ายคล้ายเศร้่า	เจ้าอย่าทำเมินไฉน
พะเยารอเธอ	รอรักด้วยความหวังใย
จะนานแสนนานเท่าไร	ขอให้เธอนั้นกลับมา

4. มาร์ชแม่ฮ่องสอน (จังหวัดแม่ฮ่องสอน)

หมอกสามฤดู	กองมูเสียดฟ้า
ป่าเขียวขจี	ผู้คนดี
ประเพณีงาม	ลือนามถิ่นบัวตอง
แดนดินนี้	มีชวานหินถิ่นโบราณ
อดีตกาล	นานนักหนากว่าหมื่นปี
ถิ่นตระการ	วัฒนธรรมนำชีวี
ประเพณีทรงคุณค่า	หล้าแหล่งไต
ไพรพรมแดน	เคยตั้งรับศึกมาราน
มุงมั่นจัดการ	งานสอนช้างป่าแดนไกล
แม่ฮ่องสอน	ระดมช้างป่าดงพงไพร
ต้องหทัย	ตั้งเชิงใหม่มุ่งหมายมา
แม่ฮ่องสอน	แหล่งสอนช้างป่า
ร่องที่สอนมา	คือฮ่องป่าพงไพร

อนุสรณ์	ช่างพลายตายไป
จิ้งไว้อาลัย	ให้ชื่อน้ำปายสืบมา
ทานตะวันบานสีเหลือง	เฟื่องบัวตอง
เปล่งปลั่งดังทอง	เป็นทิวแถวเขียดแลคณา
เขียดดงนี้	สายพันธุ์ที่ตีนักหนา
ห้องเที่ยวพาไทยดั่งก้อง	แม่ฮ่องสอน
ห้องเที่ยวไทยจึงดั่งก้อง	แม่ฮ่องสอน

5. เมืองงามกำแพงเพชร (จังหวัดกำแพงเพชร)

กำแพงเพชร	เพชรเอกของเมืองไทย
เมืองที่วิไล	ชวนใจให้ใฝ่ถึง
มีความงาม	ติดตรึง
ควรวญคะนึง	ยังซึ่งอยู่ในฤดี
อดีตหลัง	ยังได้เห็นทุกแห่ง
สุ่มป้อมกำแพง	รายล้อมธานี

กำแพงเพชร	แดนนี้
ล้วนมากมี	สิ่งทีชวนทัศนา

วัดพระธาตุ	โสภางามเพชรแพรว
ไฉ้วัดพระแก้ว	แวววิบจับตา

พิพิธภัณฑ	อีกพระแสงราชศัสตรา
ภูมิใจหนักหนา	หาเมืองใดเปรียบเหมือน

ไอ้คนงาม	งามยิ่งแล้วน้ำใจ
ไม่เอยากจากไป	เมื่อยามได้มาเยือน
กำแพงเพชร	ติดเดือน
ถึงแรมเลื่อน	ก็เดือนปีมีสิมลา

6. เมืองตากน่ายล (จังหวัดตาก)

เป็นบุญตา	เมื่อยามได้มาเมืองเหนือ
พิศเพลินงามเหลือ	เที่ยวชมไม้เปื้อนเลยสักครา
ไร่งามล้ำ	ฝังใจจำนักรหนา
แม่ปิงอาลัย	ไหลลู่ไปเย็นฉ่ำตา
เห็นหมู่มวลมัจฉา	แหวกว่ายธาราอันสดใส
เมื่อได้มองตรึงใจ	คงงามวิไลไฉ่ตากธานี
เป็นเมืองงาม	ทั่วทั้งเขตคามยามเที่ยวมา
เขาสูงเสียดฟ้า	ภูไพรพนาล้ำค่าโสภี
น้ำตกหลังลง	ไหลซุกหินผาเย็นตาสวยดี
เขื่อนภูมิพล	ทิวทัศน์เมื่อยลงมลิ้นเปรมปรี
ไอ้เมืองตากนี้	สมเป็นเมืองที่ชาวประชาอยู่ร่มเย็น
เพราะบุญญา	ขององค์ราชาตากสินคัมครอง
จำอำลา	ซึ่งใจหนักหนาต้องลาห่างไกล
มิหนานเท่าไร	ฉันนี้คงได้คืนมาครั้งสอง
น้ำจิตไม่ตรี	ชาวตากล้วนมีทั่วทั้งผอง

จิตใจเปี่ยมบุญ	เมตตาการุณย์ตั้งญาติพี่น้อง
แม้ใครได้เยือนรับรอง	เหมือนดั่งต้องมนต์ตรึงใจ
เมืองตากแดนศิวิไล	งามเป็นหนึ่งในล้านนา

7. ลำปางเขลางค์นคร (จังหวัดลำปาง)

ไ้อลำปาง	เขลางค์นคร
ประวัติศาสตร์ย้อน	เรื่องราวเป็นมา
วัฒนธรรม	สายธารเวลา
ตำนานล้านนา	นั้นภาคภูมิใจ
ถ่านหินลือชา	รถม้าลือลั่น
เครื่องปั้นลือนาม	งามพระธาตุลือไกล
ฝักข้างใช้ลือโลก	เป็นมรดกคู่เมืองล้านนา
ดอกพะยอมแบ่งบานพราวเต็มต้น	ตั้งรอยยิ้มคนลำปางแต่หนา
สลุงหลวง	กลองปู้จา
ค่านพมิ่งฟ้า	ไหว้สาพญาเมือง
นมัสการ	พาใจชื่นชูฟูเฟื่อง
ให้ชีวิตรุ่งเรือง	กันก็ผู้กู้คน
พระธาตุลำปาง	เจ็ดจำยิ่งยศ
งามพระแก้วมรกต	ส่องแสงธรรมนำทาง

ถ้วยชามกำไ่
รถม้าลำปาง

อยู่คู่มืองเขลางค์
นครแห่งความสุข

8. ลูกพ่อขุน (จังหวัดสุโขทัย)

ฉันเป็นคนสุโขทัย
สุโขทัยไม่ใหญ่ไม่โต

ไกลจากกรุงเทพสี่ร้อยกิโล
แต่ไอ้โฮมีแต่ของดีดี

ฉันเป็นลูกพ่อขุนราม
พิพิธภัณฑ์ของเก่านานปี

ชามสังคโลกก็พอจะมี
ประเพณีงานลอยกระทง

เผาเทียนเล่นไฟ
เสียงดังมีพลังขึ้นโด่ง

พลูตะไลใครเห็นกึ่ง
พอแตกโป่งโค้งลงตกดิน

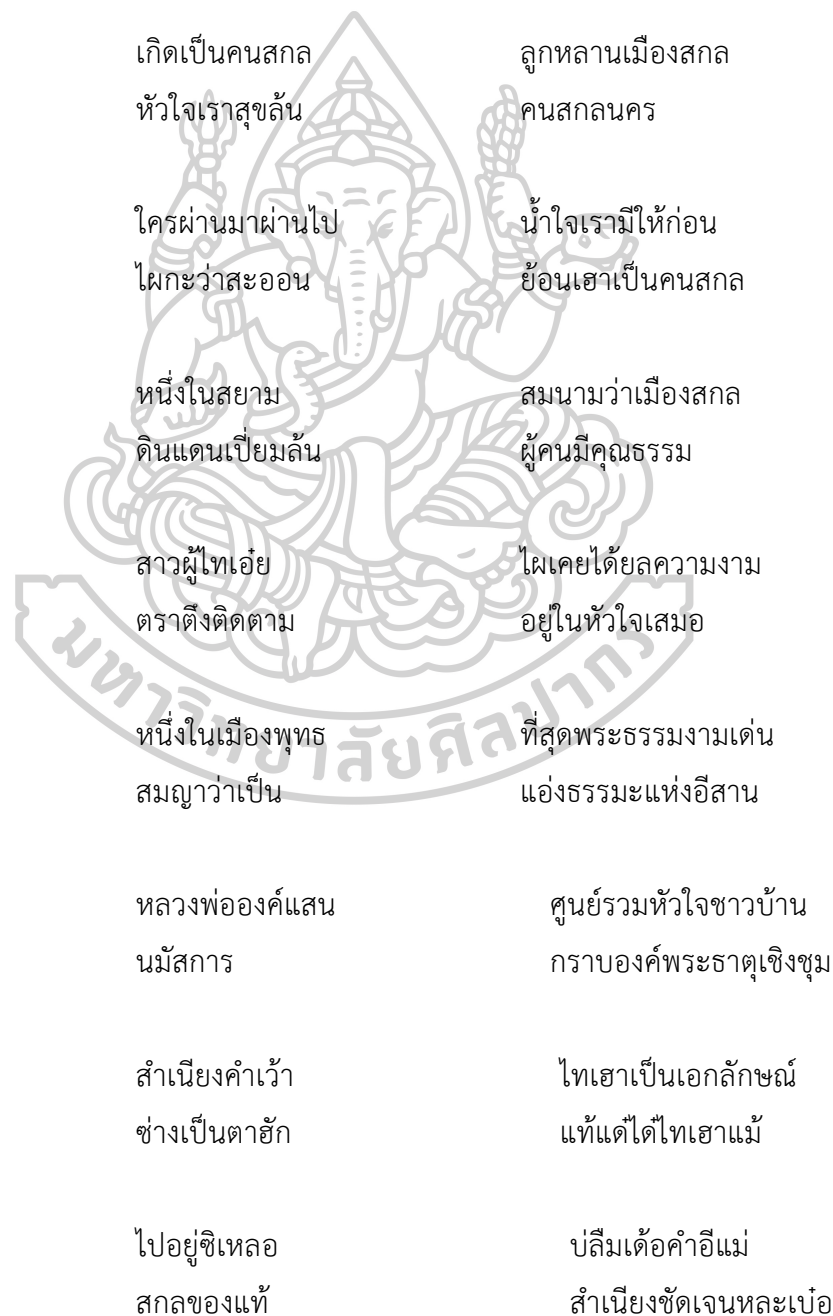
ท่องเที่ยวเมืองสุโขทัย
สุโขทัยบรรยายไม่สิ้น

ได้เรียนรู้ที่อยู่ทีกิน
แม่مایشบ้านสวนทองม้วนบ้านกง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. เกิดเป็นคนสกล (จังหวัดสกลนคร)

งานไหนงานนั้น
ชวดลวดลั่ว่น ๆ

สกลบ้านเฮามักม่วน
ซาบซ่าแลบทรวงทุกคน

ม่วนพอกะเทิน
ซู้ซู้ซู้คน

บ่เ็นว่าไทสกล
รับรองว่าเริงลี้ลลา

โอ หะโอ หะโอ หะโอ หะโอ หะโอ หะโอ หะโอ หะโอ

สกลก็คนอีสาน
บ้านแห่งตำนาน

สกลก็คนอีสาน
ผาแดงนางไอ่

ม่วนอกม่วนใจ
กราบหลวงปู่มั่นภูริทัตโต

มาเด้อมาได้เที่ยวเมืองสกล
เป็นศิริมงคล

สาวเมืองสกล
ฮักจริง

ฮักแท้
บ่ทิ้งอ้ายเด้อ

ผ่านมาแถวแดนอีสาน
มาเบิ่งภูพาน

ผ่านมาแถวแดนอีสาน
หนองหารงามงาม

ผ้าไหมย้อมครามสกล
แห่เทียนพรรษาเชิญมาเชิญมา

สกลลือนามของความเป็นหนึ่ง
ชมปราสาทผึ้ง

สวยสุดตะลึง
สวยสุดตะลึง

วิจิตรตระการต้องตราตรึงใจ
วิจิตรตระการต้องตราตรึงใจ

(พูด) พระธาตุเชิงชุมคู่บ้าน
งามลือเลื่องหนองหาร
สวยสุดซึ้งสาวผู้ไท

พระตำหนักภูพานคู่เมือง
แลตระการประสาทผึ้ง
ถิ่นมั่นในพุทธธรรม

มาเถิดพี่น้อง	มาลองท่องเที่ยวกันเบิ่ง
รับลองบ่เหิง	เดินทางบ่แนนบ่ตน

หกร้อยกว่าโล	จากกรุงเทพมหานคร
ดินแดนแห่งมนต์	เมืองขอมโบราณเมืองนี้

จุดไฟศรัทธา	พัฒนาบ้านเราถิ่นเถิด
งดงามชูเชิด	ตั้งเปลวไฟจากปลายเทียน

ยุค AEC	ยุคทองของชาวอาเซียน
เชิญมาแวะเวียน	Welcomeสกลนคร
เชิญมาแวะเวียน	Welcomeสกลนคร

2. ของดีเมืองชัยภูมิ (จังหวัดชัยภูมิ)

พิวทัศน์สวย	รอยป่า	มีช้างหลาย
ดอกไม้งาม	ลือนาม	วีรบุรุษ
สุดยอดผ้าไหม	พระใหญ่	สมัยทวารวดี
สง่าราศี	คำขวัญ	ของชัยภูมิ

ชัยภูมิ	ที่ตั้ง	ของเมืองคนดี
อนุสาวรีย์	พระยาภักดีชุมพล	
มีน้ำตกงาม	ลือนาม	น้ำตกตาดโตน
ปรางค์กู่	คูบ้าน	น่านดิน
ศักดิ์สิทธิ์	ศาลเจ้าพ่อพระยาแล	

คอนสวรรค์	คำลง	ยามแลง
งามแท้บึงแวง	เกลืออนตา	นกนานานพันธุ์

ไหว้พระ	องค์ใหญ่	นครกาหลงโบราณ
ภูเขี้ยว	ก็มี	สิ่งสำคัญ

พระธาตุสามหมื่น	ลือลั่น	บ้านแซ้ตะโกงาม
หนองบัวแดง	พระชัยภูมิพิทักษ์	

ผู้คนน่ารัก	ผาแก้ง	แสนงาม
ภูแลนคา	ถ้ำประทุน	แวววาม

ถ้ำวัวแดง	ถ้ำพระ	แสนงาม
เคยมีแหล่ง	แร่ทองคำ	มาตั้งแต่โบราณ

หนองบัวระเหว	งามแท้เด	ป่าไม้ภูเขา
บึงใหญ่	นานเนาวิ	งามตาดอกบัวบาน

ภักดีชุมพล	จุดชมวิ	ทิวเขาตระหง่าน
ถ้ำแก้ว	แนววัลลาวัลย์	ตื่นตาตื่นใจ

คอนสาร	แนวป่าทุ่งหญ้า	สวยจ้ง
มีทุ่งกะมัง	มีฝูงสัตว์ป่า	มากมาย

สวนรุกขชาติ	น้ำผุดทับลาว	วิไล
เขื่อนจุฬาภรณ์	ตะวันรอน	งามตาเพลินใจ
เงาเมฆในน้ำใส	ประทับใจ	เพลินตา

เทพสถิต	เหมือนเทพนิมิต	หินงาม
แปลกตา	งามล้ำ	หน้าผาเขาพังเหย

ทุ่งดอกกระเจียว	สวยงาม	ลานตาจ้งเลย
แม่น้ำใครได้ไป	ชื่นเชย	ติดตาตรึงใจ

เกษตรสมบูรณ์	สมบูรณ์	สมคำรำลือ
พระเจ้าองค์ตื้อ	พระธาตุดุจดอก	คุ้มภัย
บ้านเขว้า	นั้นเล่า	เลื่องลือผ้าไหม
จัตุรัส	มีบึงระหาน	กว้างใหญ่
แหล่งเกิดพันธุ์ปลา	มากมาย	หลายร้อยสายพันธุ์
บ้านแท่น	ดินแดน	โบราณ
ปราสาท	คูบ้าน	มานานหลายร้อยปี
แก่งคร้อ	นั้นหน่อ	อากาศแสนดี
เขื่อนลำปะทาว	นั้นเล่า	หล่อเลี้ยงชีวิ
ผู้คนนั้น	ก็ใจดี	ล้วนมีวัฒนธรรม
บำเหน็จณรงค์	ดำรง	เรื่องราวมานาน
โบราณสถาน	ที่บ้านปะโค	
มีพระทองคำ	พระเงินองค์ใหญ่	องค์โต
บ้านเรือนนั้น	งามอำเภอ	ผู้คนน้ำใจไมตรี
เนินสง่า	มีสิ่งล้ำค่า	มากมาย
มีพระหินทราย	พระจ้างคุ้มภัย	อยู่ดี
กราบไหว้ขอพร	ประชากร	เป็นสุขชี
ที่กล่าวมานี้	คือของดี	เมืองชัยภูมิ

3. ของดีศรีอุดร (จังหวัดอุดรธานี)

ไปหมิงามงอน

ไปหมิงจะคนดี

ไปเที่ยวอุดรฯบ้านพี่

ไปดูของดีที่เมืองอุดร

ไปไหว้กรมหลวงประจักษ์

พ่อหลักเมือง เจ้าปู่ ย่า

ที่เคารพรักของชาวอุดร

ทุกคนที่มาได้คลายทุกข์ร้อน

เที่ยวงานประจำปี

ไหว้พระพุทธรูปบัวบก

ทุ่งศรีเมืองมากมีของดีภูธร

แล้วแวะน้ำตกยูงทองเสียก่อน

กลับมาแวะนาข้าว

กล้วยไม้หอมระบือไกล

ซื้อขิดหมิงามตาไปฝากคุณอน

สวนอุดรฯชื่นโฉมเล่าเิงบังอร

ไปหมิงามงอน

ไปหมิงจะคนดี

ไปเที่ยวอุดรฯบ้านพี่

ไปดูของดีที่เมืองอุดร

ไปชมวัดตุ้โบราณ

ตำนานพญานาคา

บ้านเชียงลือลั่นไปทั่วแดนดอน

เล่าขานกันมาคำชะโนดกระฉ่อน

ภูฝอยลม หนองประจักษ์

ของกินของฝากมากมาย

ชาวอุดรฯที่รักชอบไปพักผ่อน

ไม่สามารถบรรยายให้จบขั้นตอน

ก่อนจะเที่ยวเมืองนอก

รักไทยต้องเที่ยวไทย

ลองไปท่องเที่ยวเมืองไทยที่เมืองอุดรฯ

อีกทางเลือกหนึ่งเิงก็คืออุดรฯ

ไปหมิงามงอน

ไปหมิงจะคนดี

ไปเที่ยวอุดรฯบ้านพี่

ไปดูของดีที่เมืองอุดร

4.คนขอนแก่น (จังหวัดขอนแก่น)

ภูมิใจที่เป็นคนขอนแก่น อยู่ใกล้ไกลทั่วแดน จะบอกใครไม่เคยอาย
จากแดนที่ราบสูงกว้างใหญ่ เราชำรายน้ำใจ เราคือคนขอนแก่น

อยู่ไหนพลัดพรากไกลบ้าน สัญชาติญาณ มุ่งคืนถิ่นฐานไม่หาย
สร้างทำชื่อเสียงยิ่งใหญ่ พ่อแม่ภูมิใจ ลูกหลานขอนแก่นเรา

กลับมาสามัคคีรวมใจ ให้บ้านเกิดเกรียงไกร สมเป็นเมืองใหญ่โต
สุดตาที่ราบสูงกว้างใหญ่ น้ำใจมิให้ ไม่แห้งแล้งเหือดหาย

อ้อมท้องพนักนอนสบาย เสียงแคนรำไร กล่อมใจผู้พักเยือน
บ้านเรามีน้ำใจยิ่งใหญ่ ดั่งเส้นไหมทอใหญ่ เป็นผืนใหญ่งดงาม

บ้านนี้เป็นบ้านเกิด รักกันไว้เถิด อย่าขุ่นหมองข้องใจ
ตอบแทนพระคุณยิ่งใหญ่ ที่เราเคยได้ เติบโตที่ขอนแก่น
สร้างทำไว้แต่เรื่องดี ๆ เมืองแห่งสามัคคี เมืองคนดีเมืองขอนแก่น

มาเด้อหล้ามาโฮมกันบ้านเฮา มายามผู้แก่ผู้เฒ่านั่งถ้าเจ้าไปเฮ็ดงาน
ถ้าลูกหลานให้กลับบ้านยามเฮือน กลับมาสร้างมาแปลงมารวมแสงรวมใจ

ฮักกันไว้เถิดเป็นไทขอนแก่น สร้างความเป็นปึกแผ่น ให้กับบ้านของเขา
ให้คนเว้าย่องว่าคนขอนแก่น เมืองดอกคูณเสียงแคน เป็นคนดีมีน้ำใจ

ภูมิใจที่เป็นคนขอนแก่น อยู่ใกล้ไกลทั่วแดน จะบอกใครไม่เคยอาย
จากแดนที่ราบสูงกว้างใหญ่ เราชำรายน้ำใจ เราคือคนขอนแก่น

5. คนยโสธร (จังหวัดยโสธร)

คนยโสฯ เขามันคนยโสฯ บ่หยิ่งยโส เฮาคคนยโสธร
 มาร่วมกันสร้างยโสมหานคร เมืองฟ้าหย่อน ๆ ยโสธรบ้านเฮา

พวกเฮาคคนเมืองยโส เมืองบั้งไฟโก้ถิ่นแดงโมหวาน
 ธาตูก่องข้าวน้อย ยังคงเป็นตำนาน

หมอนขวานผ้าขิด ข้าวหอมมะลิหอมนาน
 เมืองลูกอีสาน คำพูน บุญทวี

คนยโสฯ เขามันคนยโสฯ บ่หยิ่งยโส เฮาคคนยโสธร
 มาร่วมกันสร้างยโสมหานคร เมืองฟ้าหย่อน ๆ ยโสธรบ้านเฮา

ฝากใจไปให้คนไกลบ้าน ไกลจากอีสานอย่าได้ลืมบ้านเฮา
 ยโสธร ยโสธร บ้านเฮา ยโสธร ยโสธร บ้านเฮา
 ยั่งรอเจ้า กลับมาร่วมฝัน

คนยโสฯ เขามันคนยโสฯ บ่หยิ่งยโส เฮาคคนยโสธร
 มาร่วมกันสร้างยโสมหานคร เมืองฟ้าหย่อน ๆ ยโสธรบ้านเฮา

จากบ้านมานานหลายปี แต่ใจดวงนี้ยังปลื้มบ้านเก่า
 ยโสธร ยโสธรบ้านเฮา ยโสธร ยโสธรบ้านเฮา
 ฮักแพงคือเก่า เขามันคนยโสฯ

คนยโสฯ เขามันคนยโสฯ บ่หยิ่งยโส เฮาคคนยโสธร
 มาร่วมกันสร้างยโสมหานคร เมืองฟ้าหย่อน ๆ ยโสธรบ้านเฮา

เขามันคนยโสฯ ลืออยู่หม่องได้ใจปลื้มอีสาน
 รวบรวมน้ำใจเฮามาสร้างตำนาน มารวมพลังเฮาช่วยกันสืบสาน
 มาก่อมาสาน เพื่อลูกหลานบ้านเฮา

คนยโสฯ เขามั่นคนยโสฯ บ่หยิ่งยโส เขาคนยโสธร
มาร่วมกันสร้างยโสมหานคร เมืองฟ้าหย่อน ๆ ยโสธรบ้านเขา

โ้อ้ เขา โ้อ้ เขาโ้อ้ เขา โ้อ้ โ้อ้ เขา โ้อ้ เขาโ้อ้ เขา โ้อ้
โ้อ้ เขา โ้อ้ เขาโ้อ้ เขา โ้อ้ โ้อ้ เขา โ้อ้ เขาโ้อ้ เขา โ้อ้

ไผ่บ่เคยเที่ยวบุญบั้งไฟ ไผ่บ่เคยเที่ยวบุญบั้งไฟ
เชิญเจ้าไปละเมืองยโสธร เชิญเจ้าไปละเมืองยโสธร

โ้อ้ เขา โ้อ้ เขาโ้อ้ เขา โ้อ้ โ้อ้ เขา โ้อ้ เขาโ้อ้ เขา โ้อ้
โ้อ้ เขา โ้อ้ เขาโ้อ้ เขา โ้อ้ โ้อ้ เขา โ้อ้ เขาโ้อ้ เขา โ้อ้

6. ครั้งหนึ่งที่บึงกาฬ (จังหวัดบึงกาฬ)

ครั้งหนึ่งที่บึงโขงหลง อ้ายยังคงจำได้หรือบ่
มาเบิ่งแข่งเรือปีนั้น บอกสาวบึงกาฬให้เฝ้ารอ
จำได้บ่ คือเจียบแท่นอคนไกล

ภูทอกแหล่งธรรมคำสอน กราบขอพรหน้าองค์พระใหญ่
เที่ยวแก่งอาฮงเขาผากหวัง ไหว้ศาลสองนางเขาผากใจ
ยังกอดไว้ ยังท่องคำอ้ายด้วยใจรอ

สาวบึงกาฬบอกรัก ก็แปลว่าฮักหลายหลาย
แต่อ้ายฝากใจ สิแปลว่าตัวซันบ่น้อ

สิพาเฮ็ดสวนยาง สิพาสร้างเฮือนหอ
เฮ็ดส้มปลาโดขายเนาะ เว้าให้คิดต่อแล้วก็ลืมกัน

ใกล้บุญแข่งเรือแล้วเต้อ ใจอยากเจออ้ายก่อนลมหนาวผ่าน
ไปนั่งร้านเดิมที่ฮิมโขง เบิ่งน้ำไหลลงเลาะปากชัน

ครั้งหนึ่งปีนั้น
ถามอายคนนั้น

ผู้สาวบึงกาฬยังจำ
ลืมนสาวบึงกาฬแล้วบ่

7. ไตร่ร่มพระบารมีที่กาฬสินธุ์ (จังหวัดกาฬสินธุ์)

ไม่ต้องเอ่ยถาม
ที่พ่อทำเพื่อคนไทย
เพียงให้เรานี้
ตั้งร่มไม้บังแดดฝน

หาคำมาอธิบาย
เหน้อยเพียงไหนไม่เคยบ่น
อยู่ดีกันทุกคน
ทุกข์ชนช่วยบรรเทา

ทุกเส้นทางที่พ่อไป
ความแห้งแล้งสูญสิ้น

เหนือที่รินไหลลงแผ่นดิน
แผ่นดินไทยร่มเย็น

คำพ่อสอนทุกคำ
เดินตามรอยพ่อไป

ลูกจำจนขึ้นใจ
ใช้ชีวิตพอเพียง

โชคดีที่เกิดมาเป็นคนไทย
ลูกชาวกาฬสินธุ์ได้มีอยู่มีกิน

ร่มเย็นใต้เงาขององค์ภูมิมนตรี
อยู่บนแผ่นดินธรรมขององค์ภูมิพล

ท่านบันดาลสายฝน
พลิกพื้นผืนดิน

ประพรหมทุกชีวิน
ตามแนวทางพอเพียง

ลูกเมืองน้ำดำ
จะทำแต่สิ่งดีงาม

ขอน้อมนำตั้งปณิธาน
ตามรอยเท้าของพ่อไป

ล้าพะยังที่พ่อทำ
ทั้งหยาดฝนพ่อประทาน

อุโมงค์ผันน้ำผ่านภูพาน
ลูกน้ำดำชุ่มเย็น

หนองเลิงเปือยที่ซบเซา
ซบชีวิตให้สดใส

พ่อบรรเทาด้วยน้ำพระทัย
พ้นจากความทุกข์ล้าเค็ญ

8. ร้อยเอ็ดเพชรงาม (จังหวัดร้อยเอ็ด)

มาเถิดอ้ายมา	มาเถิดหนามาเที่ยวเมืองร้อยเอ็ด
เมืองนันทามั่งเพชร	เมืองนันทามั่งเพชร
โอ้เมืองร้อยเอ็ด	งามซึ่งตรึงใจ

เสียงแคนดังต้อยแล่นแตร	ดอกคูนงามแท้ชูช่อไสว
บึงไ้อ์บึงพลาญชัย	บึงไ้อ์บึงพลาญชัย
หมูปลาแหวกว่าย	ฉ่ำในธारा

โอ้ โอ้ โอ้ ถ้ายากสุขโข	มาร้อยเอ็ดเถิดหนา
มีพระใหญ่สูงเยี่ยมเทียมฟ้า	มีพระใหญ่สูงเยี่ยมเทียมฟ้า

ผ้าไหมงามตา	สาวโสภาคใจ
เสียงพิณดังแว่วแผ้วมา	กว้างไกลสุดตาทุ่งกุลาสดใส

ชาวร้อยเอ็ดเป็นผู้มีน้ำใจ	ชาวร้อยเอ็ดเป็นผู้มีน้ำใจ
จะมองแห่งไหน	ร้อยเอ็ดงามจริงเอย

ภาคกลาง

1. กาญจนบุรีศรีสยาม (จังหวัดกาญจนบุรี)

กาญจนบุรี
แดนอุดมด้วยทรัพย์สิน

ดินแดนที่สุขสันต์อาจินต์
ผืนแผ่นดินทองของชาติไทย

ดินแดนสวยประหลาด
เพลินถ้าธารน้อยใหญ่

ธรรมชาติเลอล้ำถิ่นใด
เพลินใจเมื่อยามได้ชม

ตื่นตาครันมาน้ำตก
เสียงครืนครันโครม

พลีตกรีนรมย์
พลีพรมอยู่ชั้วกาญจน์

ไทรโยคทั้งใหญ่น้อย
สวยเอราวัณ

สวยหยดย้อยแลดูตระการ
ล้วนถิ่นวิมานตราตรึง

ถ้าละว้าแลลาน
งามสุดงามถ้าดาวดิงส์

วังตะเคียนชวนฝันรำพึง
สวยติดตรึงงามซึ่งไม่วาย

มีหินย้อยนำยลสวยราว
ชวนให้ชมมีหน้าย

หยดหยาดเพชรเพริศพราย
ดั่งประกายน้ำค้างน่าชม

เปรียบดังทิพย์แดนวิมาน
แคว้นกาญจน์รื่นรมย์

สวรรค์สร้างชั้นพรหม
ด้วยทิวทัศน์เพริศพราย

กาญจน์สวรรค์บนดิน
มิเคยอับเฉา

ซึ่งจิตจินต์งามเฉิดฉาย
นี่แหละแคว้นเราเมืองกาญจน์

2. ขวนสาวเที่ยวเมืองสิงห์ (จังหวัดสิงห์บุรี)

ไปไหมยอดหญิง
เมืองสิงห์บุรี

ไปเที่ยวเมืองสิงห์กับพี่
มีของดินานา

ถิ่นของคนกล้าหาญ
เพื่อปวงประชา

บางระจันนั้นหนาสะเลียดเนื้อ
รักษาแผ่นดินไทย

ศักรูกราน
พระนอนจักรสีห์

บางระจันนั้นยอมสู้ตาย
ทั่วธานีกระฉ่อน

คนมาไหว้ขอพร
หลวงพ่อทรัพย์ พ่อสิน

ทั่วถิ่นเมืองไทย
เคยได้ยินบ้างไหม

หลวงพ่อแพแผ่เมตตาพาให้
คนเมืองสิงห์รักท่านจริง

หายเศร้าสุขใจ
รักไม่เสื่อมคลาย

ปลาช่อนแม่ลา
คนทั้งเมืองเลื่องลือ

อร่อยนักหนาเลื่องชื่อ
รู้จักชื่อทั่วไทย

สาวกึ่งามน่านมอง
สาวบ้านแปง

ไม่เป็นรองที่ไหน
ปากก็แดงไฉไล

สวยถูกใจน่าอิง
คนสิงห์นั้น

บอกทั่วกัน
รักใคร่รักจริง

3. เพชรบุรีแดนใจ (จังหวัดเพชรบุรี)

บุรีเอ๋ย โฉมเอ๋ยโฉมเมือง	บุรีรมย์เรือง งามประเทืองเปลืองฝัน
พริ้งพราว เพชรบุรีหลั่น	ราวพรหมภินันท์ ลอยฟ้ามาสู่ดิน
พร่วงเพชร สมแล้วเมืองปราณ เลอบุรินทร์	พริ้วแพรว วิมานฐานถิ่นถวิล เลื่องลือระบิลศิลป์ไทย
เพชรเอ๋ย แผ่นดินแดนใจ	เพชรบุรีศรีไทย ของผองไทยทั่วกัน
บุรีเอ๋ย พระเคยสำราญ	บุรีโอรพาร แก่งกระจานธารใส
วิมานสวรรค์ชั้นไร พร่วงเพชร	เพชรบุรีให้เราไว้ในอุรา พริ้วแพรว
สมแล้วเมืองปราณ ใครได้มา	น้ำตาลหวานชานดินฟ้า จากไปโศก霞ชมชาน
เพชรเอ๋ย แผ่นดินแดนใจ	เพชรบุรีศรีไทย ของผองไทยทั่วกัน
บุรีเอ๋ย พระเคยเยื้องกราย	บุรีรมย์ราย เพลีนหาดทรายสนาน

เขาหลวง	เป็นสรวงสำราญ
เขาวังเป็นบ้าน	สถานสถิตองค์
พรา้งเพชรพร้อมพริ้ม	แย้มยิ้มชวนใจ
ทักทายขวัญให้	โลมหลง
ลืมนั่ง	ไม่ตายแล้วคงพบกัน
เพชรเอ๋ย	เพชรบุรีศรีไทย
แผ่นดินแดนใจ	ของผองไทยทั่วกัน

4. มาร์ชระยอง (จังหวัดระยอง)

พวกเราชาวเมืองระยอง	รักพี่รักน้อง	รักชาติบ้านเมือง
พุทธศาสนันรุ่งเรือง	ทั้งนามปราดเปรื่อง	ยอดกษัตริย์เกรียงไกร
พวกเราชื่นชมยินดี	ทั้งยอดกวี	ยอดนักรบไทย
ท้องทะเลแสนไกล	น้ำตกมากมาย	ป่าไม้ขจี
พวกเรารักเมืองระยอง	หากใครมาครอง	เราต้องต่อสู้
พร้อมสละให้ชีวี	แม้เลือดจะพลี	เพื่อแผ่นดินแดนทอง
เราขออนสิ่งศักดิ์สิทธิ์	ทั้งผู้มีฤทธิ์	ประสิทธิ์ตั้งปอง
ขอประทานคุ้มครอง	ให้ชาวระยอง	สงบสุขสมบูรณ์

5. สมุทรปราการ (จังหวัดสมุทรปราการ)

สมุทรปราการสถานจังหวัดเรานี้ สองปากฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา	พระสมุทรเจดีย์เป็นศรีสง่า เรือสวนไร่นาพืชผลอุดมมากมาย
อุตสาหกรรมทำเกลือกะป็น้ำปลา การประมงเสริมส่งอาชีพชาวไทย	ขนมจากเป็นสินค้าชื่อเสียงแพร่หลาย ซื้อขายจ่ายเป็นอาหารของพลเมือง
เจ้าพระยาธาราสายใหญ่ สมุทรปราการพัฒนารุ่งเรือง	ต่างประเทศทั่วไปเดินเรือค้าขายนองเนือง ฟูเฟื่องสมเป็นเมืองหน้าด่านชายทะเล

6. สวนนกชัยนาท (จังหวัดชัยนาท)

มาเมืองชัยนาท ชัยนาทเมืองวิหค ถิ่นนี้ช่างงามหนึ่งไม่มีสอง	อย่าพลาดสวนนก สวนนกอยู่ที่เขาพลอง หมูนกวิหคร้องดังหนึ่งมโหรี
อันเมืองชัยนาท หากแม่ใครได้ผ่าน สุขใจแสน สวนนกชัยนาทนี้	เป็นเมืองโบราณ สวยตระการนั้นมวลปักษี หากแม่ได้มาถึงที่ ช่างมีทั้งสุขและบุญ

ศาสนามีพระธรรมจักร เที่ยวสวนนก ดอกไม้ริมทางหอมกรุ่น	ที่เป็นเอกลักษณ์อยู่วัดธรรมามูล อย่าลืมแวะไปทำบุญ เมื่อยามอรุณรุ่งเรือง
---	---

ชาวเมืองชัยนาท เจ้าพระยาไหลผ่าน เขื่อนเจ้าพระยา ชูป้ายคนทั่วเมือง	มีสุขสราญ สวยตระการนั้นศาลหลักเมือง นั้นหนาใคร ๆ ลือเรื่อง ประเทืองท้องทุ่งรวงทอง
--	--

7. สุขแสนแดนนายก (จังหวัดนครนายก)

นครหนึ่งงาม	นามอมรนครนายก
สวยกว่าหิบบยก	มากล่าวขาน
นำทัศนอาโอฬาร	หาถิ่นไหนปาน
ทัดเทียมสถาน	ที่นั่นได้หรือ
ทัศน์ทิวน่าชม	ชวนสุขสมภิรมย์รื่นใจ
น้ำตกนั้นไซ้	งามเลื่องลือ
ป่าเขานาไร่สดไสว	ยกให้สมชื่อ
สมนามนั้นคือ	นายกแน่นอน
ธารวารินเย็นไหล	เปี่ยมเทียมน้ำจิต
แจ่มใสเป็นนิจ	ซึ่งจิตสังวรณ
ผ่านร้อยพันเมือง	ไม่ประเทืองคู่เพื่อนคร
มิชวนอวารณ	ย้อนทวนหวนคืน
ครั้นมาสู่แคว้นแดนนายก	หัวอกตื่นรน
ฝันใฝ่ได้ยล	จนสุดฝัน
ได้เห็นก็ชื่นจิตประทับใจ	ทั้งหลับทั้งตื่น
สักวันต้องคืน	มาเยี่ยมเยือนใหม่

8. อโยธยาเมืองคนดี (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

เราเหล่าพวกชาวกรุงศรีอยุธยา
เรามาพร้อมกัน

เรามาสังสรรค์
รื่นเริงเต็มที่

ร่วมสุขสนุกสนาน
ร่วมใจไมตรี

นาน ๆ จะพบกันที่
พี่น้องอยุธยา

ถึงแม้เราไปอยู่ไกลห่างกัน
ภาคภูมิใจในคุณค่า

แต่ความรักนั้นเหมือนดังรวมชีวา
ที่เราเกิดมาอยุธยาเมืองคนดี

มาเถิดเรามาซิ
มารวมสัมพันธ์

มาสามัคคีสมานฉันท์
ตั้งฉันน้องพี่

ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน
เพื่อเกียรติคนดี

กายใจเราขอยอมพลี
กรุงศรีอยุธยา

สายน้ำรวมกัน
นั่นคือชีวิต

ผูกพันตั้งมิตร
ของเรานานมา

ร่วมกันสร้างความก้าวหน้า

ให้ชื่อลือชาอยุธยาไม่สิ้นคนดี

ภาคใต้

1. ไช้มุกอันดามัน (จังหวัดภูเก็ต)

ญ. ภูเก็ตเมืองงาม สนนามไฉ้มุกอันดามัน ดั่งสวรรค์ผุดลอยกลางน้ำ
 ช. ร้อยเคียงเรียงลอย เกาะใหญ่น้อยคลาคล่ำ ช่วยส่งน่านามก้องไปทั่วโลก

ญ. ไม้ท่อนรัฐจวน ชื่อเกาะหอมหวานชวนใจ
 ชญ. หนุ่มสาวคลั่งไคล้โหยหา

ช. น้ำผึ้งพระจันทร์จากสวรรค์หยาดมา
 ชญ. สู่บรรดาคู่ขวัญอันนิมูน

ช. เกาะเสสุขสันต์ หมู่เรือสำราญคับคั่ง ปะการังใต้น้ำบริบูรณ์
 ญ. เกาะรังใหญ่เรื่องนาม ฟาร์มไฉ้มุกงามจำรูญ
 ชญ. เปรียบตั้งศูนย์ความงามรำลือไกล

ญ. งามเกาะรายา ลอยอยู่ลิบลิบคลอตา ไกลเข้ามาตื่นตาตื่นใจ
 ช. สมเป็นดินแดนที่สุดแสนยิ่งใหญ่
 ชญ. เกาะภูเก็ตแลรอบไปตั้งวิมาน

ช. สมเป็นดินแดนที่สุดแสนยิ่งใหญ่
 ชญ. สนนามไฉ้มุกอันดามัน

2. คำขวัญนครศรีธรรมราช (จังหวัดนครศรีธรรมราช)

เราชาวนครอยู่เมืองพระ มีศีลธรรม	มันอยู่ในสัจจะ กอปรกรรมทำดี
มีมานะ ไม่เบียดเบียนทำลายใคร	ความพากเพียร เพราะอยู่ในคำขวัญประจำเมือง
ไม่ประพฤตชั่วมีวเมามีน มุ่งทำความดี	ไม่ทำลายร้ายผู้อื่น เจริญด้วยศกดิ์ศรี
ต่างจิตผ่องใส มีมารยาทต่อทุกคน	ผูกไมตรี เพราะทุกคนเชื่อคำขวัญประจำเมือง

3. ชาวตรังใจกว้าง (จังหวัดตรัง)

ชาวตรังใจกว้าง คำขวัญอันเป็นที่ดีมีค่า	สร้างแต่ความดี ฉำใจไม่หาย
สายน้ำเย็นใส ชาวตรังมิใช่บงาย	คือธารน้ำใจหญิงชาย แสนสบายมั่นใครได้เยือน
เมืองตรังศรีตรัง งามเหมือนงามน้ำใจ	ดอกยังสดใส ที่อ่อนละไมใครเหมือน
สาว ๆ ก็สวยสม น่าชมนิยมเป็นเพื่อน	ด้วยแม่เห่ย่าเฝ้าเรือน รักติดเตือนหัวใจไม่คลาย
จากตรังสามวัน สาวถิ่นตรังรักฝังใจพี่	ตั้งไกลสามปี สุดที่จะบรรยาย

สาว ๆ ตาหวาน เปรียบปานดื่มน้ำตาลทราย
เมืองตรังเหมือนมนต์คลให้ รักไม่หน่ายเหมือนมีมนต์ขลัง

ชาวตรังใจกว้างสร้างแต่ความดี คำขวัญอันเป็นที่ตี๋มตำ่าใจใครฟัง
สายน้ำยังไหล คือธารน้ำใจชาวตรัง
เทมาไหลมาจนหลัง แม้จากตรัง ฉันไม่ขอลืม

4. พังงารำพัน (จังหวัดพังงา)

มาเข้ากลับเย็น เห็นพังงานั้นเป็นอย่างไร
นึกแล้วน่าน้อยใจ หรือพังงานั้นไม่สำคัญ

เหมือนไม่มีดี ไม่สมศักดิ์ศรีให้เขาพักกัน
ไม่มีใครผูกพัน กับสวรรค์ของเมืองพังงา

ทิวทัศน์สดใสสวย ท้องทะเลระรวยรื่นรมย์
เกาะปันหยีน่าชม แสนภริมย์ถ้าลอดคุดหา

อีกเขาพิงกัน เกาะสูงชัน วิวนี้งามตา
ถ้าสุวรรณคูหา ล้วนแต่โสภาล่อตาล่อใจ

เหมือนลูกเมียน้อย ต้องเฝ้าคอยคนแวะมาชม
เขามาเหมือนลม แวะเที่ยวชมแล้วผ่านเลยไป

พังงาชมขึ้น สูดกลิ่นกลิ่นฝืนความน้อยใจ
ไกลช่างกระไร ไม่มีใครเห็นใจพังงา

เหมือนหญิงสุดงาม

มีมีชายไหนตามขึ้นเซย

เขามองแล้วเมินเลย

เขาไม่เคยชิดเซยอุรา

เมืองฟ้าบนดินเฝ้าถวิล

คร่ำครวญครวญหา

หากคุณเมตตา

พักพิงพึ่งงาสักคืนเป็นไร

5. มาร์ชปัตตานี (จังหวัดปัตตานี)

ปัตตานีนี้ถิ่นแดนแสนไคล

เกือบสุดใต้ศิริไลเรื่องนาม

เป็นเขตไทยแต่สมัยพ่อขุนราม

ไทย พุทธ คริสต์ อิสลาม ทั่วเขตคามสำราญ

มีถือเราถือเขาให้เงาเงา

สุขอีกโขที่เป็นไทยอยู่ได้สม

มีอิสระเสรี มีประเพณีที่นิยม

มีเอกลักษณ์น่าชื่นชมไม่เป็นทาสใคร

เมืองปัตตานีมีผืนดินเลอค่า

เหล่าประชาเป็นสุขสดใส

ทรัพย์อยู่ในดินเหลือล้ำสินอยู่ในน้ำคลาคล่ำไป

เกลี้ยงอย่างมะพร้าวแน่นงทรัพย์สินสำคัญ

ฝูงปลาก็มีดาษตื่นในน้ำ

ที่ศน์ที่วงดงามเหลือล้ำสุดจะเสกสรรค์

พญาตานีป็นใหญ่

เกิดพูนถือไว้เป็นตราสำคัญ

ศาลลี้มกอเหนี่ยว

เหมือนรอยพิมพ์อันประทับดวงใจ

ชาวปัตตานีมีน้ำใจถ้อมัน

ใต้ไตรรงค์เดียวกันก็คือไทย

ทูนเทิดจักรี ราชน รักชาติ ศาสน์ ขวัญ อธิปไตย

ดินแดนจะมีให้ใครมาแย่งยื้อเอา

ขอรักษาไว้ให้ถึงลูกหลาน

แม้ใครรุกรานมียอมจะต้องสู้เขา

จะรวมดวงใจหมายมุ่งผดุงพื้นดินตานีของเรา

ให้งานฟูเฟื่องรุ่งเรืองเกิดเราชั่ววันจิรันดร

6. มาร์ชสงขลา (จังหวัดสงขลา)

เมืองสงขลาแดนฟ้าบันดาล
สมิหลาทิวทัศน์เด่นตาซึ่งใจ

แหล่งประสานพาณิชย์การค้าไกล
ทะเลสดใสมองไปรีนรมย์

ชาวสงขลารักษาความดี
แหล่งศึกษานำพัฒนาสังคม

ประเพณีล้วนเชิดชูชวนชื่นชม
ดินแดนอุดมสินทรัพย์น่านา

รูปสิ่งขงามเด่น
มิ่งขวัญปวงชน

ร่วมใจไมตรี
สุขสานดีสืบมา

น้นเป็นมงคล
ถ้วนทุกคนเทิดทูนศรัทธา

เหมือนดั่งน้องที่เกิดร่วมมารดา
ยืนยงคู่ฟ้าทักษิณถิ่นไทย

7. ยะลา (จังหวัดยะลา)

งามไ้อยะลา
งามฝั่งเมืองงาม

จิตใจไฝ่หา
สวยงามเพริศแพรว

ยะลาเมืองแก้ว
สมเป็นเมืองแก้วอาจิณ

งามไ้อินบง
งามสาวนิบง

จิตใจลุ่มหลง
ขอจงไ้อิน

นิบงงามสิ้น
ทุกนางงามสิ้นตรึงใจ

บาโกยเหมือนสวรรค์
วัดถ้ำเพลินใจ

หลักเมืองน้น
และยังอาลัย

งามกระไร
เขื่อนบางลาง

งามไ้อยะลา
งามทั้งน้ำใจ

ประเสริฐนักหนา
รักไม่จืดจาง

ประชาสรรค์สร้าง
เหลือเกินกล่าวอ้างคำชม

8. อัยยะพัทลุง (จังหวัดพัทลุง)

อัยยะ อัยยะพัทลุง

อัยยะ อัยยะพัทลุง

อัยยะ อัยยะพัทลุง

อัยยะ อัยยะพัทลุง

อัยยะพัทลุง

มุ่งมั่นสร้างสรรค์ความดี

น้ำใจโอบอ้อมอารี

มากมีชุมชนหลากหลาย

พระสี่มุมเมือง

ลือเลื่องของคนปักษ์ใต้

พ่อหลวงของเราสร้างให้

ชาวพุทธกราบไหว้บูชา

อัยยะพัทลุง

จรรยาจริญก้าวไกล

ภูเขาสูงเป็นหลักชัย

น้ำตกสดใสเพลินตา

มากมีผลไม้

มากมายพืชผักกึ่งปลา

สวนปาล์มสวนยางพารา

นาข้าวทะเลสาบงาม

อัยยะพัทลุง

รุ่งเรืองเมืองหนังโนราห์

ตำนานกล่าวขานกันมา

วัฒนธรรมศิลปะท้องถิ่น

ผู้นำชุมชน

หลายคนคงเคยได้ยิน

จารึกไว้ในแผ่นดิน

เมืองศิลปินของไทย

อัยยะพัทลุง

ทุ่งนาไร่สวนชวนชม

ธรรมชาติแสงแดดสายลม

พลีพรหมสดชื่นหัวใจ

เขาป่านาเล

เสน่ห์ท่องเที่ยวทั่วไป

ศูนย์รวมของดีปักษ์ใต้

อัยยะเมืองพัทลุง

ตารางรายชื่อเพลงประชาสัมพันธ์จังหวัด

ลำดับ พยานุชณะ	ชื่อจังหวัด	รายชื่อเพลง		จำนวน
ก	กรุงเทพมหานครฯ	มาร์ชกรุงเทพมหานครฯ กรุงเทพราตรี	กรุงเทพมหานครฯ Bangkok City	4
	กระบี่	มาร์ชกระบี่		1
	กาญจนบุรี	กาญจนบุรีศรีสยาม มนต์รักเมืองกาญจน์	ไทรโยคแห่งความหลัง อะเมซิ่งเมืองกาญจน์	4
	กาฬสินธุ์	ได้รับพระบรมราชโองการที่กาฬสินธุ์		1
	กำแพงเพชร	เมืองงามกำแพงเพชร กำแพงเพชรแดนสวรรค์	มาร์ชกำแพงเพชร	3
ข	ขอนแก่น	คนขอนแก่น รำดอกคูณเสียงแคน	รำวงไดโนขอนแก่น	3
จ	จันทบุรี	มาร์ชเมืองจันท		1
ฉ	ฉะเชิงเทรา	ไอ้ชาวเมืองฉะฯ		1
ช	ชลบุรี	มาร์ชชลบุรี		1
	ชัยนาท	สวนนกชัยนาท	เที่ยวเมืองชัยนาท	2
	ชัยภูมิ	ชัยภูมิบ้านพี่ สาวบ้านแต่ ของดีชัยภูมิ สวัสดีชัยภูมิ ภูมิใจชัยภูมิ	กระเจียวงามนาม- เทพสถิต แห่บายศรีบุญเดือน- หก ถวายเป็นอภินิหาร สะออนสาวชัยภูมิ	9
	ชุมพร	มาร์ชชุมพร	ท่องเที่ยวชุมพร	2
	เชียงราย	เชียงรายรำลึก	ดอยตุง	2
	เชียงใหม่	นครเชียงใหม่		1

ลำดับ พยานุชนะ	ชื่อจังหวัด	รายชื่อเพลง		จำนวน
ต	ตรัง	เที่ยวเมืองตรัง หาดหยงหลิง สายณต์ที่หาดปากเมง สัญญารักที่หาดเจ้าไหม สัญญารักที่หาดสำราญ ร่มฟ้าเมืองตรัง เมืองพระยารัษฎา	ตรังเมืองน้ำงาม โตนน้ำปลิว ลั่นเกล้าชาวตรัง เลตรัง เมืองตรัง ชาวตรังใจกว้าง	13
	ตราด	มาร์ชเมืองตราด		1
	ตาก	เจริญแอ้วเมืองงาม ฝากใจไว้เมืองตาก เมืองตากนายล อุ้มผางแดนไกล คอยน้องที่บ้านตาก งามเมืองตาก มนต์บ้านตาก	มิลึมเมืองตาก แม่บ้านสามัคคี แม่สอดฝงใจ นिरาศระแหง มนต์เมืองตาก เที่ยวเมืองตาก	13
น	นครนายก	สุขแสนแดนนายก		1
	นครปฐม	มาร์ชนครปฐม		1
	นครพนม	นครพนมเมืองงาม	ออนซอนนครพนม	2
	นครราชสีมา	มาร์ชนครราชสีมา		1
	นครศรีธรรมราช	จังหวัดนครศรีธรรมราช คำขวัญนครศรีธรรมราช	นครเมืองพระ	3

ลำดับ พยานุชณะ	ชื่อจังหวัด	รายชื่อเพลง		จำนวน
	นครสวรรค์	นครสวรรค์ฉันรักเธอ อุทยานสวรรค์ สวรรค์เป็นของเรา สวรรค์อยู่ตรงนี้ จากพระบางถึง- นครสวรรค์ สวรรค์สวยเราช่วยกัน สวรรค์ยังรอเธอ เพชรแห่งสวรรค์ รำวงชาวสวรรค์ มาร์ชนครสวรรค์ นครสวรรค์ เมืองของเรา ถิ่นงามสี่แคว	นครสวรรค์ที่รัก ฝากใจไว้ปากน้ำโพ หนุ่ม นว. รอรัก แผลวัดเกรียงไกร- เหนือ นครสวรรค์วิมานแมน วัดไทรยี่ในฝัน นครสวรรค์บ้านเรา พบรักปากน้ำโพ สาวปากน้ำโพ รักสาวนครสวรรค์ เชิญเทียนนครสวรรค์ พบรักที่แพรี่แลนด สายน้ำแห่งชีวิต	26
	นนทบุรี	นนทบุรีเมืองงาม		1
	นราธิวาส	นราธิวาส		1
	น่าน	มาร์ชนครน่าน		1

ลำดับ พยานุชนะ	ชื่อจังหวัด	รายชื่อเพลง		จำนวน
บ	บึงกาฬ	บึงกาฬบ้านอ้าย บวงสรวงเจ้าแม่สอง- นาง นิราศบึงกาฬ	ครั้งหนึ่งที่บึงกาฬ ฟ่อนไชยบุรี รำวงบึงกาฬ	6
	บุรีรัมย์	บุรีรัมย์รุ่งเรือง	มาร์ชบุรีรัมย์	2
ป	ปทุมธานี	เพลงประจำจังหวัดปทุมธานี		1
	ประจวบคีรีขันธ์	สู่ประจวบคีรีขันธ์ มาร์ชประจวบคีรีขันธ์ มหัศจรรย์เมืองสามอ่าว	ประจวบมิ่งขวัญ ที่สุดในประจวบฯ ได้ร่วมพระบารมี	6
	ปราจีนบุรี	รำวงสาวปราจีนฯ		1
	ปัตตานี	มาร์ชปัตตานี		1
พ	พระนครศรีอยุธยา	รำวงลูกชานา อยุธยาเมืองคนดี รำวงอยุธยาเมืองเก่า อยุธยาน่ายล	ราชธานีเก่า อยุธยาเมืองงาม อิฐเก่าเล่าตำนาน กรุงศรีอยุธยา	8
	พังงา	พังงารำพัน	มาร์ชพังงา	2
	พัทลุง	คำขวัญพัทลุง มาร์ชพัทลุง	อัยยะพัทลุง	3
	พิจิตร	มาร์ชพิจิตร		1
	พิษณุโลก	พิษณุโลกงาม		1
	เพชรบุรี	เพชรบุรีแดนใจ		1
	เพชรบูรณ์	มาร์ชเพชรบูรณ์ เพชรในไพร เพชรในหุบเขา	อุทยานน้ำหนาว สุขสันต์วังโป่ง	5

ลำดับ พยานุชนะ	ชื่อจังหวัด	รายชื่อเพลง		จำนวน
	แพร่	เวียงโกศัย ศรีเมืองเวียงโกศัย	มองเมืองแพร่ มนต์เมืองแพร่	4
	พะเยา	พะเยารอเธอ		1
ภ	ภูเก็ต	สดุดีย่าจันย่ามุก ภูเก็ตเมืองงาม ของกินภูเก็ต ตะวันรอนที่แหลม- พรหมเทพ ปลื้มภูเก็ต อ้อมกอดอันดามัน สุดสวาทหาดภูเก็ต หาดราไวย์	ภูเก็ตจำ ไข่มุกอันดามัน ภูเก็ตราตรี ภูเก็ตเมืองสวรรค์ ยินดีที่มาเยือน ยอดนารีศรีถกลาง หาดสุรินทร์ สัญญาหน้าอ้อม	16
ม	มหาสารคาม	สารคามแดนฝัน		1
	มุกดาหาร	มุกดาสวรรค์		1
	แม่ฮ่องสอน	แม่ฮ่องสอนแดนไพร มาร์ชแม่ฮ่องสอน	มนต์แม่สะเรียง	3
ย	ยะลา	ยะลา		1
	ยโสธร	มนต์ฮักพิมานพญาแถน คนยโสธร	จุดไฟตูมกาตาตั้ง	3
ร	ร้อยเอ็ด	ร้อยเอ็ดเพชรงาม		1
	ระนอง	พิมานทอง		1
	ระยอง	รักระยอง มาร์ชระยอง	รำวงหมู่เราชาวระยอง	3
	ราชบุรี	เมืองราชบุรี		1

ลำดับ พยานุชนะ	ชื่อจังหวัด	รายชื่อเพลง		จำนวน
ล	ลพบุรี	เพลงประจำจังหวัดลพบุรี		1
	ลำปาง	ลำปางนครแห่ง- ความสุข ลำปางเขลางค์นคร	รำเปิงลำปาง	3
	ลำพูน	ทริภุญชัยเวียงฟ้า		1
	เลย	เลย		1
ศ	ศรีสะเกษ	เบิ่งศรีสะเกษ มาร์ชศรีสะเกษ สัญญาที่ผามออีแดง แม่ศรีลำดวน	ศรีสะเกษเมืองงาม ไอ้ละหนอศรีสะเกษ เที่ยวเมืองลำดวน	7
ส	สกลนคร	ยินดีต้อนรับสู่สกลนคร ภูพานบ้านพ่อ สกลสะออน	เกิดเป็นคนสกล ส่องดาวที่รัก	5
	สงขลา	เสน่ห์สงขลา	มาร์ชสงขลา	2
	สิงห์บุรี	ศึกบางระจัน	ชวนสาวเที่ยวเมือง- สิงห์	2
	สตูล	ขวัญสตูล		1
	สมุทรปราการ	สมุทรปราการ		1

ลำดับ พยานุชนะ	ชื่อจังหวัด	รายชื่อเพลง		จำนวน
	สมุทรสงคราม	แม่กลองเมืองงาม		1
	สมุทรสาคร	พันท้ายนรสิงห์ น้ำตาแสงใต้ รำวงสมุทรสาคร- สัมพันธ์ ท่าฉลอม หนุ่มทุ่งกระโจมทอง	มหาชัยอาลัยท่าฉลอม สาวมอญคนสวย หนุ่มนาข้าวสาวนา- เกลือ สาวมหาชัย	9
	สระแก้ว	มาร์ชสระแก้ว สระแก้วเมืองทอง เชิญสู่สระแก้ว	ปางสีดาพาฝัน ลานไทรย่อย วังน้ำเย็นเมืองทอง	6
	สระบุรี	จังหวัดสระบุรี		1
	สุโขทัย	ลูกพ่อขุน		1
	สุพรรณบุรี	เลือดสุพรรณ	อะเมซิงสุพรรณ	2
	สุราษฎร์ธานี	สุราษฎร์ธานี มนต์สุราษฎร์ธานี รักแม่ต่าปี สุราษฎร์รำลึก	เมืองคนดี ฝากใจไว้สุราษฎร์ฯ สุราษฎร์แดนสวรรค์	7
	สุรินทร์	มนต์รักเมืองสุรินทร์	มาร์ชสุรินทร์	2

ลำดับ พยานุชนะ	ชื่อจังหวัด	รายชื่อเพลง		จำนวน
ห	หนองคาย	มาร์ชจังหวัดหนองคาย		1
	หนองบัวลำภู	ลำนำนหนองบัวลำภู	หนองบัวลำภู	2
อ	อ่างทอง	รำวงอ่างทองน่องพี		1
	อุดรธานี	ของดีศรีอุดร	กรมหลวงประจักษ์ฯ	2
	อุทัยธานี	อุทัยธานีศรีเมือง		1
	อุดรดิษฐ์	อุดรดิษฐ์เมืองงาม วีรชนพระยาพิชัย	อุดรดิษฐ์แดนฝัน	3
	อุบลราชธานี	อุบลราชธานี	มาร์ชอุบลราชธานี	2
	อำนาจเจริญ	เพลงประจำจังหวัดอำนาจเจริญ		1

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	เสาวภาคย์ ดิสวัสดิ์
วัน เดือน ปี เกิด	13 มกราคม 2533
สถานที่เกิด	อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
วุฒิการศึกษา	ระดับปริญญาตรี : ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาเพื่อการพัฒนา) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระดับปริญญาโท : อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทยเพื่อการพัฒนา อาชีพ) มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	805 ถ.ควนลังศรีภูวนารถ หมู่ที่1 ต.ควนลัง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

